

EX — LIBRIS

ALEXANDERS SAGA.

NORSK BEARBEIDELSE FRA TRETTENDE AARHUNDREDE

AF PHILIP GAUTIERS LATINSKE DIGT ALEXANDREIS.

MED EN ORDSAMLING UDGIVEN

af

C. R. Unger.

CHRISTIANIA.

Trykt paa Feilberg & Landmarks Forlag

hos Carl C. Werner & Comp.

1848.

Forord.

Alexander den Store var en af Middelalderens mest yndede Romanhelte, hvorfor ogsaa hans Bedrifter ere blevne Gjenstand for fast utallige Bearbeidelser saavel i Vers som Prosa hos de fleste af Europas Nationer. Hvad Under da, at vore Forfædre, som med saa megen Interesse omfattede alt, hvad der havde Navn af Historie, ogsaa have optaget dette Emne imellem den store Mængde Oversættelser, hvortil de hentede Stoffet fra Frankrigs og Englands mere fabelagtige Sagnkredse.

Hvorvel nu denne Slags Sagaer i historisk Vigtighed og Interesse naturligvis langt fra kunne maale sig med dem, der omhandle Begivenheder i de nordiske Lande, saa ere de dog for Sproget og Litteraturhistorien af stor Betydenbed, og fortjene derfor tilfulde, ligesaavel som den store Masse endnu utrykte Skrifter af legendarisk-asketisk Indhold, at drages frem for Lyset.

For ikke at tale om de vigtige Bidrag disse Skrifter indeholde til Kulturhistorien, og de interessante Betragtninger de lede til ved den eiendommelige Maade, hvorpaa vore Forfædre opfattede, gjengave og ligesom nationaliserede det fremmede Stof, vil jeg kun her kortelig gjöre opmærksom paa deres Vigtighed i sproglig Henseende. Det er en Selvfölge, at her, paa Grund af det forskjellige Stof og det fremmede Feldt, hvorpaa Tanker og Begivenheder bevæge sig, maa forekomme mangfoldige Begreber og Ord, Berigelser for Sprogforraadet, til hvis

Fremtræden Skildringen af det vante, hjemlige Liv ei saa let gav Anledning; ja undertiden kunne endog saaledes leilighedsvis enkelte hidtil enestaaende ἅπαξ λεγόμενα af og til dukke frem og sprede Lys paa Steder, hvor man för famlede efter den rette Betydning (jvf. narir, nærværende Saga 100[15], med Skirnism. Str. 31 Ældre Edda).

Hertil kommer at en stor Del af denne Slags Oldskrifter have vedligeholdt sig i ældre Afskrifter, og saaledes i Sprogform ere forblevne nærmere den oprindelige Text, end Tilfældet er med mange andre; i ældre Tider bleve nemlig aldrig Afskrifter tagne med diplomatarisk Nöiagtighed, men enhver Afskriver forandrede Orthographi og tildels Sprogform efter eget Skjön, udelod Ord, som vare ham dunkle, optoge andre paa hans Tid mere brugelige Udtryk og Böiningsformer for de i Originalen forekommende forældede eller da mindre bekjendte, kort behandlede sin Text fra Formens Side med fuldkommen Egenraadighed. Jo længere altsaa deslige Afskrifter stige op i Tiden, desto troere og anskueligere maa det Billede være, de give af Sproget i dets ældre og oprindelige Skik, og desto vigtigere bliver det at erholde, saa vidt muligt, nöiagtige Aftryk deraf til Befordring af et mere selvstændigt Studium af Oldsproget.

Förend jeg gaar over til at gjöre Rede for Haandskrifterne og disses Benyttelse ved Udgaven af denne Alexanders Historie, maa jeg i Korthed omtale det latinske Digt, der ligger til Grund for denne Saga, samt dettes Forfatter og Forhold til den norske Bearheidelse (s. forövrigt Grässe: Die grossen Sagenkreise des Mittelalters, Dresden und Leipzig 1842, samt Nyerup: Almindelig Morskabslæsning i Danmark og Norge igjennem Aarhundreder, Kjöbh. 1816.)

Philippe Gautier de Lille eller de Châtillon (Mag. Philippus

Galterus Castellionæus) var födt i Ryssel (Lille), men kaldte sig efter Staden Châtillon, som han selv siger:

Insula me genuit, rapuit Castellio nomen,
Perstrepuit modulis Gallia tota meis.

Han skal have været Provst ved Domkirken i Dornick (Tournai). Sit Digt Alexandreis tilegnede han Guillermus, Erkebiskop af Rheims, og inddelte det i 10 Böger, hvis Begyndelsesbogstaver tilsammenlagte udgjöre dennes Navn; saaledes begynder for Exempel förste Bog:

Gesta ducis Macedum totum digesta per orbem,
Quam large dispersit opes, quo milite Porum
Vicerit et Darium, quo principe Græcia victrix
Risit, et a Persis rediere tributa Corinthum,
Musa, refer . . . .

Digtets Tilbliven maa falde i Slutningen af det 12te Aarhundrede; thi Erkebiskop Guillermus döde 1201, og Digteren omtaler Thomas Beckets Mord (29 Decbr. 1170) som en nylig foregaaet Begivenhed (s. nærv. Overs. S. 115). Digtet selv er fornemmelig bearbeidet efter Curtius, udmærker sig ved livlige, fortræffelige Skildringer, og var derfor særdeles yndet i Middelalderen, da det blev fortolket i Skolerne, endog med Tilsidesættelse af de klassiske Digtere. Herfra skriver sig den Mængde Haandskrifter af Digtet (tildels med Varianter og korte Oplysninger), som endnu existere, og de mange Udgaver man i forrige Tider foranstaltede deraf (2 i 15de, 4 i 16de og 1 i 17de Aarhundrede), hvilke dog alle nu ere saa sjeldne, at der f. Ex. i Kjöbenhavn, hvor der findes 5 Haandskrifter af dette Digt (3 i den Arn. Magnæanske Samling og 2 paa det kongelige Bibliothek), paa Tryk kun existerer et eneste Exemplar, den daarlige Udgave in qv. Lyon 1558, der forvares paa det kongelige Bibliothek, og i Christiania findes den desværre ikke paa noget af Bibliothekerne.

Den norske Bearbeider har ikke lagt an paa at levere nogen ordret eller slavisk Oversættelse af sin Original, som han behandler temmelig frit, men har meget mere stræbt at lempe Stil og Foredrag efter de indenlandske Sagaers Vis, og har derved lagt for Dagen stort Mesterskab i Behandlingen af sit Modersmaal. Det var ogsaa det ypperlige Sprog i denne Saga, som i den Grad tildrog sig den store Arne Magnussens Opmærksomhed, at han selv i sin Tid forberedede en Udgave deraf (s. Werlauff: Biographiske Efterretainger om Arne Magnussen i Nordisk Tidsskrift for Oldkyndighed. III. 128.)

Paa Steder, hvor Digteren anstiller almindelige Reflexioner eller moralske Betragtninger over Begivenhederne, har Oversætteren som oftest holdt sig nærmere ved Originalens Ord og Udtryk, og eiterer da gjerne meistari Galterus som Hjemmelsmand, undertiden med Tillæg af: er. versat hefir þessa sögu. Til Sammenligning hidsættes her af Originaldigtet, hvad der svarer til Slutningen af 2den Bog, nærværende Udgave S. 36:

Proh gloria fallax
Imperii! proh quanta patent ludibria sortis
Humanæ! Cirum terræ pelagique potentem
Delicias orbis, quem summo culmine rerum
Extulerat virtus, quem fama locarat in astris,
Qui rector eompos que sui, qui totus et unus
Malleus orbis erat, imbellis femina fregit.
Pareite, mortales, animos extollere fastu
Collatis opibus aspernarique minores!
Parcite, victores, ingrati vivere summo
Vietori! vires, seeptrum, diadema, triumphos,
Divitias dare qui potuit, auferre valebit.

Hvem der er den egentlige Oversætter eller Bearbeider af denne Saga paa Norsk er vel vanskeligt at vide med Bestemthed, da den ældste og bedste Codex tier herom, og skjönt den

yngre Afskrift i Cod. Arn. Magn. 226 fol. angiver den som Biskop paa Hólum 1264 afdöde Brand Jonsson, saa grunder denne Angivelse sig sandsynligvis kun paa en traditionel Formodning. At Oversættelsen er bleven til omtrent ved Midten af det 13de Aarhundrede, Oversætteren være nu en Nordmand eller Islænder, kan man med Rimelighed slutte af Sproget, og dette synes ogsaa at bestyrkes ved den Bemærkning, som er knyttet til Digterens Beretning (S. 115) om Robert af Flandern og Thomas Beekets Mord, at man heraf kan skjönne, hvad Tid Mester Galterus har levet (hefir uppi verit); thi havde Oversætteren været Digterens Tid nærmere, havde han vel ikke af slige Omstændigheder behövet at slutte sig til dennes Levetid.

Ved Udgaven af nærværende Saga ere fölgende Haandskrifter benyttede, samtlige i den Árnamagnæanske Samling i Kjöbenhavn:

1.

A) Pergamentscodex 519 qv. Efter denne Codex er Texten aftrykt, dog saaledes at den ved aabenbare Skrivfeil og Udeladelser er suppleret efter B (226 fol.), saa ofte det lod sig gjöre, og forövrigt ved Conjectur berigtiget, hvor man med nogenlunde Sikkerhed kunde slutte sig til den rette Læsemaade; dog ere slige Forandringer bemærkede i Noterne, og Membranens Læsemaade der anförte, da Erfaring har vist, at hvad man saaledes ved förste Öiekast har anseet for Feil, undertiden ved fortsat Forskning kan gjöre sig gjældende som det rette.

Sagaens Inddeling i 10 Böger, overensstemmende med den latinske Alexandreis, grunder sig for en Del paa Codex selv, da den der (undtagen ved Niende Bog) er antydet ved et stort malet (rödt eller grönt) Begyndelsesbogstav, og kan maaske

være til Nytte for dem, der have Adgang til Originalen og Lyst til Sammenligning.

Med Hensyn til dette ypperlige Haandskrifts *) Skjebne kan man bemærke, at Arne Magnussen har erhvervet det i Norge af en Magister Ottesen, Prest i Bergen, og at det tilforn havde tilhört den bekjendte Geert Miltzow, Prest paa Voss. I sin egenhændig optagne Catalog over sine Haandskrifter (Cd. Arn. Magn. 435 qv.) har Arne nemlig fölgende Rubrik:

Alexandri Magni Saga, antiqvâ scripturà.
Örvaroddz Saga
4to.

Bokina feck eg i Norege af Mag. Otta Ottasyne preste i Biörgvin, hefur hana átt Mag. Geert Miltzow prestur á Voss.

Ordene: Örvaroddz Saga har han senere overströget, og ved Siden af tilföiet: þesse Örvaroddz Saga er nu separerud hier fra, og er sier i lage. Det samme har han ogsaa bemærket paa en tilheftet Papirlap bagi Cd. 519, 4to.: Hier aptan vid var Örvaroddz Saga med annarri og nyrre hendi, hveria eg her fra nú separerad hefi. Denne Örvarodds Saga staar nu blandt Additamenterne No. 76b qv., og her har ligeledes Arne Magnussen paa en Seddel anmærket, at den stod bagved Alexanders Saga, og at han havde faaet den i Norge (s. Rafn: Fornaldar sögur II, X—XI), Det kan altsaa ingen Tvivl være om, at han med denne i Catalogen anförte Alexandri Magni Saga mener Cd. 519 qv. Den Papirlap, som för laa lös og nu er fastheftet foran i denne Codex, og hvorpaa med Arnes Haand: Kom fra Ormi Dadasyne 1721, maa fölgelig senere ved en Feiltagelse være kommen ind i denne Bog, hvor den ikke hörer hjemme.

*) Nærmere Beskrivelse over denne Skindbog findes hos Gislason: Um frump. ísl. tungu i fornöld, S. XL—XLIV.

Denne Membrans ægte, gamle Sprog- og Böiningsformer charakterisere den som henhörende til de bedste af de ældre Haandskrifter; saaledes kan man f. Ex. mærke Præt. Conj. af de reduplicerende Verber uden Omlyd (liope Pag. 67 Lin. 8) samt det nægtende -a: era, vara, en Egenhed den har tilfælles med Eirspennill og Morkinskinna, og man kan vel uden at feile meget anse den for samtidig med den förste af disse Codices, skjönt den vistnok er yngre end den sidste. Tiden for dens Afskriven maa man vel saaledes med Gislason henföre til omtrent 1300, og maaske snarere för end efter dette Aar. Orthographien (f. Ex. Forvexlingen af æ og œ) synes at röbe en islandsk Afskriver.

Til Lettelse for dem, der ei ere vante ved Haandskrifternes i enkelte Punkter vaklende Retskrivning, anföres denne Membrans vigtigste Egenheder i saa Henseende.

Vokalerne:

Imellem korte og lange Vokaler skjelnes som oftest ikke, dog betegnes de sidste af og til ved en Accent (ét Sted ved Fordobling, siin 2[1]). Undertiden accentueres ogsaa Diphthonger, og Vokaler der ifölge sin Natur ere lange, som eí, aú, ǽ, ligeledes ę, ø, ǫ; ved de 3 sidste har man dog af Mangel paa Typer ikke kunnet gjengive Accenten. Herved maa bemærkes, at Accenten kun bruges over disse, naar de virkelig ere Diphthonger eller lange Vokaler, altsaa ikke naar au eller ø staar for Omlyden af a (ö), eller æ og ę blot ere graphiske Tegn for e.

Tegnene for de to Lyd æ og œ forblandes meget ofte, saaledes at æ, ę, der egentlig skulde staa for æ (Omlyd af á), ligesaa hyppig bruges for œ (Omlyd af ó); og ø, ǫ, der egentlig skulde betegne œ, igjen paa den anden Side sættes istedenfor æ. Exempler herpaa finder man overalt.

a staar undertiden, upaavirket af den fölgende Stavelses u,

istedenfor Omlyden ö *) (ellers i dette Haandskrift betegnet o, au, o, ǫ): staðvet (d. e. stöðugt) 39[27], ústaðug 55[32], markuð 64[26].

au (av), undertiden med ét Tegn ꜵ, bruges, foruden regelmæssigen som Diphthong, ogsaa 1) for at betegne Omlyden ö som: taulo (d. e. tölu), vstaꜵðoct (d. e. ústöðugt), haufðingi (höfðingi), saꜵmv (sömu). 2) og paa et Sted 28[14] ꜵ = á (Aa, Elv).

e bruges undertiden for ę, dels altsaa for æ (Omlyd af á), som: sei (d. e. sæi) 93[4], geta (d. e. gæta) 12[13], gefa (d. e. gæfa) 13[21], nest (d. e. næst) 13[10], hesto (d. e. hæstu) 90[11], véra (d. e. væra) 125[13]; dels for œ (Omlyd af ó), som: hevir (d. e. hœfir) 39[30], eginn (d. e. œginn) 67[9]. Sjeldnere staa æ (ę) og o for e, som: æn (d. e. en) 7[3], hærnaðe (d. e. hernaði) 53[12], ęín (d. e. ein) 35[11]: brf (d. oe. bréf) 25[1].

o vexler med u i Böinings- og Afledningsendelser, samt med au, for at betegne ö; paa to Steder bruges det for á: hovom (d. e. hávum) 89[20] og boðom (d. e. báðum) 57[23].

ǫ findes af og til for at betegne ö (U-Omlyden af a) som: sǫk 26[25], svǫr 63[5], strandhǫgg 13[25], ǫreiganom 5[29]; der-

---

*) At Omlyden af a i vort gamle Sprog, som nogle paastaa, har været ligelydende med o er umuligt. Denne Paastand gjendrives noksom af Linjerimet i de gamle Vers (f. Ex. Skokkr lá dyrr á dökkri Fagrsk. P. 121, Öld hefir afráð goldit sms. P. 141; disse to Linjer danne förste Led af en Visefjerding, hvor Reglerne fordre samme Consonant i Rimet kk, ld, men forskjellig Vokal ö og o, ikke o og o), og skjönt dette er et Bevis instar omnium, kan man dog til Overflod bemærke, at mange af de gamle Haandskrifter temmelig nöiagtig adskille disse to Lyd; fortrinlig er især i saa Henseende de saakaldte Annales Regii (No. 2087 qv. æld. Saml. Kongl. Bibl. i Kjöbenhavn) skrevne paa Island omtrent ved Aar 1300, en Codex der paa det nöiagtigste ved forskjellige Tegn og Accenter adskiller Vokallydene. Angaaende Udtalen af denne Omlyd hos de Gamle, er det vel umuligt at komme til nogen Vished, maaske den kan have havt den dunkle Lyd af det engelske u; imidlertid synes Udtalen ö (den nu brugelige paa Island og i nogle Strög af Norge) at burde foretrækkes for o (den almindelige i de fleste norske Dialekter), saa meget mere som den förste i enkelte Ord har vedligeholdt sig overalt i Landet (som i Björn, Örn, Öl, Kjöt, snögg, glögg og lign.).

næst staar ǫ nogle Steder for á (Aa, Elv) som: 22[19] 53[19], ǫna (d. e. ána) 30[25].

ø og ǿ bruges dels 1) for œ (s. ovenfor), dels 2) for ö, som: øseo (d. e. ösku Dat. af asku) 48[18], øxn 52[6], øxl 50[1] ørugt 59[13], øðrovis 29[9], høvom (d. e. höfum) 23[10], sandhøfum 51[5], friðargorð 59[9], rønd 19[5], røskvc 89[9], sløngor 21[28], spørðo 48[14], støkr (d. e. stökkr) 22[10]; ǿrende 10[8], ǿrendum 38[28], tǿmðot (d. e. tömdut) 33[31].

u betegnes hyppig ved v; sjeldnere derimod bruges u som Consonant for v, som: svivirðliga 5[15].

Consonanterne:

Undertiden fordobles Consonanterne urigtigen, som: solenn (d. e. sólin) 105[3], i mott (d. e. í mót) 37[27], grett (d. e. grét) 58[9]; undertiden, og dette er hyppigere, skrives de enkelt, hvor en nöiagtigere Skrivebrug fordobler dem, som: drepin (d. e. drepinn) 128[31], ein (d. e. einn) 123[7], gneg (d. e. gnegg) 67[16], spretr (d. e. sprettr) 71[25], rekiona (d. e. rekkjuna) 72[8], stok (d. e. stökk) 89[27].

Som oftest udelades h foran l, n og r, som: lùti, lutr, niga, raustr, reysti, ræðaz, rummaðr.

Naar ð skulde komme til at staa sidst i en ubetonet Stavelse efter en Vokal, skrives det undertiden t: scilnat 32[4] for skilnað af skilnaðr. Hyppigere bruges dog omvendt ð efter enkelte Consonanter for d og t, som lycð (d. e. lykt), specð (d. e. spekt), vacða (d. e. vakta), fiolðe (d. e. fjöldi), vanði (d. e. vandi).

To Gange forekommer Tegnet ŋ for ng, nemlig svivirðeŋ 52[1], laŋt 120[12].

For Bogstavet v bruger Codex foruden det almindelige Tegn ogsaa et andet, der nærmer sig mere dette Skrifttegns angelsaxiske Form. Af Mangel paa Typer har man ikke kunnet adskille disse.

Det mediale Suffix ved Verberne betegnes almindeligen ved z, dog ogsaa ved se, zc: bersc 40[5], versc 44[31], sezc 115[30], hofze 117[17]; to Gange ved s: dvels 20[2]. 26[18], men dvelz 24[25].

Hvad de i Codex forekommende Forkortninger angaar, da ere de gjengivne overeensstemmende med de Steder, hvor de forekomme oplöste. Herved maa bemærkes: i Enden af Ordene anvender dette Haandskrift om hinanden e og i, ligeledes Endelsen er og ir; dog da den sidste ir synes at forekomme noget hyppigere, er Forkortningstegnet ' ved Enden af Ord altid oplöst ir. Herfra undtages dog naturligvis de faa Tilfælde, hvor ' bruges for ar, nemlig svar' og ridd'i d. e. svarar, riddari; thi saaledes skrives disse Ord helt ud andre Steder i Codex. Formerne þ'rar, þ'ri, þ'ra findes ingensteds oplöste, man kan saaledes ikke vide om Afskriveren har ment þeirar o. s. v. eller þeirrar o. s. v.; den förste Form er her valgt. Præt. Plur. af vera skrives hyppigst forkortet v°, dog flere Steder helt ud varu, varo og voro, da det sidste synes at forekomme oftest, er denne Oplösningsmaade bleven fulgt paa de Steder, hvor Codex har v°. Forkortningen m̄m̄ Dat. Plur. af maðr er bleven oplöst monnom, som Ordet findes paa et Sted skrevet helt ud; paa et andet Sted staar maunnom, paa et tredie monnum. Dativ af hann skrives forkortet h'm, undtagen paa ét Sted, hvor det er oplöst honom; denne Skrivemaade er derfor her fulgt.

Cd. Arn. Magn. 520 qv. er en Papirsafskrift af A, der nogle Steder er bleven confereret.

2.

B) Pergamentscodex No. 226 fol. (jvf. Gislason: Um frump. IX—XIV) Efter denne Membran er en Lakune af to Blade i A bleven udfyldt, og det saaledes supplerede (Pag. 76—82) sat

imellem Klammer. Ligeledes er det som Anhang trykte Brev fra Alexander til Aristoteles, der ikke staar i A, taget af denne Codex (s. Note til Pag. 162).

Med Hensyn til den Recension af Alexandersagaen, som findes i denne Bog, kan man mærke, at den ofte er betydelig kortere end A, idet paa mange Steder hele Sætninger og Perioder, der kunne være borte uden at skade Fortællingens Gang, ere udeladte, fornemmelig i de længere Taler. At anmærke disse Udeladelser i Noterne vilde have været for vidtlöftigt og uvigtigt; man vil her blot gjöre opmærksom paa, at naar en Feil i A er rettet uden at B's Læsemaade anföres, er dette gjerne et Tegn paa, at det tilsvarende Sted mangler i den sidste Codex.

Angaaende Retskrivning og Sprogform i denne Membran kan bemærkes, at den bruger æ (ę) for æ og œ, ofte aa (almindelig sammenslynget i ét Tegn, hvilket man her ikke har kunnet gjengive) for á, d for ð, samt ofte mer og mit for ver og vit (Plural. og Dual. af 1ste Pers. Pron.), og Præp. med for vid.

Bogen er skreven paa Island, formodentlig noget efter Midten af det 14de Aarhundrede, og deler sig hvad Indholdet angaar (Alexanders Saga indtager nemlig en saare liden Part af denne store Foliant) i to til forskjellige Tider forfattede Hoveddele. Den förste af disse er den saakaldte Stjórn (eg. stjórn heimsins, Verdens Styrelse) en Art af Bibelhistorie fra Verdens Skabelse til det Babyloniske Fangenskab, en Compilation af Peter Comestors Historia scholastica, Vincentii Bellovacensis Speculum historiale o. fl. a. (s. Werlauff: Nordisk Tidsskrift for Oldkyndig. III 128); denne er, som Bogens Fortale melder, samlet og oversat paa Foranstaltning af Kong Haakon Magnusson (reg. 1299—1319), og tildels efter dennes egen Medvirkning og Diktat. Brand Jonsson (✝1264) kan saaledes ikke have havt noget at bestille

med Udarbeidelsen af denne förste Del af Bogen, skjönt dette nok kunde være muligt ved den anden, hvor blandt andet tillige findes Alexanders Saga, da han ved Enden af denne anden Part af Bogen, der kun tilfældigvis maa være kommen til at staa paa samme Membran som Stjórn, udtrykkelig nævnes som Oversætter efter Kong Magnus Haakonssöns (Lagabøters) Befaling.

3.

C) 4 Membranblade, No. 655 qv. fragm. XXIX. Disse Blade stemme saa nöie med Cd. A, at man gjerne kunde antage den Codex, hvoraf de ere Levninger, forat være samtidig med A og at hidröre fra samme Original som denne. Da dette Haandskrift imidlertid har adskilt sig noget fra A i Retskrivningen, hidsættes her til Sammenligning det meste af 4de Blads förste Side (jvf. denne Udgave Pag. 144[7] til 145[8]). Hvad her er sat imellem () er udeglemt af Sagaskriveren, hvad der staar imellem [] kan ikke sees paa Grund af Huller i Pergamentet.

þa uacnar hann þo uið er hann kendi mal broður sins. litr nu uið honum helldr hermiliga oc męlir. Er tu þar broðir .s. hann skemðar fullr en tómr trunaðr hefir svikit mæk oc riki mitt. sæ nu huart iak scal hafa rað þin. oc þa lætr hann fara spiot ær hann hællt a at æinum ungum manne æ(r) sott hafði æptir honum. þat flygr igegnum hann oc þarf hann æḡ flæíra. en .p. helldr enn undan. oc þui nest fellr niðr fillinn undir honum. þviat hann uar sárr til olifis. Porus uar þa oc sua mátfarinn at hann mátti eḡ standa afætr sína. oc þa kemr (at) A. ętlar hann dauðan. biðr sina menn fletta hann. en fillen̄ teer þa at ueria hann oc bitr þa er at honum uilldu starfa. oc i þeiri suipan glepsir hann ikl[æði] hans oc slengvir honum a bac ser. oc læitar upp at standa. En þa lagu þ[o] i]ðrin hans uti. oc i þui er hann costar upp at risa. gengr uindr ór filnum. Èn þegar er A[r] mátti þeckia at lif uar með

Poro. þa sigrar milldin með honum þa heift er hann hafðe til hans haft. oc þa mælir hann hui nartu sna oðr oc œrr þar er þu hafðir spurt til. at uer haufum alldri osigr farit. at þu þorþir at hallda uið oss orrostu. þuiat þu spyrr mic s. þ. þa scal ec með æinurð suara þer. þar til er ec fræistaða nið þic at keppa. nar engi sa undir heímsolinni at ec ętlaða at til iafns myndi uið mik comaz. oc uissa ec at ec atta mikit undir mer. þar til er ec ræynda þinn crapt oc hamingin. en nu ma sia slic mala lycð sem orðinn er ockar imilli. at þu ert mer myclu mattugri. Við þat uni ec þo at engi hefir(her) til diarfligarr uið þer risit en ec. Uil ec þat rað æiga með þer A^r. at þu stęriz ęi miauc af þessum at burð matt[u t]aca dæmi a mer. at uerða ma sua at naueeurr comi þer akne.

Endeligen maa anföres, at der ogsaa i det kongelige Bibliothek i Stockholm blandt de norsk-islandske Haandskrifter No. 24 qv., findes Brudstykker af Alexander-Sagaen (22 Pergamentsblade fra det 15de Aarhundrede).

Det Bogen tilföiede Ordregister var egentlig bestemt til at indeholde alle de i Sagaen forekommende Ord, men da dette betydelig vilde have foröget Bogens Volumen, har jeg indskrænket mig til i Regelen kun at optage dem, der ikke findes anförte i Glossariet til den af Professor Munch og mig udgivne Læsebog, eller som her forekomme i en anden Betydning end den der angivne. De anvendte Forkortninger tror jeg letteligen ville forstaaes uden nogen Forklaring; det ved de svage Verber i Parenthes tilföiede að, ð, d, t, eller Gjentagelsen af Rodens Endekonsonanter, skal antyde Præteritums Dannelse, f. Ex. rœma (d) d. e. Præt. rœmda, róma (að) Præt. rómaða, sæta (tt) Præt. sætta, spenna (nt) Præt. spenta, stökkva (kt) Præt. stökta, pynda (nd) Præt. pynda.

Jeg overgiver herved denne lille Bog til mine Landsmænds velvillige Modtagelse, med Önsket om at den ogsaa maa bidrage sit til at nære den Interesse, hvormed vort Oldsprog nu omfattes af saa mange, og med Forsikringen om intet at have sparet for ved en omhyggelig Correctur at faa den saa fri for Trykfeil som muligt. Maatte den nu vinde Sagkyndiges Bifald, og Forlæggerne nogenlunde se sine Udgifter dækkede, vilde det være en Opmuntring til snart, ved given Leilighed, at lade fölge lignende Udgaver af andre Sagaer.

Förend jeg slutter denne Fortale, skylder jeg at aflægge min Tak til Hr. P. G. Thorsen, Bibliothekar ved den arnamagnæanske Haandskriftsamling, for den Velvilje, hvormed han har lettet mig Adgangen til de under hans Værn staaende Haandskrifter, ligesom jeg ogsaa har hans Godhed at takke for Underretningen om de i det kongelige Bibliothek i Stockholm værende Membranfragmenter af Alexanders-Sagaen.

Christiania i Februar 1848.

C. R. Unger.

ALEXANDERS SAGA.

FÖRSTE BOG.

Darius hefir konungr heitið er reð fyrir Serklande hann var agetr konungr i þeim luta heimsins er Asia heitir. þa hefir engi konungr verit rikari i þann tima. Sæti sitt hafði hann lengstum i Babilon er þa var haufuðborg allz rikisens en hon er nu eydd af monnum fyrir sacir orma oc annarra eitrkyekvenda. Darius konungr hefir haft undir sec marga scattkonunga einn af hans scattkonungom er nefndr Philippus. hann reð fyr Griklandi. drottning kona hans het Olimpias. Son atto þau þann er Alexander het. Sa maðr var með hirð konungsens er Neptanabus hefir heitið. enn mesti galldramaðr var hann. af sinom gauldrom oc gerningom fek hann sva gort at hann naði at sofa með drottningonni sialfri. af þvi truðu margir Alexandrum hans son vera en eigi konungsens Philippi. En athofn hans hefir þat þo siðan sannliga birt. at hann var konungs son en eigi horbarnn. oc son Neptanabi. sem ovinir hans brigzloðo honom eptir þvi sem siðarr mon sagt verða. þessi sveinn Alexander var i scola settr sem siðvenia er til rikra manna vtan landz at lata gera við bornn

1

siin. Meistari var honom fenginn sa er Aristotiles het. hann var harðla goðr klercr oc enn mesti spekingr at viti. oc er hann var .xii. vetra gamall at alldri naliga alroscinn at viti. en storhvgaðr umfram alla sina iafnalldra. þa koma sendimenn Darij konungs scatt at heimta af Philippo konunge. þann er hverr eptir annan Serklandz konunga hafði vanr verit iafnan aðr at taka af Girkia konunge. þessi scattr var sva frekliga heimtr. at iafnnval scyllde giallda af sænom sem af landino. Alexander konungs son spyrr er hann ser vtlenda menn koma i haull fauðor sins. hvaðan þeir væri. eða at hvi þeir færi. Oc er honom var sagt. þa mælir hann fyr mvnne ser. Mikit mein er þat sagðe hann at maðrinn scal sva seint taka sitt afl. eða hvart nockot sinn man þar koma at ec mona styrk til hafa at hrinda þvi ánauðar oke af. er a er lagt riki fauðor mins. en æ mon ec þora nu at sia vapn a lopti. þoat ec mega litit vinna með þeim at sva buno. Eða hvart man þat satt vera at Hercules son Jovis hafi kreist i svndr orma tva með sinni hende hvarnn. þa er Juno stiupmoðir hans hafði til sent at drepa hann. Reivabarnn var hann þa er hann gerði þetta storvirke. Oc ef ec hræddomz eigi nafn Aristotilis meistara mins. þa munda ėc freista at likia nakkvat eptir slikum storvirkiom. Eða man þat iafnan scolo ætlað vera. at ec sia son ens versta manz Neptanabi. Syna villda ec þat þo i nockoro at ec væra konungs son at saunno. oc þo engi ættlere. Slikt sva mælir hann fyr munne ser er hann hvgsaðe sem nu er fra talt. oc sva æddiz hann nv þegar akafliga i mot Dario konunge er scattinn let heimta af fauðor hans. oc neytir i hugenum vapna sinna

með snarpligom ahlaupom. sem þa er leons hvelpr ser hiortinn fyrir ser er hann hefir eigi tekit afl sitt. en tenn ero sva litlar at hann ma eigi bita þo hellir hann ut bloði hiartarins með huginum at hann mege eigi með taunnunom. hann er þa oc seinn a fæti. en þo er vilinn skiotr til aroðessens. Alexander hafði oc litið afl at vinna sva stort sem honom bio i hug. En leons akefð hafðe hann ser i hiarta með dirfð alldri meiri. Nv bar sva til at Aristotiles meistare hans oc fostrfaðer hafði gengit vt af herbergi sino. þar er hann hafði gort eina boc af iðrott þeirc er dialectica heitir a latino. en þrętoboc er kolloð a norono. þat matti oc sia a honom hverso mikla stvnd hann hafði lagt a boc þa er hann hafði þa saman sett. oc hverso litt hann hafði meðan annars gætt. hann var rvfinn oc oþveginn magr oc bleikr í andlite. oc er hann sa Alexandrum fostrson sinn þrutinn af mikille reiði þeirc er eigi matte leynaz fyrir brugðnu oc bloðrauðo litar apte. þa spurðe hann eptir vandliga hver sǫc til vere sva sollinnar reiði. hann gerði sua sem hlyðnom lærisveini byriar við sinn meistara. fellr a kne fyrir honom oc drepr niðr haufðeno. oc svarar sva af miklom moðe. þungt þyeke mer þat at faðer minn elligamall scal lyðskylldr rangligom kraufom Darij konungs. oc þar með allt fostrland mitt. oc þar matte hann þa ecki fleira vm tala. þviat þesso nest kom gratr vpp. sa er nackvat sva bra til bernscoonnar. oc vara sa af litlo scape. oc með þui minkar hann þa fyrst i stað sina reiðe.

Oc nu með þessum raðum er eptir fara. þa mælir Aristotiles sva til hans. Með þvi at þer se stort i hug. þa pryddu þie fyrst með raðspekinne. en tak

siðan til vapna þinna eptir fyst þinne. Ec se sagðe hann at þu hefir efni til at verða mikill maðr oc mattogr. spari þat nu eigi við þic. oc hlyð mer nu vandliga. oc man ec kenna þer hverso þu scallt at fara. Þat vil ec þer fyrst raða at þu ser raðuandr. at þu hafir iafnan ena beztu menn við þina raðagerð. hlyð ecki a hviksaugor þeira manna er tvityngðir ero. oc hafa i sinom hvaptenom hvara tunguna. engi scal þa menn hatt setia er natturan vill at lagt siti. þviat þeira metnaðr þrutnar sva sciott af metorðonom. sem litill læcr af miklo regni. þat er oc oronom nest er veslo batnar. Eigi let ec þic þo at auka þeira manna nafnbætr þot smabornir se. er haverscliga siðo oc sømiligan manndom hafa fram at leggia mote ætt oc penningum. Gott siðferði scalltu virða gulli betra. oc þvi scalltu eigi penninginn lata raða nafnbotonom. at við honom selia margir svivirðliga sina dað oc drengscap. Ef þu scallt doma milli manna þa lat hvarke manna mun ne auðæfi halla þer fra rettum domi. Fegirnðinne verðr þer þo mest af kent rangdomino. þvi at hon blindar optliga retsynis augo. oc ef fegirnin sv er at rettv ma kallaz lastanna moðir for ofmikinn gang i konungs haullinne. þa fyr kemr hon aullom siðunum. oc lotr mutugiarnan mann afrokiaz laugunom. Þat roð ec þer segir Aristotiles. at þu ser miukr oc linr litillatum. auðsottr oc goðr bæna þurptugom. en harðr oc neirinn drambsaumom. Flyt opt or stað herbuðer þinar. þviat þa er ovinom ohøgt við þer at sia er þu ert scommom i sama stað. Optliga scaltu oc fylkia liði þino at þat neme bardaga list. oc veniz vapnfime. Haurð ahlaup scaltu veita uvinom þinom. oc ef þu hefir viliann sceleggian til

at vinna mikil verk a þeim. þa man þer til gefaz mattr oc megin. En ef þu þickiz sialfr vanførr til vapnasciptis við ovini þina fyr sakar litils alldrs. þa lat þo sia þec vndir vapnom með glauðo hiarta. lattu tunguna beriaz akafliga með eggianarorðino. þo at hondin se vanafla til at styra sverðino. Opt hefir haufðingiom mikit tioat. at beriaz at eins með frameggian. oc ef evatsamlig bardagalyeð seytr herinum seelc i bringo. þa era betri lokning til en bliðligar fortolor haufðingians með snarpligri ateggian. Ef ovinir þinir flyia. þa reeðu oc fyrstr flottann. nu berr sva at at i þitt lið kome flottenn. þa scaltu siðarst a høl hopa. oc lat þina riddara þat sia at þer er afar trautt at renna. oc man þeim þa synaz hofoðscom at renna sva sviuirðlega undan sinum konunge. þvi nest hugsaðu hvesso mikill fiolðe þinna anscota sækir eptir þer. en þot þat se mikill munr. þa lat þic þat ecki seelfa. Ef þu ser at þeir letiaz a eptirforenne. þa scalltu fyrstr aptr snua þinom hesti. oc riða á úvine þina diarflega. oc neyta þa sverðz þins snarplega. oc sva akaflega með þino liðe fram vaða. at varla gefiz þeim tom til at kalla sec sigraða. Nu kemr þar at borgirnar gefaz vpp i þitt valld. eða þu hefir at iorðu lagt þa er eigi villdv sialfkrafa upp gefaz. þa scalltu vppluka fehirðzlom þinom. oc gefa a tvør hendr riddoronom. oc smyria sva sar þeira með giofonom. þviat eigi þarftu aðra læcning at fa liðino. helldr en mykia sar oc siukan hvg með gulleno. sva fær aurlyndr maðr siukom bót unnet oc auðkyfingr qreiganom. Enn ef gullit er gnægra til en vilinn at gefa. þa lattu þo eigi astina minka þott fættiz giafarnar. Með fogrom heitom scalltu locka liðit at þer. oc efna

þat er þu heitr þegar fong ero a. Storlatr haufðinge ma iafnan oruggr vm sec vera fyrir ahlaupom ovina sinna. þviat hvart sem friðr er eða vfriðr. þa kemr honom storlæti sitt fyrir sterkan borgar vegg. En smalatum hofðingia tiar hvarke ramligt vige ne mikill vapnabunaðr. Oc nu veit ec eigi segir Aristotiles. til hvers þat kemr fostrson at segia þer fleira af hvessu þu scalt með þinom herscap fara. En þat vil ec þer raða með þessom hlutom at þu latir eigi glutranarsama vindryckiu fa of mikit valld á þer. Lat oc eigi heimslega konornar hvgsykia eða vanmegna sterkian hug. oc (ef) þu veitir of mikit eptirlęti vingvðenu er Bachus heitir oc astargyðiunnc er Venus heitir. þa er sem ok se lagt a hals þer þat er sva þiar hugenn at hann ga'ir ecke at hugsa þat er viti gegne. af þessom hlutom hrorez heipt oc hatr oc geriz margsconar klatr. oc eigi ero þeir lvtir er meirr fyrkomi goðo siðferði en konornar oc ofdrykian. Vel scylldu þeir fostrson lostaseme stilla. er laugonom oc heimsins taumalagi styra. Lattu vel gett allra þessa luta er ec hefi kent þer. oc fyr hvetvetna fram rettlæti fylgia ollum þinom verkom. Eigi scal þo rettløtit eitt saman. þviat þar við scal tempra miscunnena. Optliga scalltv ranzaka ritnengar ef þu villt margvitr verða. Laugen scalltu þer oc kunneg gera ef þu vill retlatr vera. Scera manna mal scalltu proba sannliga. døma reynda lute lauglega. Refsa þeim er sekir ro retliga. refsingina scalltu eigi fyrr lata fram koma. helldr en af þer gengr reiðen. Scallattu áminnaz eptir teknar sættir vmliðit sundrþyeki. oc ef þu Alexander lifir sva sem Aristotiles hefir kent þer. þa man þitt nafn vppi meðan heimrenn

stendr. þvilik rað kenndi Aristotiles Alexandro sem nu er sagt. oc aull varðveitte hann þau virkuliga ser í brioste. Nv girniz hann engis annars. æn ryðia ser til rikis með odde oc eggio. oc þat gerir hann ser þegar i hvg at ecke vetta mynde við honom rond reisa. sva geisar nu oc halt hans ofse. at hann þyckiz nu aullum heiminom styra. Oc er hann kemr á þann alldr er mann teer undan raðningo. þa geriz þat til tiðenda. at einn rier maðr sa er Pausanias het tekr at elsca drottnengena Olimpiadem. hann fylliz oc þeirar dirfðar. at hann drepr konungenn Philippum. hvgðez hann þa at frialso myndo niota mega hennar asta. En honom varð eigi at þvi kaupi. þviat Alexander let eigi long frest a foðorhefndum. Oc fauðorbana sinom valði hann dauðdaga haðoligan oc þo makligan. þegar eptir frafall fauðor sins teer Alexander til landstiornar. oc þui nest byr hann see til hernaðar. eigi at eins ser til frægðar oc framkvømðar. helldr oc til frelsis ollu fostrlande sino þvi er aðr la undir miklo aþianar oke. Alexander var nu nydubbaðr til riddara sva mikill i hiartano sem rise. en i briostino sem gamall oc vitr riddari. þar matte þa sia nyian oc ungan riddara sua storhugaðan at hann villde þa giarna storra vinna. en Achilles matte a leið koma. sa enn mesti kappi er var í Troiomanna sogo. oc eigi at eins ætlar hann at heria á Darium konung oc á hans riki. þott þar vere sakar brynastar. helldr ætlar hann ef orlog banna eigi. at leggia undir see alla heimsbygðina. Borg er su ein á Girelande er Chorinthus heitir af þeim hefir hon nafn teeet. er hana let gera. oc af þvi at þesse borg var sterkare oc ferikare en aðrar borgir þa var hon kaulloð hofoð allz rikisens.

Páll postole cristnaðe siðan þessa borg. oc eptir venio enna fyrre konunga þa tekr Alexander her með korono konungs nafnn. Her hafði konungr stefnt fiolmennt þing. A þvi þinge var sva liðe scipat. at þeir menn er rikastir varo oc raðgastir er senatus heita á latino. en þat ma kallaz aulldunga sveit á norono. sato nestir konungenom á hvaratueggio hond. þesser menn scolo scipa oc stiorna aullo rikino með konungenom. þesser menn scolo optar beriaz með diupsettu raðe oc sniallre tungu. helldr en með auxe eða suerði. Vt ifra konungsens raðonautom sato kappar hans. þesser menn lata oppt afl viti rikara oc liva meirr at domom Achillis en Nestoris. Achilles var af Girkiom. þa er þeir borðoz við Troiam. vigdiarfastr oc miklo sterkastr en Nestor spacastr oc forsialastr. Frammi fyrir konungenom sat Aristotiles með klerka sveit sina. hann var nu bogenn mioc af elle. oc hvitr fyr horom. þesse sveit var vapnalaus. þviat hon kunne meira af froði en vapnfime. Oc er Alexander sa þetta drengiaval er honom leiz sem reyndiz mikill styrkr vera munde. þa gladdez hugr hans mioc at senom sva miklom afla. dirfð su er aðr var oc sua mikil með arøðeno at varla matte vaxa þa ox hon enn er hann sa sliear steðr sinn vilia styðia. oc sua sem hann var aullom hugstereare. sva var hann oc aullom friðare. Ecke þyrfti hann at seryða sec dyrlego konungs seruðe at konungr vere auðkendr þar sem hann var. þviat yfirbragð þat sem honom fylgðe hversdagliga gerðe hann auðkendan af aullo folkino. þott hann hefði eigi gullega korono dyrom steinom setta a hofðe ser. eða annan konunglegan bunað af gullofnom kløðum sem þa hafði hann.

Á þeim manaðe er iunius heitir var Alexander til konungs tekenn a þesso þingi með villd oc vingan allz stormennis. oc at samþycktum muginom. oc þegar i stað þa seipte hann i sueitir riddorum þeim er hann hafði ser valða. oc þat varo fimtigir hundraða. Allir haufðo þeir einn vilia til at beriaz með konunge. en mikit seilðe alldr þeira. þviat eigi at eins valðe hann ser unga riddara. helldr oc iafnnvel alldraða þa er reyndir hofðo verit at hvatleic með Philippo fauðor hans. Aungan gerðe konungrenn þann sveitar haufðingia i liðe sino er yngre vere en sextogr. oc þat mynde sa maðr ætla er hann hefði eigi fyrr set þvilikan her. at sliker sem Alexander hafðe valit ser sueitar haufðingia liðe sino mynde vera hertogar. eða með aullo sialfr senatus. Með sliko riddara liðe sem nu er naekvat fra talt. hafðe konungr með ser til herferðar .ii. þusunder ens fiorða tigar af fotgaungo liðe. þetta lið var oc undarliga vel buet með vapnum. oc þar með hafðe þat øret aroðe. oc þo at þetta lið vere sva mart aroðissnart er nu var fra sagt. þa var þo at tvoro undarleet er Alexander seyllde þat fyrir ǫtlaz at leggia undir sie allan heimenn eigi með meira liðe. oc þat þo enn undarligra er hann scyllde þui a leið koma.

Bratt eptir þat er konungr hafðe þetta lið saman safnat. þa gerðiz þat til tiðenda i þeire borg a Griklande er Athene heitir. at einn mikill hofðenge sa er Demostenes het. eggiaðe þess borgar mennena. at þeir neitaðe þessom enom nyia konunge. oc þeir gina við þesse flugu. oc ætla at veria konunge borgena ef hann þar kome. Alexander spyrr þetta bratt oc scundar þegar hernom til þessar borgar. ætlar hann

oc at lyfia þeim sitt ofbellde er fyrstir gerðoz til þess at risa ímot honom. nema þeir riðe seiott a vit sin. Oc borgar menn finna eigi fyrr. en konungr kemr með herenn at borginne. þeir leggia þegar stefno með ser i haufuðkirkiu þeire er helguð var Pallade. Pallas var kallað af heiðnum monnum speeðar gyðia. A þesse stefno stoð vpp einn rikr maðr sa er Esehinus het oc talaðe þar sniallt ǫrende. hann annsacaðe Demostenem mioc um þat er hann hafði eggiað borgar menn at snua í mot konunge. oc hann bað borgarlyðenn vpp gefaz fyr konunge oc biðia ser griða sem fyrst. þat rað toko þeir sem þessi maðr kendi þeim. oc þviat þeir voro samlendir konunge. þa veitte hann þeim þat bliðliga. sem þeir baðo hann miuklega. I þesse borg var forðom rieastr scole. oc þvi þotte konunge til litils at beriaz við þa. at þeir kunnu betr ritninngar at scyra en vapnom at styra. oc eigi varð Alexander meira fyrir at vinna þessa borg en nu er fra sagt. Eptir þetta stefnir konungr her sinom til þeirar borgar er Thebe heitir. þesse var ein en agetasta borg forðom a Grielande. oc er konungr kemr at staðinom. þa luka borgar menn aptr borgar hliðonom. oc þui nest hlaupa þeir vpp a borgarveggina alvapnaðer. oc syna sva konunge at þeir vilia banna honom borgena. oc ef Thebane hefðe teeet sliet rað sem Athenienses þa mynde þeir hafa fengit stoðvað reiði konungs. oc funnet þar miscunn oc millde sem gnog var fyrir ef miuclega vere eptir leitað. En þui at þeir syndo konunge mikinn motgang. þa reyndo þeir þat at hann kunni refsa þeim þeira dirfð. oc niðra þeira drambe. oc meðan konungr hugsar hvesso hann seyle þessa borg vinna. þa koma

til hans haufðingiar margir af enom nestom borgom. oc tia fyrir honom optlega meðan hann sitr um borgina at þar hefðe iafnan verit vppspretta mikils vfriðar i landino. oc þar hefðe margsconar vdomi orðit i þeim stað sem segir i mikille boc þeire er heitir hystoria thebana. Af slicom fortaulom þrutnar mioc reiði konungs til borgar manna. oc nu byðr hann sina menn vapnaz. oc sǫkia borgina. oc þeir gera sva. En borgar menn lata þegar drifa scot a þa. ætla þeir sem þeir gera at veita hart viðrnam. konungs menn taka þa þat rað at sumir briota borgarveggenn et neðra með þesskonar tolom sem þar til høfðe en sumir scutu sciolldum yfir þeim. oc hlifðu þeim sva við scotom oc griote. oc er borgar menn sia at konungs menn mundo brotið fa borgina. þa hlaupa þeir felmsfullir inn af borgarveggionom oc leita ser fylsena. En konungs menn dynia þegar a høla þeim. oc drepa þeir hvern er þeir finna. Oc er konungr sialfr gengr i borgena. þa kemr á mot honom sa maðr er Demades het hann saung fyrir konunge með fogrom strengleik þat er sva mællte. Heyrðu Alexander enn milldaste konungr afspringr goðanna hvart ætlar þu þat fyrir at eyða þessa borg með aullo. Lat þer i hug koma at Aristotiles fostrfaðer þinn kendi þer þat rað at þu scylldir vera goðr bona þurptugom oc þyrma sigroðom. Eða hvart veiztu þat at her var enn helgi Bakus føddr i þessi borg. Backum kolloðo heiðnir menn vingoð sitt. her ero oc morg aunnor guð fødd sagðe hann. Einn af þeim Hercules enn sterke oc enn viðfǫrle er þu ert fra komenn konungr. þyrm oss þa fyr guðanna sakir þott ver sem þess uverðir. Hvgsa sva fyrir þer at

vstaðoct verðr þat riki er litla miscunn hefir með ser. Enn ef þu ert enn raðenn til at lata drepa allan borgar lyðenn. þa lattu borgina standa með heilu lice. þviat hon er aull goðonom helgoð. Sva lauk Demades sino male. at konungr scipaz ecki við orð hans. hann lætr alla borgena niðr briota sva vandlega at þar sem aðr haufðo verit turnar havir eða kastalar. þar var nu naliga slett iorð. Elld let hann oc allz staðar i leggia husen þar sem hann fek þvi á orkat.

Siðan er konungr hafðe makliga hefnt Thebanis þeira dirfð. oc hafðe þar sva kent landz monnum at þiona nyiom konunge. þa setr hann til landz at geta þa menn er honom þotto vel til þess fallnir. En hann byr ferð sina brott af landino. oc ætlar sem hann gerir at heria a rike Darij konungs. oc nu lætr hann scip sin bua oc hlaða af margsconar gøzsco. at þat ma hverr maðr ætla at Alexander konungr mynde eigi fa scip nyta mega til slicrar herferðar. Sva er sagt at konungrenn hefðe tueim scipom meirr en halft annat .c. oc þegar er til þess var buet. þa lata konungs menn scip sin or festum. oc þar matte þa heyra mikenn luðragang oc þioðsynlict akall. þar matte þa marka hvessv mikit flestir unna sino fostrlande. þeir Grickernir voro nu fuser til at fylgia konunge oc beriaz með honom ser til fiar oc metnaðar. En allir af þeim í sva miklom her nema einn. þa settv augo sín aptr um scut meðan þeir matto nockorn vita sia til fostriarðar sinnar. konungr sialfr leit alldregi aptr til lanzens. sva var honom mikil fyst á at beriaz við Darium konung at hann gleymðe þegar fostrlande sino oc var þar eptir moðer hans oc systr.

En þegar er konungr sa at Asia kom vpp fyr stafn fram. þa gladdez hann sva mioc við at gleðenne varð nesta rúmfatt i briostino. oc nu biðr hann sina menn roa fast undir seglum at þeir mætte sem fyrst land taka. þeir koma nu sva ner landino at eigi var lengra til hafnar en aurscot. oc þa seytr konungr auro á landet upp oc særir sva iorð ovina sinna. hann kallar þetta giptosamligt heill. oc gott sigrmare. oc þvi truir herrenn allr oc lystr vpp fagnaðarope mielo. þvi nest taka þeir land. kasta nu akkerum oc bera upp landfestar. brioða seip sin oc setia landtiolld.

En eptir þetta starf snæða þeir fast lenge fram á nottena. At komannda morne gengr konungr á fiall eitt hátt oc ser þaðan yfir landet. þar matte hann alla vega sia fra ser fagra vollo bleika akra stora scoga blomgaða víngarða sterear borgir. oc er konungr ser yfir þessa fegrð alla. þa mælir hann sua til villdarliðs sins. þetta riki er nu lit ec yfir ætla ec mer sialfum. En Grieland fauðorleifð mina vil ec nu gefa yðr vpp segir hann til haufðengianna. oc sua treystiz hann nu sinni gefu at honom þyckir sem þetta liggi laust fyrir. En hann seiptir nu Griclandi með þeim af stormennino er honom þotto þess maclígstir. hann bannaðe nu oc sinom monnum at taka þar strandhqgg. eða gera annat uspaeleet. iafnt sem hann ætti sialfr hvetvetna þat er fyrir var. þesso nest stefnir konungr til þeira borga er nalegastar voro. oc þeir menn er þær borgir bygðo þar sem þeir spurðo at konungr sa enn vtlennde var sva friðsamr oc þeir visso þo at hann hafðe mikinn afla. þa toko þeir sniallt rað. oc gefaz upp sialfkrafa i valld. konungs þess. er með diupsettu raðe fek sva gort at hann

þyrmðe ovinom sinom. oc lagðe þa þo undir sec bardagalaust. Eptir þetta ferr Alexander konungr a þann luta rikisens er Frigia heitir. þar hafðe staðet forðom borg su er Troia var kaulloð. þat hafa menn fyr satt at þessi borg hafe forðom mest veret oc sterkost sem raun bar á þviat Agamennon Grickia konungr sat um hana .x. vetr með marga kappa oc otalegan her aðr hann fenge broteð hana fyr Priamo konunge oc sonum hans. þengat for Alexander konungr fyr forvitne ef hann mætte sia nockvot merke þeira stortiðenda er þar haufðo gorz. ok hann kom nu þar sem Troia hafðe staðet. hennar matte nu ecki sia annat en grunndvoll einn. þar af matte þo sia hvessv mikil borgen mynde veret hafa. oc nu er konungr hugðe at hvar hverge þeira kappanna er þar fellv mundo iarðaðer vera. þviat var a legsteinom ritað yfir hveriom þeira. þa kemr konungr þar at er Achilles var iarðaðr. En þetta var ritað a legsteine hans. Her hvilir Achilles enn sterke er drap Hectorem son Priami konungs. Sia enn same var svikenn í trygð oc drepinn af Paride broðor Hectoris i solarguðs hofe. A þenna legtitul sa konungr. þviat honom þotte mikils um vert. oc eptir þat bar hann sialfr reykelsi yfir leiðet sem þar vere nockvorr heilagr maðr iarðaðr. Siðan mællti hann. sva haleit er þessa mannz hamingia orðen er her hvilir allra hellzt i þvi at hans frægð man sua lengi lifa. oc mikil sæmð var honom i þvi at sigra sva mikenn kappa sem Ektor var. En þat þycke mer honom þo mestr sømðar ᴂke veret hafa at sua goðr klerer sem Homerus var gerðe boc vm hans storvirke þa er allan alldr man vppi vera. oc þess villda ec øseia at nockorr maðr vere mer slier eptir liflát mit

sem Homerus var Ackilli ef ver fam nockot þess gort. er loflegrar vmræðo þycke vert. Sa lutr er þo sva at ec kviða hellzt þoat ec fa undir mec lagt allan heimenn sem mek varir at vera myne. at mikel frægð life seemr eptir mec en ec villda. oc ef ec scyllda annars hvars. þa villda ec himinrikes helldr missa en frægðarennar. segir hann. Eptir þetta mælir konungr sva til sinna manna. Lateð eigi þat scelfa yðr af hernaðe þeim er þer hafet vpp teket þott haminngia se mioc ostaðug. þviat overðr er sa farsældar er hann vill ecki þola þat er hart þyckir. en þott manne veiti þungt vm stundar sacir. þa kemr þo iafnan logn a bac vinde. En þviat yðr man vndarlict þyckia hvaðan ec mega sva mioc treystaz varre farsælld. þa vil ec nu þat kvnnict gera þoat ec hafa hliott yfir þvi lateð higat til. þa er ec hafða hefnt foðor mins. bar sva optliga til at ec vacða þa vm netr er aðrer svauo oc hugsaðag með mer hvart ec scyllda at eins veria þat rike er faðer minn hafðe att. eða afla mer meira. Oc einshveria nott at aullom auðrom sofandom i minu svefninne þa er ec vacða vm slict hugse. kom mikit oc biart lios yfir mec. þvi liose fylgðe einn gaufuglegr maðr ef lofat scal mann at kalla. hann var harðla vel klæddr oc þvi licast sem byscopar þa er þeir ero scrydder byscops seruðe. Tolf enir dyrsto steinar voro settir i klæði hans framan a briosteð. I enne þessa mannz var ritað scilicet tetragramaton. þat feck ec eigi scilet segir konungr þviat þat var a þessconar tungu ritað er mer var vkunnict. Siðklædr var hann sva at fyr kleðonom matta ec eigi sia fætr hans. Mikil ogn stoð mer af þessom manne. Hafða ec tom til at spyria en þoran eigi hverr hann vere eða hvaðan.

oc at hvi hann fore. hann mat ecki kveðior við mec oc mællti sva til min. Farðu a brant af fostrlande þino Alexander. þviat ec man allt folk undir þic leggia. oc ef þu ser mic nockot sinn þvilikan sem nu synomz ec þer. þa scalltu þyrma minom maunnom fyrir minar sakir. oc eptir þat hvarf hann vpp i lopteð fra mer segir konungr. oc þa fylde hann herbergeð i brautfor sinne enom dyrlegsta ilm. Eptir sagða þessa vitran mælir konungr sva til riddara sinna. þat scolo þer vita enir vansco drengir at i þess trauste er mer vitraðez muno þer yðarnn herscap fremia. oc nu snyr konungr aptr til sinna herbuða. En þesse vitran fek sina framkvemð litlu siðarr oc sannaðez með þeim hette. at eptir þat er Alexander konungr hafðe unnet þa borg a Jorsalalandi er Tirus heitir. þa stefndi hann til Jorsalaborgar með miklo liðe oc ætlaðe hann at briota borgena. en niðra gyðenga tign oc sviviröa templum domini sem aðrer heiðner konungar havfðo gort fyrir honom. oc er borgar menn spyria þessa fyrirætlan konungs. þa taka þeir þat rað. at byscop sa er þa var at staðnom gengr ut með aullom haufðingiom borgarinnar oc gerir virðuliga processionem amot konunge. oc ætlar sva at svefia hans reiði. oc þegar er konungr ser byscop. þa kemr honom i hug at sa maðr var iafnt þannug buinn er honom vitraðiz fyrr meirr. oc hann stigr þegar af hesti sinom oc fellr a kne fyr byscope. þetta undruðuz konungs menn mioc er konungr litelætti sec sva mioc at hann laut þessum manne. þar sem þeir vissv aðr at hann villde alla lata til sin luta. oc þeir haufðo hann aungom fyrr set sitt haufoð hneigia. þa stauðvar konungr sitt lið oc kallar stor-

gettinga sina með ser. riðr siðan i borgina friðsamliga. offrar til templum domini margar storar gersimar þær sem þeir kaulloðo þægiligstar gvðe er varðveittv musterið. hann heitr oc þvi gyðingom sem hann efnde. at þeir scylldo æ i friðe vera oc goðo yfirlęti meðan hans riki stoðe.

ANDEN BOG.

Sa kvittr kom nu til eyrna Dario konunge at Alexander konungr var kominn i rike hans með herseillde. Oc þviat Darius konungr hafðe lenge um kyrt setið i goðom friðe. en af vaniz styriolld oc vfriðe. þa bregðr honom við þesse tiðendi noekvot. Oc þoat hann vere viðlendare fyr sacir margra scattkonunga rikare. miclo festerkare. af ageto forellre tignare. fyrir alldr saeir oc fregðar i sinom rikdome fullkomnare en Alexander. þa varð hann þo þegar i huginom logri. þar sem hann matte i hvivetna meire vera ef hann hefðe sva gnogan vilia til at veria lond sin sem hann hafðe yrin fong á. Oc þviat Darius konungr var friðe vanr oc miclo bilife. þa varð hann rauntregr til vfriðarins. En at engi þøtte sva sem konunglict valld minnkaðiz eða scelfðiz við þenna tiðenda pata. þa løtr Darius konungr scera herorvar vpp vm rike sitt oc honom samnaz bratt vtalegr herr. Oc i þvi bili sendir Darius konungr Alexandro konunge bref þat er þesse orð stoðo a. Darius konungr konunga frennde guðanna sendir þetta bref Alexandro þion sinom. þott þv ser Alexander liklegr til vppreistar fyrir sacir goðrar ættar. þa þyrmðv þo litlum

alldri oc enn vaxanda. Vscaplect er at taka allden af treno fyrr en fullvaxit er. haf mitt rað oc legg niðr sem sciotast vapn þau er heimsleg ofdirfð eggiaðe þiç til vpp at taka. Far heim til moðor þinnar oc haf með þer þessa luti er ec sende þer at giof. þat er raðnengar svipa er alldre þinom hæfir. oc bollr einn er þer samir enn betr at leika með en sciolldr eða sverð. þar með sendi ec þer fehirðzlor þør er fa mono þer yrna scotpenninga til at koma heim aptr osolltno liðe þino. En ef sva mikil ǥðe byr i þino brioste at þer þycke deilld friðe betri með minom fiandscap. þa man ec senda til at refsa þer. eigi riddara mina. helldr vegðarlausa þrela. þa er þic scolo i prisund setia oc lata sva biða neisulegs dauða. þa er Alexander konungr hafðe yfir lesit brøf þetta. løtr hann ser litt bregða við þesse akefðarorð. andvarpar þo við noekot sva. ræðir siðan stillelega til sendimanna Darij konungs. Betr virðe ec gaufoglegar giafar konungs en sialfr hann. Bollrenn markar með vexte sinom heim þenna er ec man undir mec leggia. Með svipo þesse scal ec temia þa Serkina. þa er ec hefe eptir fengenn sigr vppbrotet allar fehirzlor Darij konungs. Slic orð ritar hann aptr til Serkia konungs. oc setr fyrir sitt innseigle. hann gefr sendimonnum virðulegar giafir oc biðr aptr fara við sva buet. Darius konungr ferr nu með her sinn til ár þeirar er Evfrates heitir. hon er ein af þeim fiorom er or paradiso falla. Hann ser nu þat af brefom Alexandri konungs at eigi man með storyrðom einom hrinda mega hans hernaðe. Oc a slettom vaullom þeim er lago við ana. setr Darius konungr herbuðir sinar. hann stefnir nu liðenu einhvernn dag vt á vollona.

oc løtr til taka at telia liðet i solar vpprás. oc su sysla vinnz þann dag til kvellz. ok fek þeyge talt. Oc nu hyggr Darius konungr þat at fyr sakir mikels vapnabunaðar. oc vtalligs hers mone enge þora við honom rønd at reisa. Nu sendir hann fyr ser með vgrynne liðs haufðingia þann er Mennon het at reyna styre Alexandri oc veria honom borg þa er Sardis heitir. Mennon hafðe .vi. hundruð þusunda liðs. en þott Alexander hefðe mielo minna lið. þa fek hann þo sigr fyr hvatleies saker sinna manna oc leggr vndir see borgina. I borg þesse var þors hof i mielo hallde. oc i hofino stoð vagn einn. hann var með nockorskonar vel sva festr við ok eða sila. at engi kunne fra leysa. Vagnenn hafðe þar lengi staðet i hofeno. oc sa var atrunaðr borgarmanna. at engi mynde leyst fa seauklana fra okeno. nema sa er siðan fenge sigrat allt Asiam. Oc er Alexander konungr spurðe þetta. þa var honom mikit vm at reyna hvart hann fenge leyst knutana. oc þviat hann villde giarna fyr see lata fyllaz orlaganna seipan. þa tekr hann vpp oket oc vill fra leysa seauklana oc fær engi leyst. En at eigi þøtti þeim sva er hia stoðo sem þetta vere konungenom illt heill. þa segir hann sva til sinna manna. Hvart hyggið er manne nockors at auðnara. at hann fae knuta þessa leyst. eða viti með hverri list þeir ero saman riðnir. Mikill hegome seger hann at trua slico. bregðr siðan sverði oc høggr i svndr knutana. Oc her var nu annat hvart. at Alexander konungr fyllde þat er orlogen hofðo fyrir seipat. þott hann leyste knutana helldr með sverðe. en með hondom ser. ella synde hann þat at þesse atrunaðr. hafðe hegomlegr veret. Nv ferr Alexander konungr

heðan til þess staðar er Anchira heitir. oc meðan hann duels þar. þa sendir hann nockornn hluta liðs sins at leggia vndir sek þær þioðer er Capadoces heita. oc er hans menn koma aptr með fengnum sigre. þa stefnir hann með her sinom imot Dario konunge oc ferr nu sva hvatlega. at þat var ner fra likendom. oc þvi scvndar hann sva. at þaðan sem hann var þa staddr er at fara inn i megin landzens um þrøngva dale oc miclar torføror. oc ef Darius konungr hefðe þannog sciotare orðet. þa hefðe hann þar matt teppa Alexandro stig.

Darius konungr flytr nu oc a brott herbuðer sinar fra anne Evfrate. þar scortir nu eigi vapnabrac oc mikinn luðragang. Hann stefnir aullom her sinom i mot Alexandro konunge. En sua scipar hann liðe sino at i fyrsto fylkingo var liknesci guðs þeira er Jupiter heitir a latino. en þorr a vara tungo. þor var sva umbuð veitt fyrir sakir mikils atrunaðar er Serkir hofðo til hans. at hann sat i gullegre kerro setre dyrom steinom. framme fyrir honom var alltare fagrlega með silfri buet. á altareno bran elldr mikill fyrir licnesci þors. Elldr sa scyllde alldrege slocna þat kaulloðo þeir vigðan elld. Fyrir kerro þors voro margir hestar beittir sniohvitir at lit. Tolf þioðer voro til settar at varðveita þenna blotscap. þær er a sina tungo mælti hver. oc i þesse fylkingo voro þeir menn er alðyðan hvgðe at odauðlegir mynde vera fyrir sacir iðulegrar þionosto er þeir veitto gvðonom. þetta lið allt saman voro .x. þusundir. I annarre fylking voro fremstir frøndr Darij konungs margir oc gaufgir með .xv. þusundir. þeir voro likara bunir konom en hermonnom. þviat klæðe þeira voro viða gulle buen. I miðre fylkingonne sat sialfr Darius

konungr i gullegre kerro. þar var scipat a baðar hendr honom morgom guðum þeim er hann þottiz mikit traust undir eiga. Vppi yfir kerro konungsens sat einn arc. hann var algylltr oc breidde vængina vt yfir kerrona á alla vega oc hlifðe sva konunge með scugga sinom við solar hita. Af þessom bunaðe gulle glæstom oc gimsteinom matte Darius konungr auðkendr vera af aullom herinom. Framme fyrir ser hafðe konungr scipat .x. þusundum þes liðs er allt var spiotat. eigi var gull eða silfr sparat við spioten. meirr voro flest gor til frægðar en fremðar i vapnascipte. Darius konungr hafðe oc einkom til sett at geta sin .cc. manna a hvara hlið. þeir einir menn voro til þess valðer er konunga kyns voro eða af auðrom enom gaufgostom ættom. Oc at eigi vere Grickiom auðsott at sækia konungenn þa lykr hann vtan fylking sina með .xxx. þusunda fotgongoliðs. þess er undarlega var vel at vapnom buet. I þriðiu fylkingo var moðer Darij konungs oc drotningin kona hans born þeira oc allt sculldalið hans þat er honom var mest vm hugat. þetta lið allt saman fluttiz i fimtegom vagna. þat var Serkiom titt i þann tima þeim er rikastir voro at hafa með ser til bardaga allt hysce sitt oc lata þaðan auðens biða. Með þesso liðe lętr konungr flytia fiarhlut sinn á .vi. hundraðum mula oc .iii. hvndraðum ulfallda. Til gezlo við born oc konor oc konungs fehirzlor var settr fiolðe bogmanna oc þeira er með slǫngor foro. siðarst for þat lið er i Noregi monde leiðangrslið kallat vera. Mart af þesso liðe var litt vapnað en sva mikell mugr var þat allt saman at eigi fek talt. Slict er sagt fra liðscipan oc liðsfiolða Darij konungs. En hverr er þetta kallar lygelega

sagt. eða telr slict með ykiom. þa lese fyrr en føle librum Machabeorum. þa boc er enn helge Jeronimus prestr hefirført af ebrescu i latino oc ventir mek at hann mone finna þar sagt at Antiochus Serkia konungr hafðe með ser til Jorsalalanz .c. þusunda fotgongoliðs. oc .xx. þusunder riddara þa er hann etlaðiz at sigra Judam Machabeum er þa var með brøðrom sinom haufðinge yfir gyðenga folke.

Nu er at segia fra Alexandro. at hvar sem hann ferr þa støkr lanzfolkit undan oc eyðir heroðin. oc er hann ser þat. þa flytr hann herbuðer sinar til þeira staða er gamlir menn kaulloðo herbuðir Ciri konungs. þaðan sendir Alexander konungr Parmenionem. þann enn dyrsta haufðingia er var i liðe hans at geta borgar þeirar er Tharsus heitir. lanzmenn villdo brenna borgina. I þessom stað var siðan føddr enn søle Páll postole. Parmenio byr nu þar firi konunge. en hann kemr sialfr stundu siðarr. Eptir miðre borgenne fellr ǫ su er Cignus heitir. fagrt vatnn oc scirt. her fysir konung til a sund at fara. þar var bøðe at honom hafðe heitt gort vndir herkløðonom af miclom solar hita þviat þetta var vm miðsumars sceið. enda villde hann fyr metnaðar sacir syna iðrott sina. Her matte nu sia at sciotr atburðr fekz við orlogen. oc leitaðe þeim um at turna. oc i þessom atburð staðnaðe nockot hamingia konungsens. Hann leypr alsveittr a kallt vatnn. oc þegar tekr kulðinn at stemma vindęðarnar en konungr stirðnar. Oc nu verðr hann þegar til landz at leggia sem hvatlegast. Her af tekr hann nu sott mikla. sva at sialfum honom þicker orvent at hann mone við retta. Hann er nu borenn til herbergis sins. en i herbuðom geriz gratr

mikill. segir hverr oðrum at konungr er at komenn bana. Oc sva taka sumir til orðz. hverr scyndelegr atburðr helir sva sciott raðet konunge varom til bana. þu en ustaðuga hamingia hvivetna grimmare segia þeir fyr hvi villtu røna konungenn þegar sua dyrlego life sem hann hefir haft. þu vart honom her til sua milld sem moðer. hvi villtu nv geraz honom grimm stiupmoðer. Heimrenn girnntiz a at hafa þenna einvallz konung yfir ser. En hvat scal af oss verða segia þeir er fylgt høvom konungenom. ver megom nu eigi snuaz aptr til fostrlanz vars vm eyðimerkr þoat ver vilim. Eða hvart mono ver haufuðlauser rasa framm i fylkingar ovina varra. Eigi siam ver oc mann maklegan til at koma i stað slicom konunge sem Alexander hefir verct. þetta kvein þeira Grickianna heyrðe hamingian þar sem hon sat oc vellte hvele sino. hon stendr vpp nu broser at røðom þeira. oc svarar sva þvi er á hana var leitat. Furðo mioc er mannfolkit blint ens sanna um orlogen. er þat anzsakar mek iafnan sva ranglega. Aðrar gyðior hafa oc eigi siðr valld en ek at gera sem þeim likar. en hvat sem illa verðr þa kenna menn mer volld af. Nu gef ec monnonom frið oc farsolld þa lofa þeir mek. en ef ec kippe fra þeim þa lasta þeir mek sva sem natturan hafe mer staðfesti gefet ef ec hafa villda. En ef ec vera ollom iofn oc sifleytt með sama mote. þa monda ec eigi kallað hamingia. Natturan hefir mer þat laugmal sett at ec scyla alldrege um kyrt sitia oc hafa lausung fire staðfeste. Siðan er hamingian hafðe þetta rott þa tok konungr þegar nockot at styrena þviat vindr naðe þa smam oc smam at renna i øðarnar. þo hafðe hann iðraverc mikinn. oc nu

setz hann vpp við olboga oc reðir sua fire sinom monnom. hvart man ovinaflockr varr scolo her i herbuðunom spenna Alexandrum konung sigraðan bardaga laust. þviat sua nalegr sem herr Darij konungs er oss þa ferr nu ecki seinni leeningo komet við sott mina. Eða mono þeir berkia scolo yfir varo herfange riddarar Darij. en Alexander man utlagr oc dyrðarlauss vera flettr. kastaðr a bera iorð ovina sinna. Nei segir hann. allt man auðrovis verða. Freiste læcnarner fyrst ef þeir mege mer noekora bot vinna. oc vite þeir þat at meirr leita ec fyr lęcningina tomstundar til at beriaz við Darium konung helldr en at lengia lif mitt. Oc vist þicke mer bardagafrestin verre. en siucleikr sa er ec hefi. þviat þott ec sia siukr oc ec mega ecki annat gera en syna mec fire minne fylkingo. þa mono þegar ovinir varir flyia. en minir menn flottann reka. Slic akefð konungsens oc rasannde bardagafyst aflar liðeno mikels otta at sciotar atgerðir lęcnanna monde sótt hans auka. Philippus konungr faðer Alexandri hafðe fengit honom lęcne þann er oc hét Philippus. þesse enn same maðr var viðr staddr røðo konungsens. oc het þvi at hann monde fa gort hann heilan a þriggia natta freste ef hann villde a kyrðom hafaz. Oc þott konunge þotte long heilsubið oc bardagafrest. þa dvelz hann þar þo i borgenne Tharso sva sem lęcnir beidde. A þesse stundo kemr til konungs bref er Parmenio sendir honom. þat stoð a brevino at Darius konungr hefðe heitið Philippo mielo fe oc systor sinne með at hann scyllde svika Alexandrum i dryck. Nu kom enn þriðe dagr fra þvi er konungr hafðe sóttina teket. oc þa førir Philippus honom heilsodryck þann er hann hafðe

buet. konungr truir nu lęcninom illa fyrir þat er a brøfino stoð. oc i þvi er hann tekr við dryckinom þa for hann i hendr honom þat samá bref biðr hann vpplesa oc meðan Philippus less yvir brevit. þa hyggr konungr vandlega ef honom bregðe nockot við. oc eigi før hann þat sét. Oc þegar er hann hefir yvir leset. þa męlir hann til konungs lęiannde. Minn herra segir hann. byrg ute hrøzlona oc ger þek katan. lat ęðarnar taka styrk af heilsodryck þessom er ec gef þer af heilom hug. En giarna villde sa er mek hefir i rog boret at þesse sott atgerðalaus hefðe þek til bana leitt. Oc at viso er annat hvart at hann aufundaðe mina kunnastu. eða fyrmunðe þer lifsens konungr. oc þat hygg ec sannara er siðr scyllde. Oc vist synir sa sec illviliaðan oc svikanna sekian er hann sannar þeim a hendr sviken er syenn er. En sva gerir opt vandr maðr at hann bregðr þvi oðrom er hann veit a sialfan sec. oc af slico sva verðr rettlatr maðr optlega fyrdomðr af liugfroðre hirð. en sa leystr er sacbitenn er. Siðan er Philippus hafðe sannlega fire sec svarat. þa biðr hann konung uhrøddan drekka. oc hann gerir sva. Eptir tekenn dryk for konungr heilsu sina oc slikan styre afls oc hugar sem hann hafðe fyrr haft. Hofðengiarnir renna nu a hals Philippo lęcne hverr at oðrum oc þacka honum heilsu konungsens. kalla hann nu verit hafa foðor fostriarðar sinnar oc gezlomann. Annan dag eptir stigr konungr a hest sinn. riðr um allar herbuðir oc synir sec heilan. scecr or liðino alla ęðro þa er gorz hafðe af siukleik hans. oc styrkir herenn með bliðu yfirbragðe sialfs sins oc fogrom fortalum.

Siðan er herr Alexandri konungs hafði brotit

enar nalegstu borgir. oc hann sialfr hafðe fornað guðonom sliet sem hann het til heilso ser. þa ferr hann til þeirar borgar er Ixon heitir. þar kemr Parmenio i mot konunge. hann hafðe unnit þessa borg oc stoct i brott borgar lyðnom. en buet þar fire konunge. I þessom stað hefir Alexander konungr hirðstefnor. oc leitar raðs við haufðengia. hvart þaðan scal biða þess er Darius kemr með her sinn. eða scal enn stefna fram lengra til motz við hann. Fra þvi er sagt at Parmenio gefr konunge þat rað at hann scyle fram hallda liðino i fiallaklofa nockorn þar sem Darius konungr var at komenn oðrom megin með her sinn. Segir Parmenio sva at i þrongva dal þeim mono iafnmikil vera verða briost a fylkingom konunganna þott Darius hafe lið mielo meira. oc þetta rað verðr teket vm siðir með villd allra hofðengia en atkvøðe konungs. þat geriz til tiðenda meðan Alexander konungr dvels i þesse borg er fyrr var nefnd at sa maðr er borenn i rog við hann er Sisenes hét. hann hafðe verit harðla kørr konunge. en nu var honom þat kent at hann hefðe teket fe til af Dario konunge at svikia Alexandrum. En þat var til þess haft. at hann leyndi brevi nockoro þvi er honom hafðe sent einn af riddorom Darij konungs. oc fyr þa sǫk var hann drepinn at vitanda konunge fyr logna soc at þvi sem flestir ǫtloðo.

Nu er at segia fra Dario konunge at þa er hann er kominn fram at þrongva dal þeim er fyrr var getið með allan her. kemr imot honom með micla riddara sveit gerzer maðr einn sa er Timodes het. hann hafðe vorðet landflotte af Grieklande. þesse maðr byðr Dario konunge lið sitt. oc hann þiggr þat. hann gefr honom

oc þat rað at hann scyle aptr snua her sinom til valla nockorra sletra oc beriaz helldr þar við Alexandrum er hann mege við koma ollu liðe sino. En ef konunge þycke svivirðlect aptr at snua oc syniz herinom sem þat mone illt heill at hopa þegar á hol. þa biðr Timodes at hann late brott fara fiarlut sinn flestan allan oc þar með ofort lið konor oc bornn. fae þar sva lið með at þat folk mege vhrett vm sek vera. Oc ef sva illa verðr segir Tímodes at hamingia vill Alexandro betr en oss í enom fyrsta bardaga. þa syniz mer venna at fiarlutr várr se hirðr oc liðet spariz sumt til þess at retta þann bacslett ef ver fam nockornn. late guðen oss engan fa. Mikit urað at gefa í einom bardaga allt senn i valld hamingionnar þat er við liggr. þetta var nytsamlect rað er hann gaf konunge en þo syndiz auðrovis hofðengiom þeira Serkianna. oc þess fysa þeir Darium konung at hann late drepa Timodem oc sveit hans alla. kveðaz þat ętla at þvi hafe Timodes þetta rað gefit at hann monde ser ętla fiarlutenn allan ef Darius yrðe sigraðr. hlaupa siðan aptr með feno i Grickia konungs her. oc kaupa sic sva i frið við Alexandrum. Darius konungr hlyðer ecke a þessar fortalor. þviat hann var milldr maðr oc goðgiarnn. lętr ser allt rog illt þickia. en svarar sva þeira ręðom. Verðe þat eige segir hann at ec lata drepa þa menn er mer hafa gorz handgengnir. oc gefit sek í mitt valld. scyle konungr lata slica vhęfo vinna. Nei segir hann. alldrege scal sva liot vfręgð fa saurgað elle mina. Siðan þackar konungr Timodi synndan goðvilia. En svivirðlect syniz honom aptr at snua liðino. þyckir sva sem margir mono kalla flotta. oc nu langar hann mioc

til at bardagenn scyle takaz sem fyrst oc i dal þeim er fyrr var geteð. En þat rað tekr hann af þeim er Timodes hafðe gefit honom. at hann lętr brott flytia mestan þora fiarins til borgar þeirar er Damascus heitir. oc ferr þar með mikit lið. En hann lętr drotningina oc moðor sina oc son sinn .vii. vetra gamlan biða i herbuðom þess er at hende kemr. vill i þvi hallda venio enna fyrre konunga.

Enn nesta dag fire þann er Darius konungr visse at bardagenn monde takaz á. gengr hann vpp a hol einn litinn er var i millom herbuðanna. Hollenn var allr groenn vtan af ilmande grosom. I ovanverðom holinom stoð eitt fagrt tre þat er laurus heitir. Annan veg vt i fra fellr ꝍ ein mikil. at anne fram ganga tveimmegin vallgronir backar. til þessa staðar lętr Darius konungr blasa ollom her sinom. kallar siðan haufðengia til sin oc scipar til hvar hverr þeira scal i fylkingo vera með sinar sveitir þa er bardagenn tecz. oc er hann hefir þvi scipat sem honom likar þa litr hann yfir liðet er sat a vollonom vt ifra holenom. Darius konungr var enn tigulegste maðr oc af þvi eno goða yfirbragðe er hann hafðe monde hverr dugande maðr i herinom þickiaz scylldr til at veita honom slict er mętte þott hann þegðe sialfr. Siðan talar hann fyrir liðeno oc hefr sva mal sitt. Her er nu þat lið samankomet er èc veit iafnan sigrsællt veret hafa. oc er þat eigi undarleet fire þvi at þer Serkernir eroð oc arvar guðanna. komner fra Belo konunge er fyrst hefir af varom frędom verit hafðr i goða taulo. Verit oruggir oc uscelfir i hiortonom. gefit ecki rum hręzlonni. eigi er sem þer monet við ofrefle eiga. Refsing ma þat kalla en eigi bardaga

er konungr hegnir þręla sina þa er sec gera sva diarfa. at þeir taka vapn honom í motc. þessi enn scacborni sveinn Alexander er ver hyggiom at se son ens odyggva Neptanabi hefir latet gefa ser konungs nafn oc hyggr nu þat þar sem hann er í brodde lifs sins at ecki mone við honom standa. rasar hann án raðe. gefr ecki gaum hvat fyrir er. vill helldr þott hann vite visan bana sinn beriaz en lifa við usigr. En þegar hefir honom nv nockot øðrovis tekiz en hann hugðe. þviat fire varom monnom hefir hann latið mikinn fiolða sinna riddara. oc af þvi grunar mek at hann treystez ser miðr en var. Mikil sconım at faer þręlar oc fatękir þeir er ecki bein hafa i hende scolo þora í mot at risa hofðengiom þeim er fyrir eigu at raða mestum hluta gullz þess er í heiminum er. Vita villda ec hvaðan Alexander tekr þa dul at hann mone niota mega þess rikes. er sa enn agete konungr Cirus hefir att er sigr fek hvar sem hann barðiz i heiminom. En þott hann se dauðr. þa rikir hann enn fyre mek er i hans stað emk komenn oc at mér livanda livir enn hans hamingia. Allir menn vito þat at ver Serkirnir erom fra risom komnir. þviat ver finnom ęttartal vart til þeira ritað í annalum. en ver megom á storvirkiom þeim er eptir þa lifa sia hvilicir þeir hafa veret. Bękr varar vatta at þeir borðoz við goðen sialf. þeir gerðo stopolenn Babel hofðo tigl fyri griot en bic fire lím. Varir forellrar hafa oc eptir leípt þa ena miclo Babilon er nafn tok af tungna sciptc. Heilir sva nu með þvi at þer set komnir fra slicom afreksmonnom kallit aptr til yðar þeira styrk. verit karlmannliga foðorleifð yðra. gętið vandliga sęmðar oc fręgðar. latið eigi fatękian oc

utlendan sigrvegara troða iorð oc afreksverc feðra varra. En ef sva scamsamlega verðr at sa enn odyggve flokr uvina varra kome nockorom a flotta þott þer vilið eigi fyr mer beriaz eða fyr eignom oc oðolom eða nagronnom yðrom. snuit þo aptr til bardagans fyr sacir kvenna yðarra oc barna. þviat þat folk mono fianndmenn varir spenna í herbuðonom ef þer vilið eigi veria oc gera ser at herfangi. En eigi hręðomz ec at tvoro at sva verðe. þviat sva hefir mek dreymt sem ver monem sigr fá. Ec þottomz sia i svefninom at landtiolld Grickia logoðo. Oc ec sa Alexandrum klęddan pellzklęðom eptir þeim sið sem er i Babilone. oc i borgena var hann kominn oc leiddr handtekenn fire mek. þvi nest þotte mer hann hverfa. En til hvers dvel ec mek i slikre røðo. sver ec þess fire soléna er vpp renn i varo riki at hversem a flotta snyr scal minn fiandmaðr vera. Oc er konungr hafðe sva talað þa kemr laupande niosnarmaðr einn með þeim tiðendom at Alexander hafe snuet á flotta. oc þorað eigi at biða þess er Darius kęmi með her sinn. segir hann hafa laupet á fioll oc scoga oc stefnt sva ut til hafs et bęinsta. konungr truir þvi er þesse seręfa segir i vil honom oc verðr harðla glaðr við. eggiar nu at eptir scyle hallda sem harðast. Oc herrenn allr stefnir þegar yvir ǫna er fell scamt fra herbuðonom sem fyrr var sagt. vanda þeir nu litt leiðna dreifiz liðit mioc þviat hverr stefnir þat er gegnst þotte at sem fyrst mętte komaz fire þa Grickina oc snua þeim aptr. Hvert rasar þu enn feiglige fiolðe segir meistare Galterus er versat hefir sogo þessa. oc snyr sva røðo sinni til þeira Serkianna. Hvart etlit þer at Alexander mone flyia sa maðr er

flottann hyggr hveriom leste liotara. en hrę̨ðez þat eitt at þer monet flyia. oc ef hann scyllde kiosa hvart hann villde helldr flyia oc hafa sigr. eða veriaz ór stað oc vera sigraðr af flottamonnum. vere sa einn fyr hende at taka þann kost annan hvarnn. meire ván at hann cvaðiz i hvart honom þotte miðr til sę̨mðar.

Nu er aptr at hverva til sogonnar sialfrar. oc fra þvi at segia at herr Darij konungs søkir hart fram til borgarennar Ixon. Oc nu verða varðhallzmenn Alexandri varir við hermenn. þviat þeir mega sia liomann af gulle oc gimsteinom er liðet hafðe boret a sek oc vapn sin. Heyra þeir oc vapnabraket. oc þeckia ioreykina er sva voro miclir at longom fal solena. Oc einn varðhallzmaðr sa er fek set herinn af holi nockorom hávum. hefir þegar áras til borgarennar. oc segir Grickiom at Darius konungr er nu okominn at eins með sva mikinn her sem engi maðr man fyrr þvilikan hafa set. Alexander konungr truir þesso trautt. þviat hann angrar ecki annat en frest bardagans. Oc þegar er hann veit til vís. at hersagan man sonn vera. kallar hann hátt oc mølir sva. Vapn vapn Grickir. Oc fyrst verðr hann sialfr buenn af staðnom oc hleypir ímote Serkiom. oc hialmat oc bryniat riddara lið sva hvat sem buet verðr. Sva rasar solltenn vargr til braðarennar þa er hann fæðir á ser hvelpa sina. þeir yla þegar er þeir missa miolkr ór þurrom spenom. Yling þeira oc dreyrgiarnn sulltr keyrir vargenn vm siðir i bufiar haga at leita ser matfanga. Smalasveinninn leysir þegar hunda sina er hann ser varginn. en hann stefnir at feno eigi at siðr. smalenn veit eigi hvert hann scal undan hallda. þickir sem vargr mone fire vera hvert sem hann snyr. með þessom

hętte geysiz Alexander imot ovinom sinom þeim er þvi truðo at hann monde flyit hava. Oc þegar er Serkir sia herin fara ímoti ser. þa vita þeir hvat hręddrinn er. syndiz þeim nu eigi sem þeir hofðo ętlat at Alexander snøri baki við. Nv sundraz miok fylkingar Darij konungs af akalli oc þys þeim er varð þa er saman dro liðet. Margar tungor gengo oc i herinom. oc varð af þvi seint at gera rað fire sva miclom múg. var oc flest allt liðet betr buet til rasar en bardaga. Darius konungr fœr nu þo scipat her sinom í fylkingar í annat sinn. hann gerir nu þat rað at þegar er herr hans kømi fram ór dalnom þannoc sem rúmlent var. scyle gerða utan um fylkingar Grickia með múginom sva at þeir męttc engan veg undan komaz. þetta rað hefðe Dario nytsamlect verit ef framgengt yrðe. En hamingian su er hverio raðe er rikare gek ímote. þvi at Alexander kom ímot honom fram i dalnom þar er sua var þronglent at iafnmikil urðv vera briost á fylkingonom. Bardage þessi tocz i heraðe þvi er Cilicia heitir scamt fra Ixon þeire borg er fyrr var nefnd. oc i dal einom þrongom sem nu hefir sagt verit.

Nu er fra þvi at segia at Alexander fylkir liðe sino. fotgaungolið scipar hann í fylkingar broddenn. En fyrir enn hogra fylkingar arm. setr hann þann hertoga er Nichanor het. hann var son Parmenionis. oc með honom þa haufðengia er sva heita. Tholomeus oc Aminctas. Perdicas oc Cenos. Clitus oc Meleager. Hverr þessa var hertogi yvir sino liðe. Enn vinstra fylkingar arm scal veria Parmenio sa maðr er einn var froknastr af Grickiom oc með honom Craterus oc Antigonus oc Philotas son Parmenionis annarr er

ner var bezt vigr i herinom. Framme firir ollom merkiom var einn ungr maðr a heste þeim er Bueifal heitir ecki dǫlligr bleyðimonnom undir brún at lita. þat var sialfr Alexander macedo. Nestr honom var iafnan sa maðr er Ephestio het trunaðarmaðr hans einn. iafnn konunge at alldre oc klæredome. en friðare synom. Oc nu riðr konungr siðan er hann hevir sva seipað liðino. framme fyrir fylkingom. biðr hertogana beriaz hraustlega. mǫlir bliðlega til vina sinna. Hvessir sliova. en brynir hvgracka. Nu semr hann oc þrongr saman i annat sinn dreifðar fylkingar. þrǫlom heitr hann frelsi. en gnoglego gulle felausom oc fegiornom ef þeir vilia vasçliga beriaz. sumom bendir hann með spiotseapte sino at sciotara gange. Með slikom sva fortolom riðr hann um herinn. oc þar með eggiar hann bogmenn at þeir bendi boga sina þegar er Serkir koma i scotfǫri. biðr hann oc þa er með slongor fara at þeir late oc ecke sǫín at ser. Bonir hann oc at þegar er i hoggfǫri ma koma scyle þeir ulatlega brytia með oxom oc sverðom. En meðan herrenn dvelz oc Grieker biða með fyleðo liðe. þess er Darius kǫmi. þa talar Alexander sva fire liðeno. Heyreð ér enir frǫeno drengir er komner eroð fra bardagaguðeno sialvo er Mars heitir. oc þér er sva haveð framiz í morgom storvirkiom. at allr heimr girniz at hafa yðr ser til lavarða. Nu er sa dagr komenn er ver hofom ýskt at koma skyllde. A þessom dege vill hamingian gefa þann sigr er hon hevir oss opt heiteð. þenna sigr bende hon þegar firir í Evropa. þa er þer brutuð Thebas alla til iarðar. oc drapot allan borgarlyðenn. en tǫmðot Athenas með ogn einne saman. Her megoð ér nu sia fyrir yðr úvig-

ligan her. oc kvenslegar fylkingar er allar þickia seina af gulle oc gimsteinom. En þat sama glys er þeir hafa þar a sek borit. synir oss at ver megom helldr venta þaðan herfangs en hasca. þviat með vapnom seal sigr vega. en blautir menn oc bilive vanir kunna ecke annat en ogna. Hręðaz þeir sverð oc sar. oc litt mono vapn yðor hafa raufat innyfle þeira. oc litlo bloðe mono þeir ut hafa hellt aðr en þeir mono flyia. þa mon ec reyna hvesso mioc þer hirðet um mek er ec se slió sverð broten en hlivar klofnar af storom hoggom. Hond hauggvanda man vilia syna. oc sverð man sanna sem reitt er hvessv mioc yðr kemr Alexander í hug. Sigreð nu þa er þegar erv sem sigraðer se. vitið at sialfs sins fiandmaðr er sa er hann reiðir sliolega sverð at úvin sinom. oc scemma vill sa sitt lif. er hann lengir lif úvinar síns. oc engi er þat millde at þyrma motstoðomonnom sinom í bardaga. þung er su hond sialfre ser oc maeleg afhogs. er hon vegr sparlega. slenscaparfullir menn þora at hlaupa í dauðann þa er þeir taka at falma. en þora eigi at veria sek. oc forðaz sva dauðann. Latet yðr nu i hug koma hvessv morg rangynde eða marga bardaga oc stór manndráp Griekir hafa þolat haufðeugiom ór Asia. ętlit er þorf vinna at frøndr einir giallde þess er feðr gerðo. eigi er fullhefnt þott þessi múgr se allr niðr drepinn er þér set her fyrir yðr. Allt Asia seal giallda þeira hervirkia. er gor hava veret í Europa. Media seal giallda með Dario konunge þess hernaðar er Xerxes konungr hefir gort i Grieklande. Berið nu þa fram merkin þar eptir sem ec seal fyrir fara. oc ryðit með sverðonom gotor í gognom fylkingar þeira. Bardagans

vil ec luttakare vera með yðr. en herfangsens eigi. þvi seoloð ér með yðr seipta. At fullo vinnz mer agetið eitt saman. fiarens ann ee yðr en mer fręgðarennar. Sva talar Alexander. oe þegar eptir þat laupaz at fylkingar. oe þa liosta Serkir vpp herope mielo. oc sva Griekir et sama. þeyta nu hvarirtveggio luðra sina oc herhorn sva at byll i ollom fiollom þeim er i nand ero. Alldregi hafðe dvergmalenn oe veitt hlioðonom fleiri annsvor en nu.

Fra þvi er nu at segia at her verðr kostr at sia sem ętla ma morg oc agętleg vapn. en þo baro ęín af ollom ǫðrum. en þat voro vapn Darij konungs. Eigi var sparat gull við þau. en þo var miclo meira vert vm hagleic þann er þar var á. Sciolldr hans var siaufalldr a þyetina. en lagðr allr utan með gulle. þar voro scrifaðer á frendr oe forellrar Darij konungs oc storvirke þeira. Risarnir er fyrst gerðo stopolenn Babel eptir Noa floð a velli þeim er Sennáár heitir. oe þar eptir tungna seipte. I oðrom stað á seilldinom var serifaðr Nabogodonosor konungr oe þat er hann for til Jorsalaborgar með her sinn oc vann borgena. braut til iarðar templum domini oc alla borgarvegge. gerðe hertekinn gyðinga lyð. oe hafðe Sedeehiam konung er hann hafðe blinda latet. heim með ser til Babilonem. þat var allt scrifat a seilldinom er enom fyrrom konungom hafðe vel tekiz. en þat var allt latet niðre liggia er þeim hafðe til svivirðiugar gorz. I þriðia stað var þat serifat er Baltasar konungr drack or gullkerom þeim er Nabogodonosor hafðe teket ór templo domini. oe hondin syndiz rita á hallarvegginom þat er engi fek scilt nema Daniel spamaðr. A listunne vtan vm þessar

sogor var saga ens aggta konungs Ciri er sigraðe Lidiam oc Kresum konung er bleeðr var af spadome solarguðs. þesse stortiðende voro þar oll á scrivat sem her er nu nockot brevat af. en þat ero storsavgor ef þgr ero greiddar ut ígegnom. En þat er at segia fra ęvilocom Ciri konungs þess er hvervetna er getið á bokom. at drotning ęin sv er Thamaris het reis í mot honom. oc í þeire sokn er hon haðe við hann fell Cirus konungr. Vm þann atburð ręðir sva meistare Galterus. Ho ho. bleckileg er þessa heims hamingia oc opt syniz þat hvessv vollt hon er. Cirus konungr var a sinom dogom viðlenztr konungr. oc sigrsęlstr. hans fręgð hafðe faret of allan heim oc hvar sem hann hafðe við lent. vrðo allir fire honom at lata. En sva rikr oc mattugr sem hann var. þa fek þo ęín kona sigrat hann. Eigi scylldo dauðlegir menn segir hann meistarenn storaz af gefnom ricdome. oc fyrlíta ser minne menn. Eigi scylldo þeir oc enir sigrsolo vera uþacnęmir við enn hęsta sigrvegara. Sa er gefa ma styrk oc riki sigr oc auðefe. sa enn same ma þat allt ibrott taka er hann vill.

TREDIE BOG.

Nv er til sogonnar at snua. oc fra þvi at segia. at vapnabrak oc brestir af storom hoggom sigra luðragang sva at heyrir trautt eða eigi. oc sva þyckt driva nu spiot oc orvar oc allzkonar scotvapn at varla ma sia fyrir heiðan himin. konungr sialfr Alexander riðr fyrst fram sva snart til at iafna sem steinn af valslgngo oc þar at er gullagðer scilldir oc hialmar

settir af dyrom steinom segia til at helldr mono fyrir vera konungar ęn kotkarlar. oc þar stefnir hann at er merki var borit fire Dario konunge. þat var flugdreke gylltr allr. hann gapðe munne er vindr bles framan í ginet oc var reðelegr at sia. Meðan Alexander konungr leitaz vm hvernn hann finne maklegan til at leggia fyrst við iorðo. þa riðr ímot honom haufðenge sa er Arethas heitir. hann var greive ivir Siriam. leons merki hek af hans spiotscapte. en hialmr hans þotte loga af karbunculo þeim er í var settr. Arethas leggr í sciolld Alexandri með spiote sva fast at spiotscaptit brast ísundr. oc nu leggr Alexander ímot í sciolld Arethe oc igegnom sciolldinn oc þrefallda brynio sva at spiozoddrinn nemr í hiartano stað. Grikkir liosta þegar vpp ope miclo oc kalla þetta verk mikinn sigr. oc sigrvenleet' heill er konungr sialfr hefir sva røselega vaket vig fyrstr manna. Eptir þenna atbvrð taka saman að riðlaz mioc sveitirnar. oc nu riða fram þeir hertogarnir Clitus oc Tholomeus menn hollzte vaselegir vndir vapnom at sia. oc sva fara þeir geystir ímote sinom fiandmonnom. sem solltenn leo mote senom yxnaflocke. Tholomeus riðr at þeim riddara er Kleocas heitir oc leggr til hans í vangann. en út vm annan sva at þar flýtr heilenn i brot. rindr honom sva leienom dauðom til iarðar. Clitus riðr at þeim riddara. er Ardophilus heitir oc leggr í sciolld hans spiote. Ardophilus leggr oc í mott i sciolld Cliti. sva leggia þeir fast at isvndr brestr spiotet hvartveggia. Eptir þat sciptaz þeir hoggom við þar til vm siðer falla til iarðar hestar þeira oc sialvir þeir af møðe langrar oc snarprar socnar. Oc sva liggia þeir um rið sem eigi se lif með þeim. En er

møðen tok nockot af þeim at renna. þa kemz Klitus fyrre á føtr. oc þa er Ardophilus leitar við vpp at standa setr Klitus sverðit á hals honom. oc gerir seiotan scilnat bues oc hofvðs.

Nu riðr fram af Serkiom einn ágetr hofðenge er Matheus heitir. friðr maðr synom. sniallr í mali. oc goðr til vapns. Oc í vinstra fylkingararme Grickia. drepr Matheus þann riddara er Yollas hét. Philotas son Parmenionis er var einn af hofðengiom þessa fylkingararms vill hefna sins felaga. oc hoggr eptir Matheo með sverðe. En kviclatr hestr er Matheus sat á. berr hann vndan hoggvino. Philotas hoggr þa til riddara þess er Ochis heitir oc tvisciptir a honom siðuna. Eptir þetta hogg. oc morg onnor stór er Philotas gefr Serkiom. leggia fast at honom riddarar af Hircani. oc er Grickir sia at hann á við mikit ofrefle. þa stefna til fvltings við hann þeir hertogarnir. Antigonus oc Cenos. Craterus oc Parmenio faðer Philote sa maðr er allz var þess luttakare er Alexander gerðe sva at frasagnar vere vert. En betr ętla ec sama. segir meistare Galterus. at þegia yvir meðan ma hver giolld Parmenio tok sinna tilverka. Antigonus riðr at þeim manne er Phelax heitir. oc hoggr til hans með sverðe sva at hann þarf eigi fleira. Cenos leggr spiote til þess mannz er Mida heitir. oc af þvi lage for hann bana. Craterus stefnir at þeim manne er Amphiolus heitir. oc veitir honom averca. þrífr siðan i hialm hans. oc steypir honom ǫrendum til iarðar or kerro er hann hafði setit í. Craterus vinnr a þeim manne er styrt hafðe kerrunne sva at hann dregr eptir ser iðren. hrindr honom siðan á føtr sinom lavarðe. Parmenio gengr fram mote Serkiom

eptir vanða. oc nu riða at honom riddarar. annarr heitir Dimus. en annarr Ysamnes. hann var konungborenn maðr. þeir leggia baðer senn spiotum á hogri siðu Parmenionis. hann bivaz ecki við logen. en kallar á gerzkan riddara þann Horestus heitir. sa hefir latet hest sinn. oc hefir áras vpp í fiallz liðena. snu aptr sem braðast til bardagans segir hann. ec scal giallda þer aptr hest þinn. siðan snyz hann við Ysamni oc leggr framan í briost honom. oc rindr dauðom aptr af hestinom. en for þann sama hest Horesto. Eptir þat riðr hann at Dimo oc hoggr af honom hondena. steypir honom af heste. leypir siðan a hann oc gerir hann uvigian með ollo. þvi nest drepr hann Agilon oc annan Elan. enn þriðia Chirippum. hann var ęttaðr af Arabia. Nv riðr fram einn af Grickiom sa er Evmenides het oc vinnr mikit illt a Serkiom. vegr stundum með sverðe. en stundum með scotvapnom. Diaspen drepr hann með sverðe. en scytr með oro í auga þeim manne er Evdochius het. Evmenides brytiar morg bein Serkia. oc riðr yvir margan hofðengiabuc i bardaganom. Nichanór son Parmenionis vegr eigi sliolegarr í enom hogra fylkingararme. en þessir er nu hefir fra verct sagt. oc nu riðr at honom einn ungr maðr er Edimus heitir. friðr synom oc vel borenn. þviat hann var kominn fra Ciro konunge. Hann høggr í sciolld Nichanoris. en þar rytr af sem hagl af hvse. staðvet hvs hirðir eigi vm reiðe loptzens. sciolldenn sakar oc eigi litet hogg. En þo reiðiz Nichanor við. oc leggr spiote framan í glygget er á var brynionne fyrir augano. oc spiotzoddrenn hevir augat oc renner sva til at hann tekr iafnvel syn fra þvi augano er heillt var vtan.

Fra þvi er nv at segia at sa maðr gengr hart fram i liðe Serkia er Negusar heitir. hann var rikr haufðenge af Niniue køminn fra Nino konunge er gera let þa miclø børg. Hann vegr með breiðøxe mikille. stvndum scytr hann gafløkum. stundum bersc hann með sverðe. Gerðzcan mann þann er Helis heitir scytr hann ígegnom með gaflake. með sverðeno høggr hann hond af þeim manne er Dørilus heitir. øxena keyrir hann á hals þeim manne er Hermøgenet het. oc eigi þarf hann fleira. Philotas Parmeniønis søn ser nu hvessv mikit illt Negusár vinnr á Griekiøm. øc feykir at hønøm með brugðet sverð. høggr siðan til hans i gullroðenn hialm þann er seein af piripø þeim er i stóð. sverðet sveðr af stalhørðom hialme. en missir þø eigi með øllø. þviat þat tekr af hondena vinstre er Negusar hafðe brugðet vpp fyrer andlit ser. øc nu byz en hęgre at hefna systur sinnar. øc reiðir vpp øxe sva snart. at þat høgg monde fort hafa Philøtam til heliar ef eigi vere af hønøm børet. Amictans einn af hertogøm Griekia riðr at í þessø svarve. øc bregðr scillde við høggvenø. Negusar høggr rauf á scialldarbuclenø øc fester þar øxena. øc er hann vill ábrøtt kippa øxe sinni þa verðr Philøtas enn nér staddr. øc scellir af honøm hondena i aulbøgabót. Sár oc sut gera margan mann sterkan. Negusar litr á stufana. øc ser nv at hann man ecki vega mega til fulltings Serkiom. en þo vill hann veita þat er hann ma. oc lętr nu fallaz fyr føtr heste riddara þess er Yøllas het. Hestr fellr vm hann. øc Yøllas af hestenøm. øc þau sømo spiøt er Griekir høfðø ętlat at Negusar scyllde á gista. standa nu gegnøm Yollam øc hest hans. Af þesse rapan allre saman. oc mikløm

vapnagang letz oc Negusar við hollzte mikinn raustleic. Nu taka dauðir bukar at þekia iorðena hvervetna. vellir fliota af bloðe. en dalverpe fyllaz oll. Af hvaromtveggiom fellr nu mikit lið. en þo miklo meira af Serkiom. taka nu mioc at þynnaz fylkingar þeira. oc þeir at digna þott enn vęre vtal liðs eptir. En þott Grickir vęre faer hia Serkiom. þa letiaz þeir þo ecke á soknenne. þviat dirfð oc arędc bęta þeim liðscortenn. Oc nu er Serkir taka á høl hopa. þa riðr fram konungrenn sialfr Alexander sva snart sem elldiug flyge. hann ryðr ser goto i gegnom fotgongolið. oc sva riddaralið. vandar eigi þott þyckt se firir scipat spiotvm oc sverðom. vill at viso na Dario fyrr en flottenn breste. En einn gaufugr fręnde Darij er Oxatreus heitir þrongr saman fylking hans. sva at Alexander naer eigi sękia sialvan Darinn. Nu tekz af nyio mikit mannfall í hvarratveggio lið. Hofðengiarnir sialvir taka nu at falla hverr at auðrom. Bardagagyðian er Bellona heitir hristir dreyruga vebranda oc sár allzkonar dauða. Sumir ero scotnir ígegnom barkann eða i smaðarmana. sumum liggr heilenn vte. sumir fa bana af scotom eða slongom. halsbeinet er brotit í sumom. en iðren liggia sumom ute. morgum verða oc sverð at skaða. Annarr deyr nu. en annarr er dauðr með ollo. Annarr sprauclar nu. en annarr er fullsęfðr.

Sa maðr var í liðe Serkia er Zoroas heitir egipzkr maðr af borg þeire er Memphis heitir. hann var auðkendr af agetligom vapnom þeim er hann bar. oc hann kunne mest i herinom af astronomia oc visse gorla af naturo himintungla. nér vera monde ár eða váran. sniosamr vetr eða vaxtsamt ár heitt sumar eða

þat haust er vín þriviz a. Musicam kunne hann oc harðla vel. oc allan stiornogang scilðe hann agetliga. Orlog manna visse hann oc fyrir af stiornoiðrott sinne. oc þat er sciotast at segia fra at alla heimsens naturv hafðe hann luct ser í brioste. Oc nu hafðe Zoroas set fyrir af stiornogang at hann monde scamt hafa olifat. En þviat eigi fek hann helldr en aðrer orlogum vm turnat. þa kostgefir hann sem mest at na funde konungsens sialfs Alexandri. oc girniz mioc a at falla fire vapnom sva virðulegs haufðengia. Oc þviat hann hatar livet. en elskar bardagann þa rasar hann fram i fylkingarbroddenn í mot Alexandro. oc þegar er Zoroas fęr set konungenn þa letr hann drifa þyet at honom scotvapn or kerrv er hann sat í. Eigi gremr hann at eins konungenn at ser með vapnagange. helldr lętr hann fylgia brigzle oc eggian sva męlande. Heyrðu Neptanabi son eilif scomm moðor þinnar. hvi glatarðv sarvm. oc vinnr á slenscaparmonnum. snu helldr a mek vpp ǫðe þinne. oc ef þu hefir enn nockorn krapt með þer. þa legg mek við iorðo. þviat minom riddarascap fylgia siau speeðar iðrottir. em ec af þvi verðr at bera tvau ciapell af lauro Annat fire riddarascap. en annat fire klerkdome. Sva mæler Zoroas en Alexander konungr vill eigi reiðaz við akostom hans. helldr vill hann miscunna þeim er girniz at deyia firir hans vapnom oc svarar honom sva bliðlega. Ho ho. seysse mikit segir hann. hverr sem þu ert þa bið ec at þv livir. oc fyrirfarir eigi í dauða þinom herbergi sva storra íþrotta. oc alldregi scal min hond. eða mitt sverð saurgaz i sva margvitrom heila. Ertv harðla nytsalmegr heiminom. Eða hver villa eggiar þec at vilia sva rapa til helvitis

þar sem engi vizka ma þrivaz. sva mællti konungrenn. En Zoroas leypr or kerrvnne oc at konunge oc hoggr til hans með sverðe á lǫret þar sem mǫtiz brynian oc brynhosan oc helgar sva vigvollenn með konungs bloðe. Nu reiðiz konungr en keyrir þo brott hest sinn með sporom til þess at hann mege þyrma Zoroe oc tempra sva reiðe sina. En Meleager einn af hertogom Griekia fleygir at i þvi oc hoggr undan Zoroe baða føtr i knesbotom i eino hoggui. Eptir þat laupaz margir at oc brytia Zoroam í smátt. oc giallda sva stiornom aptr þann er eptir þeira gang truðe sin forlaug fara mondo.

Nu snyr ollo mannfalle i lið Darij konungs. oc eigi veit hann sialfr hvat til raðs scal taka. hann ser alla vegą fra ser vigvollenn floa af bloðe sinna manna. ser oc margan haufðengia liggia hia ser ǫrendan. En þeir er hann treystez bezt taka nv flyia. oc sa er styrt hafðe kerrv konungsens liggr haufvðlaus millom hestanna er dregit hofðu kerruna. oc iðren hans er vte liggia veviaz vm fǫtr þeim. Oc meðan Darius konungr evaz í hvart hann skal a fote flyia. eða veita ser sialfr bana. þa seytr Perdicas einn af hertogonum spiote til konungsens. þat nemr stað í hofðino. beinen veria þo heilann sva at hann sakar eigi. þa leypr Darius konungr or kerrv sinne. oc vill eigi beriaz lengr við ofrefle. leggr nu á flotta oc rennr með útignom monnom þat er beinst var vm fioll oc scoga. þar til er sa maðr er Auson heitir setr vndir hann hest. Oc nv riðr Darius konungr yvir Evfraten. oc nemr eigi stað fyrr en i Babilone. Matheus verðr nu varr við oc aðrer þeir er enn villdo helldr beriaz en flyia. at Darius konungr hefir lagt á flotta. oc þegar

minkar dirfð þeira við þetta. oc nema þeir at þiona felmtenom. sneriz þar nu seiótt staðfestin í hrozlo. Haufðingiarnir flyia nv hverr at auðrom. Eigi standa þar oc útignir eptir er tignir flyia. oc vara þat vndarleet at allir leitaðe nu vndan þviat nauðsyn er at limirnir scelviz þa er haufuðet bendiz. Grikkir reka flottann í akafa. oc geva morgom ecke goðan bacslett. fellr nu sa margr með seomm i flottanom er hann atte kost at falla með dað oc drengseap fire konunge sinom oc fostrlande. Siðan er Griekiom leiddiz at reka flottann. þa sliðra þeir sverðen sodd af manndrape. oc nu biðr Alexander konungr at þeir seyle saman sopa herfangino. Griekiom ferr finit vpp at luka fehirzlum Serkia. vanda þeir eigi hvart lyelar finnaz. siðan fara þeir a scoga at leita þess fiar er Serkir hafa þar hirt i fylsenum. At saman komno herfangino seiptir Alexander konungr feno með liðe sino. Nu klyfia þeir hesta sina oc hlaða vagna af gulle oc gersimum. troða sceke sina þar til er þeir spyia or ser gulleno. oc hafna bondom þeim er geta seylldo fengens fiar. Yfret fe þyckir hondom þeira nu saman komit. en agiarn hvgr vill enn meira. oc enn fylla þeir hosor sinar af þvi er eigi fęr annarstaðar rum. oc kyrtla sina fyrir. Svmir fara til þannog er kvennaflockar ero fyrir. oc slita af þeim eyrnagull oc gullniste oc aðrar gersimar er þęr hofðo a sec boret. sumir leggia þegar bloðgar hendr vm hals þeim. kyssa oc kreista. scammaz oc eigi at leika fyrir alðyðo auglite slict annat er þa lystir. Morg letr þar sinn meydóm. Onnor sveiten sv er sękir saurgaz af leikenom. en sv fær lien. er verse með svt oc sorg. þviat nauðung oc ofrefle minkar iafnan

seeð þess er þoler oe fire verðr. En eptir þvi sem byriar konungligre tign. þa lętr Alexander konungr aka í gylltvm kerrvm með allt tengða lið Darij konungs til herbuða sinna með moðor hans oe systur er bęðe var oe kona hans. oe son hans .vii. vetra gamlan. sva var mikil milldi konungs at hann var þannog til moðor Darij sem hann monde til sinnar moðor ef hon vere þar. Drotning kono Darij kallar hann systor sina. sveinenn gerir hann ser at osebarne. Sva mikil mandoms ást bygðe briost konungs í þann tima ef vpptekinn hattr helldez með honom at engi ufręgð mętte saurga hans ena biorto fregð. En síðan er fenginn auðr Serkia oe þeira bilive gaf óveno framgang. en fiarens gnott vanstilles moðer talðe hvetvetna soma. þa tok hamingian at spilla nattvrunne. oe lestir at stemma kraptanna rás oc þeim aptr at snua. þviat sa enn same er fyrr var milldr óvinom sinom gerðiz siðan fiandmaðr sumra vina sinna. let drepa þionostomenn sina sialfs. oc ętlaðe engan lut hermannenum bannaðan. Oe þviat segia verðr bęðe livft oe leitt. þa kom þar at Alexander konungr kallaðiz son Iovis. er heiðnir menn truðo vera himna guð. oe hann bauð oðrom at kalla sek sva. þviat metnaðr hans gek allt yvir mannleet eðle. þa er honom leiddiz at vera maðr at eins. oe þotte litils vert at vera hęstr iarðlegra luta. Eptir þat er Alexander konungr hefir seipt herfange með herinom sendir hann Parmenionem með mielo liðe til Damaseum þess grendis at na þvi miela fe er Darius hafðe þangat sent til gezlo sem fyrr var sagt. þat varð eigi torvellt fire þvi at greive sa er settr var yvir þessa borg af Dario vnne un betr fiarens þeim er sigraz hafðe.

en sveic þann er sigraðr var. oc dro borgarmenn á talar. bað at þeir gefiz vpp í valld Griekia. þviat iamsciott scipte hann trunaðe sinom í greyscap. sem hann sa hamingiona sciptaz millom konunganna. Parmenio vill engi grið gefa þeim er sva trunaðartomir ero. leypr á þa þegar oc drepr þar mikinn múg. þat for sem maclect var at greifenn fell með þvi liðe er hann dro til draps með sino velręðe. þetta spyrr Darius konungr bratt at Grickir hafa gefit hans monnom enn mikit slag. oc tekit fyrir honom ogrynne fiar. en sciotar scaðabętr þickiz hann fa. þa er sa maðr kemr til hans er honom kann þat segia at greifenn hefir fallet í fyrsto fire sialfs síns svic. oc eigi nennir Darius heðan af at segia hamingio blinda vera með ollo. þars hon gelldr stundum vandum monnum aptr af rettri vag sem þeira flęrð hefir til þionat. Sliet sva bar í bętr Dario konunge þott nu take þungt veita. sannaðiz her þat sem męltt er at fátt er sva illt at einvge dvge.

þa er .vii. dagar voro liðnir fra bardaga þeim er nu hefir nockot verit fra sagt. oc Alexander konungr hafðe iarða latet lic tiginna manna þeira er fallet havfðo eptir þeim sið er þa var. Ferr hann til þeirar borgar er Sidon heitir. oc eptir þat er hann hafðe þat folc undir sek lagt er þa borg bygðe. stefnir hann til þeirar borgar er Tyrus heitir. oc þegar er Grickir nalgaz þessa borg sia þeir at borgarmenn mono helldr vilia veriaz en vpp gefaz. Alexander konungr verðr glaðr við er hann scal firir hafa funnet þa menn er eigi spare viðr at nema. þeir scipaz fyrir a borgarvegge til varnar. hafa viða sett vpp flaca til lifðar mote griotflaug. en þar sem þeira

misscr. er þyct scarat sciolldum fyrir. Gricker sekia fast at. en borgarmenn veriaz oc virkða vel. lata þyct drifa scot oc griot. Morg valslongva hętir þar dauða þeim er vndir borgarveggionum ero. Lenge beriaz Griekir við þessa borg. þeir leggia scipom vtan at henne. þviat hon var sǫborg. veita nu harða atsokn bęðe af sia oc af lande. þar kemr enn at þeir fa brotet þessa borg. oc þegar er þeir na inngongu drepa þeir allt þat er fyrir verðr unga menn sem gamla konor sem karla. Engo þyrma þeir. en þat helldr til þess at Alexander konungr hafðe fyrr en hann settiz um borgena gort riddara sina til borgarmanna at bioða þeim frið ef þeir villde gefaz i hans vald. þeir launaðo sva konunge boðenn frið at þeir nidduz a sendimonnom oc drapo þa. Oc fire þa soc vrðo þeir firc sva grimre konungs reiðe oc misto lienar af honom sem vert var. at þeir hofðo drepit þa er þeim buðo frið oc grið af konunge. oc gerðv þat niðings vere er ǫngom duganda manne er geranda þott fvllr fiandscapr se meðal manna. oc þvi biðr Alexander konungr at drepa scyle sem sciotast ma allt folc i borgenne. fyr vtan þat er i heilog hof kǫmez. Nu geriz mikit brac oc hormolegr gratr í staðenum. konor ępa sem þęr mega mest aftaka. Gricker hvgsa nu hvernog þeir scyle sciotast eytt fa þessv folke. oc þat rað taka þeir. at elldr er lagðr at borgenne þeim megum er vindr stendr mest at henne. solltenn elldr fleygir þegar er hann magnaz í hvsa þoc. oc þvi meirr hvngrar hann er honom gefz meira til matar. sva lataz nu tignir sem ýtignir. Allir borgarmenn deyia. en mikil grein er á hvessv þeir deyia. Sumir røðaz elldenn mest. oc at þeir

forðcz hann. laupa þeir á vapn Grickia. Sumir laupa i elldinn at þeir forðez vapnen. Sumir laupa ut af borgarveggiom á sęinn oc dreckia ser sialvir til þess at þeir forðez elld oc vapn. Sumir leita ser fylsena oc leggia siðan snoror a hals ser oc kyrkia sec í hel. vilia helldr drepa see sialvir. en vera drepnir af Grickiom. Sumir þeir er aðr hava bariz seammaz enn at flyia. kiosa helldr at deyia fire logom oc rettyndom. fire frelsi sino oe foðorleifð. þetta var somasamlect dauðakyn oc scemðarlauss dauðe at forðaz eigi bana sinn með ręzlo. veriaz helldr með drengscap sem her gerðo marger þeir er runno mote dauðanom til þess at þeir hefnde sin sialvir á Griekiom. oc eigi sporðo þeir at veita stor hogg oc þiggia. oc fengu þeir fire sec sitt iafnvirðe. Ecke gerir nu meira manntion en elldrinn. oc þar kemr at su en agcta borg Tirus. er Agénorr konungr hafðe reisa latet í fyrsto brennr vpp oll. oc verðr at øsco or miklo manvirke. I þesse borg hefir fyrst funniz ok kent verct stafrof á ebrescu ef þvi ma trua er fornscalldin hava sagt. eða frettir hafa fra faret. Agénor konungr er reisa let Tirvm sem sagt var. var faðer Cathmi er fyrst fann stafrof a griczco oc erv storar sogor fra þeim þęr er finnaz mono i þeire boc er heitir Ovidius magnus. Alldrege var þesse borg vunnen fyrri. en Alexander konungr vann hana. oc eigi varð hon vppreist fyrr en af kristnom monnom þeim at veitanda er þeir hafa nafn af tekit. þar hefir siðan verit dyrkat af rettruaðo folki nafn ens krossfesta þess er bęðe eignaz með fanðorlego vallde þessa borg oc allar aðrar oc man iafnan hava valld yver.

þesse borg Tirus er nu var niðr broten mętte varat hafa við aðrar þioðir i austrhalfu heimsins at engi dirfðiz at briota bág við Alexandro konunge. Borg heitir Gaza er þo þorðe við at risa. þat folk er hana bygðe villde veita Dario konunge. oc þvi byrgðo þeir oll port þa er guða iafnengenn Alexander konungr nalgaz þessa borg með lið sitt. vilia freista ef trunaðr sa er þeir veita Dario konunge. fae sigrat hamingio Alexandri konungs. þar tekz nu bardage með Grickiom oc borgarmonnom. þeir veriaz vel en Grickir sękia oc fast at. Her geriz mikit manfall i hvarotveggia liðe. Oc meðan socnn var sem akofust. leypr einn borgarmaðr á fund Alexandri konungs sem hann villde ser friðar biðia. hann hafðe þo brugðet sverð vndir scillde. oc þegar er hann kemr sva ner konunge at sverðet má taka til hans. bregðr hann þvi vpp vndan scildinum er minzt varðe. oc hoggr til hofuðs konunge. En þviat orlaganna scipan verðr sinn framgang fá. oc forlog manna fara sem fyrir er ętlat. þa scelfr hondin. oc fęr hann ecki reitt sverðet sem hann villde. þviat Lachesis ein af þeim þrimr systrom er orlogom styra. vill eigi at Alexander konungr verðe vapndauðr þar sem nu var þegar fyrir buet eitr þat er hann scal dreeka. oc honom man at bana verða á .x. vetra freste. Alexander konungr verðr sciott varr við hvat þessi maðr villde gera. oc byðr at af honom scyllde hoggva þa somo hond er sverðet hafðe fram reitt. oc með þvi sama sverðe. Nockor hvilld hafðe orðet a bardaganom. en siðan er þesse atburðr varð. veita Grickir af nyio harða atsocn. konungr sialfr berse oc i akava. Einn af borgarmonnom scytr til konungs spiote. þat

kemr á øxlena vinstre oc fęr hann þar sár af. Annarr sendir honom stein hann kemr a lerit oc verðr konungr þar oc sárr af. En þoat hann hefðe fengit .ii. sar þa leggr hann eigi niðr at helldr vpptekna syslo. þviat hann hirðer meirr um fregð en langlife. Eigi lettir konungr fyrr en hann hefir drepit haufðengia þann er halldet hafðe þessa borg af Dario. oc eptir þat gevaz borgarmenn vpp. Siðan riðr Alexander konungr í borgena með her sinn. þvi nest scipar hann rike sino með enna bezto manna raðe. oc setr hofðengia ivir allar borgir þęr er hann hefir undir sec lagt. oc siðan ferr hann til Egiptalanz. oc eigi seilz hann þar við fyrri en þat er lagt vndir hans valld.

Eptir þat fysiz hann at fara vestr í Libiam. oc sǫkia þors hof þat er eitthvert var í mesto hallde fire visdóms sakir þess er menn þottuz þar fa. þat var kallat templum Hamónís. þangat var at fara harða mikit torleiðe þott fair menn oc vaskir velðez til þeirar farar. þviat betr mego sokia langan veg oc torsóttan faer en margir. þar þyrster iorðena til doggvar. oc himin til regns. samr hite er þar iafnan. Avaxtlauser sandar erv þar þeir er ecke ma gras á þrivaz. þetta kalla menn sandhof. þa er solen hefir lengstvm þert sanda þessa með sinom hita. oc blase siðan vindr á. oc rvgle þann tima sandinom þeir er ivir fara. verðr þvilicr stormr til at iafna af sandfoke sem barofall á sę. oc slikir hasear þickia þar vera á þurru lande sem svelgr í hafe eða Sirtes oc Scilla þeir hasear er sva heita. Yfir þetta torleiðe ferr Alexander konungr með lið sitt oc fęr þar mikit manntión. Sumir spyia or ser sande. en sumir kafna

i sandfoke. Eigi þarf starf fyrir hava at grava þa niðr er þar lataz þviat sandbaran hylr þa sciott. þat vęre likara þott Grickir hefðe faret iamlanga stund ivir storan sę. at eigi hefðe þeir þar harðara niðr komet en i sandhofum þessom er nu foro þeir ivir. hvergi sia þeir her manna spor. eða handa verc. oc hverge fa þeir set vpphøðer ne scoga. slikan vførovcg fara þeir fiora daga. oc þa koma þeir at kvellde dags i scog þann er templum Hamonis stendr i. stormikit scarð varð i þesse for á liðe Grickia. Nu finna þeir i scogi þessom brunn þann er stoðvar þorsta þeira. oc frasagnar er verðr fire sina natturu. þa er sol gengr sem hǫst vm miðian dag er þesse brunnr iskalldr. en sva tecr hann at orna sem sol gengr til viðar. Vm miðnǫttis sceið vellr hann af hita oc þverr þa mioc. siðan kolnar hann sva sem dagr nalgaz þar til er hann verðr enn iskalldr vm miðian dag. oc ferr sva iafnan. Alexander konungr ferr siðan til hofsens. oc gengr til frettar vm forlog sín við licnesce þors þat er þar var dyrkat i hrutz like. oc at fengnvm andsvorom spurðra luta oc offraðv miclo fe snyr konungr aptr til þeirar borgar á Egiptalande er Menphis heitir. þoat hann vęre fuss at fara vt á Blaland. oc þannok sem vført verc firir hita sakir. En þviat Darius konungr hafðe kveðet á dag ner hann scyllde beriaz við Alexandrum konung oc villde scom vera lata bardaga frest. þa fengoz Alexandro konunge nu fire þvi scylldare syslor en brytia blamenn.

Meðan Grickir havaz slict at sem nu hevir sagt verit. þa samnar Darius konungr liðe um allt rike sitt. oc endrbøtir styrk sinn i annat sinn. Darium

konung eggiar miog til bardaga svivirðeŋ sv er hann feek í enum fyrra. oe þat annat at hann ventir at nu myne betr takaz en fyrr. Iamvel samnaz nu til herbuða Darij kotkarlar sem riddarar. Grę̧nar ekrur oe þyrnafvll iorð taka nu kveina vm þat er vereføre seolo hvilld taka. øxn þeir er aðr voro vanir arðr at draga verða nu beittir fire vagna. hverr vlfalldi verðr krafðr til herfarar. filar ero oe bunir til bardaga hvar sem þeir faz. oe hava byrðar eeke smaleitar. þviat hverr þeira hefir á bake ser kastala. sva buaz oe nautrekar sem annat folk til þessar orrosto. Sva mikill herr samnaz nu Dario konunge at Xerxes konungr hafðe alldregi iammikit lið þa er hann heriaði til Grieklandz. oe var þat lið þo sva mikit. at þat drak vpp sumar ár með ollo. oe eigi dro Agamennon konungr iammikit lið i Auliðe ey er þat þa er hann bioz at heria til Troiam. oe hann blotaðe til byriar dottor sinne eptir firesogn Caleantis spamannz. oe firðiz sva guða reiðe. sa herr var þo sva mikill at havið vanz varla seipastoli Griekia. Alexander konungr undraz miog er hann spyrr þetta sva margar þusundir sem fire seommo voro niðr drepnar. at Darius konungr hefir nv saman dreget meira lið en fyrr. þannog sva undraðiz Hereules þa er hann feez við Antheum er kallaðr var iarðar sonr. Antheus var ę̧ þvi sterkare er hann fell optarr. oe vollde þat þvi at hann tok afl af moðor sinne hvert sinn er hann let fallaz til hennar. oe er Hereules fann þat. hof hann Antheum vpp a bringu ser. oc mællti sva. fyrir eeke seal þer koma þetta bragð hingat sealltu þa falla. siðan kreistir hann Antheum við bringo ser þar til er ond gengr or honom. Með þeima hette vndrað-

iz Hercules oc. þa er hann barðez við Yðram dreka þann er iafnan fek tvau hofuð i staðenn þegar er eitt var af honom hoggvet þar til er Hercules fek af honom styft með brogðom sinom oll í senn.

Þat er nv nest at segia fra Alexandro konunge at hann ferr ivir øna Evfraten með allt lið sitt. oc þa spyrr hann þau tiðende oc hann ser nockot af at Darius konungr hevir sendan Matheum með miclo liðe til at brenna borger allar þęr er í nand voro. oc iamvel alla akra til þess at Griekir sneriz aptr. oc at eyddom heroðom þrongðe sulltr þeim til af at lata vppteknum hærnaðe. oc þeir orventa ser ivirfarar vm brendar bygðer. En Alexander konungr treystir enn sinni gęvo oc girniz nu sem optarr til ens mesta metnaðar. en vandar eigi þott Griekir faste nockora daga. helldr fram forinni iamt sęm aðr. þott Darius konungr hafe litt bliðlega firir honom buet. Alexander konungr ferr nu sem hvatlegast allt þar til er hann kemr ivir ǫ þa er Tigris heitir. oc fire þa soe heitir hon sva at hon fellr stritt. oc ferr sva sciott til at iafna sem et flugsciota dyr þat er tigris heitir. Þat er sciotast at segia fra for Alexandri at hann sękir fund Darij sem hann ma aftaka. oc leitar at komaz firir hann sem hundr firir hiorto eða veiðemaðr fire villigollt at hann komiz eigi meirr inn i magn rikis sins. Oc er Darius konungr før niosn af at Alexander nalgaz. þa setr hann herbuðir sinar við Arbola þann stað er sva heitir. oc i þeim bø letr Darius setia landtiolld sin er siðan fek úfręgð oc saurgaðez af þeim micla gløp at þar svikv vandir þręlar ágetan hofðengia oc drapo sinn herra.

þat gerðiz þesso nest til tiðenda með Grickiom. at eitt kvelld þa er halfroekvið var orðet. oc aptanstiarna var vpp komin. oc sol hafðe fyllt dagliga þionosto. en scinanda tungl tok at gleðiaz af brottfor broðor sins at á dregr tunglet. oc verðr eclipsis. oc þar kom at þat var rautt í at sia sem bloð. þesse syn scelvir hofðengiana sialva eigi siðr en minne menn. oc fire þa soc mest at ovinir þeira voro sva ner. oc ákveðens bardagastefs var scamt at biða. þickiaz Grickir sia at himintunglen benda firir með ogn oc ryggleic þau stortiðende er eptir mono koma. Allr Grickiaherr ręðez þessa syn. oc tekr nu sem ci var vndarleet at sofna firir þeim bardagafysten. Illr kvrr geriz nu í liðino kveina þeir mart en snua sakargiptom ollom á konungenn sialvan. kalla ser nv leitt vera. at konungr þesse drage þa lengra vm í heim vm torførelega fiallvego. þar sem allt. ero brendar fire þeim borger oc bygðer. oc stórar ár risa við þeim viða. segia þeir oc at mikil guðs reiðe liggr á konunge fire þat er hann vill einn ivir ollom vera. oc fire þa soc hataz himentunglen við hann. oc neita naturvlegt lios af ser at gefa. at hann girniz vmfram mannleet eðle firir at raða sialvo himinrike. en hafnar foðorleifð sinni. dregr í margan lifshasca sec oc sina menn. oc þo ser einom til fregðar. treystir mislyndre bamingiv allt ór hofi. Sliet sva kvein bar herrenn saman oc gerir þesskonar kvrr. Alexander konungr lętr eeki sliet á sek bíta. hann lętr kveðia þings þegar i stað. kallar síðan til sín astronomos. oc spyrr þa hver save til þess vęre. er á tunglet hafðe dreget. eða hvat guðen monde eptir þetta lata koma. biðr at þeir seyle mugenn heyra lata sonn

svor. I flocke þeira meistaranna er af astronomia kvnno mest. stoð sa maðr er Aristandus het rvnmaðr miog af elle. þesse maðr svarar spurðom lutom af konunge oc segir sva. Latet af Grickir at reita forlogen með hegomlego kveíne. Gvðleg seipan styrir himintunglom. en eptir því ganga þau sem allra luta seapare hevir firir seipat. Allt verðr eptir þvi fara sem hann hefir fyrir sét í vpphafe. hvart sem sęrenn gengr á land framarr venio. eða briota landseialptar borgir niðr. eða fae menn sottir af vanstilli lopzens. eða drage myrkr á sol eða tungl. eða gange venio seinna Mercurius sv stiarna er sva heitir. þa verðr þetta allt eptir vilia þess ens hæsta hofðengia er ollo ręðr. Án hans raðe mega himintunglen eeki. En þaðan af verðr þat er tungl misser sinnar birte at iarðar seugga berr fire þat. ella þolir þat ofrike af birte broðor síns. sva sem tendrat liós firir ofns munna lyser eeke fyrir ofrike mikils loga. þo man ec sonn dome til þess finna segir Aristandus at fornnra manna sogn ok spekinga þeira er Memphim hava bygt þa borg er menn kvnno mest í af astronomia. at eclipsis solis hevir firir bent usigr Griekia. en á tungl hevir dregit fyrir vsigre Serkia. Eptir þat tok Aristandus dome til eptir þvi sem stoð í fornom Sereia sogum at eclipsis lune hafðe vorðet fyrir úforom oc hamingioleyse Serkia. Allir hofðo þetta fire satt. er þessi gamle meistare sannaðe. oc þvilier órseurðr borenn vpp firir herenn vier seiott hugarreikan Grickia. þviat eeke stoðvar seiotara tungor oc hendr alðyðo. en átrunaðr tekenn af fornom domom þeim er gamlir menn sanna með sitt mal. þott alðyðan se mattug. grim oc ústaðug ef hon tekr einhverio fast

at trua þott hegome se. þa veitir hon iamnan lyðne þeim er trvnaðenn kveykia. en hafnar hofðeugia stiorn oc konunga boðe. Siðan er von oc traust fegre forlaga en Griekir hefðe vent ser vm rið. tok at herða huge þeira fire fortolor Aristandi. oc bardagafysten tok enn at kviena með þeim. þa byðr konungr at landtiollden seyle þegar vpp taka. oc var nu ner miðri nott. fire þa soc. at hann vill eigi kolna lata með Griekiom vpptekenn akava. Ferr hann nu sialvr í fararbrodde. oc hevir í fyrsto liteð riddara lið með sér.

FJERDE BOG.

Fiorom nottom fyrr en bardage þesse tøkiz. er nu tekr til at efnaz þa er Griekir fara fram millum ár einnar oc storra marka þar sem allt ero bygðer eyddar fire þeim. geriz þat til tiðenda at drotningona systur oc kono Darij konungs leiðer til bana daufleg missa bonda sins. oc hamingiotión lanzens með mikille møðe langrar leiðar. Alexander konungr verðr sva ryggr við liflát hennar. sem hann monde verða mega þott honom vere sagt drap moðor sinnar oc systra. Eigi mętte Darius konungr meirr harma dauða kono sinnar þott hann vere nér staddr. Sa er beðe var senn ungr oc gamall sat yvir liki hennar. oc sva gek millden ríet með honom sa lutr er fágetr er iafnan með hermonnom. at hon mycðe stirðan ovinar ofsa með felldum tarum. Eitt sinn hafðe konungrenn Alexander set drotningona siðan er hon var hertekin oc varð honom eigi sén fegrð hennar vrein

astar kveika. þviat hann kaus helldr at vera gezlomaðr fregðar hennar oc reinlives. oc þat var honom meire dyrð segir meistare Galterus at spilla hvarigo. helldr en saurga hvartveggia. Gelldingr einn er Thiriothes heitir. oc þionat hafðe drottningo. oc varð hertekenn með henne. komz á laupi fra Griekiom til fundar við Darium konung at segia þau tiðende er gorz hava. Sva kemr þesse maðr fire konungenn at hann hafðe boðe slitit af ser kløðe sín oc ryskt see. þar með gret hann sem hann matte. þegar er Darius konungr ser Thiriothen. męlir hann sva til hans. Dvel eigi segir hann at firekoma þvi i þinne tiðendasogn. ef enn er noekot eptir minnar heilsv. snu sem fyrst i sorg rezlo minne. Numet hefi ec nu vesall at vera. oc bogna fire timaleyse. en þat ęina er veslom til vilnaðar at vita siñ lut fyrr en siðarr. þviat sva seal bol bota at biða meira. En vita þyckiomz ec at þu kant segia hervilegar viðfarar minna manna. þęr er mer mono þungare þyekia en hvert annat afelle þat er ec hefi fenget hertil. en eigi vil ec framarr á kveða. þa svarar Thiriothes. þat kann ec yðr fyrst at segia minn herra. at Alexander konungr hevir sva micla virðeng veitt boðom drotningom moðor yðarre oc systur. sem yðrer menn mego mesta veita þeir er seulldugir eru þeim at þiona. Hermeð kann ec at segia þer þat er ec þore varla vpp at kveða. at sv virðilega fru. systir yðor oc kona. let lif sitt aðr en ec liopomz fra Griekiom. þegar er Thiriothes hafðe sagt tiðenden. snuaz allar herbuðer Darij konungs í sorg oc grat. segir meistare Galterus. konungrenn sialfr fell i úvit. en þegar er hann rettir við. cyss hann molldu i hofuð ser. sva þiekir honom

sem drotningin mone fire þvi latiz hava at hon monde eige þola vilia við raðvende sina. scomm a sialfre ser af Alexandro. oc nu biðr Darius konungr at allir scyle ganga brott ór landtiallldeno nema Thiriothes gelldingr. siðan spyrr hann eptir vandlega hvernog at have boriz vm liflát drotningar. Thiriothes sverr þess at hon hellt ollum reinleic sinom. oc Alexander konungr gerðe þvi siðr vanvirðeng til hennar meðan hon lifðe at hann grett hana dauða sem hon hefði veret hans kona oc gerðe þar með utferð hennar sva virðulega sem verðugt var at gera eptir sva tigna kono. Darius konungr tortryggvir þo sogn hans. þviat sv micla ast er hann hafðe við drotningo. telr þat firir honom. at Alexander mone buet hava með henne. hon var herteken segir hann áget af frǿgð oc burðom. en sa er valld hafðe fenget yvir henne er a þeim alldre sem asten kann heitast verða með manne. oc af slico sva man hann gort hava til hennar þat er hann matte. Af þesshattar ahyggiom moðiz hugr Darij konungs þar til er Tiriothes sverr þess við guðen oll. at drotningen hevir halldet reinleic sinom allt til dauðadags. oc nu truir konungr orðom hans. Siðan rettir hann hendr sinar vpp til himins. oc melir sva. Heyrðu enn hǿste faðer allra guða herra Iupiter. Heyreð er oc heimaguð var. er standa latet Serkia riki með yðro fulltinge. þess bið ec yðr fyrst at þer gevet mer at hallda rike mino. oc þeim ollom er mer þiona. En ef þer hafet sva firir etlat at ec scyla lata rike mitt. oc bioðe forlogen sva. at Asia stunde til annars hofðengia. þa vil ec þess biðia. at sva milldr uvinr oc miskunsamr sigrvegare take rike eptir mec sem Alexander er. Siðan biðr Darius

konungr guðen með tarom. at bén hans scyle framgang fa. oc þo at hann hefðe þat rað gort aðr at beriaz við Alexandrum sem fyrst þar sem hann hafðe neitað tysvar boðnom friðe. þa sciptiz þannog um raðagerð hans fyrir astar sakir þeirar er hann teer hava til úvinar sins Alexandri af milldevercom þeim er Thiriothes hevir tallt af honom. at hann sendir nu .x. riddara hofðengia til fundar við Alexandrum konung at bioða friðargørð af nyio millom þeira.

Sendimenn Darij konungs fara nu með slicom boðom. sem hann leggr fire þa til þess er þeir koma þar sem Grickir ero. þeir lata bera fire ser fagran vond af tre þvi er olíva heitir. þat var ørugt friðartacn í þann tima. oc þegar er þeir koma fyrir Alexandrum konung þá berr sa þeira fram orenden er ellztr var oc bezt talaðr. sa het Achillas. hann hefr sva mal sitt. Eigi scyllder Darium konung ofrefle til þess at hann beiðez sva opt friðar af yðr enn milldaste konungr. meirr helldr til þess su micla millde er þu hefir synt honom i þvi goða yvirlęti er drotningen oc moðer hans oc aðrir ástmenn hans hava þegit af yðr. Navisto þeira þickiomz ver saenat hava en eigi megom ver þvi syta at þat lið hafe herteket veret. þu helldr oc sva sømilega þa er eptir liva sem þu ser faðir þeira. Herteknar dotr vars herra kallar þu drotningar. sem þør have halldet tima sinom ollom. oc løtr þor ná þeim tignarnofnom er þęr hava fyrr haft. sem þu munir eigi þann fiandscap er i millom er yðar oc foðor þeira. Bleikt andlit oc ryggleg augo syna þat at þu ert miklo milldare úvinr. en hermanna natura se til. Slict yvirbragð segir til hvat í scape byr. þannog sva rygglegr var Darius

konungr yvirliz þa er ver scilðomz við hann. sem þu ert nu. oc harmaðe hann dauða kono sinnar. en þic ryggvir liflát úvinar þins oc nu monder þu buenn til bardaga ímote Dario ef eige dvelðe þic groptr fru varrar. oc fire þvi er mikil nauðsyn at settir takiz með yðr. Darius konungr byðr þer til satta dottor sina. oc þar með i heimanfylgio hennar oll lond þau sem liggia meðal árennar Evfraten. oc Hellespontum. Hellespontum heitir haf þat er skilr Asiam oc Evrópam. son sinn byðr hann þer oc í gisling til fullz friðar oc fastrar trv. Moðor hans oc døtr vill konungr varr at þer gefit aptr í valld hans. en hann vill leysa þør út .xxx^m. punda gullz. En ef guðen hefðe eige gefet þer segir Achillas meira vit. oc stercara briost en mannleg nattura mette fa. þa mattv sva hvgsa at vist hava veret þor stundir. er þv męttir eigi at eins gefa friðenn. helldr høfðe þér oc biðia hans. oc sęttaz heilom sattom. Eða hvart veiztv hversv mikinn afla Darius konungr hevir saman dregit beðe á sę oc lande. sva margar þioðer hevir hann at ser heimtar af fiarrlegiom rikiom at varla vinz landet herbuðum hans eða sęrrenn scipastole. Eige þarf ec at gera langt vm þetta. konungr varr hevir einn sva mikinn afla. at heimrenn man eige þvilikan annan fa til motzens. Siðan er Achillas hafðe fram boret ørende Darij konungs letr Alexander konungr kalla til sin raðgiava sina. oc spyrr eptir hvessv þeim synez at taka þessom boðom er sendimenn Darij foro með. Senatus synir þat í yvirbragðe sino at hann evaz í hvessv svara scal. oc þat er sagt at hirðen oll þagðe lenge þar til er Parmenio svarar. sa maðr er eigi var sniallr í male. sem hann var

staðugr oc hugrackr. Firir longu syndiz oss þat rað segir hann. at Serkir hefðe nát út at leysa lið þat er ver hofom herteket. þviat ogrynne fiár męttem ver teket hava mote þeim er andaz hava. eða hinom er komez hava brott or myrkvastovom. ef ver villdim þeckiaz i fyrsto þat er boðet var. oc þat gevom ver enn til raðs at vfort lið boðe kerlingen moðer Darij oc døtr hans se gevit aptr Serkiom sva mikit gull sem þar er í mote boðet þviat þar stendr Grickiom af mikill fartalme. Mikit oc ágett riki megot ér nv fa konungr án vthellingo bloðs yðarra manna. oc þat hygg ec at engi konungr man eignaz hava fyrr iammorg riki millum Histrum oc Evfraten ár erv þat. oc í meire mannraunir mono ver koma verða ef enn seal lengra fram hallda með hernaðenn. Hygg at þu hvessv mikils þu girniz. ' Eða hvessv mikit þu hevir vndir þic lagt. þat er ver latum at bake oss. Haf i hug þér Gricland foðorleifð þina helldr en Indialand eða Bactra. þviat betra er heilum vagne heim at aka eptir morg storvirke helldr en liva iamnan i vfriðe.

Alexander konungr tekr þungliga tillogom Parmenionis. oc svarar sva. Ef ec vęra Parmenio. þa monda ec meira virða boðet gull. en mikinn sigr. oc vilia helldr vera somalauss en fa sigr með sømð án auðøfum. En nv reðr Alexander londom með fatoki sitt vruggr oc frials fire fiarens ahyggio. Vel likar mer at ec sia konungr en eigi kaúpmaðr. Mer er ecki falt. oc vei verðe þeim er sell hamingio sina. Ef ec vil at hertekit lið se golldet aptr Dario konunge sem hann beiðez. þa seal helldr gefa þat vpp kauplaust en taka þar gull i mote. þviat eigi foz fire

giavar beði verð oc vinátta. en onga þok mego kaup auðlaz. Siðan er Alexander konungr hafðe sva svarat Parmenioni. þa biðr hann kalla til sin sendimenn konungs. oc er þeir koma fyrir hann melir hann sva til þeira. Seget sva Dario at sialvan mek hevi ec til þess virt helldr en hann er ec gerða vel til hans manna sem byriaðe minne tign. Eige scal kvenna flockrenn þat finna at ec sia þeim fiandmaðr. þeir einir scolo vitislaust Alexandrum fyrlita er litlir ero. oc ecke scal ec þeim vapnum hota er eigi mego neyta þeira. oc blaut nattura bannaðe þeim at bera. Vápnfǫrr verðr sa hverr at vera. er ec vil þess virða at verðe fire minne reiðe. En ef Darius beiddez af oss friðar með truleikom oc flyðe ibrott allt or þeim þriðiunge heimsins er hann hevir valld yvir. þa monda ec evaz í hvart ec scyllda veita honom þat eða eige. En nu þar sem hann lockar vine mína stundum með fyrirheitom en stundum með giovom til svikreða við mek at þeir geve mer eitr at drekka. þa scal ec eptir honom hallda þar til er hann er i helio. þviat eigi vill Darius beriaz við mek sem rettr uvinr. helldr vill hann leynaz at mer sem svikare eða stelaz enn helldr sem vandr raufari satt at segia. Sva man honom þickia sem hann fae sigr nockorn ef ec tek þa sǫtt er hann byðr mer. þer buðut mer oc af hans halvu at ec scyllda taka í heimanfylgio með dottor hans aull þau laund er liggia oðro megen arennar Evfraten. oc fire þa soc hygg ec at þer havet hvar ver taulomz viðr. Hygset sva at fylkingar minar ero komnar yvir Evfraten. oc herbuðer Grickia standa nu fire framan þat endemark er þer settvð mer i heimanfylgio meyiarennar. Rekit a brott heðan kon-

ung þeira Griekianna. at hann vite þat yðart vera er þer gevit honom. Eða gefr Darius mer mikinn soma. ef hann vill fyrr męgiaz við mek en við Matheum. Faret aptr nv segir Alexander konungr. oc seget þau svǫr min yðrom hofðengia. at ec tel í mino valldc vera allt þat er hann hevir enn at varðveita sem þat er hann hevir latet. oc þar með sialvan hann. þessir lutir scolo vera verkakaup oc erveðeslaun Grickia. Sva męlir hann. oc nu fara Serkir aptr. Siðan er Darius konungr spyrr þesse svor Alexandri þa sendir hann Matheum með miclo liðe mote Grickiom at banna þeim yvir at fara beðe slettur oc fiallvego þar sem þeir hofðo til ętlat.

Nv lętr Alexander konungr bua til graptar lic drotningar kono Darij með miclom veg oc smyria með enom dyrstum urtum. stein mikinn lętr hann oc upp hauggva ór hamargnipo einne. sa var settr yvir leiðe drotningar. þesshattar smiðe heitir piramis á latino. þat er sem har turnn á vara tungo. Ebreser maðr gǫrðe steinenn aðr en vpp vere reistr sa er Apelles hét. hann var mioc ágetr af sinom hagleic. Eigi voro þar á scrivoð eða scoren at eins nofn oc verk Grickia konunga helldr var oc þar til teket er heimrenn var scapaðr. oc faret yvir sex daga vere þau er almattegr guð gerðe. þa er hann scop alla lute andlega oc likamlega. þar var oc markat hvernog Adam oc Eva voro sviken fyrir ormenn. oc fyr þat a brott reken or paradiso aptr til iarðarennar er Adam var scapaðr af. Eptir þat var scrivað þat er Kain drap Abel broðor sinn. oc sva hvessv Lamech er enn siaunde var fra Kain varð honom at scaða. sia matte þat oc at fyr usiðo manna

marga oc stora. var þvi liet sem guð iðraðez þess. er hann hafðe scapaðan mannenn. þvi nest var markat arkarsmiðen. oc Noa floð. oc þar eptir þat er Noe fann vin at gera. Siðan voro markaðer hofuðfeðr Abraham Ysáác oc Iacob. oc vm hvern þeira noekorr merkilegr atburðr. þar nest eve Iosephs. oc þat er Iacob for með sonom sinom til Egiptalandz. sia matte þar oc þau stortakn er guð gerðe á Egiptalande fire Moysen þion sinn. aðr en hann leyste þaðan allan Gyðenga lyð yvir et rauða haf. en drecðe Pharaonem konunge oc ollum her hans. er þar hugðez eptir myndo ganga. sem Gyðengar hofðo fire faret. en siðan þat er guð føddc lyðenn á himna miolve. oc gaf Moysi log á fialli þvi er Sina heitir. stoðvaðe þorsta folksens með þvi vatne er spratt ór harðre hello. grof sialfr Moysen þar er engi maðr matte finna grof hans. Oc þar eptir með hveriom stórtacnom Iosve leidde Gyðenga yvir Iordan. oc borg sv er Iericho heitir fell við luðraþyt þeira. oc at Iosue andaðez siðan er hann hafðe scipt fyrirheitno lande með þvi liðe ollo er komet var fra .xii. sonom Iacobs. Eptir þetta synir Apelles í sino smiðe domendr þa er voro fyrir Gyðenga folke. oc hvessv Dalida sveik Samsonem enn sterka er einn var af þeira tolo. I auðrom stað á legsteine þessom var markuð konunga eve oc þar til teket er Heli fell dauðr af stoli sinom. þvi nest er Samuel vigðe Saulem til konungs af atkalle Gyðenga. Oc þviat Saul er i fyrsto var goðr konungr. hellt eigi tecnom hette. var Davið smurðr til konungs er drap Goliam risa með litlom steine. þa er hann var ungr sveinn at alldre. Eptir slik stormerki voro serivot nofn oc

verk annarra konunga bǫðe þat er Salomon let gera mustere guðe til dyrðar oc mart annat þat er þeir Davið feðgar hofðo agetlega gort. En þat let Apelles allt niðre liggia er þeir hofðo mote guðe gort. sva þat er þeir konungar blotoðu scurðgoð er eptir þa komo. En þat var innelega markat með hveriom atburð Helias drap þa er kallaz hofðo spamenn Báál scurðgoðs þess er sva het. oc hvernog hann var nvminn vpp af iorðo i ellegre kerru at ásianda lǫrisveine sinom Heliseo. Ovarr a legsteinenom varu markaðer þeir konungar er heilog boc segir at goðer oc ágetir have veret. þat varo þeir Ezechias oc Iosias. þat var markat um Ezechiam er hann reinsaðe folkit af scurðgoða saure. oc vacðe logen vpp er aðr hofðo lengi sovet. oc hvessv solen veik aptr gang sinom til þess at hann tryðe sek hava þeget af guðe þat er hann hefðe beðet. en þat var at guð geve honom lengra lif. En vm Iosiam er morgum dyrlegom verkom var fregr. var þat markat hvessv ágetliga hann hellt pascatiðena. Fyr vtan Davið oc þessa tva konunga varu engir þeir er ei vere nockot sekir blota eða annarra lagabrota. Vpp fra konungom varu markaðer a steinenom spamenn. oc sagt a hverre tið eða undir hveriom konunge hverr þeira hafðe sinar spár fram lagðar. þeir .iiii. gengo þar fyrst. Ysaias. Ieremias. Ezechiel. oc Daniel. Sva var scorit sem Ysaias rette fram fingr sinn oc mælte sva. se herna. mor mon son geta. oc þeir aðrir mælte nockorom orðom hverr or sinne spasogu vm hegatburð eða pisl guðs sonar. þar eptir var scipat tolf enom minnom spamonnom. oc scrivat nafn eða nockot ór spasogu hvers þeira þat er allt kom í einn stað niðr. Vtarst á steinenom var markat

rike Ciri konungs. oc þat er Gyðengar naðo heimfararleyve or enne miclo herleiðengo. oc hvessv þeir endrnyioðu Salomons mustere með Zorobabel hertoga. þar eptir var saga Hester. oc sva Tobie. oc þat er Iudith drap Holofernem i herbuðom sinom sialfs. En sogor þessar lukvz allar í ęve Esdre ritara. Vmfram þau stormerki er her erv stvttlega brevat. oc þann hagleic er a var þesso smiðe. var allt verket með gulle buet þar er þat þotte betr bera.

Siðan er Alexander konungr hafðe sva tigulega gort vtferð drotnengar sem her er nu nockot fra sagt. byðr hann at vpp scyle taka herbuðer oc hallda mote Dario sem harðast. Oc nu sendir hann riddara þann er Memdes heitir með nockora sveit at vita hvar Darius føre með her sinn. þegar er Matheus er Darius konungr hafðe sendan i mote Grickiom verðr varr við niosnarmenn Alexandri. heimtir hann saman lið sitt oc scundar aptr til herbuða Darij. Nv þviat Grickir nalgaz miok tekr Darius konungr at fylkia liðe sino. á slettom vollom. at eigi gefe þrongr staðr honom ẃsigr sem fyrr. Hann riðr sialfr vm fylkingarnar oc eggiar fast liðet með fogrom fortalum. en vapnar þat er aðr var illa buet. Alexander konungr hevir nu valet ser herbuðastað. þaðan matte sia vel landtiolld Serkia. hann fylkir oc liðe sino eptir þat. Nu geriz scamt í millom fylkinganna. ma nu sia þar á lopte morg merki. Oc eigi var langt at biða. aðr en Grickir liosta vpp herope miclo. Serkir þeyta þar oc i mot luðra sina. oc øpa sva sem þeir mego mest aftaka. sva varð mikit vm herop oc luðragang þeira at nalega scalf oll iorðen af. Oc Athlas stakraðe við er einn er af þeim er vpp hallda heimenom. sva at

hann fek varla staðet vndir byrðe sinne. oc þat hvgðe hann at þvi monde sęta þat et miela hark oc óp er hann heyrðe. at risarnir monde beriaz í annat sinn við Iovem. dvergmalenn varð oc harðla malugr við heróp þetta. oc sva þaút i daulom ollom er í nand varu. Sva varu Griekir nv geystir. at varla fek Alexander konungr stoðvat þa at ei slite þeir fylkingarnar oc liope þegar á Serke. En þvi at solin seundaðe nv gang sinom í eginn at hon sęi eigi sva mikil mandrap sem til horfðez at verða monde. þa biðr Alexander konungr at þeir scyle grava dike. oc setia þar i innan herbuðer sinar. oc sva var nu gort. Siðan gengr konungrenn vpp á haug einn. þaðan matte hann sia yvir allar fylkingar Serkia. Oc er hann sa hvessv mikill afle þeira var fire muga sakir oc vapnabunaðar. oc heyrðe þar með hesta gneg oc hareyste margra tungna ser ókunnegra. þa etla ec segir meistare Galterus. ef leyft er at trua þvi. at nockorr auðvellegr ótte have komet í þat et gaufuglega briost oc risalect hiarta konungsens. Með slikvm hętte aflar styrimannenom ahyggio þeim er lenge hevir siglt bliðan byr oc hagsteðan ef hann ser þvert veðr at fara scipeno með miclom storme. hann kallar þa oc biðr felaga sina sla undan hovuðbendum oc laða segle sem tiðast. en leypr sialfr aptr til styresens. oc leggr þat or lage. Sva seal ętla at konungrenn have ottaz þa er hann sa utallegan mug úvina sinna komenn í mote ser.

Eptir þat er Alexander konungr hafðe set yvir lið Serkia lętr hann kalla til sin raðonauta sina annat hvart fire þa sok at hann ęvaz nockot i hvat til raðs scyle taka. eða til þess en helldr at hann reynde

hvessv staðugir þeir vere. oc leitar nu raðs undir þa. Seint verðr til svara þviat allir meta við Parmenionem. oc þar kemr at hann svarar. þat þętte mer rað segir hann at ver veittem Serkiom álaup þegar er natta tekr. oc komem þeim á uvart. Oc ef þeir laupa upp or svefne i nattmyrkre. þa man annat hvart þar sem margar tungor oc sundrleitir siðer ganga í herinum at þeir mono þegar flyia. ella man auðvellt at drepa hvern þar sem staðenn verðr. at þriðia koste mono þeir vpp gevaz. En ef ver beriumz a dagenn. þa monu scelva vart lið ręðeligar ásianor Scitarum eða Indialanzmanna er hvergi sceðia hare sino. eða mikill vppvoxtr risa þeira er til eru komnir af þeim stoðom er Braeta heita. þat fylgir oc ecki mego faer menn at gera sva morgom þusundum nema þeir fae komet a uvart. Nu hevir Darius oc valet ser til vigvallar ruma staðe oc sletta. oc fire þa sok man eigi þrong-lendet at sinne sem fyrr geva oss sigr. Flestir allir Grickir lova þetta rað. oc einn hofðenge sa er Pol-iparcan heitir. eggiar þess mioc at vm nottina scyle beriaz. oc segir at þvi at eins mego Griekir sigra ef sva er gort. Alexander konungr litr við honom reið-ulega. þviat hann vill eigi nu ásaka Parmenionem þar sem hann hafðe þat gort litlo aðr. þa er hann hafðe þess fyst at taka scyllde þér settir er Darius hafðe boðnar. oc svarar sva. þetta er þiova siðr oc laðruna er þer biðet oss gera. þeira ván er oll i svikom oc leynelegom prettum. Ecke scal var fregð prett-um þiona. Oc at ecke se þat er a drage vara sømð þa man eigi nu þurfa sigrenn at kenna þrong-om vigvelle. man oc nu kostr at beriaz við sialvan Darium. Eigi scal oc nottin vallda varom sigre

at ver synem oss rødda vera. scal af þvi vist a dagenn beriaz. þviat sa sigr er ver ętlom at fa. scal annat hvart enge verða. eða vera somasamligr í alla staðe. betr berr þeim er konungr scal heita at hamingian breste fire sakir annstreymra orlaga. helldr en hann scammez þess sigrs er hann før a nattarþele með þioflegom álaupom. Eige vil ec þvi kaupa sigrenn. at þeir er eptir oss koma finne sva ritað. at Alexander konungr hafe með prettum sigrat. oc minke sva slegðen micla fregð. Ek hefe nu spurt oc at þeir hava sterka vorðo á ser Serkirnir. oc liðet liggr allt undir vapnum. oc megom ver af þvi ecke þott ver villdem koma þeim á uvart. Faret af þvi heim til landtiallda yðarra oc havet við yðr sem bezt. taket svefn oc havet þat í hvg yðr. at sv rið er a morgen scal verða man vndir oss leggia halvan heimenn. Oc siðan er konungr hafðe sva męllt. þa ganga þeir til landtiallda sinna.

Darius konungr gerir oc i annan stað rað fire sinom monnom. oc þat bragð etlar hann Grickiom sem þeir mondo teket hava ef Parmenio hefðe raðet. fire þa soc byðr hann at liðet scyle liggia vapnat vm nottina. oc aller hestar scyle standa sanðlaðer. stora ellda letr hann oc gera hvervetna millum herbuðanna. sva þyckir nv til at sia sem allar herbuðer Serkia loge. Gylltir hialmar oc gullagðer scilldir keppaz við himentunglen með birti sinni. Loptet vndrar miok er þat hevir fire fundet eigi minne lios. en þat hevir aðr í ser. oc óttaz þat at iorðen mone þręta til at verða himenenn. Notten fagnar þvi mioc er hon likiz degenom. þviat hialmr Darij konungs lyser henne sem solen degenom. Steinn var

settr í ovanverðan hialmenn. þvi biartare en tungl eða stiornor. sem solen var honom biartare. Margír steinar varo settir í ring vm hann vtan þeir er hverr sannaðe sec vera harðla dyran. þat er nu at segia fra Alexandro konunge at hann hevir lagz til svefns. en fér eigi sofnat þvíat hann hugsar fire ser á marga vega hvernog hann scyle þess beriaz eða við scipa liðe sino er hann fae sigrat Darium konung sva sem afle hans var nv mikill oc torbreytlegr. Vm slict liggr hann hugse oc vakir alla nottena þviat sva var briost hans fullt af ahyggiom at þęr hava þar varla rvm.

Nv verðr her fyrst fra at snua. en þar til at taka at ey ein liggr í á þeire er Tibris heitir er fellr igegnum Rumaborg. I eyio þeire er holl ein mikil oc miok vanduð. hon stendr a fiorom stolpom. Fire þesse holl reðr drotning eín aget er Victoria þat er sigr heitir. Vtallegar dyrr ęro á hvse þesso. Hvrðer ero þar hvellar þegar er þer erv vpp loknar sva at heyrir til þeira ner vm allan heim. Við hallar dyrr sitr sv drós er Ambicio þat er metnaðr heitir. drotnengen sialf sitr í hasęti þvi er gort er af fils beine. hon hevir a hofðe þiapel af lauro. sva er hon storlát at hon gefr á tvęr hendr hveriom er hava þarf. Vt ífra henne tva vega sitia systr hennar þęr er með henne erv í sifellv. þar er fyrst Gloria þat er fregð. er livir meðan heimrenn stendr. Maiestas þat er valld er þar oc. er morgom mygir með sino rike. þar sitr oc Reuerentia þat er tignarbragð. er folket gerir lyðet hofðengium sinom. Iusticia þat er rettlete hevir þar oc sem maclect er virðulegt sęte þviat hon vapnar laugen oc verr rettynden. oc hallar engan veg sino rettsyne. Clementia þat er millde er oc í þeira

samsęte er mioc remmer riki konunganna. þviat hon er goð af griðum oc miscunnar morgom. þar sitr oc sv frv er Pecunia þat er auðr heitir er gnęgra hevir gull en goða siðv. þviat hon er losta noreng oc vanstilles moðer. Concordia þat er samþycke sitr oc i þesse sveit blið við alla oc úminneg vmliðens sundrðyckes. þviat hon endir oc svevr allan vfrið. þar er oc Pax þat er friðr er buandanom er einna hollost. þviat hon gefr honom frelse at vinna slict er hann þarf. Copia þat er gnott sitr þar en nesta með fullo horne þviat þęr fara optlega baðar saman. Framme fire drotninginne standa þionar hennar. þat erv leikar þeir er með margsconar scemtan blanda hegoma við alhugat oc gleðia hana sva. I þesse sveit erv oc úmerk eptirmęle. oc einarðarlauss latr með vndirhyggiom en bliðv yvirbragðe. Allir stunda þeir a þat at fregð drotningar scyle sem lengst liva. En alla vega brott ífra henne þiota songfęre. þau er með ymissum hattum yppa fagrliga hennar love. Siðan er þesse drotning sa hvessv margar áhyggior stoðo fire svefne. þeim er hon hafðe gevet hęra lut i hverre socn allt fra blautv barnsbeine. þa ręddez hon þat at su rið er at komanda morne scyllde verða monde bera konungenn afle ef hann tęke engan styrk af svefnenom. oc fire þa soc spretr hon vpp or sęte sino. oc ferr hvatlega þar til er hon kemr i helle þann er sa buande reðr fyrir er Somnus heitir. oc þar komen tekr hon sva til orðs. Ris vpp þu faðer oc far til fundar við Alexandrum fostrson minn oc leys hvg hans oc licam af ahyggiom. þviat þar af liggr hann andvake. sva mellte hon. en þo at hann vere latr oc þungr a ser oc dovenn mioc af langre

legu. þa vill hann þo gera þat er hon biðr. tekr nu fiaðrham er hann atte oc bindr á sek flygr siðan leiðar sinnar. Oc allt þar er hann for i nand himintunglom. þa fellr a þau sva mikill óminnes haufge. at þau ga eige at ganga leiðar sinnar. Eigi nemr hann fyrr staðar en hann kemr til herbuða Griekia. oc til reckio konungsens. hann tekr þegar ibrott þaðan allar ahyggior oc legz í rekiona hia honom. oc þa sofnar konungr fast oc sefr allt til þess er miok var mornat.

Nu rennr sol upp. oc þvi at hon synir sek vita firir þau stortiðende er þann dag mono geraz gevr hon af ser litit lios oc bendir firir með bleikum lit margs mannz feigð. Oc þa samnaz saman hofðengiar Griekia til landtiallz þess er konungr svaf í. þeir undraz þat miok er hann sefr sva lenge. þar sem hann var iafnan vanr sialvr at vekia aðra. oc slíer haske sem þeim stoð nv fire durum. þat etla sumir at konungr mone vera rǿddr. oc myne sva vilia fela rę̨zlo sina at lata sem hann sove. En engi þorir inn at ganga at vita hvat titt er oc eigi innverðer hans helldr en aðrir. Eigi þora þeir oc at vapna sek eða buaz til bardaga fyrr en konungrenn byðr þat sialfr. Parmenio gefr þa þat rað at menn seyle fara fyrst til matar sins oc biða sva þess er konungr vaene. Darius konungr er nv komenn a for með her sinn. oc er Parmenio verðr þess varr. þa gengr hann inn i landtialld konungsens oc at rekionne þar sem hann liggr. oc kallar a hann nockorum sinnum en hann vaenar eigi at helldr. oc þa tekr Parmenio a honom oc melir sva. Vpprunnen sol herra biðr yðr vaka. en eigi ec. hvi sę̨tir þat er þer havet sva lenge sovet.

Nv nalgaz Darius konungr en Griekir biða enn vapnlauser yðars boðs. hvar er nv sa kraptr oc styrkr hvgar þins er her til hevir fyrir øngu bognað. þu vart iafnan vanr sialfr at vekia iamvel varðhallzmennena sem aðra. Trvðu þvi segir konungrenn. at mer hevir ecki svefnsamt orðet vm riðer fyrr en nv er ahyggior hava komez á brott or brioste mino. Parmenio vndraz þat miok en treystiz eigi eptir at spyria hvi þat sǫte er hann segir sek nu áhyggiolausan vera. oc þa svarar konungrenn sva. þa er uvinir varir brendo bygðer oc akra en brutu borger oc þorðo eigi at beriaz við oss. var sok til þess at ec vǫra hvgsiúkr. oc þar fire fek ec alldrege ro. En þviat fǫre gevaz a at beriaz við sialvan Darium oc allan hans afla. oc lielegt se at hann mege eigi forðaz þenna bardaga með flotta þa er nu enge sa lutr er mek hvgsyke. En til hvers dvel ec nu. faret oc taket vapn yðor oc buez eptir veniu. Ec man í annat sinn segia her af fleira í betra tome. Siðan letr konungr blasa til at liðet herklǫðiz. hann vapnaz oc nu sialfr. stigr siðan a hest sinn er Bucifal heitir. Alldregi hofðo Griekir set konungenn katara fra þvi er þeir borðoz et fyrsta sinn vndir hans merkiom. Oc er hann riðr fram í liðet. þa styrkez i hugenum hverr er konungen ser. oc margr sa er aðr var ottafullr. vente þegar at vel mondi takaz. þviat sva þotte sem sigrenn sǫte í andlite honom. Nv scipar hann liðe sino í sveitir. oc scipar siðan fylkingar. hann biðr oc sina menn varaz við kerrur þǫr er Darius konungr hafði iarna latet. sva at þar var meízlavan af þeim er fyrir yrðe. oc af þeim herbunaðe matte hann venta ser mikils sigrs. Oc þvi gefr Alexander

konungr Griekiom þat rað. at þar sem Serkir leypa fram með þeskonar kerrvm. scyle þeir vikia tva vega undan oc geva þeim rúm. oc snua siðan eptir þeim oc gęta þess at hvaregir have faret grendlaust hestarnir eða þeir er kerrunum styra. Oc þa er hann hafðe slikar aminnengar gort sinom monnom. kemr til hans maðr einn sa er laupet hafðe fra Serkiom oc segir honom at Darius konungr hevir kasta latet niðr hersporom i einhveriom stað leynelega oc ętlar þat ef hann fęr eigi sigrat Gricke með ofrefle at þeir scyle þo verða sigraðer með slikvm brogðum. Alexander konungr lętr taka þenna mann oc varðveita til þess at hann take slikt vpp sem hann stundar til. þa er reynt verðr hvart hann segir fals eða eigi. hann lętr oc gera kvnniet ollum herinum eptir þvi sem honom var sagt hvar hersporum var niðr kastað. oc biðr at aller scyle varaz þann stað at eigi vyrðe þeira kraptr yvirkomenn af prettum Darij konungs.

Nv riðr hann framan fire fylkingarnar oc eggiar liðet alla vega. siðan talar hann fire herinum oc hefr sva mal sitt. Nv er þar komet goðer drengir at oss er fire hondum et siðarsta starf. en hvert agęte monom vér fa af þeim orrostom er ver hovom haet nema guð oc hamingian leiðe til goðra lycta varn enn siðarsta sigr. Oc þess megum ver uruggir vęnta. þviat hamingian er iafnan styrkir Alexandrum vill þiona mer sem hon vill yvir vera oðrum hofðengiom. þegar eptir þat er allt Grieland hafðe numet mer at þiona. oc vér forom þaðan i brott. sende hon i mot oss úvine vara til þess at var fregð mette sem fyrst framgang taka. oc þoat þeir er þa borðoz oss i mote hefðe vilia til at gera slíct i annat sinn. þa mono

þeir alldrege þora þat siðan. Allr þesse mugr er ímot oss er kominn ognar með ongo oðro en hofðatale. oc þviat hamingionne leiðez nu at telia hversv margan sigr ver hovum fenget þann er henne þickir eigi mikils verðr. þa starvar hon nu þar í at ver scylem á einum dege fa sigrat heimenn allan i senn. Oc þvi meira man þesse sigr þickia verðr sem þeir ero fęre er hann mono fa. en hiner fleire er sigraðer mono verða. Ganget nu þa í gognom þessar enar ṽviglego fylkingar þar sem sverðen ryðia gotor fyrir yðr. hygget at hvessv scilldir þeira oc hialmar scina at gulle oc gimsteinom. oc hvessv lionar af þeim dyrum klęðum er þeir hava á sek boret. Hverr myne spara við sek at sigra þa er þannog buaz til bardaga. hverr mon hende drepa við boðno gulle nema sa er ecke veit. En þer megot nu vel oc letlega eignaz allan þann auð er þessar þioðir hava saman boret ef sverðen erv lyðen. oc andsvara með storom hoggvm fegiornum hug þeim er eigi þyrstir m̄nr til draps oc dreyra uvina sinna. en til gullz oc gersima. Allt þat herfang er þer megot her sia oc fá. scal yðart vera en eigi vart. Sigret at eins mer til handa. en sciptet feno með yðr. Hverr sa er sva vill beriaz at mer like scal vera felage minn vm fręgðena. en taka til sín allt annat. oc berez hann eptir þvi sem hann ser mek beriaz. Oc ef Alexander verðr eigi sénn í framanverðre fylkingvnne. oc snue hann bake við uvinum sinum. þa man hava saevorn fire sek hverr er sliolega vill beriaz eða flyia. oc vist man honom sv soc vpp geven. En ef ek líve mer eigi miók oc mæla ec alldrege þetta við kappann hia mer. far þu fyrre oc berse fyrir okr baða. þa em ec verðr at

hava þa felaga. er mer fylge mannlega. Hverr sa er konungr scal heita verðr scylldr til at geva þau dæme af ser sialvom er reystemenn mege raustleic af nema. Sva mellte hann oc nu laupa saman fylkingarnar. sva mikit hark oc ogorligr gnyr varð þar af sem verða monde ef heimrenn allr rapaðe.

FEMTE BOG.

I manaðe þeim er mains heitir tecz orrosta með Alexandro oc Dario snemma dags. sva er til visat ı helgum bokum at þenna bardaga have Daniel fire sagt i sinne spasogo. oc sa buccr er hann sagðe at or norðrhalvu heims monde koma. oc Serkiom var sannlega guðleg hefnd sins ofsa synir sek nv. Oc þegar er sa maðr sa konungenn Alexandrum er Aristomenes heitir ettaðr af Indialande. keyrir hann fast fram fil er hann sat á. oc scytr til hans spiote sva snart at í gognum gek sciolld hans oc spiotzoddrenn nam í brynionne staðar. Alexander konungr leggr í mote spiote á filenum sva at þegar gengr á hol. Af falle hans varð mikill dykr. oc í þvi er fillenn tók at riða. setr konungr sverð sitt a hals Aristomeni sva at af gek [hǫfudit. Ok er Girkir sea þetta. þa kalla þeir ok segia sva. Várr er sigrinn. várr er sigrinn. Serkir drifa nu þyckt at. ok bera allir skotvapn aa konunginn Alexandrum. æigi verdr hann skelfr med vapnaganginn helldr ǫruggr. þviat hendr ok hamingia stydia hann sterkliga. sva lætr hann sem ecki se fyrir þo at vapn Girkia sé. ok nu drepr Alexandr konungr i þessi framreid adra .ij. menn. Annarr

var egiptzkr. ok het Pharos. en annarr syrlendzkr ok het Elephas. þurr iord er adr var þyrst. naair nu at dreeka varmt blód nogt. þviat nu er mikit mannfall j huarutueggia lidinu. Philotas son Parmenionis gengr nu vel framm hann drepr .ij. riddara. þa er nefndir eru. het annarr Enos. en annarr Kainan. Enos hafdi adr drepit þann mann girzkan er Esiphilus het. enn Kainan þann riddara er Laudremenon het. Sa madr stefnir nu i moti konunginum Alexandro er Geon het. ok bygdi vid hafit rauda. sva er sagt at fadir haus vęri blamadr. enn modir hans risadottir. Geon hafdi tekit vǫxt at erfdum eptir modur sina. ok þar med yfrit ferliga asionu af fedr sinum. Morgum manni stod af honum mikill ótti. bædi fyrir vaxtar sakir ok yfirlita. þersi madr vill giarna ná fundi konungsins Alexandri. ok rydr ser gǫtu sva at hann drepr .xv. menn med rotaklumbu einni. Ok nu kemz Geon þangat sem konungrinn er fyrir. Alexandr konungr undraz mikinn vǫxt hans. Geon vedr framm med rotaklumbuna reidda. ok kallar med ogurligri rǫddu. Huer ærsl eggia þik konungr. at beriaz med þann mann sem kominn er af risunum sealfum. er arædi hofdu til at beriaz med sealfan Iouem. ok mundu hann keyrt hafa af sinu riki ef elldingar hans hefdi eigi hlift honum. Ok i þvi er Geon mællti þetta. skaut Alexandr konungr spioti i gin honum. ok nistir sva tunguna nidr vid kuerkrnar. at hann megi eigi gudlasta þadan af. Enn þvi at hann fellr æigi med skotit. hleypir Alexandr konungr at honum ok verdr þa Geon at falla fyrir briosti hestzins. er snart liop at. Girkir bera nu vapn aa hann. sva

margr sem at ma komaz. ok senda hann sva saxadan til heluitis.

Nu ridr framm einn riddari. sa er Clitus het. ok drepr þann mann er heitir Sanga. Ok er brodir hans sá þat. sá het Damaskus. skytr hann at Clito .iij. gaflavkum í senn. ok er hann ser at Klitus fær af ser borit skotin. hleypr hann or kerrunni ok hǒggr til hans i hialminn. ok rauf á hialminum. ok i heilanum mundi suerdit hafa stadar numit ef brynhattrinn er hann hafdi vndir hialminum. hefdi æigi hlift honum. Enn þo at Clitum suimradi med hoggit. þa lek hann þo med þenna sem hinn brodur hans. rak spiotit i gegnum hann. Metha het fadir þeira ok var hann nærr staddr drapi sona sinna. þrutin reidi bannar honum at grata dauda þeira. Enn sva gerir hann bleikan. sem daudinn setiz í andlit honum. ok þo kalladi hann a Clitum sva mælandi. þu hinn grimmi kueliari drapt sonu mina tua. ok skemdir i þeira drapi lif vesallar modur ok ǒruasa fǒdur. Ecki er þer nu hedan af vgeranda. drep þu nu gamlan karl aa fætr sonum sínum. ok lat konu mína helldr gráta .iij. enn .ij. Slikt sva mælir Metha vid Klitum. ok skytr sidan gaflaki at honum. þat stefnir framan i andlit Clili. Clitus bregdr upp skilldi sinum vid skotinu. ok festir þar i skotit. þat sama gaflak þrifr hann ok sendir aptr Methe. þat flygr ígegnum barka sins lavardar ok nu fellr Metha ofan aa sonu sina. ok ferr sva til heliar. at hann fadmar sonu sina bada. Sa madr gengr nu fast framm er Nichanor het. annarr son Parmenionis. hinn mesti kappi. enn hamingian tioar honum mikit i fyrstu framgǒngu. ok gefr honum at vinna stor verk á sinum vuinum. varla fengu fot-

gǒnguunenn stadit med frækiligum hǒggum ok la vid scalft at hann mundi koma Darianis aa flotla. ok nu falla Dariani þyckt.

Sua mikill fioldi drifr nu til hallar Plutonis. at þar verdr naliga rumfatt til vidrtǒku þess er þo fenguz ollum nockur sæmilig rúm. vid þat er hann er godr vidtakna. þviat hann visar ǒngum ´ut. þeim er til hans koma. ok honum hafa med nockuru þeonat. Ok nu goriz sua mikit mannfall at Atrops ein af þeim .iij. systrum er orlǒgunum styra fær eigi sua skiott slitit ǒrlagsþraduna sem þeim þickir þurfa. leggia systr hennar nu nidr verk sitt. ok slita nu allar ǒrlagsþraduna, sem þær megu tidaz. Einn veg deyia nu rikir sem vrikir. þviat daudinn gerir ǒngvan manna mun. Margr berst nu frækiliga. enn þo berr Nichanor einn af ǫllum i sinni frammgǒngu. ok sua þickir honum som ekki se atgert. þoat fioldi manna se nidr drepinn. hann sækir nu framm at fylkingu Darij konungs. ok vill finna hertogann Remmonem. er mikit illt gordi a Girkium. ok nu þrǒngiz hnarr i moti ǒdrum. ok sem þeir finnaz. gefa menn þeim rvm at ridaz at. huargi fær nu komit sari aa annan. enn brutu badir sin spiotskǒpt. þui næst brugdu þeir suerdum sinum. ok gefr huarr ok þiggr af odrum stor slǒg. Taka nu skilldir þeira at hǒgguaz. ok geraz þeir miok sarir. ok þar kemr at þeir falla badir til iardar. Nichanor kemz fyrri a fætr. ok nair suerdi sinu ok keyrir þat þegar í gegnum Remmonem. ok er Serkir sea hann fallinn. vilia þeir allir sækia at Nichanore. Hann verst vel ok drengiliga. þar koma ok riddarar af Hircania med mikinn styrk ok sækia at honum allir. þeir sla gard vm Nichanorem. ok nu

mædiz hann af langri sokn ok snarpri. ok stakar hann fyrir vapnaganginum. Enn þo bifaz alldri hiartat. Nu fellr þersi madr vm sidir er verit hafdi sem hinn styrkazti borgarveggr Alexandro konungi med miklu lofi. sem verdugt var. þui at hann hafdi margan mann fyrir sik adr en hann fell. af falli Nichanoris vard illr kurr i lidi Girkia. Alexandr konungr verdr nu varr vid þessi tidindi. ok helldr þagat til er sea hin styrka stod hefir fallit. ok nu vard bleydimonnum æigi gott at verda fyrir honum. sua sem hann var beiddr. Syndiz þat flestum rad at hallda vndan honum. Fidias het einn riddari sá er fyrstr vard til at snua í mot konungi. hann var fridr madr synum. ok sua vel ættadr at hann var kominn fra Ciro konungi. honum hafdi Darius konungr heitit systur sinni. ef hann gengi sua framm. sem þeim hæfdi er mægiaz skylldi vid sealfan hann. Sa madr ridr imot honum iafns vaskleiks. er Ephestio het ok getit var í fyrra bardaga. Hann leggr spioti i skiolld Fidie ok i gegnum hann. ok fell hann daudr til iardar af hesti sinum.

Ðat er nu næst at segia af þeim monnum er varu i fylking konungsins Alexandri. at hverr berst ǒdrum diarfligarr. ok nu tekr Alexandr konungr at briotaz aa þa fylking er sett var til giętzlu med Darium konung sealfan. hann ueit nu varla huat til rads skal taka. þar sem þrotin nán goriz at hann megi sigraz. þuiat nu falla menn hans. ok eru brytiadir sem bufe. Metnadr ok skammfylli bannar Dario konungi at flyia enn ottinn eggiar hann vndan at hallda. Ok medan hann efaz i huart hann skal flyia undan edr eigi. sér hann sina menn flyia huern sem ma. þa leypr hann

aa hest einn er hann feck þrifadan. ok verdr nu sealfr sem adrir at flyia. Alexandr konungr verdr nu varr at Darius konungr hefir flyit or orrostu. hann keyrir nu hest sinn sporum. ok hleypir framm yfir valinn ok þagat eptir sem Darius flydi or orrostu. Sva ridr hann mikit at ỏngir hans menn gatu fylgt honum. Darius konungr hleypir æigi slétta vegu. helldr grytta. þar til er hann kemr yfir á þa er Licus heitir med litla sueit manna. þa nemr hann stad ok hugsar huart hann skal nidr briota bruna er yfir var ána. þviat hann ser at æigi fær Alexandr konungr nad honum. ef hann brytr af bruna. enda komaz þa hans menn æigi yfir aana. ok eru þa hỏggnir nidr. af vuinum sinum. ok fyrir þui sigradi manndomrinn nytsamligt rad. ok hirti Darius meirr vm annarra lif enn sialfs sins. Dariani renna framm til brvarinnar sem þrỏnguaz mega þeir. þat er allr fioldi er tuifalldr þorsti keyrir aa merkr brott. at leita ser vatz i leynum. ok at þi vatni leggz huerr sem hann finnr. ok til þers dreckr margr. at hann deyr af. sua tyniz þar ok mart lid. at þat leypr i senn a bruna mart. sua at hon hefir æigi rum til med at taka. ok lætr sua lifit.

Nu tekr at kuellda. enn Alexandr konungr fær æigi nad Dario konungi. ser hann nu sina menn flyia med sliofudum vapnum ok mikilli mædi. Sakaz nu vm þat er nattin nalgaz. Tekr nu þat rad. at hann snyr aptr til lids sins. ok vill nu veita Parmenioni. er hann hafdi skiotliga fra ridit. ok þa leypir imoti þeim einn riddari med þeim tidindum. at Parmenio hafui sigrat þann mikla mug. er hann bardiz med. ok sendi hann mik til yduar herra at bera ydr þersa sỏgu. Alexandr konungr verdr gladr vid þersi tidindi. ok

snyr til herbuda sinna. ok er minzt van var. kom i moti þeim ein fylking Serkia or dal nǫckurum. su er ǫll þotti loga af gylltum hialmum ok smelltum skiǫlldum. þeir er fyrstir foru af Serkium namu stad er þeir sá lidit fara. ok er þeir sá hue litit lid þeir hofdu. runnu þeir þegar á Girki. konungr sealfr ridr þegar framm fyrir merkin. er hann vissi huat titt var. ok vill eigi fordaz haskann. ok setr sik briost fyrir fylking sinni í mot vuinum sinum. á hvert opt var hardliga leitat. ok alldri matti sigrat verda. Enn hamingian stod honum æigi fiarri. þuiat hann mætti þegar i fyrstu hofdingia þers lids. ok keyrir þegar spiotit i gegnum hann. hann het Gazak. ok nu er mikit mannfall. er nátta tekr. ok þickir nu Serkium uænna at flyia.] en beriaz lengr. leynaz þeir nu brott or bardaganum hverr sem komaz ma oc nema eigi fyrr stað en um miðnette þa er þeir koma í Arbola þann stað er sva heitir. þar var fyrir Darius konungr. oc þat lið er undan hafðe komiz með honom. Hann leitar þar raðs við sina menn hvat nu scal at havaz. Dǿma þeir þar allir saman i hryggum hug vm hamingiotión sitt oc þat mikla slag er þeir hava fenget. Siðan er Darius konungr fęr af ser rundet mǿðelegom andvorpum harmþrungins hugar litr (hann) yvir lið þat er Grickir hofðo leift honom oc męlir sva. þat er manzens eðle at þola stundum stor áfoll. en fagna stundum af farsęlligom lutum. bogna fire harðrette risa þvi nęst vpp við aptrfengenn tima. slict sama hende Kresum konung sem oss hevir nv. oc enn helldr þann ágęta konung Cirum er ein kona fek yvir komet. Oc sa Xerxes er þacðe havet allt naliga með sinom scipastole naðe varla með eitt scip aptr at venda til

sins rikis. oc fire þvi scal enge nyiung fa snuet sterku brioste at enge log scyllda hamingiona til at vera manne iamnan holla. En þat er sigroðum einga ván at venta ser sigrs á uvinum sinum í annat sinn. Ec veit vist at Grickir mono nv hallda til borga þeira er eyddar ero af monnom. en fullar af fé. þar man su ágiarna þioð leita þess at stöðva þorsta sinn á gulleno. oc seðia sengenn hungr á nyio ránfenge. þat hygg ec oss mono haglect vera. Nu man ec fara ut í Mediam í þann luta rikes er vfriðrenn hevir ecke grandat. man ec þar endrbǫtt fa styrk minn allan. Eigi man oss oc þat meina nv sem fyrr at ver dragem eptir oss of fiar. born eða konor oc þionostomenn þeira. þviat þat hava mattvgir menn reynt at langre veniu hvessv miket slikir lutir talma þeira framkvœmð er beriaz scolo. Oc þviat Alexandro hevir þat sigr gevet er hann dro eigi eptir ser þeskonar þunga. þa man hann oc þar fyrir tyna sigrenum er hann hevir slict allt teket í sitt valld. oc sa er sigraðez frials af sinv fatǫke. man yvir verða komenn laðenn af herfangi. þviat með vapnum ma sigr vega helldr en með gulle oc gersemvm. Manndomr oc reyste goðra drengia veria lond oc riki betr en auðr eða sterk vigc. Forom nu þar sem ek kom aðr á i vthalvor rikes vars. oc hirðum eigi þoat oss se þat nockot snuet til vanvirðengar. þviat þat er manne nytsamlegt þa er þungt vill veita at freista fleira við en þess eina er fagr orðromr falle til. raún hevir þat optlega sannat. Vér vitum oc at enir fyrre feðr forellrar varir hava ratað í iamstor afelle oc þa hava þeir um riðar sakir undan hallat úfriðenum. oc þyrmt beðe ser oc úvinum sinum þar til er hamingian hevir vitiat þeira. oc

gevet þeim hǫra lut. en hinum niðran er aðr hava sigre raðet. Sva lykr Darius konungr sino male. oc menn hans rǫma litt þessa raðagorð. þickir boren ván at hann mone aptr fa nað sóma sinum þar sem Alexander ma þegar at komanda morne setiaz vm sialva Babilonem. oc aðrar borgir þer er hann hafðe varnarlausar gefit í valld úvina sinna. oc at siðr venta þeir at hann mone aptr fa þat er hann hevir latet. at þeir ǫtla at hann mone vera brátt af settr ollo rikino. En þo vilia allir fylgia honom út í Mediam. hvart sem þar helldr meirr til at liðet þickiz vm see vruggara meðan þat hellz saman. eða treystez þat eigi at briota boð konungs þo at hans fyriretlan syndiz nu flestum úlikleg til mikillar uppreistar.

Þat er nu at segia fra Alexandro konunge at hann sciptir herfange með liðe sinu í þeire borg er Darius konungr hafðe dvaliz í um nottina eptir bardagann. scortir hann nu hvarke til fong ne vilia at geva hveriom yfren erveðeslaún. siðan ferr hann yvir Siriam hvatlega. þviat hann girniz at koma til Babilonar sem fyrst oc fa hana með vallde. ef hann naer eigi með þeira villd er borgena byggia. Oc þa er hann atte scamt til staðarens. kemr í mot honom Matheus með sonom sinum sa maðr er einn var agǫtastr af þeim hofðengiom er þionat hofðu Dario. hann gefr í valld Alexandri sialvan sek oc borgena Babilonem. konungr tekr honom bliðliga. oc verðr harða fegenn hans ǫrende. þviat mikit oc langt starf monde til þurva at vinna sva sterka borg oc fiolmenna. þesse maðr Matheus er iamnan hafðe ser aflat mikillar fregðar af sinne reyste. oc i fyrra bardaga konunganna varð miok agetr af freknligre framgongu gaf oðrom dǫmi

á sialvum ser at hyllaz at Alexandrum konung oc friðaz við hann. Eptir þetta scipar Alexander konungr liðe sino í fylkingar þannog sem mest syne mege til vera. oc biðr Gricke fire fara. en Serkia lið eptir. oc stefnir siðan til staðarens. borgarlyðrenn drifr út í mot konunge. oc synir af ser mikinn fagnað í hans tilkvamo. Auðr sa er fornnkonungar hofðo saman dreget. er hvervetna til synes borenn við þenna nyia konung. oc seurðgoðen sialf erv boren ut or hofum sinum í mot honom. dyrir vevir eru viða breiddir út á vegenn þar sem herrenn seal riða. Gamlir bǫndr oc alldraðar hvsfreyior taka kleðnað sinn enn bezta. þrelar oc ambattir hava oc sva goð kleðe nu. oc þau kenna sek varla. oc gleyma nalega nauð oc nofnom sinum þeim er þar fylgia. oc lankleðe gera þann margan her rikmanligan er fatekr var. strǫten ero þakeð með enum fegrstum blomum þar sem konungr seal riða. oc allar þer urtir er bezt ilma erv bornar fyrir hann á elda þa er Serkir hofðo mikinn atrvnað til fire vigslo sakir þeira. þau grimmo dyr er heita tigres oc pardi fara firir fylking konungs. oc þar með morg leon. Fiolðe mannz drifr í ena hesta turna eða a borgarveggina at þeir mette sem gorst sia for Grickia. oc allra helzt konungenn sialvan. Margr leikare ferr ut af staðenum með allzkonar songfǫre mote konunge. oc þeir ganga margir með neigt hofuð i mot honom. er spamenn voro kallaðer. oc letoz vita firir orlog manna. þeir varo til komnir af Egiptalande. oc or þeire borg er Menphis heitir er í þann tima hugðu margir mestan spaeleik í bua. Sva segir meistare Galterus true slico hverr af er synez. at sialvr Rumaborgar lyðr have alldrege

teket með iammikenn prís við sinum hofðengiom eptir þau storo hervirke er þeir hava gort. oc þat var maklegt segir hann at sva vęre gort. þviat ef rett er hugsat vm verc annarra konunga. oc se þau sannlega lovat. oc í annan stað se þat upptalt er Alexander konungr vann. oc athugt hvessu mikit hann tok í fang ser á unga alldre. oc með hvessv litlu liðe hann barðez í mot enum mestum hofðengiom. oc hvessv scamma stund hann hafðe til at leggia undir sek heimenn allan. þa man sva synaz sem allir þeir konungar er foruscállden hava mest lovat í sinom bocom. have veret lyðmannligir hia þessum konunge. oc vist mette Lucanus segir hann þickiaz oflovat hava keisarann Iulium i sinne boc. Villde guð at nu vere Fracka konungr slikr sem Alexander var. þa monde skiott allr heimr þiona retre tru.

SJETTE BOG.

Alexander konungr er nu kominn í borgena Babilonem. oc nu męlir meistare Galterus þessum orðum til borgarennar i sinne boc. Se her Babilon drep heimsins. oc otta konunganna. se her nv þann Alexandrum er þv matt opptsinnum sia firir í helgum bocom oc spasogum at koma mynde. oc sigra allt Asiam. Hygg at honom vandlega nu er þu þarft eigi at spyria til hans. oc dramba eigi við honom. þoat þv havir hann lucðan fire innan sterka tiglvegge. þar er hann faðmar allan heimenn með sino vallde. oc sialvir konungarnir ręðaz þegar er þeir heyra nafn

hans. þessi scal vera þinn konungr. er aull veralldar bygðen mette girnaz til yvir ser at hava. ef hans tign hellde vel í alla staðe þeim mannkostom er hann tok vpp i fysto með henne. Se. segir hann enn til borgarennar. hversu stillelega stiorn hann veitir sigroðom þeim er geva see i hans valld. oc lit á micla millde þess mannz er hamíngian veitir flesta farsǫlld. oc sva lin log gefr sinum undirmonnom. oc hofuðstað rikis sins byggvir hann þeim somom. er fire scomnio borðoz í mot honom. oc gerir ser af uvinum ena kǫrsto vine. Nu snyr mæistare sino male meírr til konungs sialfs. oc segir sva. At af margfallego munuðlive þvi. er meira gang hafðe i þessarre borg Babilon. en hvervetna í oðrom stoðum. oc af ugrynne fiar þvi er hann fek þar. misti hann þess retletis oc þeira manndyrða er hann hafðe numet af meistara sinom Aristotili. Sva mioc er þat folc orscamma er þenna stað bygðe. at þa er vinet villir huge manna. oc kveycir liotlega lostagirnd. lata þeir er veita vinet beðe falar við feno konor sinar oc detr. oc ef dryckrenn gerir þeim úsparan peninginn er ser vill kono kaupa. þa pytir hann hana nauðga er fala lǫtr. ef hon vill eigi losteg. þat er þar oc siðr við dryckenn. at iamvel hofðengiarnir sialvir sem aðrir lata leika fire ser allar nǫtr nalega. Tva daga oc .xx. var Alexander konungr i Babilon. Oc þviat herrenn allr hafðe nv livat sem lyste. oc leget i dryckio alla þessa stund. var sva dignað daðen í morgom. at ef uvinir þeira hefðe nu þegar á þa laupet. mondo þeir ecki sva frekulega framganga. sem venia var til iannan aðr.

Nv riðr konungr ut af staðenom með allan her sinn. oc á vollum nockorum fogrum eigi langt fra borgenne.

letr hann stauðva liðet fire þa sauk at hann letr þar upp segia þau log er hann vill setia. oc þat er hann scipar oðrovis í herinom en hans forellrar enir fyrre konungar hofðu sett. oc semr nv allar þionostur af nyio. setr hofðengia yvir hveria þųsund riddara þa er ciliarche ero kallaðer á latino. til þess at hverr þeira mege sannliga proba þa sveit er hann er yvir scipaðr. oc scynia þat at slict take hverr vpp sem hann þionar til. oc eige mege sa með false gera sec goðan dreng. er hann er daðlæss. eða þvi hefir gleymt er goðr drengr gerer. Þat hafðe veret venia enna fyrre konunga. oc sva foður hans Philippi at lata blasa i luðr þa er hofðengiar hersens scylldo setia merke sin vpp. en þviat sva bar opt í mót at eige matte heyra luðrenn um allan herinn fire harke oc vapnabrake þvi er varð. bauð Alexander konungr at heðan ifra scyllde reisa vpp a dagenn háva stong til vitnescio. en taka firir mark a nottena reyk eða elld. Her með biðr hann oc byðr tignum sem útignum. at hverr scyle halldinn vera vilia af sinom verkum oc verkkaupom. en enge dirfðe sec til þess at kenna ser þat. er hann gerir eigi. eða leita frȩgðar fire annars frama. oc afla þannųg þess er hann stundar ecke til. Siðan er Alexander konungr hafðe sagt vpp herinum þȩr lagasetningar er hann hafðe samet aðr með diupsetto raðe. oc allir toko þvi þacsamliga. þa stefnir hann til þeirar borgar er Susa heitir. borgarmenn geva staðenn vpp fire honom. oc fȩr þar óf fiar. oc enn sem fyrr sciptir hann þvi ollu með liðe sino.

Eptir þetta ferr hann til þeirar borgar er stendr í þvi heraðe er heitir Uxia regio. fire þeire borg reð einn greive sa er Medates het mikill kappi oc goðr

drengr. þviat hann varðveitte see sialvan Dario konunge sannan vin. Alexander konungr varð þess varr af þeim monnom er bygðo seamt fra borgenne. at leynistigr einn liggr þangat sa er borgarmonnom er ukunnigr. oe ef hann sendir þangat noekornn part af liðe sino man eigi vart við verða fyrr en þeir koma i borgena. þetta var harðla mikil hascafor. þviat liðeno matte litlo við koma. Tauron het einn riddari konungs er opt hafðe reyndr veret at roskve. hann kveðr konungr til þessar ferðar. oc noekora riddara með honom. þa er hann valðe til fire vaseleies sakir. þesse maðr ferr á nattarþele með sina sveit sem fire hann var lagt. En konungr sialvr flytr herenn þegar er lysa tekr. til borgarennar yvir gliúfr noekor. Siðan letr hann gera flaka marga til lifðar við grioti þvi liðeno er hann scipar til at briota borgarveggenn et neðra. þat var harðla torsottlegt vere. at vinna þessa borg þannug sem hon var sett. þviat ollommegen var bratt atsoenar. en hon var viða lueð með hovum homrom. oc fire þvi var her eigi at eins at beriaz við vaskan lyð þann er varðe borgena. helldr við sialva setning hennar. Griekir taka nv fast at sekia staðenn. oc þo eigi iafndiarflega sem konungrenn. þviat borgarmennenir fengo flett af liðe hans þat hvalf er hann var vndir sialvr oc sporðo siðan hvarke við hann seot ne griot. oc er þeir sa at hann stok eeki fire þvi. þa freistoðo borgarmennenir þess at biðia hann fra hverfa. oc telia vm firir honom at hann monde þar eigi svig á fa er naturan sialf hafðe sva ramlega fire buet. en hann sekir þvi fastara sem hann ser at torsóttra er. oc leitar nu mest at briota borgarliðen þviat vm þau var buet af manna hondom.

Sialfr bryz hann við at briota veggenn með buckum eða þeim tolom oðrom er þar hæfðo bezt til. oc gengr iamnan fremstr af þeim er fremstir erv í atsocnenne. her með eggiar hann fast liðet oc segir sva. Ho. seom mikil er oss þat goðer felagar er sigrat hovom mestan lut Asie. oc unnet allar borgir þęr er ver hovom við brotez. at sova við vegge eins litils kastala. hverr mone sva sterkr staðr vera at staðet fai fire vtan varnn vilia. Engi mon sva ramligr borgarveggr at eige mone falla þegar er hann veit Alexandrum ner koma. oc enir hesto turnar hava nu nvmet honom at niga. Sva mælir hann. oc þa sia Griekir hvar Tauron er kominn vpp a borgarveggenn innan með sina sveit oc gefr borgarmonnom ecke bliða baksletto. Við þessa syn vex þeira dirfð á atsocnenne. en hinir er aðr þottoz vruggir vm sec. þickiaz nv með ollu yvirkomnir. Synez þat sumom at veria enn meðan ma. oc falla helldr en flyia. En svmir vilia helldr undan leita oc forða ser sva ef fǿre gevaz á. Þat er at segia at mestr lute borgarlyðsens leypr í einn kastala er stoð í borgenne. en þviat aller sia at þeim mon þetta verða seamt seiol. er þat rað teket at .xxx. manna erv sendir a fund Alexandri konungs at leita þeim lifsgriða oc leyves at flyia i friðe fra ollom eignom sinom. En þau komo svor í mote. at þeir þurfo ser engrar lienar at leita. oc dauðenn man eigi lenge dvelia at svefia þeira svt. oc þeir scylldu við þat hellzt hvggaz mega. Borgarmennenir verða ryggvir við þesse andsvor. oc þviat þeir erv sem fleire eigi fuser at deyia. vilia þeir enn fleira við freista fyrr en á dette dauðenn sialvr.

Greivenn Meðates er hofðenge var yvir staðenum

sendir nv mann á laun til drotningarennar moður Darij konungs er Sisigambis het. oc herteken var af Alexandro at biðia þess at hon myke reiðe konungs. oc þigge frið af honom borgenne oc borgarlyðnom. Medates var beðe frendi Darij konungs oc námágr. oc þvi bað hann moðor hans miscunnar leita ser oc sinum monnom. hann visse þat oc gorla at Alexander virðe hana sva mikels sem hon vęre hans moðir. Sendemaðr Medatis kemr fram ferðenne oc flytr ǿrendet sva sem honom var boðet. En drotningen taldez lenge vndan at gera þat er hon var beðen oc svarar sliku. hversu byriar hertekenne kono at biðia sva storra luta. oc gera mec micla. meðan ec em engis valldandi. en þat er sannleet at þess se syniat er sva er beðet. at enge van eða verðleicr stendr til at faz mege. Er oc hogt at virða þa bøn til ofdirfðar þeim er biðr. hęvir mer helldr at hugleiða hver ec em nv. en minnaz á þat hvilíc ec var fire stundo. roðomz ec oc þat sva margs sem ec hevi aðr beðet konungenn. at millde hans mone męðaz vm siðer af fiolbeiðne minne. A þessa leið afsakar drotning sec. en þo ritar hon til konungs oc biðr at hann scyle geva grið Medati er nu vill giarna geraz hans maðr ef hann a kost. oc þoat hann vili eigi liena borgarlyðnum. kallar hon ser mikit veitt ef Medates naer griðum fire ben hennar. her ma sia hversv micla millde oc staðfeste konungrenn hafðe með ser. Eige at eins gaf hann grið Medati fire bęn drotningar er hann hafðe hertekna. helldr ollom borgarlyðnum. oc þar með hveriom sem einom allar eigur sinar. oc slican rett sem hann hafðe fyrr haft. oc þvi framarr at þeir scylldo honom ønga scatta

giallda. þoat Darius konungr hefðe fenget sliet valld a þessum lyð. oc bygðe þar fire fiandmenn hans einir. monde moðer hans eigi þiggia þeim meire lien af honom. en hon þa nu af uvin sinum Alexandro.

Eptir þetta seiptir konungr liðe sino í tva staðe. oc setr Parmenionem hofðengia firer sumt liðet oc biðr hann fara þar sem landet er betra yvirfarar eptir at leita hvar Darius konungr se nv með þat lið er vndan komz með honom nestom er þeir borðoz. En hann ferr sialfr at leita hans með einvalalið sitt þar sem landet er verst yvirfarar. oc vegrenn liggr yvir stor fioll. oc margar aðrar torforor. oc ętlar sva at fara þar er mest verðr gagnleiðet í Persida. þat land er sva heitir. Sva er sagt at Alexander have hverge meire þrautir þolat en i þessarre ferð. oc haminngian hevir her í helldra lage synt honom þat at hon vill engom trygg vina vera. þat var viða at herrenn varð at flytiaz eptir gliufrum eða diupum daulum. þar sem landzfolkit var á fiollum yvir uppi. oc leypte ovan storo griote. I sumum stoðum var at flytiąz í festum vm þau biorg er hverge matte fǫtr i festa. Her tynir konungrenn mielo liðe. oc oppt verðr hann þar aptr at venda. er hann villde fram hallda. en þo lycr her sem annarstaðar. at hann bar sigr af ollum þeim er honom hofðo í mote riset. Nu kemr hann fram vm siðer í Perside oc stefnir fyrst at þeire borg er Persepolis heitir er hofvðstaðr var allz Persidis. hann brenner oc brytr hana alla til iarðar. oc lętr drepa hvert manzbarn þat er bygt hafðe borgena. þesse borg hafðe veret harðla fręg. þviat margir fornkonungar hofðo þar longom setet. oc dreget saman sva mikinn auð. at í

ollo Asia var hvergi iammikill saman kominn í einn stað. Eigi at eins hofðo þeir þetta gort til styrks eða nytsemðar rike sino. helldr oc iamvel til þess. at hverr er sei scyllde þat undraz er þeir matto sva mikit gull eða silfr hava saman dreget. þvi meira fe fek Alexander konungr oc i þesse borg sem hon var mielo auðgare en hver sem ein sv er hann hafðe fyrr vndir seg lagt. Sva feck agirnen her mikinn framgang i liðe Griekia at hon eggiar margan i hofuð sinom felaga þa er hverr keppiz vm at fa mest einn af þvi er ollom var ǫreð. oc margr sa er hann hafðe laðet see af gulle oc gersimum þottiz engis aflat hava. þegar er hann sa nockornn hava þat fenget er fagetara var. Purpurenn oc onnor en dyrstu kleðe varo riven i sundr þar er hverr rifsaðe sliet er hann fek. en gullkeren þav er af hagleienom varo mielo męteligri en af malmenom. brytivðu boløxar i sman mola. Iamvel ruploðo Griekir oc rento sevrðgoðen sialv sva at þau varo røðeleg eptir. þviat með fegrð oc fe leto morg limona. Sliet var endalyeð þessar borgar. er sva fręg hafðe veret fyrrmeirr af sinom hofðengiom oc einna mest af Xerxe konunge er þaðan heriaðe i norðrhalvo heimsins. hann hafðe .x. þusvndir scipa firir at raða. sia en same siglde sumum stoðom a þurru lande. oc hann veitte siaenn i gognum hava halsa. Allar borgir i Asia hofðo konungar fyrir at raða þeir er eptir Alexandrum komo þǫr er hann hafðe undir see lagt aðrar en þessa borg Persepolim. hennar merke ma hverge sia. sva var hon vandliga niðr broten. nema nockor ǫrmol mege finnaz i á þeire er fellr hia þar sem borgen hafðe

staðet. oc Araxes heitir. þviat konungrenn let þangat bera hvern stein er staðet hafðe i borgarveggionom.

Þat hellt til þess er Alexander konungr var sva miclo grimmare þessom stað en hveriom annarra. at borgarlyðrenn hafðe hertekit af liðe hans noecorar .iii. þusundir. Oc þa er hann atte scamt til borgarennar. var þat lið sent i mot honom sva buet. at sumir hofðo latet hond eða fot. af sumum voro seoren eyron. eða varrarnar. augo voro stungin vt a sumum. sumir voro markaðer i enne sem þiovar á ymsa leið. Aller i þesso liðe voro meiddir at noccoro. oe þannog at hverr matte liva lenge við sina seom. þa er þetta lið com mot konungenom. etlaðiz hann i fyrsto sia scrimsl helldr en menn. Oc er konungrenn varð varr at þesse enn vesle lyðr var af hans liðe. fellde hann sialfr tár. oe allr herrenn með honom. oc snerez þa seiott sa sigr er aðr var fengenn i sara sut. Siðan styrkir hann þetta lið með fogrom fyrirheitom. segir at hann seal geva þeim allt þat er þeir vilia kraft hava. hvart sem þat er heima i fostrlande þeira. eða annarstaðar i hans rike. Nu ferr þetta folk fyrst abrott or herbuðom at gera rað sitt hvat af scal þiggia þvi er konungrenn hevir boðet. Svmir vilia staðfestaz i Asia þar sem þeir voro nu staddir. Sumom syniz venna at vitia heim Griclanz fostriarðar sinnar. Eutieon het einn maðr i þesso liðe er oc var ágętr af sinne snilld. Sva er sagt at hann have talat a þa leið vm þetta mal. Hversu monom ver þora at syna oss heima i varo lande ef ver seommumz at ganga vt ór dyflizom þeim er ver bygðom fire scommo. þess erendes at biðia oss hialpar. oe nentom ver varla þat til at vinna at syna varom felogom

hvilic ferlike ver erom orðnir. Oc þvi synez mer sva sem þess monde hvern lysta at leyna sinom lytom sem mest oc koma ser þar er hann vere ollom vkvnnastr. þviat þar er hǫgast af at hyggia sinne ofarsǫlld. en vesęll maðr ma þannog hellz gera sec sęlan. þeir er treysta hollosto felaga sinna siðan er hamingian hevir fra þeim sciliz. vito eigi gorla hverso scamma stund hormoð er eymð þeira. faer einir fella tár fire þat. en þegar er taren þorna þornar asten oc millden með. Er þat oc ecke samfert kvein oc kviða vesals manz. oc dramb ens sela með varkunnarleyse. en sa er sannr oc agétr vinr. er eigi leggr leiðende á vin sinn. þoat hann vellte í micla vesolld. þat er vanðe manzens þess er hamingian vill vel. at velia ser vini eptir hennar þocka. Oc sva mette vera at hverr várr firelite annan. ef eigi hefðe iofn vgipta til handa fallet ollom af þessom þrim þusundum. eða hvat etlit þer segir Euticon. ef ver viliom vitia heimkynna varra. hverso hvsfreyior varar myne við oss taka. þęr er ver fireletum nauðgar þa er ver hovom hernaðenn. ho ho. fegnar mono þęr oss faðma oc kalla liufa þa er leiðelegir erv. Allvkunneg er þeim konan er hann trver henne sva vel. þviat hennar skaplynde er varlect veðr visara. oc briosteno blautare enn harðaste steinn er adamas heitir. eða man sv vera blið oc hǫg sinom bonda giptotomom er honom var haurð þa er giptan fylgðe. þvi villda ec helldr þat rað eiga með yðr at ver staðfestimz her sem ver erom vkunner. en fyrir veniv sakir stygg-vaz menn nv eigi við at sia oss er orðnir erom fyrr en dauðenn kome sem halfeten lic. Nu lyer Evticion sino male. en maðr verðr til at svara honom. sa er

Techilus heitir. oc segir sva. Eigi líz mer vart mal slikan vtveg beztan eiga sem nv var tiaðr. Engi dugande maðr virðer vin sinn eptir yvirlitvm. eða firelitr hann af áfelle harðra forlaga. eigi hevir natturan gort oss afleitlega. helldr grimleikr fiandmanna varra. illz eins kalla ec þann maklegan er hann scammaz sialfs sins oc harðrar hamingio ef hann helldr manndomenom. þeira manna er þat at ørventa ser hialpar af oðrom. er enga man oc vęita en þeir ętte nockors goðs koste. oc proba slicir af sialvum ser at litil millde myne bva i annars brioste. havet mitt rað goðer felagar. oc hvgset at guðen forna oss meira gott. en ver męttem vetta fire stundo. þat ero fręndr oc foðorleifð conor varar oc eignir. heilir sva verðum á brott or þesso lande. er oss ma þyckia sem myrkvastova. oc tokom aptr til var bliðara lopt. betre mal oc betre siðu. fire hvi scolum ver her vera vilia vesalir oc anauðgir. ef kostr er at fara til fostriarðarennar. þviat ę monom ver þar frialser vera. Vtlogðom monnom þickir ser mikit veitt. at þeir nae bera bein sin at eins a fauðorleifð sinne. Vere þeir her nu þa með okunnom þioðum er firer þvi forðaz fostriarðer sinar. at þeir trva illa frendom sinom eða hvsfreyiom. en ec seal at viso venda heim í mitt lanð. geve guðen mer fong áfram at koma. Sva lyer Techilus sino male. en fam syniz þetta þannog sem hann hevir tiað. þviat mattug venia varð rikare með flestom en nattura. Oc þat syniz konungenom sialvom seta meira raðe sem Evticion hafðe mellt. oc þvi gengr þat fram. hann gefr storar eignir ollo þesso liðe. oc þar með sva mikit lausafe. at hverr hafðe allt yfret við at bua.

Siðan er Alexander konungr hafðe sva sét fire þesso liðe sem hans tign byriaðe. þa ferr hann í Mediam. oc scundar ferð sinne sem mest at hann mege þar na Dario konunge. hann var nv kominn til Ebactana hovuðborgar í Media. oc etlaðe þaðan í þann luta rikis sins er Bracta heitir. en þa er hann fek niosn af. at Alexander for eptir honom hvatlega oc nalgaðez mioc fund hans. þa sciptir hann um raðagiorð sinne. oc byz til bardaga í mot honom. vill nu helldr lataz en lengia með flotta lif sitt. þa er herr Darij var saman kominn í einn stað. lętr hann kveðia ser hlioðs. oc talar siðan a þa leið. Ef hamingian hefðe valet mer þat lið er daðlaust vere. oc dauðann ętlaðe drengiligan með hverio mote sem hann verðr. monda ec helldr þegia goðir halsar yvir þvi er nęlanda vere. en dvelia dagenn af með tomom orðom. en þviat ec hevi reynt yðarn manndom. oc víst meirr en ec villda. oc ec veit nv gorla at enge maðr getr ser betri eign en goða vini. þa seommomz ec enn eigi at heita konungr. oc mest fire sakir þeirar staðfeste er þer havet mer synt. er einir havet loteð alla þa dað oc drengscap. er allt Asia scyllde haft hava oc helldr villduð fylgia mer er tysvar heveg á flotta komet. en þiona þeim enom sigrsęla Alexandro. Oc ef ec ma eigi. þa munv þo gvðen giallda yðr maeleg laún fire slíca raún. oc þeir er eptir oss koma í heimenn. mono eigi sva dauvir at eigi heyre þeir yðart lof. oc eigi sva ranglatir at eigi reiðe þeir slicra manna fręgð oc fráma. Sva meguð er hvgsa at fregðen man eigi fara í molld með yðr. oc framinn kann eigi deyia. Oc þvi vil ec eigi heðan af leggiaz á flotta. helldr vil ec með

yðrom styrk oc raðe risa við úvinum minom. eða hverso lenge scoluð ér þat þola at vtlendr konungr raðe riki varo. en ec se gor ýtløgr. Annat hvart scal ec lata livet með semð eða vinna þat allt aptr er ec heve latet. Eða syniz yðr sǫmilict at Darius yvirkonungr allz Asie gere sva vilia vikingsens Alexandri. at eptir dǫmom Mathei gevez hann í valld hans oc take með þockom ef hann þiggr af honom valld yvir einhverio heraðe. eða scal hann liva til þeirar neiso at þiggia nockorn part af riki sialfs sins honom til vegs er veitir. Engi scal fire þesso hofðe raða eiga. enn ef nockorr lytr þat scal hann eigi þvi mega hǫlaz at hann se minn fiorgiavi. þviat á einvm dege scal pryðelegr dauðe taka fra mer hvartveggia livit oc rikið. Oc ef þer villdet sem ec goðer drengir þa man oss eigi verða mein eptir dauðann at drambe Grickia. late hverr sem einn sialfs síns hond hefna sín. eða verða ser at alldrlage. Nv þa ef gvðen vilia eigi fvlltingia þeim er retto male fylgia. oc etli þau ser eigi soma sannynden at veria. gerom þat þa er oss man lovat vera. deyiom sem drengiom somir. heyreð nv oc havet þat er ec bið yðr fire framaverc forellra varra oc frǫnda er sva opt scattgilldo ser þetta folc er nv berse oss í moti. gerit sem yðrir attungar. faet sigr með sǫmð eða fallet með fregð. þar vm er gott at velia. Sva talaðe Darius sem nv er sagt. en enge romr varð at male hans. þviat liðet var allt nalega felmsfvllt oc fusara at flyia Alexandrum en snua ímot honom. Einn maðr varð til at svara konungsens eyrende. sa het Archabatus vinr hans harðla kǫrr. Giarna viliom ver yðr fylgia herra segir hann hvert rað sem þer vilet vpp taka. oc

dauðenn einn scal oss scilia mega. Eptir þat er þessi maðr hafðe þetta męllt varð romat af liðcno rað konungs. en auðsętt var þat á yvirbragðe vel flestra at þat synðiz úraðlect.

Fra þvi er nv at segia at þeir menn i hirð Darij konungs er annarr het Bessus en annarr Narbazones. oc konungr hafðe gort micla af litlom. sva at þeir reðo nv baðer fyrir miklo liðe. bera saman þat rað at þeir scyle taka hann sialvan hondom. oc ef þeir fa eigi forðaz Alexandrum. etla þeir sva at kaupa sec í frið við hann at fęra honom Darium lifanda. en ef þeir fa sett vndan honom. etla þessir vandu þręlar at drepa drotten sinn oc taka rikit eptir hann oc eflaz siðan ímot Alexandro. Oc þviat þeir sa nv at flest allt lið Darij var úfust at fylgia honom við þat er iamnan toc þungt at falla. þa neyta þeir sva þeirar gulo at Narbazones gengr á fund konungsens. oc er hann kemr fyrir hann. melir hann a þa leið. Minn herra segir hann veit ec at mislica man þer þat er ec ętla vpp at bera. en optlega verðr saren sart at lęcna. oc morgo sinne batnar enom siuka við beiskan drycc. oc ef menn verða nauðugliga staddir í siovar storme. þa kasta þeir vtan borz miclom luta eigu sinnar til þess at þeir hallde sialvum ser heilom oc scipi sino. oc bera sva bol til batnaðar. Scilia mattu herra at þvi sigraz uvinir þinir iamnan a þer. at gvðen ero gagnstaðleg þino male. oc þvi koma þinir menn hart niðr at hamingian vill yðr eigi veita til sva stora luta sem þer havet í starvat her til. Nv vere þat mitt rað at þv leitaðer hennar á fleire vega oc dryckir ur smęrom kerom vin stundar sakir. en þat er at þv gevir vpp konungsnafnet oc riket með

einhverioın vina þinna oc villdarmanna. þeim er með nyiom heillvm fengi frelst oc friðat lond yðor vndan ágirne þessa fiandafloks er þer fact alldregi ro fyrir. en siðan takir þu tign þina með friðenom oc konunglict valld yvir ollo Asia þat er enge ma annarr at retto eignaz meðan þu ert a live. þetta mǫtte sciott sǫkiaz. þviat ef hofðenginn fǫz sa er sigrsǫlle vere oc meirr natturaðr til at heyia folkorrostor. þa scortir enn eigi liðsaflann í Bracta eða Indialande. þar megom ver enn meira fa en ver havem aðr lateð. Eða firir hvi scolom ver rasa fram i dauðann. þat er karlmannlegt at forðaz hann. en hataz eigi við livet. vþrifnir menn oc eliunlausir leggia leiðende á at liva. oc eigi er þat vndarlect. þviat enom nennolausa þeim er narir í heiminom er sem dauðe. þat er livet scal heita. En þar ímot freistar enn frǫkne hversvetna fyrr en yvir hann luke oc er hann hevir reynt til fullz vın sin forlog. þa er honom sem hinom lovat at deyia. Geret nu sva vel goðe konungr taket vpp heillt rað er ec vil raða yðr. her er nv Bessus vinr yðarr vitr maðr oc harðfengr. fact honom rikisvond yðarnn oc korono til þess at hann friðe firir yðr. oc er hann fer þat gort taket ér sialvir aptr sem verðuct er tign yðra með betra tima. Við þesse orð Narbazonis varð Darius harðla reiðr. oc mellti sva. Gorla scil ec af þinom orðom enn vande drottens svikare. at þat er þu kallar rað. erv velrǫðe. oc þviat þu þickiz tima til þess hava fvndet. villtu at visv rǫna mic eigi at eins rikeno. helldr iamvel liveno. oc siðan bregðr konungr sverðe. oc monde hava hoggvet hann nema Bessus beðe firir honom. oc þvi for þat eigi fram at hann hafði mikinn afla. oc þoat

hann lete sem hann bęðe Narbazoni friðar. þa sa Darius þegar er hann hvgsaðe hvat á mynde liggia ef hann gerðe eigi sem Bessus bað er slics atte koste við hann at þvi sinne er hann villde gort hava.

Eptir þetta bioða þeir Bessus sinom monnom at setia herbuðer nockot í brott fra oðro liðeno. En Archabasus. sannr vinr Darij. telr þa firir honom at gevandi se ró reiðe. oc melir sva. þat villda ec herra at þer bęret með þolenmęðe þat er uvizka flutte með folsev oc rangsyne þessa manz. oc rędde með raðleyse. Oc þviat Alexander nalgaz nu mioc. oc þer eiguð enn þaðan sem fyrr mikils hasca von. þętte mer rað at þer leitaðet at hallda saman liðeno með bęn oc bliðv. enn at þat seilðez eige fra yðr af svndrþyeke. oc gęttet einkom með vingan til þess riddara liðs er þer havet her fengit i Bracta. þetta rað likar Dario konunge vel oc siðan lętr hann setia herbuðir sinar. oc er nv þo hvgsiukr harðla. þviat hann seilr at styrkr hans gerez mioc vstaðulegr. Oc þviat hann gaðe eigi firir margfalldlegom áhyggiom konungligrar stiornar eptir fyrre veniv. þa gerðe liðet raðlaust oc litt samhvga hvat vpp scyllde taka. At sialvom honom var oc sva litill gaumr gevenn. at nalega var hann longum einn saman staddr í landtiallde sino. Nv bera þeir Bessus enn saman rað sin. oc tia með ser at torvellt man verða at taka konungenn hondom oc þat var lieleet. þviat sva er sagt at þangat í lond veita menn sva miela vegsemð oc hollosto hofðengion sinom. at iamvel þeir er ottaz þa meðan rike þeira stendr með beztom bloma þiona þo oc tigna þa með sama hętte sem fyrr at halla take hamingio þeira. varla kvnnv þeir niðr leggia þa lotneng er vm sinn hava

þeir vpp tekct at veita. Oc þviat þesso folke var þannog faret er undir Dario var. mattv þcir Bessus oc Narbazones eige fá valld hans sva openberlega nema þeir hętte mioc sialvum ser oc liðe sino. þvi synez nv rað at gera þat yvirbragð á. at biðia ser licnar. oc kalla mioc mismęllt hava veret. at Darius geve vpp konungdom sinn. Nv liðr af en nesta nott. oc þegar vm morgonenn eptir. byðr Darius at vpp scyle taka herbuðernar. Oc iamskiott koma þeir Bessus oc Narbazones með miclo liðe til fvndar við hann oc falla til fota honom. biðia af ser reiðe miuclega. en kallaz heðan ífra sem her til vilia þiona honom trvlega. oc gera þat allt er hann vill firir þa leggia. þat sonnvðu þeir sem oppt verðr męllt. at margr melir þa fagrt er hann hyggr flátt. en sva fengu þeir vm talet oc aumkat sec at hann trvðe þat allt falslaust er þeir mellto. oc gaf vpp bliðlega þat er þeir baðo. En eigi iðroðuz þeir þa helldr en aðr sinnar v́hevo. er þeir sa hverso milldr oc miscunnsamr var sa en goðe konungr. er þeir etloðo at svikia. oc þviat Darius trvðe monnom sinom sialfs oc vente þaðan eigi svika sem fram komo. en ottaðez Alexandrum er nu var mioc sva komenn eptir honom. tekr hann enn þat rað hvat sem hann hevir fyrr rętt. at hallda vndan oc forðaz hann sem fęre gevr framarst á.

Sa maðr var í liðe með Dario konunge er Patron het. gerzer at kyne mikill vinr konungs. hann var settr yvir Grickia lið þat er var með Dario. Siðan er þessi maðr varð varr við at þeir Bessus oc Narbazones satv með svicrgðom vm lif konungsens for hann sem nest honom sialvum með lið sitt til gezlo

við hann þegar er herrinn fluttez or stað. Oc iamsciott sem Patron naðe male konungsens mellte hann til hans a grizko. þv goðe konungr segir hann. ec vil gera þer kunnict at þau svic er ec veit vist at þeir Bessus oc Narbazones hava saman boret mono syna sec bratt ef sva ferr sem þeir hava ętlat þviat nv man vera komenn endadagr þinn eða þeira. Nv þa til þess at ec mega hrinda þessarre ὑhevu er þeir ętla fram at hava. lat mic með mino liðe vera gezlomann þinn í dag. oc bioð at kvellde at landtialld þitt se sett í millom herbuða þess liðs er ec em yvir settr. oc siðan haldiz þesse hattr meðan nauðsyn krefr slikrar breytne sem ec beiðe. Ec oc minir sveitvngar hovum firirlatet foðurleifðer varar. en ventvm oss þaðan allrar vppreistar sem þer ervt herra. oc vist er þat satt at segia at ec vtlendr maðr oc litels verðr mondag eigi bioðaz til at geraz þinn hæfvðvorðr oc gezlomaðr slics hofðengia ef ec se nockorn annan vilia nv veita þer þa þionosto. þesse maðr Patron varð ágetr af þeim trvleic er hann veitte lanardrottne sinom. En þat syndiz her sem optarr kann verða at sinom forlogom verðr hverr at fylgia. Darius konungr hefðe ser heilvm halldet ef hann villde þiggia þat er Patron bauð honom. en þviat þess var af auðet. svarar hann sva þesso male. þoat ec hava iamnan reynt yðarn trvleic Griekianna segir hann. oc ec vita vist at þer vilet mer heillt raða. þa mon ec þo eigi seiliaz fra mugenom minna manna. þviat helldr villda ec vera velltr. en trva eigi þeim er mer eigo at launa sin þrif oc þrosca. hvat sem yvir kann liða. man ec alldrege flyia sialfs mins fylgiara. Oc ef þeir vilia mec nv feigan. þa forðumz ec eigi dauðann. helldr

fyser mec til hans. Eptir þat ferr Patron til liðs sins með micla úgleðe fire þat er konungrenn villde eige þiggia þau heilrǫðe er hann gaf honom oc vist hefðe þiggiande veret. þviat þessi maðr villde giarna geva sec fyrir sinn lanardrotten. oc hallda manndomenom í alla staðe. Sva var Bessus ner staddr þa er Patron hafðe talat við konungenn at hann matte hvert orð heyra. en þviat hann scilðe eigi þa tungu er þeir mellto varð hann varr af tule einom hvat þeir tauloðu. Oc þat eina stoð þa firir er hann stefnde eige þegar at Dario. at honom þotte raðuligra at fa hann livanda í hendr Alexandro oc afla sva sialvum ser hans vinattv. helldr en drepa hann þoat fǫre gevez á. Bessus dvelr nv til netr vhǫvo sina. þviat notten gerer margan diarvan at drygia. þat er rǫzla með scamfylle bannar á dagenn at gera. Oc þannog hattar hann þa. at þegar er hann naer male konungsens. þackar hann honom þat er hann hlydde eigi a flǫrðsamlegar fortolor Patronis. oc segir auðsynt vera í hans tilsetningo at hann etlaðe kaupa sec í frið við Alexandrum með hofðe Darij. kallar oc eigi undarlect at utlagr maðr oc oreigi vinne flest allt til fiarens at hann fae. Darius konungr tok liklega þvi er Bessus mellte. oc visse þo vist at þat var allt hollt oc heillt er Patron hafðe raðet honom en þar var nv komet at hvartveggia var harðr kostrenn at trva eigi monnom sinom sialfs. eða vera svikenn oc hǫtta live sino þeim i hendr er tynt hofðo trvleikonvm ollom.

SYVENDE BOG.

Sva segir meistare Galterus at þann dag er þeir Bessus oc Narbazones reðo þat með ser at dvelia til eptirfarande nętr vhęfu sina. tok solenn seinna ganga en hon er von til þess at lengr en seemr frestaðiz þat niðingsverc. er þo varð fram koma. Tunglet var oc tregt til at syna see oc sia þann glęp er þa monde geraz. En þo varð solen at setiaz. en tunglet at taka sina ras eptir firesettre seipan oc boðe þess er þau þiona. oc þvi kom nv nott eptir þenna dag sem alla aðra. Darius konungr liggr þa vacannde i lantiallde sino. oc hvgsar hvert rað hann scal taka. en þat hendir hann sem margan at raðen þrotar firir honom. þviat ecke ma feigum forða. þar til finnaz alldrege raðen. þo mellte hann þessom orðom firer munni ser. þv goðe faðer allra guðanna. hvat ętlar þu siðarst at sia firir mer eptir þau morgo valk oc vanndręðe er ec heve þolat i rike mino. eða scolu þar en efsto forlogen eptir fara. hvat heve ec sva illt gort at ec sia maelegr þess áfelles at vinir minir vili mec feigan. oc ec scyla þeim eigi trva mega er firir mitt lif ętte sialva sec at veðsetia. oc minir þionostumenn se mer grimmare en openberir fiandmenn. Ef ec heve veret úverðugr þess micla rikes er ec heve haft. eða stiornat illa minom undirmonnom. have logen eigi sinom rett halldet firir mer. oc kalle lyðrenn mic hava veret ser viking en eigi rettan konung. eða have Darius þa er hann scyllde dęma mal manna boret firir borð lut ens fatęka. oc sellt rettlętet i sinom domvm firir mutur oc manna mvn. eða nockorr have latet sina foðorleifð. oc vorðet arfręningr af

hans agirne. have fundiz með honom svik oc sannleiks hatr. vist em ec þa verðr at deyia. oc eigi bið ec þa gvðen dvelia dauða minn. hollzte langt lif hava þau mér veitt ef sva er. maclegt er at þeir Bessus oc Narbazones verðe þa minir scaðamenn. oc himnabuarnir late sva verða sadda sina reiðe retliga í svivirðlego drape Darij. En ef oðrovis veit við oc hava ec rettlęte elscað sva sem nattura manzens ma bera fire sinom breyseleic. gere gvðen þa sva vel. late mec eigi biða sva neisvlegan dauða. at ýþrifnir þręlar oc daðlauser drottensvikar stande yvir minom hovuðsvorðum. helldr komi mer fire nockot mitt meinleyse oc grandlaus ęve. en þeir se dauðamenn er þess erv verðer. eigi kann ec annars beiða. en rettlatr maðr take firir sitt rettlęte macleg laun. oc vandr maðr fae firir sinn vandscap þat er hann hevir til verkat. Nv have guðen fastraðet með ser at minn endadagr scyle nalgaz fire hvi scolo aðrir en ec sialvr verða mer at alldrlage. eða fire hvat kom mer at hava forðat fiorve mino við Gricki. ef menn minir sialfs scvlo leggia hendr á mec. eða scal ec evaz í at veita mer helldr sialvr scaða. þesse hond oc þetta sverð ma þat vinna. þoat ellen meðe mec nv mioc. Oc þa monde Darius konungr hava lagt a sér sverðeno' nema þat bęre við. at einn gelldingr sa er var innvarðr hans oc þa var einn við staddr. hefðe sleget vpp ope mielo. en hirðen oll su er ner var staudd í herbuðunom. oc opet heyrðe hvgðe at konungrenn monde vera drepenn. segir þa hverr oðrum fall hans. oc geriz nv illr kvrr í liðeno. Margir eggia þess at liðet scyli vapnaz. oc leita til hefnda. en þviat flestir erv felmsfvllir firir otta sakir verðr ecki af þvi. oc þar sem afli þeira

var mikell er margir þottuz vita at á svikom mondo veret hava við konungenn stoð af þeim sa otte en sva sigraðe drengenn fire olloın. at engir þorðu taka til sinna vapna. Oe þegar er Bessus oe Narbazones spyria þesse tiðende at konungr vere fallenn. biðia þeir sina menn alla vapnaz. stefna siðan með ollo liðe sino til þess landtialldz. er þeir visso at konungr hafðe sovet í. oe ryðia ser goto með odde oc eggio ígognum þat lið er þar var saman komet. en þeir fundu konung lifs er þeir hvgðu dauðan vera. þa taka þeir hann hondum oe lata fiotra. synez þat nv her sem iamnan kann henda. at hamingian er ústaðng þviat sa enn same Darius. er fire scommo sat í gylltri kerrv. oc herrenn allr ottaðez sem konung sinn. er nv settr í einn hervelegan eart. oe hevir eige valld a sialvum ser. oe þat eina gera þrǿlar hans nv til tignar honom fire nafns saeir þess er hann hafðe boret. at þeir setia á fǿtr honom fiotra þa er or gulle voro gorvir. Allar fehirzlor hans gera þeir ser at herfange sem hann sialvan. snva nv siðan á flotta með allt saman at þeir fae forðaz þann er eptir ferr. Hvert ǿtliz þer at fara segir meistare Galterus grimmir glopamenn oc neisulegir niðengar. mon noekor landz eða lagar mega leynaz yður vhefa. Nei. kunneet man yðart nafnn hvar sem þer faret. Man oe enge sva ricr siðan. at vm see mege vruggr vera firir þyrstanda þrǿle til dreyra sins lanardrottens.

Nu er at segia fra Alexandro. at hann sevndar ferð sinne sem hann ma mest þangat eptir er hann spyrr at Darius ferr vndan oc stefnir til borgar Ebactana. þviat hann hvgðe Darium myndo þar vera. etlar nv at setiaz vm staðenn. oc seiliaz eigi fyrr ífra.

en hann hevir brotet allan til iarðar. oc nat konungenum sialvum. oc leiða sva til lyeða langan ófrið. En þa spyrr hann at Darius hevir flyet i brott þaðan oc iamseiott styrir hann þar ífra. oc ętlar at hallda eptir honom i Braeta. þann luta rikesens er sva heitir. oc þa kemr einn niosnarmaðr sa er þat kvnne sannlega segia Alexandro. at hann monde eigi þurfa langt at rekaz eptir Dario þaðan ífra. þviat menn hans sialfs segir hann hava svikit sinn herra. oc settan í bond sem einn illvirkia. Alexander konungr varð vkveðe við þessa tiðendaspurnn. oc letr kalla siðan til sin hofðengia hersens oc segir þeim sva. Nu er seamt eptir erveðes vars. oc horvir til þess at erveðeslaunen mone verða mioc mikil. Ver hovum spurt þau tiðende er þo ero mioc harmande. at vandir menn hava svikit goðan hofðengia. Darius konungr hevir þau giolld teket ímote goðo yvirlęte þvi er hann hevir veitt villdarmonnom sinom. at þeir hava settan hann í bond scamt i brott heðan. mon hann nv vera dauðr eða liva nauðigr við sva miela seomm. Nv þa goðer felagar. riðe hverr sem hann ma mest af taka. til þess at ver megem hialpa Dario. en drepa þa niðenga er sva neisvlega leev við hann. Era minne manndomr at þyrma honom yvirkomnom. helldr en sigra hann þa er valld hans var með beztum bloma. Allir rǫma vel þat er konungr mellti. oc heita þvi. at i hvern hasca sem hann leiðer þa. scyle þeir honom fegnir fylgia. oc nu ferr hann sva hvatlega. at herrenn seal eigi taka hvilld at komande nott helldr en vm dagenn.

Alexander konungr kemr með her sinn þa er natta tekr til þess staðar er Darius hafðe veret þa er hann var svikenn oc handtekenn af Besso oc hans

sveitvngum. þar koma ímot konunge .ii. menn þeir er helldr villdo samtengiaz sveitom Grickia. en fylgia lengr þeim flerðarfulla flokke. er þeir Bessus oc Narbazones voro firir. þesser menn gerðuz leiðtogar fire Grickia her um nottena. þviat þeir vissv gorla hvar gagnstigrenn var at hallda eptir þeim Besso. konungrenn ferr nv með liðe sinv fyleðv þannog at fylkingar voro ferhyrndar oc iamþiokvar ollomegen. oc sva let hann liðet fara geteliga at þessa seipan scyllde hverge slita. oc þa er var vm miðnettis sceið. kemr ímot Alexandro konunge einn flottamaðr af Darianis sa er Broeubellus het. oc segir honom at Darius var enn a live. oc eigi lengra þaðan i brott en halvan þriðia tog mílna. þesse maðr biðr konung fara varlega með her sinom firir þvi segir hann at þeir Bessus oc Narbazones erv nér yðr með mikit lið oc vel buet. oc eptir þa miclu vhęfu er þeir hava gort man þeim nv fátt í augu vaxa. en þat er iamnan reynt at heliarmaðrenn er harðr við at eiga. sa er hann ventir ser engrar vilnanar ef hann kemr í valld uvina sinna. Við þessar fortolor tekr at vaxa miok ákave konungs vm eptirforna. oc hann eggiar nv fast at enge spare sporana við sin hest. Eigi liðr langt aðr. en Griekir heyra hare oc mikinn gny er kerrvrnar ganga þess liðsens er vndan helldr. oc forðaz vill þeira fvnd. oc nu mette þeir vel sia Serkia lið. ef eige meinaðe molldryc eða ioreykir. oc fire þvi bavð Alexander konungr at liðet seyllde stoðva sec. oc þegar er þat matte verða. oc niðr sette molldryket. þa ser Bessus þaðan er hann var á fialle noekoro með liðe sino hvar Griekia herr for at honom. Við þessa syn varð honom eigi gott. þviat hann gat eigi fiarre hvat hann

monde vpp taka. firer þann glęp er hann hafðe gorvan. ef Alexander fenge nat honom. I annan stað er þat at segia at þegar er Grickir sia lið Bessi. fara þeir slict er af ma taka vpp í gegnn fiallzhliðenne. oc ecke ma þat enn a finna. at þeir mone foriflaz at etia við aflamvnenn. Hefðe Bessus sva mioc veret bvenn at hvg oc áręðe. sem at svikvm oc velreðe. mette hann nu sva mikit illt hava gort Alexandro at roseliga þętte hefnt vera þeira hervirkia er hann hafðe gort í Asia. þviat hans lið var þvi ollo freknlegra. sem þat var miclo fleira. oc hafði styrk sinn allan þann er svefn oc fetzla ma mannenom fa. oc ef Bessus hefðe stefnt í þetta sinn á Gricce. monde synz hava hverso møðen meinar. eða hvat hvillden veitir þeim er beriaz scolo. En tveir lvtir með hvgleyse bonnoðo Besso mest til at raða. hvatleicr Grickia oc nafn Alexandri. þat nafn er allr heimrenn ottaðez. oc fire þat sama orvilnaðez Bessus at hann monde sigraz mega við aflamvnenn. Teer nu þat rað at hann snyr á flotta með liðe sino. oc telr þat firir Dario konunge i einne herveligre kerrv sem fyrr er sagt. at hann scyle stiga a hest. oc forða með flotta live sino. firir ovinom er eptir fara. konungrenn svarar oc quez eigi hirða hvat svikarinn segir. biðr at guðen scyle hefna honom. oc Alexander konungr ef hann er slicr drengr sem hann er sagðr. þoat lif mitt liggi við. scal ec eigi lengr segir hann fylgia þeim flokke er yvir ongu byr nema flęrð oc velom. en ec þarf nv øngo kviða. þviat ecke ma falla við vm hamingialeyse mitt heðan ífra. sa dauðe er vander þrelar hęta sinom herra mon setia mina sv́t. oc fa mer hvilld eptir margar navðer er ec heve þolat. þesse orð konungs standaz þeir

Bessus eigi. oc hans sveitvngar er í svikvm hofðo bundez með honom. þeir bera nv vapn a Darium sva þyckt sem hagl drife. oc seilia eigi við hann fyrr en hann er serðr til olivis. þar drepa þeir i hia honom þionostosveina hans tva. þa er iafnan hœfðo fylgt honom. oc sva sęra þeir eyke þa er dreǵet hofðo kerrv hańs. til þess at nv seilðe sem fyrst þeira felag oc foroneyte.

Eptir þetta verk flyr Bessus i Bracta þat rike er sva heitir. en Narbazones helldr vndan í Hircaniam. fire þa sok seiliaz þeir oc dreifa liðe sino. at þeir verðe þa seinna vppspurðer en aðr. Svma seyllder til flottans ein saman ręzla. en sumum visar van til slics utvegar. sa lutr er maðr ma þvi siðr missa til fylgðar við sec. sem honom fellr þyngra. þviat vánen tiar þat iafnan þeim er henne trver. at hann mone biða betre daga. Sva er sagt at þo heimtaz saman einar .v. þusvndir þeira riddara er eige villdo flyia. oc helldr kvru at falla á foðurleifðum sinom oc veria meðan þeir męttc log oc rettynde. þotte þeim goðr hvarr er vpp kvemi. at lengia lif sitt með vaselegre vorn. eða lataz við goðan orztir. oc liva eigi við seom eptir slican lanardrotten sem var Darius konungr. Mikill fiolðe var þat af Darianis. er þegar hefto sec af flottanom er þeir fundu at nockorir villdo viðrnam veita. oc meðan þeir gato varla raðet með ser hvart þeim seyllde kerra vera vornn eða flotte. þa driva Griekir a hendr þeim. Oc nv sem iafnan hava þeir ser .iii. lute þa er bezt koma þeim er beriaz eiga. þat erv vapnabunaðr goðr afl oc vruet árędc. firir þvi tioar nv ecke ręddum at flyia. at þo verða margir falla at fręknir se. her varð oc sa lutr er eigi

mętte trvlegr þickia at miclo voro fleire. hertecknir. en þeir er toko. herfanget var oc halvu meira. en þeir mette nytiom a koma.

I þessare hrið letoz af Darianis .iii. þusundir riddara þeira er vasclect viðrnam hofðo veitt. oc sva seint vrðu Grickir nv saddir á mandraponom at þeir lettv eigi fyrr en konungrenn bauð þeim af at lâta. Eptir þetta leita þeir ser at matfongum oc drepa niðr busmala þann er Darius hafðe reka latet eptir liðe sino. þvi nest rannzaka þeir eptir hvar Darius konungr myne vera. oc rauva alla vagna þa er Serkir hava att. oc þo finna þeir hann hverge. þviat eykir þeir er drogv kerrv konungsens hofðo reikat i dalverpi nockot. eptir dalnum rann einn litill lękr. þannog hafðe runnet fire þorsta sakir. einn af Grickiom sa er Polistratus het. þesse maðr ser eykena. oc gengr þangat til er þeir voro. vill seynia hvat þeir have með at fara. oc í þeire kerrv er þeir voro firer beittir. finnr hann Darium konung at komenn bana nalega. hann var hvlðr nockorom seinnum herfelegom. Polistratus spyrr a þa tungu er Indiamenn mela hverr hann vęre. en konungrenn verðr harðla fegenn er hann matte scilia mál þessa manz oc svarar sva. Vist hevir Darius konungr eigi með ollo tynt hamingio sinne. er ec scal eige þurva tule til at tala við þec. er oc nv þat eina sva at oss snuez til hugganar er þu matt heyra oc fra bera hvat ec męle siðarst aðr en ec enda lif mitt. Villda ec giarna at Alexander konungr vere nv sva ner mer sem þv ert. oc mette sva milldr uvinr heyra mec. oc myndim við þa fa sciott sett þa longu deilv er vit hovum att. En þviat orlogen banna at við męgem viðr talaz. þa scalltv

hverr sem þu ert segia þau mín orð Alexandro. at við þat fer ec af heimenum at ec á honom mikit gott at launa sva somasamlega sem hann er til moður minnar oc sonar mins. þviat hann gerer þannog til þeira í alla staðe sem dyrlegum hofðengia somir. en herðir eige á þeim sem hermenn ero vanir. þann fiandscap er var í millum hevir veret. hann hevir minn uvinr veret allar stvnder. oc þo mer hollare en þeir er ec hvgða at vinir minir vęre. þviat Alexander hevir lif gefet minom astmonnom. oc með liveno veitir hann þeim virðelect yvirlęte. en þeir er ec trvða sem sialvom mer hava sviket mec. oc launat sva þat er ec heve með livenu gevet þeim mikit rike. Hormolict er þat at segia. at þeir hava drepet Darium er sialva sec monde veðsett hava firer hans lif. ef þeir vere dugande drengir. Fyrir úvinum sinum fek hann varðveittan sec. en við svikum vina sinna fek hann eigi seð. Nv bið ec at Alexander laune þeim er mec hava sviket sem þeir hava til þionat. oc late þa taka þvilika hefnd sem þeim dugir er drepr foður sinn. I slikum malavexte scyllda ec sva hans hefna. ef hamingian hefðe mer gevet hera lut. en eige man mic einn sliet henda kunna. helldr er þat sameiget ollum þeim er morgom scolo stiorna. en þviat ec á þenna malalut at sinne. þa dęme Alexander konungr nv rettlega. oc refse sva þenna glep er þręllenn hevir gort í drape sins lauarðar. at eige þicke minne nyivng í refsinginne. en í verkene sialvo. gerer hann eige a þa leið. man á draga firir honom þa biartv fręgð er hann hevir aðr fenget. oc freste hann hefndunum eða late minne verða en maklect er. Ber oc þat ífra minum orðum. at ec bið hann vera varan um sec. oc sia vandlega við slikum svikvm.

sem ec heve firir orðet. oc giallda varhuga við þeim hasca. er sciott kann at snva. en geta sva meðan hann riker rettlętis oc nytsemðar at hann vere hvartveggia með iafnaðe. Oc nu þa bið ec þess guðen himinrikes oc helvites aðr en ec deyia. at allr heimr þione Alexandro. oc sa enn micle se mestr í miclo rike. þar með bið ec. at hann firirmune mer eige þeirar semðar er eptir mec se gort sem byriar konungligre tign. Siðan er hann hafðe sva męllt. rettir hann enom gerzka hond sina hegre. at hann bere Alexandro slict til iartegna. at Dario konunge var hvgat. þat er hann hafðe rǫtt. oc eptir þat letr hann livet.

Vm þesse tiðende talar meistare Galterus í bóc sinne. Sęlar vere salurnar segir hann en þęr visse firir hvat enn goðe maðr tekr vpp firir sina tilstundan er hann ferr af heiminum. eða hvat vandir menn eigo firir hondom. Eigi myndem ver þa geva sva mikinn gang agirni. eða lostasemi. oc seinna mynde þa margr svelga sinn foðurarf. eða girnaz einkum a þat vín er sva vęre sterct at varla fenge tunnan halldet. Eigi myndi Simonar erfingiar þa sva fast briotaz til at fa með boðno fe fala byscupsstola oc minna gang hefðe þa lastanna kveyka. þat er herra Nummus með enum hęstum hofðengiom heilagrar kristni. oc eige myndo þeir er fyr alldrs sakir mego bornn heita breka sva snemma til byscupdomanna. þoat þeir vere til goðs lielegir firer burða sakir. helldr myndo þeir hins biða. er setligr alldr. oc sęmilegt siðferðe með goðri kunnustu velði þa til þeirar tignar utan verðleic eða fvllting gaᵛfugra fręnda. Eða mynde þat henda kvnna at kardinalar velðe tva i senn til pavadomsens fyrir sakir ofundar. oc sins sundrþyckis. Vist fyr

ongan mun. Eigi reðe mutan þa sva miklo með ranglatum, domanda. oc eigi vęre þa drepnir scamt ífra oss sem ver hovum nylega spvrt hellgir byscupar Robertr í Flandr. Thomas í Englande. oc gęr enge grein hvart er vere lęrðir menn eða leikmenn. Af þessom orðum ma vel scilia hvern tima meistare Galterus hevir vppi veret. En firir þa soc hendir margan þat er vscaplect er. at likami manzens verðr svikinn af tilfysi stundlegra luta meðan hann kostar at fa sviplega sęlo þessar veralldar. oc lockar hann sva salena til samþyckis við sec at hon gleymir guðe oc minniz eigę þess. eptir hvers licnesci hon er gor. eða hvert hon scal hverfa siðan er scilnaðr er gorr hennar oc likamans. oc þar af verðr sva mikil vanvizca með mannenum. at hann kann eigi sia hvat er sonn sęla er. oc girniz morgo sinne þat er sialf natturan neitar honom. sparir sec til engrar vhęfu. oc hirðir ecki vm log eða rettynde. oc fyrir þessa soc hirði Bessus eigi. er hvarke ottaðez guð ne menn hvat hann ynni til þess at hann neðe rikeno. vann hann oc sva mikit til. at hann drap sinn lauarð oc sva dyrlegan hofðengia sem var Darius konungr. Til þeira lycða leiðir meistare Galterus þetta er hann talar eptir dauða Darij. at ef þvi verðr nockot trvað er ver hovum ritað mon þeim vera saman iafnat í Franz Dario oc Pompeio magno. oc þoat Darius se nv dauðr man þo með mino nafni lifa lof hans segir hann meðan heimrenn stendr.

Nv spyrr Alexander konungr fall Darij oc hann scundar þegar þangat sem liket lá. oc sezc niðr hia likeno oc ser i gaupnir ser. oc harmar sva dauða Darij at hann fęr eigi vatni halldet þoat hann hefðe

morgv sinni fyrr mikinn kost til gevet at þat scyllde verða sem nv var fram komit. Siðan er hann hevir þert tarin fra augum ser. tecr hann sva til orða. Mioc er þat eina dauðlegum monnom til lienar laget. at dyrðin kann eigi deyia. oc frę̨gðen ma eigi fyrfaraz. verðr eptir þvi sem maklect er. at þu hever til verkat Darius konungr í lifi þino. man þín fregð fara vm allan heim. oc eigi man þitt agete fyrnaz mega. þar er þu hafðer áreðe til at risa í mot Alexandro. hefða ec nat þer heilum scyllder þv þat reynt hava. at engi nauðakostr veri oss at þiona. þviat einum at eins scylldir þv minni vera. en ollom oðrom meiri. En þviat þeir vando þrę̨lar. er yvir hava staðet þinom haufuðsvorðom fyrmunðu mer at ec metta mikla minn soma. með þeire millde er ec monda þer hava synt ef þu hefðer komet í vart valld. scal ec i stað forns fiandscapar. gera þer til sę̨mðar enn slict er ec ma. en þat er at hefna þin a þeim er þic hava sviket. late guðen mec sva fa lagt undir mec allan heimenn sem ec efni þetta. Siðan lę̨tr hann bua lic Darij til graptar. oc smyria með dyrvm vrtum. sva gerer hann vtferð hans virðelega. sem venia var til í þann tima at gera eptir ena mesto hofðengia. oc iarða hia enom fyrrvm Serkia konungum forellrum hans. hann lę̨tr oc reisa havan stein af hvitvm marmara yvir legi hans þann er Apelles hafðe gort undarlega vel af sinvm hagleic. sa enn same er nefndr fyrr i sogunni. oc þa varð enn ágię̨tr af slicu verki. Vndir þessum hava steini er Piramis heitir á latino. stoðo .iiii. stolpar. þeir er sva voro gorvir. at auklun á þeim voro af ę̨iri. leggernir af silfri. en hofuðen af gulle. Vppi yvir stolpunum var hvalf sva gagnsę̨tt sem gler.

þvilict vaxet sem himinn til at sia. á þvi hvalve var scrifaðr heimrenn allr greindr i sina þriðiunga. oc sva hver lond liggia i hveriom þriðiunge. eða hverir ágetir staðer erv í hverio lande. oc þar með nattura. beðe landanna oc þeira þioða er londin byggia. oc sva eyiar þęr er i hafino liggia. þar var oc markat hversu vthafet gerðer vm oll londin. eða hversv miðiarðarsiar er allar ár falla í. greinir þriðiunga heimsens. oc þviat Alexander vissi gorla hvat Daniel hafðe fyrir spáð. serifaðe hann yvir leiðe Darij. þesse orð. Her hvilir taknsamligr rutr þess horn bęðe tvav. braut Alexander hamarr allz heimsens. þat ma sva scilia. her hvilir Darius er markaðr var í spasogu Danielis fyrir hrvtinn. hans horn. þat erv rike. braut vndir sec Alexander. sa er sva tamðe heimsbygðena sem hamarr iarnn. Apelles sette þar oc á leiðet eptir gyðinga sogn aratolo fra vpphafi heims til þess er hofze riki Alexandri. þat ero .iiii. þusundir. oc .viii. hvndrvt tiręð .lx. oc .viii. vetr.

Fra þvi er nv nest at segia. at Alexander gefr mala riddarum sinum. oc grǫðir sara með goðom giovum oc þegar er timi matti til verða veitir hann í herbuðunum ágetliga veizlo ollo liðe sino. at þeire veizlo kemr vpp sa kvittr í herinvm at eptir margan sigr. þann er Alexander konungr hevir fenget ętle hann nv at vitia foðorleifða sinna. oc hann þyckiz hollzti viðlendr orðinn vera. sva verðr herrenn kvikr við þenna kvitt. at margr leypr sem hann se oðr orðinn. oc sa sveimr geriz vm allar herbuðer af þesso. at vel hverr svifr at sinne eigu. oc berr saman í einn stað. þat er hann á. oc vill buenn vera sem hann scyle þegar annan dag heimleiðis snva. sumir taka

lantiolldin vpp. oc laða í vagna sina. þat er seiotast at segia. at sva verða ner allir fegnir vpploste þesso er af ongum sannyndum hafðe riset. sem himen hefðe hondom tekit. þessi kurr kemr til eyrna Alexandro. hann verðr við þat harðla beiser í fyrsto. en biðr þegar er hann hafðe temprat rasande reiðe kalla til sin hertoga' sina. siðan tiar hann þeim af miklum moðe at menn hans sialfs vili svipta hann einvalldi heimsens. þviat nalega liggr laust fyrir. oc hann verðe fara til fostriarða sinna með eina saman scom. firir þann miela sigr er hann mette fa. en þeir villdi fylgia honom. kallar guðen sialf ovunda at hann fae þvi framkomet. er hann hevir vpptekit í at starva. oc þau late fyr þvi liðet langa til foðurleifða sinna. oc fysaz heim með framaleyse. helldr en fa miela fręgð firir scom bið. oc fara sva fremi. Hertogarnir heita þegar með bliðv at fylgia honom nv sem fyrr hvat sem hann vill at havaz. oc segia at sva myni þar með allt liðet. ef hann loekar þat til sin af nyio með fogrom firirtolom.

Oc nv lętr konungr stefna þing. oc þa er liðet kemr saman. seze hann á stol er honom var buenn. oc þvi nest tekr hann at tala. oc hefr mal sitt á þessa leið. Eigi er þat undarleet goðir vinir eptir sva morg oc stór framavere sem þer hafet unnit. at yðr fyse heim til fostriarða yðarra. oc heyra þat lof er þar mon af yðr vera sungit þviat firir yðrar hendr er Grieland frelsat undan þvi ánauðaroke. er þat hafðe lenge undir leget af ofrike Serkia. oc þar með hafet ér vnnit oss til handa. Siriam. oc Armeniam. Parthiam oc Persidam. oc morg onnor riki. Fleiri lond hovum ver eignaz fyr yðarn fręknleik. en aðrir

konungar borgir með hamingio sina. Vissa ec vist at vér fengem sva fast haldit þesso micla rike þott ver scilðimz ífra sem vér hofum sciott aflat. mynda ec engis iamgiarn vlan yðra hvot sem vitia foðurleifðar minnar oc frenda. oc niota þar með fenginnar fręgðar. En þviat rikit er ungt. oc stendr eigi á sva sterkom stofne sem scyllde. oc þęr þioðir er vér hovum sigrat erv eigi tamðar sem hęvir at ganga undir varo oke. er mioc úvist hversv vér niotum várrar sigrsęle ef vér getom eigi vandliga til. Oc fyr þvi byriar oss þar sem biðendr eigo byr. en braðir androða. at maka þessar þioðir i várri dvol með nockvorri veniv. at í tome take þęr tamningo fyrir vanða varrar navisto. at niðrlogðum þraleic þorparaligs siðferðes. Mikit mego biðen morgo sinne. sva scal betra akrinn at biða þess er hann er fullkominn oc scera eigi fyrr. oc sva vinet at taka þat eigi fyrir tilsettan tima. Scyn-laus kycvendi oc iamvel leon oc onnor en grimmvstu dyr fęr sva tamet með langri veniv. at þau hafna sinni natturv. oc verða lyðen oc mivc sinum meistara. sigrat havet ér Serke goðer halsar. en tamet enn eigi. vnnet með vapnum. en samet eigi til samlags við yðr. þviat þeir enir savmv er nv ottaz yðr hiaverande. mvno þegar geraz yðrir fiandmenn er þér ervt ifra. oc þoat yvirkonungr Serkia se frafallenn. erv þo margir enn eptir i rikino varir motstoðomenn. þeir Bessus oc Narbazones draga nv lið saman í þeim luta rikisens. er ver hofum eigi enn lagt vndir oss. scom mikil at þeir er til þess vere bornir at vera þręlar fastir á fotom scyli þat fyrir beraz eptir þann micla glęp er þeir hava gort. at eignaz rikit eptir Darinm. þvi scolum ver gera sva sem lecnar erv vanir er þeir

grę̇ða sar. þa scera þeir af grandit allt at vm heillt mege groa. Ver scolum oc af sniða með sverðum varum allt þat er scęðia mette riki varv. en ver fęrem ífra við sva buet. Opt kann sva verða at einn gneisti gerir mikit mein ef hans er eigi gętt. sa er hann vill ýruggr vm sec vera scal vandliga niðr lemia allan styrc uvina sinna. getir hann þess eigi. er sem hann efle þa mote sialvum sér. Eða hovnm ver firir þvi mikinn kost til gevenn at sigra Darium at Bessus scyle taka rikit eptir hann. þér hofðengiar heimsens geret sva vel. lateð oss eigi þa scomm henda. litið starf at sigra svikarann. oc þarf eigi laṇt til fara. þviat einar .iiii[ar]. dagleiðer forom ver heðan aðr en hann fęr hvergi forðaz varn fund. En þat er reynt at ecke torleiðe teer við yðr iamvel man fęrt fyrir slieum vthafit sialft þo at þat scyle reyna. þviat allt er slett envm sigrsæla. honom er enge lutr ufęrr. Eigi er nv langt at leita sigrsins. er hann stendr beint firir dyrunom. þeir erv faer er eigi se sigraðer oc ver scylem sigra. en þar firir mvnv þér oðlaz þat agęte er ei oc ei mvn vppi vera. þa er þeir er eptir oss koma. heyra þat at ver havem fyrir yðrar hendr hefnt Darij konungs. Slíc vere vere vel vattandi. þoat sialfr Hercules hefðe gort at enge sette sa undan yðr. er sannreyndr er at svikvm við sinn lanardrotten. oc þvi at eins verðum ver vinsęlir í Asia ef ver vinnum þetta til. Sva melir Alexander konungr. en allr herrenn helldr þegar vpp hondum sinum. oc heitr með lóvatake at gera fvss oc fegenn allt þat er hann beiðir. hvart er aðr þotte liuft eða leitt. oc nv byðr hann at þegar scyle taka vpp herbuðernar oc buaz at hallda eptir þeim Besso sem hvatlegast.

AATTENDE BOG.

Þrim nottom eptir þetta þing er fyrr var fra sagt kemr Alexander með her sinn í þat land er Hircania heitir. oc siðan er hann fek vnnet þat land. oc sa vandi svikare Narbazones varð handtekinn er svikit hafðe Darium. en eigi drepinn sva kom hann orðom firir sec. þa kemr til herbuða konungs drottning su af Amazonia er Kalestris heitir. oc .cc. meyia þeira með henne er a dansca tungu mego vel heita sciall dmeyiar. þesse drottning reð londum allt í millum þess micla fiallz er Caucasus heitir. oc ár þeirar er Phasis heitir. Sa var hennar buningr er hon kom firir konung at hon hafðe tvꝍ sceyte í hegri hende. en orvamęl á vinstri. klęði með slicri gerð sem aðrar amazones ero vanar at hava sva stvtt. at eigi taka betr en á kne. þat briost er þęr ala meyborn á. þau ein vilia þęr vpp fęða. hava þęr iamnan bert. en annat sviða þęr framan til þess at þat scyle styttra vera. oc þęr mege hogligarr við komaz en ella mynde at sciota oc benda boga sina. Calestris drottning starir á konunginn lenge. oc undraðez mioc er hann var sialfr eigi sva mikill voxtum sem fregð hans var mikil. oc hvgsaðe með ser hvar sa micle craptr er hann hafðe lotet mette leynaz eða rum hava með ei meira manne. þess hattar þioðir er oc var þessi drottning af komen. oc fiarrlegar ero þeim halvom heimsins er meire scyn byggir í. virða þa eina mikils. er raustlega ero vaxnir eða vel kleddir. ec ętla at þeir einir myni oc miclo til leiðar koma. er natturan hevir gnogliga gevet voxt oc friðleic. en þat kann þo iamnan henda at litill bucr byr yvir miclo vite. oc framkvemðen ferr stundum at

eins eptir vexte manzens. Alexander konungr spyrr drottningena siðan er hon hafðe staðet fyrir honom vm rið oc horft a hann vpp. hvat ǫrende hon villde þangat sekia. eða hveria micla sęmð hon villdi þegit hava. ec vil segir hon afla mer erfingia. oc þvi kom ec her at til þessa starfa vil ec ongan mann nyta með mer nema sialvan þec. ann ec ǫngarre betr en mer at geta son þann. er londum raðe eptir slikan hofðengia. veit ec ǫnga maklegre en mec at oðlaz þann soma. verðr okr dottor auðit at eiga. þa vil ec hana vpp fęða. tekr hon rike eptir moðor sina ef timaz vill. enn ef við eigum son. þa man ec hann senda þer til handa. Villtv sagðe konungr vera með mer í hernaðe oc sciliaz eigi ífra. mér. Ec verð sagðe hon aptr fara sciott til rikis mins. er gętzlolaust stendr meðan ec em ífra. Nv þoat hon villdi scamma rið at eins dveliaz með konunge. þa þiggr hon þo þat er hon beiddez. oc er hon með honom vart halvan manað. ferr siðan aptr til rikis sins. oc þyckiz hava vel syslat. oc sva finnz ritat. at þau Alexander have att dottor eina.

Nv er at segia fra Besso þeim vanda vikingi er svikit hafðe Darium. at hann er kominn í þat riki er Bactra heitir. oc hevir latet geva ser konungs nafn. oc þęr þioðer er Scithe heita. hevir hann lockat til sambanndz við sec. byz nv til bardaga. oc etlaz at risa við Alexandro. oc þegar er hann spyrr þessi tiðende. verðr hann harðla beiser. en lið hans var sva þungfǫrt fyrir sacir ogrynne fiar þess er saman hafðe dregez. oc hverr villde hava. at hann matte ecki sva sciott buenn verða til atlaugo við Bessvm sem honom likaðe. Oc nu teer hann þat rað er undarleet

ma þickia til frasagnar. at alla þa lute er hann ser at herinum voro til fartalma. biðr hann at bera scyle vt a einn viðan voll. fyrst letr hann fram bera. þat er hann hafðe fenget sialfr ór lutscipte. dyra veve. gvll oc geimsteína. oc allzkonar gersimar. siðan verðr hverr annarra eptir konungs boðe sinar eigur fram at bera. Oc þa er þetta morð fiar com allt saman í ein stað er varla ma ętla hversv mikit vera mynde. gengr at konungrenn sialvr oc leggr elld í. Margr stendr sa yvir þesso bale er fect var a boret. er sva logar innan sem peningrinn utan. oc a scamre stvndu brennr þar vpp allt þat fe er þeir hofðu lenge saman dreget. oc þolat beðe til heitt oc kallt at þeir mette fa oc varðveita siðan er fengit var. Enge þorðe þo saeir á at geva hvart er hann var rier eða vrier. þar sem konungr sialfr var vpphafsmaðr at þesso verke. oc iamn við aðra í fiarlateno. siðan er þetta var at syslat er sva sagt at riddararnir kallez frelstir hava veret fra mielom áhyggiom. oc þeir er aðr hofðo veret fiarens þręlar. sciløu nv at þeir hofðo þeget frelse sitt. með konungsens raðe oc ellzenz þionostv.

Eptir þetta toc herrinn at flytiaz. oc etlaz fara í Bracta at leita þar at Besso. oc þa geriz þat til tiðenda at Alexander konungr er nv var vrvggr oc ottalaus fyrir ovinvm sinvm. verðr þess varr at menn hans sialfs ętloðo at sitia vm lif hans. Einn af vinum konungs þeim er hann trvðe bezt var Philotas son Parmenionis þess manz er allz var þess luttakare er konungr gerðe til fregðar. Philotas atte þann scialldsvein er Dimus het. þesse Dimus hafðe gort rað með felogom sinum at hava konunginn í helio. oc þess varð viss sa maðr er Cebalinus het. oc segir Philote með scyrum

iartegnum. en hann letz eigi trva oc gefr at engan gaum. oc þa er Cebalinus fann at Philotas hirte ecki vm hans saugn gerir hann þann mann varan við er Metron het. en sa segir þegar konungi. oc þvi nest ero þeir hanntecknir er bundiz hofðo í þessv úraðe. En iamsciott sem Dimus er vppspretta hafðe veret at þessv velreðe vissc at komit var fyrir konungenn hvat hann hafðe firir etlaz. oc hann sa sina felaga hanntecna. letr hann fallaz a sverð sitt. þviat hann villde eige hętta á þann dauðdaga er aðrir velðe honom. Su soc er nv geven Philote at hann hefðe viliat konungenn feigan. oc þat til funnet. at hann hafðe þagt .ii. daga yvir þvi er Cebalinus hafðe sagt honom. oc hann er hantekinn sva sem þeir er sankendir voro at svikręðonom. Nv letr konungr kveðia þings. oc herrenn kemr saman alvapnaðr sem hann hafðe boðet. Enge þottez vita hvat þessi þingstefna ścylldc. oc var ollom mikil forvitnc á hvat vpp myndi koma. Oc þvi nest segir konungr vpp þat micla úrað er Dimus oc hans felagar hofðo saman boret. oc eptir þat letr hann fram bera likit Dimi. oc þa męlir hann. Nér hafðe nu goðir felagar þat sciotr myndi verða varr scilnaðr. oc hamingionne er þat at kenna er ec live nv. Við þessi orð konungs varð illr kvrr í liðeno oc beidduz allir at hann scyllde birta firir þeim hverer vlivesmenn vm hans lif hefðe setet. oc þa segir hann. Sa einka vin foður mins oc minn Parmenio er mestan gang hevir haft allra manna. hann er rot oc uppspretta fiorraða við mec. oc Philotas son hans hevir samðyct við foður sinn í þesso vraðe. oc valet ser til felaga Lechalaurum. Demetrium. oc Dimum. er her liggr dauðr fyrir yðr. oc þa verðr mikill ymr í herinum.

eptir þetta ganga fram .iii. menn Cebalinus. Metron oc Nichomachus er fyrst hafðe fenget niosn af svikonom oc vitna malit oc segia mugenom hvernog havez hevir þesse ȯhęva. Hygget at nv þa segir konungr. hverso trur sa var sinom lavarðe. er hann visse þesse svic oc leynde þo. En þat birtiz nv i drapi Dimi hverso samat hevir at leyna þvi er hann villde helldr lata livet en segia. Cebalinus sagðe þegar er hann varð varr við. enn Philotas einn trvðe eigi. oc sva hevir hann þrutnað af þvi micla vallde er vér hovum honom fengit í hendr. at hann villde nv konungr vera. þat man hann etlat hava at fair mynde mín hefna vilia þott ec véra drepinn. þar er faðer minn er dauðr. en synir engir eptir. Eigi þarf hann þat etla. þviat her ma hann sia á baðar hendr mer hofðengia marga. oc meðan ec helld þessom heilom. man honom eigi sva reynaz. at ec missa foður. eða annarra frenda. Ecki syniz mer oc þat minka hans secð. at Dimus segðe eigi eptir honom. þviat þat ma liclict þyckia at morgum mynde í augo vaxa at segia slican glęp vpp á sinn lavarð. Veit ec oc þat at Philotas hevir mart ȯsatt męllt til mín. oc verit giarnn at lyða oðrum þeim er sva hava gort. sva hevir hann sagt at honom vere fagnaðr á þvi at sialfr Iupiter kallaðez vera faðer minn. oc þo kvað hann þat harmanda þvi auma folki er undir mér er. oc bera verðr minn ofsa er ivir gengr hovet allt. Ecki let ec slict á mek bita þott ec vissa. þviat ec villda eigi þar firir styggvaz við vini mina þa er ec hafða sva dyrt keypta. Nv vann honom eigi þorf at vega með tungunni at eins. oc þvi villde hann vapnanna neyta. hveriom scal ec nu þa trva mega. er sa villde mec svikia er ec ętlaða

þvi oruggara til at gęta mins lifs. sem ec hafða honom meira valld gevet. betr mętte Alexander falla í bardaga firir óvinom sinom. helldr en vera vélltr af vinunum þeim er honom samðe eige at ottaz. eða forðaz sem uvine. hvat man ec nv þa segir hann oc litr á baðar hendr til hofðengia sinna. nema flyia til yðar fostbreðra minna. ec ma eige. oc eige vil ec heill vera fyr vtan yðarn vilia. oc ef þér vilet mec heilan. þa hefnit mín a svikaranom. oc hegnet eptir þvi sem sannlect er.

Siðan er hann hafðe sva mellt með mikilli reiðe. gengr hann af þingino. oc nv letr hann leiða fram Philotam bundinn a þinget. oc melir sva firir. at hann scyle na at svara firir sec. at eigi mege þat męla. at logen have veret ręnt sinom rett. í hirð slics hofðengia. Philotas stoð nv í mannrinnginom bleikr oc með hrygglegv yvirbragðe. hendr hans varo bundnar á bac aptr. hann var oc herviliga klęddr. vlíer þeim er scommo aðr gek nést konunginom í ollom metorðom. var hofðengi riddara. oc mestr í herinum allra hertoga. Flestom gekz hvgr við er hann sa sva buenn. þat gerðe at ast sv er þeir hofðo á foður hans Parmenione. þotte þat hormoligt er slicom manne toc sva þungt at timaz hafðe mist aðr tveggia sona sinna i bardaga. annarr het Hector. en annarr Nichanor. sa micle kappe er fyrr var fra sagt i bócinni. Nv var þessi einn eptir til hvgganar feðr sinom er slikum storsokom atte at svara. oc matte hann þessom at ongo liðe koma. þviat hann var fiarre staddr. Af slico sliovaðez mioc grimleicr margra. þar til er einn hofðengi sa er Aminthas het oc til var settr at tala konungs erende tok at ásaka Philotam marga vega.

oc vacðe sva vpp svęfða reiðe stormennis oc mugsins. Nv ser Philotas at scomm saga man fra honom verða vist ef hann svarar ongv fyrir sec. oc nv hefr hann mal sitt á þessa lund. Goðir felagar segir hann. auðvelliga ma saclauss maðr orð til finna at svara firir sec. en ervett verðr enom auma at hallda þvi efne vel. er hann vill hava i sino male. þoat saeleysi þat er ec hevi fram at bera til þessa mals er ec lyt at svara gere mec ǫrvggan oc ottalausan. þa scelvir þo iafnfram oc scekr hvgenn hamingio hatr þat er at rasar oc hętir mer dauða. Oc í annan stað skal ec eigi na at afsaka mec firir þeim er ranzaka scyllde malet með réttlętc oc dęma þar eptir siðan. eða hvi vill hann eigi nv nér vera þar er hann einn man dęma vilia mitt mal. oc ma oc engi annarr leysa þat. þviat varla ma sva til bera. at ec verða lauss nema sa leyse er binda lét. En þo at bundinn maðr mege litille vorn fyrir sec koma. oc sa er hann naer eigi at afsaka sec firir domandanom. helldr þicker sva sem hann ásake þann vm ranglęte er dęmir. þa seal ec eigi at siðr svara fire mec sem verða ma. oc sciliaz alldregi við mitt mál meðan ec ma þvi fylgia oc fulltingia. þat se ec eige af hverri soc hirðen mege mec fyrdǫma. Enge sannar þat á mec at ec hava gengit í samband með þeim er svika villdo konungen. en hann helldr þo þat fire satt. oc gefr sacir a at ec hava verit forkolfr i fiorraðum við hann. en hvat mege sannleet í þvi synaz at Dimus mynde leyna meistara sinom ef hann mértte með þvi afsaka sec at hann hefðe fylgt at hans raðe. úlieliet er þat at sa þyrmi oðrom. er eigi þyrmir sialvom ser. en þvi ma trva at Dimus myndi Philotam hava fyrstan vpp

sagt af þeim er i bragðe varo með honom. ef hann metti þvi veriaz oc minka ſva sina seeð. at honom vere sem auðrom dyrt latannda drottins orð. kann þat oc oppt at beraz ef .ii. ero hafðir firir einni soc. at enn meiri lytr at svara oc giallda þess er baðer gera til. Segeð þer nv þa goðer drengir. er monoð vilia vera laganna vinir sem þer kunnet þau vel. hversv mege þann mann rettlega dęma til dauða. er enge ma honom at saunno sakir finna. iatar hann oc ongar á hendr ser. oc eige mynde vera dęmt vm mec her i dag. nema Cebalinus hefðe sagt mer þann grvn er hann hafðe fengit af svicreðum við konungenn. En þvi er mer brugðet at ec hava þagat yvir þesso er hann sagðe mér. hvat þa. er nockot þvi trvanda er einn sveinn segir. vingt er sv saugn. er sa kveikir er litils er verðr. þviát eptir manne ero mál metande. hefða ec veret í raðe með Dimo. oc hans sveitungom. þa mynde enge herr hava orðet í þesso bragðe fyrr en framkomet vére. þviat eigi scorte tom til at gera hvart er helldr villde a laun eða openberlega. Ec matta raða Cebalinnm af í fyrstu at eige segðe hann slica saugu konunge sem hann sagðe mer. oc siðan er hann hafðe mer sagt. geck ec til konungs herbergia með mina ſveit alvapnaða. oc er ec kom inn matta ec gera þat er mer er nv kent at ec hava viliat. eða mynda ec eigi þora nema Dimus vere nęr. þviat hann hevir gorz forkolfr í þvi úraðe er hann hafðe saman bundet með sinom felogom. er þvi truað at ec hava latið hann vera á viðrborða. oc leynt mer. þat er oc halldet firir satt at ec hava mér ętlat konungdom ef Alexander mette drepin verða. Seget nv goðer drengir er her standet ihia ef ec hefe fé boðit noc-

korum yðrom til slics. eða stundat meirr til eins en til annars. þa sauc gefr oc minn herra mer. at ec hava þat kallat harmanda hans undirmonnom. er sialvr Iupiter sannar hann vera sinn son. Nv ma ec sia hvat mic hevir bleet. þat er ast oc einorð. trvnaðr oc heilrǫðe er ec hafða við hann sialvan með hollre hirtingo. Eigi dyl ec at ec hava þvi nér ritað til hans. oc eigi fyrir aleitne sacir. helldr goðvilia. at oðrom vere meirr en sialvum honom þat vattanda. at Iupiter vere hans faðer. oc þat vere hǫtt til aufundar ef hann gerðe þat sialfr orð á. hvat tiar mer nv at hava til hans stundat fra blautv barnsbeíni oc sva til stundat at ec hevi margan dag minv bloðe ut hellt firir hans sacir. oc þar með mist brǿðra minna tveggia. en fauðor minn ma ec þvi siðr fulltings biðia. þoat hann vére nv nǫr staddr. at ec scal varla þora hann at nefna. þviat honom er slic sauc gefen sem mer. oc eigi þickir þat þorf vinna at hann hafe latet aðr .ii. sono sina. nema hann misse nv oc ens þriðia. Nu þa sǫte faðer. mantu hliota at deyia með mer. oc fire minar sacir. oc ganga þa þo rict ýscaupin er sonr verðr foður sinom at dauðasauc. Hvart se nu þa aumlegra elle hans eða ǫsca mín ef mer scal saklausum varna lifsens. fyrr en ec hava fullkomlega tekit minn þrosca. oc haga sva honom til sciotlegs dauða. iafnsceamt sem þess er at biða er natturan mette með retto kalla hann ífra þesso live. ef hamingian villde lét hava þeira biða.

Sva mellti Philotas. oc þa kemr konungrenn aptr a þinget með sina sveit alvapnaða. oc þa þegar gera hofðengiar rað sitt. hvart beria scyllde Philotam griote i hel eptir fornom sið. eða scyllde pina hann til

sagna. oc þat samðycðe konungr at hann se með margfolldom kvolum til kreistr at segia sina secð. oc nv byðr hann kveliorom at þeir scyle bua aull pislarfǫre þau er þeir hava til fyrir augom Philote. siðan er þeir hava sva gort. melir hann þetta. Eigi þurfu þér þyngri kvalar bua mer. þviat ec iate at ec villda konung feigan. En þa er þeir hofðo lenge pint hann. oc þar var komet at saren hofðo eigi fleiri rúm a hans likama sagðe hann um siðer hversu hann hafðe setet vm lif konungs. en a þat urðu menn eigi sattir hvart hann vere þess valldr. eða segðe hann þvi ser á hendr slica úhefu. at hann dǿi þa sciotara en aðr. oc firðiz sva langar kvalar. Vm þenna atbvrð reðir meistare Galterus a þessa lund. Micla stund leggr hamingian á at hefia margan mann. en eigi er hitt minnr fra hversv sciott er hon kann at legia þann er hon hefir aðr vpp havet. oc hversv litet henne verðr fyrir. Se nv hvilican hon hafðe gort þenna mann með miclo starve er eigi var af storom ettom. hann var riddara hofðengi. oc hertogi yvir miclo liðe. oc einnhverr mestr kappe í herinom. með fauðor sinom Parmenione. oc þvi nest var honom sva steypt þa er hann leitaðe enn hǿra upp at stiga. er sa var gryttr með allra hondom. er aðr hafðe með sinne hende gevet marc til hvert sinn er herrenn scyllde nockor flytiaz. hegomlig er heimsins dyrð segir hann oc harðla vollt. oc tomt nafn er at heita hofðenge. oc girnaz fyrir oðrom vera. en eigi at gagne at verða.

Siðan er .vi. dagar voro liðnir fra drape Philote. þa ferr Alexander konungr með her sinn sem hann hafðe aðr etlat. oc lǿtr eigi fyrr af en hann fǿr nát Besso. oc þa er Bessus var leiddr fyr konung. bundinn oc

flettr af ollum kleðonom. leit hann grimliga til hans oc mellti. Fyrir hvi vartu sva diarfr enn vandi niðingr. at þu þorðir i bond at fǫra þinn herra Darium konung dyran hofðengia. oc girntiz sva rikis hans. at þu toct hann af lifdogom. oc siðan er hann hafðe gevet þessom manne morg ill orð oc heðilig sem maklect var. þa letr hann fa hann i hendr broðor Darij at hann scyllde sia fyrir honom. þann hafðe Alexander konungr með ser haft eptir fall Darij. oc i sva goðo yvirlǫte. at hann var einn af þeim er hann truðe til þess at gǫta sín í sifello. þessi maðr letr pina Bessum lenge oc marga vega. oc vm siðer letr hann festa hann á galga. oc lyer sva hans ǫfi at hann fell þvi hǫra. sem hann hafðe lengra vpp klivet.

Eptir þetta ferr Alexander konungr með her sinn til ár þeirar. er Tanais heitir. þar gengr at ánne þeim megen er hann kom at rike þat er Bactra heitir. en auðromegen Sithia. þat kalla svmir Sviþioð ena miclo. þesse en sama Tanais seilr oc heims þriðiunga Asiam oc Evropam. þat hafðe Alexander konungr lenge i hug ser haft at leggia Sithiam undir sec. oc nu setr hann herbuðer sinar fram við ána. oc letr bua scip er hann etlar at liðet scyle flytiaz á. oc þa er þar var komet bunaðenum. at hann ǫtlaðez annan dag eptir at flytiaz yvir ána með herenn. þa koma til hans riðandi .xx. menn af Sithia. þeir voro sendir á fund hans af lanzfolkino. oc siðan er þeir hafa nát mali konungs. þa berr sa fram ǫrende þeira er ellztr var. oc hefr sva mal sitt þa er hann hafðe horft aðr nockora stund a konungenn. Verir þu konungr þvi hove mikill at licams vexte. sem agirni þin er mikil a marga vega. þa mynde þer verða rvmfátt i heimenom.

oc þat hygg ec þot þu fengir undir þec lagt alla heimsbygð at þer þǫtte eigi þorf vinna. nema þu stiornaðir oc himinriki. með þvi at þec girnir iamvel þat at fa er þu matt øngom nytiom á koma. Eða hvat montu þa er þu hevir sigrat allt mannkynet. nema faz við en olmosto dýr. eða beriaz við aðrar vettir. oc vera kann at þu píndir oc sçynlausa scepno fioll eða merer til þess. at hon scyle þiona þinom ofsa. En þat vęre þo hugsanda at en hęsto tre þott þau stande á sterkum stofne verða iafnan felld á litille stundo. þat león er i dag þickiz oc er. vera konungr annarra dyra. ma at morne vera smafugla bráð. etall ryðr fyrekemr horðo iarne. Eða hvat er sva ríkt eða ramt í heimi. at ecke þurfi at ser at ottaz. optlega velltir litil þufa miclo lasse. enge ma fyrir dauðanom úruggr vera. ollom kemr hann á kné. Seg mér Alexander hvat hovum ver Scithe til saka gort við þec. Ecke hovum vér barz í mote þér. oc af þvi lattv oss í friðe vera. er ecke forvitnar at vita meire deile á þer. Ver hofom hella fyrir hallir. oc latom oss þorf vinna þat er natturan sialf en fyrsta moðer vár vill hafa gefet. girnez þessi þioð oc ecke meira. en hallda þvi frelsi er hon gefr. kvnnum ver af þvi ongum at þiona. viliom ver oc ecke yvir oðrom vera. kaullom ver þann selan er sialvan sec hevir firer konung. oc helldr sino með frelsi en girniz ecke annarra. Enn ef þu konungr gengr nockor framarr. þa gengr þu yvir þat marc. er natturan hefir sett þér oc oðrom er alla gerer at sonno sęla. þa er hennar raðe vilia fylgia. þu scallt oc vita hvat vér hovum vm at leika á varo lande. Bufe scortir eigi. tokom ver þar af at gnogo mat oc

klęðe. hovom vér oc vapnabunað nockorn. Enn vm gull eða gersimar aðrar hirðum ver allitt. Enn undrumz ver mioc sva morg rike oc stor laund sem þu hefir undir þic lagt oc ętlar nu at vinna Indialand. er þér þickir eigi scomm í at seilaz til busmala vars. þat megom ver hellzt af scilia mikilleic ágirne þinnar. at þér myne scorta þickia ę þvi meira sem fleira berr undir þec. Enn bera ma sva til at meðan er þu starfar í at briota þetta folc undir þec. rise þeir vpp ímote þer er aðr hafa gengit undir þec. oc eigir þu þui nest þeim at svara er aðr þottiz þv sigrat hafa. Nv ferr þu yvir ána Tanaim. kann vera at þu finner nockot þa firir aðr þu fair vunet Scithiam er allt her til hevir halldet sino frelsi at helldr vili veria sitt með semð. en lata raunarlaust með scomm oc svivirðing. En sva mattv til ętla at Scithe ero sciotir á fęte með fateki sitt. oc mon her þinom er dregr eptir ser naliga allt veralldar gull verða ecki auðvellt at henda þa þviat þeir mego vera fiarri yðr þa er þeir vilia sva. en þa er þer ętlet at þeir se langt í brott kann vera at þvi nest kome þeir fram í herbuðom yðar sialfra. Ecke manntv þurfa her oc við borgir at briotaz eða kastala. þviat þessi þioð hefir hvarke ser til varna. byggir hon í eyðemorc. her oc hvar þar er oðrom monnom man helldr obyggelect þyckia. Męlte þer þyckia í annan stað litilręðe við oss at fáz er þvi siðr hofum þat er þic mette til fysa at ver girnomz ecke at eiga nema þat eins er vér megem liva við. oc af þvi tak helldr heilt rað er ver viliom gefa þer konungr. hallt nv fast hamingionne meðan kostr geriz á. þvi at hon er harðla vollt þegar er hon vill sva fęr ecke halldet henne nauðigri. fer nv þa

sva í nyt þér haningionnar hollostv. at þv gerir enda nockorn á ufriðenom. takir hvilld eptir langt erveðe. fęrir þic sialfr í hóf fyrr en hon late vellta hvelet vndir þer. oc þviat varir forellrar hava sva scrivat hana at hon se fotlaus. en hafe hendr oc vęnge. þa gęt þess meðan hon rettir at þér hendrnar. at þu takir oc vengena at eigi flivge hon fra þer fyrr en þec vare. Nu ef sva er sem sumir kvitta. at þu ser guð en eigi maðr. þa byriar þér helldr at miðla monnom þat gott er þu matt gnogt til hava. en taka fra þeim þat litla er þeir hava aðr um at leica. Enn ef þu ert maðr sem ver. þa gleym alldregi þvi hvat þu ert. þviat úvitrleet er at hafa sva fast hugenn a auðro at maðr mune eigi hverr hann er. Oc ef þu letr oss í friðe sitia. þa monom ver vera vinir þinir. oc kollom ver at sv vinatta kvnne tryggast at verða er þeir binda sin a millom er aðr hafe hvarigir yvir aðra komet. En þu þarft eigi þat at ętla at þeir verðe þér tryggvir. er þu þrengvir undir þec með ofrefle þviat fyrri mon iorð vera stirnd sem himinn en sv vingan verðe með fullom trunaðe er fest verðr með nauðungu. þviat sa er hann þionar nauðigr hyggr iafnan flátt þott hann late stundom fagrt. Sva lyer þessi maðr sino ęrende er sendr hafðe veret af Scithis.

En Alexander konungr bregðr ecke ętlan sinne at helldr fyrir orð hans. þviat þann nęsta dag eptir lętr hann flytia lið sitt yvir ána Tanaim. oc þott þat yrðe með miclom starfa oc mannhasca þa fęr hann þo yvir komit vm siðer liðe þvi er hann þottez með ser þurfa at hafa. Oc siðan ferr hann herseilldc yvir landet. oc lettir eige fyrr en hann leggr undir sec

allt Scithiam. oc þo feck hann aðr mikit manntion. þviat viða var hart við honom numeð. Nu spyriaz þessi tiðende um heimenn at Alexander konungr hevir unnet Scithiam. oc þviat engi dǿmi funduz til at noekor maðr hefðe fyrr undir see lagt þetta land er þat folc byggir er varla finnz harðara undir heimsolenne þa þyekir þat licliet flestum er spyria at ongom myne tioa við honom at risa. oc fyrir þessa soc gevaz margir í valld hans sialfkrafa þeir er aðr hofðo ecke þat firir sér ǿtlat. þat hellt þo mest til er flestir voro fusir at gevaz í valld Alexandri. at hann var mielo milldare en aðrir hofðingiar aullom þeim er til hans krupu. þviat þa ena saumo. er hann hafðe oc vndir sec lagt með styrkinom. batt hann siðan í fullri ast við see. eigi með horðom oc ágiarnlegom kraufom. helldr með konunglegre millde. hefðe hann hertekit frǿndr eða vini þeira er nv gerðuz hans menn. þa gaf hann þeim aptr kauplaust eftir þvi sem þeir sialfir kvnnv at beiðaz. oc þvi gerðe hann sva at allir mette þat sia at eige geck honom grimleier til er hann villde allar þioðer undir see leggia. helldr þvi at í ollom heiminom. villde hann øngan vera lata. sva at millde sem at rike sinn iafningia.

NIENDE BOG.

Siðan er Alexander konungr hefir undir sec lagt Scithiam sem nv hevir sagt veret. þa stefnir hann með allan her sinn ut til Indialandz. I þeire ferð gerez þat til tiðenda at vinir konungsens lataz noekorir oc af hans volldom eptir þvi sem meistare

Galterus visar til. en eigi kveðr hann scyrt á með hveriom atburðvm þat varð. en sva teer hann til orðz. at þeira dauðe sannaðe þat oc synde þeim er eptir þa lifðo. at vinátta konunga eða annarra hofðengia kann brigð at verða. einn af þeim er letoz var sa Klitus er geteð var í siðarra bardaga konunga Darij oc Alexandri. oc með enom voscustum var at telia. hans systir hafðe fǫtt Alexandrum ser a brioste. þegar er Indi verða varir við at Alexander konungr nalgaz með her sinn taka margir þat-rað. þviat þeir hafa spurt at hann hevir ę sigr. hvar sem hann snertr við með þat frękna lið er honom fylgir. at þeir fara ímot honom oc friða fyrir ser. gefa borgir sinar oc sialfa sec í valld hans. Ivirkonungr Indialandz sa er Porus het tekr annat rað. þviat iamsciott sem hann spyrr þesse tiðende. heimtir hann at ser allan þann styrk sem hann ma fa. oc etlar sem hann gerir at risa við Alexandro. oc reyna hvart þat se sva torvellt sem sagt er ífra. Alexander fęr oc bratt niosn af hvat Porus tekr til raðs. oc hann verðr við harðla katr er nockorr scal til verða við at risa oc lia honom enn efni til at sigraz vm sinn. þviat hann ęvar ecke vm at hann myni liota sigri at raða oc nu scundar hann með her sinn ímot Poro. oc nemr eige stað fyrr en hann kemr til ár þeirar er Ydaspes heitir. þat er mikit vatnfall breitt yvir oc þo sva diupt at hvergi fęr riðet. þar var oc Porus þa komenn oðromegin at anni með allan her sinn. þat er fra Poro at segia at hann var manna mestr. raustleicr hans for eptir vexte. hann var oc iðrottamaðr. Fil einn var hann vanr at hava ser at reiðsciota. er miklu var stærri en aðrir filar. Vapn hans voro oc miclo meirr vondoð en flestra

annarra. Við á þessa er getet var varð Alexander at dveliaz mioc langa rið. þviat þar matte ecke yfir flytiaz nema á scipom. oc varð at þeim fyrst at leita. en þoat þau fengez oc Grickir leitaðe til at sǫkia þat land er Porus varðe með her sinn þa fengu þeir eigi sott sva drifv scoten þyct á.

Fra þvi er at segia at eyiar margar lago í anne. þat hofðo ungir menn ór hvaromtveggia herinom ser at scemtan optlega. at þeir laugðuz vt til eyianna oc seylmðuz siðan. villdu sva reyna vapnfime sina. þessi leicr bende þo firir annan harðara þann er bratt kom eptir oc her af gerðez. Vngir menn .ii. voro i her Alexandri. annarr het Nichanorr en annarr Simacus. þeir voro iafnir at alldri. vascleic. oc at vexte. langt fostbreðralag hafðe sva ramliga bundet þeira felagscap. at hvargi þottiz af oðrom mega sia. hvatki sem firir þa var lagt. Vascleicr gaf oc þeim sva mikinn styrkleic. at þeir ǫtlvðu ser ecke vfert vera oc nv mega þeir eigi lengr yvir þegia hvat mikit þeim býr í scape. Sva er sagt at Simacus kemr at male við Nichanorem felaga sinn. Er þat eigi ségir hann undr mikit. er slícr hofðenge sem konungr varr er Alexander. er alldrege for her til ýsigr. seal eitt litit vatn lata nu við ser taca. Heilir sva hofumz at nockot þat er vm stundar sakir mǫtti vppi vera. oc þo at konungr þessi vili nv sova til allz þa freistum at tvoro ef vit faem nockot gort á uvinom varum til frama. latom ocr meira þickia vndir vm frǫgð. en langlive. Sva mǫlir Simacus. en Nicanor svarar á þessa lund. Sver ec við guðen at slict hefir mer lenge leikit i lund sem nv kvattv vpp. dveliom nv ecki leggiomz vt til eyianna með en lettustu vapn

occor. Vera kann enn at nockorir Indi se þar fyrir. sva gera þeir. margir ungir menn þeir er heyrt hofðu þessa reðo eða spurðo til taka slict rað oc fylgðo þeim. oc nv koma þeir til eyiar einnar þar sem margir Indi voro fyrir. oc þeir stefndo þegar ímote Grickiom. oc gera þeim harða scothrið. þar með scortir eige eggian af hvaromtveggiom. Simacus hafðe fyrre komet vpp í eyna en Nichanorr. oc nu reynir hann fullvel sverð sitt. oc drepr margan af Indiamonnom. eigi gerir Nicanorr oc minna af ser þegar er hann kemr á land. Margir aðrir af Grickiom beriaz oc vel. þoat þessir .ii. vere einkom vascastir. oc þviat þeir hofðo nv drepit alla Indos þa sem fyrir þeim hofðo verit í eyionne. þa mętte þeir vel hava snuiz aptr með mikinn sigr oc halldet heilo. En þat varð þeim sem giarnt verðr ǫscunne. at opt verðr ofsat til vansa. þar gambra þeir til þess í eyionne yfir sigre sinom at Indiamenn koma at þeim á uvart miclo fleire en þeir er fallit hofðo. oc leggia þegar fast at þeim. oc þviat Grickir voro moðer aðr. oc marger mioc sarir. þa nigr brátt mannfallit i þeira lið. þar fellr sa maðr er Andromacus het. hann atti kyn sitt at telia til konunga. oc .xv. riddarar lataz þar sva vascir. at af þeira dauða syrgðe lenge siðan Grickia herr. Oc nu kom þar at þeir .ii. stoðo vpp af Grickiom Simacus oc Nicanorr. spiotscopt þeira voro nu brotin. oc ecke til varnar nema sverðen ein. oc eigi spara þeir enn at neyta þeira. en sva hanga þyct á þeim scoten at þeir mego varla hrǫraz fyrir. oc þa er þar komet at þeir venta ser ecke undankvomo. þa biðr hvarr annan at fyrri scyle na at deyia. En sva var asten heit orðen með þeim at þetta villde hvarge auðrom

veita þoat þeir mette sialvir raða. at sia annars dauða. keppiz ę hvarr fram fyrir annan. oc vill oðrom hlífa en sialvom ser ecke. einn risi var í liðe þeira Indiamanna. hann þrifr vpp tre eitt mikit er leget hafðe á vellenom. þar sem þeir holðo barz. með þvi lystr hann þa felaga baða í senn. sva at þeir þurfu eige fleira. oc veitir á þa leið þat er þeim þotte mesto scipta at þeir fara baðer í senn til heliar. oc hallda sva sinom felagscap at hvarr faðmar annan iamvel þa er þeir deyia.

Porus konungr verðr við harðla katr er hann ser sina menn hava sigraz. en Alexander konungr ǫrventir ser eigi at helldr sigrs þo at nockot drecke á fyrir honom helldr hvgsar hann þvi fastara hvernog hann myne fa komiz at Poro yvir ana er millum þeira var. Sa var einn maðr í Grickia her. er mioc var licr Alexandro at vexte. oc yvirlitom. hann het Attalus. þat rað tecr konungr nv. at hann lętr þenna mann bera konungs scruð allt. oc biðr hann syna sec Indiamonnom fram við ána. til þess at Porus þyckiz sia þar Alexandrum konung. oc honom mege þat liclict þyckia sva sem hann er bvenn at hann myne nv litt í briotaz hvernug hann scyle komaz yvir ána. Sva gerir Attalus sem fyrir hann var lagt. en konungr ferr á braut fra herbuðunom með nockot sva lið. oc þa er hann var kominn or augsyn. snyr hann aptr til arennar. oc þo sva fiarre þvi sem herbuðernar voro. at Indi mętte eigi sia ferð hans. en eigi varð honom þat torvellt þviat hamingian let enn eigi sein at ser at tǫia honom. þviat nv leggr á sva mikinn miorkva. at varla matte sia fram af tam ser. oc þvi nęst kemr hann at anne þar sem hann vissi ván til at scip noccor

mynde fyrir vera. Sa miorkvi mondi morgom þyckia vera gilldr fartalme. vist ef ukvnnect vere fyrir þar er fara scyllde. Ecke þotte Alexandro þo sva. þviat hann tallde þetta gęvo sina. Biðr hann þegar at fram scyle setia scipin þviat hann var ecke scipręddr. þoat litt męttc sia leiðina fyrir. hann lętr oc alla hesta þa er þeir haufðo leiða ut á scipin. oc þar komz hann yvir vm siðer með þetta lið. taka þeir siðan at herklęðaz oc stiga þvi nest á hesta sina oc riða sem þeir mega mest af taka. oc nu lettir vpp miorkvanom. Porus setr þegar augon yvir ána. þviat honom var forvitni á hvat Alexander hafiz at. oc þar ser hann enn þann er hann ętlar Alexandrum vera. oc nu er scamt at biða. at einn af Indis kemr laupande oc segir Poro þau tiðende. at þar ferr Alexander at honom með sitt lið. oc þoat hann true þesso trautt. þa fęr hann þo eigi lenge dulz við. þviat gylltir scilldir er solen sceín á segia bratt til hvar Grickir fara. þoat þeir ette enn miog langt til herbuða Pori. oc nu teer Porus þat rað at hann sendir ímot Alexandro .iiii. þusundir riddara. oc þar með .cccc. bogmanna þeira er fluttuz í vognum. oc sva leto drifa þyct orvar a Gricke. þegar er þeir komuz viðr. at varla matte sia fyrir heiðan himin. Regn mikit hafðe komit or miorkva þeim er verit hafðe. oc var iorðen blaut orðen mioc. on fyrir þvi bito vagnahvelen divpt í iorðena. oc varð seín ferð þeira er oko. hestarnir vrðo oc helldr seinfęrir sem ętla ma.

Nv lystr saman liðeno. oc scortir eigi op oc eggian með luðragang í liðe Grickia. En Indiamenn beria bumbur þar í mot. konungrenn sialfr riðr enn fram eptir venio á uvini sina. Grickir fylgia honom

oc harðla vel. geriz bratt mikit mannfall af hvaromtveggiom. oc sva for þat sciott í voxt. at tvęr af þeim þrim systrum er orlogom styra fa nv varla sva titt spunnet orlagsþrað. sem · eín slitr. Sa maðr geriz fyrstr til at riða ímot Alexandro er Yuleon het. hann hevir fíl at reiðsciota. sva lyer þeira sciptum. at Alexander leggr hann í gegnum með spiote. oc þat vinnr honom at fvllv. Eptir þetta bryz Alexander konungr sva fast i gognum fylkingar Pori til þess at hann mętti finna sialvan hann. at allt verðr fra at stockva. þat er fyrir verðr. oc siðan er hann ser Porum þar er hann sitr á filenom þeim enom micla er fyrr var getit oc gnęvar yfir liðeno til at iafna sem einn harr turnn yvir þeim borgarveggiom er vm hann standa. þa melir hann. Her hefi ec fyrir fundet vm siðer þa mannraun er undraz ma hvilic er. oc minom áhvga er høfeleg. þviat nu eigum ver at beriaz við halftroll. oc þo við ágeta menn í oðrvlagi. Sva melir hann oc snyz siðan i vinstra fylkingararm. þviat þar sekir Porus at i akafa. þessir af Grickiom fylgia konungenom nv fremst oc fastast er sva heita. Ariston oc Polidamas. Ariston drepr þann mann er Rvbieus het. Polidamas á vapnascipti við þann af Indiamonnom er Candeceus het. oc i þvi er Candeceus vill keyra spiot sitt á enom gerzca. þa riðr at honom einn af Grickiom sa er Glaucus het oc veitir honom þat er hann hafðe oðrum ętlat. leggr igegnum hann oc rindr honom dauðom til iarðar. þesso nest erv Grickir komnir fram í miðiar fylkingar Pori. oc þa er hann ser þat. eggiar hann at fram scyle keyra mote riddara liðe Alexandri alla þa fila er þeir hava. oc nv teer lið hans helldr at losna. þat kyckvende er myclo

seinna á fotom en hestar. Grickir hopa þa lítt á hel. sciotaz þeir stundum at þeim er á filonom sitia. oc gefa þeim ecki goð slog. stundum vikia þeir undan at þeir mege forða ser við filonom er þeir fara at þeim. þat var oc Indiamonnom harða þungt þar er þeir haufðo handboga at iorðen var sva blaut at bogahalsinn beit sva langt í iorðena niðr hvert sinn er hann þurfte at benda at þat matte varla gera. oc nv geriz flottakvrr i liðe Pori. þviat ręzlan drotnar morgom meirr en boð. sumir eggia enn af kappe at eigi scyle riufa fylkingina. þat var þo meire lute liðsens. er ser let lika at vndan vere halldet. þa fęr Porus enn talt hugenn í þa. at fylkingar hans þott þęr hefðe noekot losnat komaz vel i lag. oc nu lętr hann af nyio keyra fram filana á lið Grickia. ręðeleg voro þau kycvende at sia. en var reðelegra at heyra til þeira. eigi at eins lęlduz hestar Griekia við aseranleg lęte þeira. iamvel vrðo margir menn í liðe þeira felmsfvllir við. loptet siallt sealf oc af otta fyrir þessa sauc. en þat ma þo tortryggva er syniz. Oc við þenna gny er varð af er Porus let keyra fram filana oc ogorleg lęte þeira þa verðr þat at segia er þo er faheyrt i þesse saugu at lið Alexandri teer at losna. oc fysiz at flyia. oc þa er konungrinn sialfr finnr þat. þa teer hann at eggia sina menn. oc fryr þeim hugar i auðro lage. oc nv með eggian oc fryio fęr hann bratt skeket or þeim alla eðro. lata þeir nv drifa þyct á filonom. oc þeim er a bake sitia scot oc spiot. morgom gefr oc aręðet sva úvarliga fram at ganga. at filarnir troða þa undir fotum ser. lataz þeir sva oc gefa sinom felogom á ser dęmi at þeir scyle meirr fyrir siaz.

Bardage þesse stoð lenge með miclom iva hvarir

sigraz mynde. þat ma raða at likendum þott meistare Galterus gete þess eigi i boc sinne. at lið Alexandri þat er hann hafðe eptir latet auðromegin árinnar. mon vel hava matt koma til þa er eigi voro fiandmennenir fyrir at taca við festum þeira. þvi nest taca Griekir þat rað at sumir seolo hlifa ser oc auðrom. en sumir ganga at með bolauxar. oc skora fetr á filonom þar til er þeir falla. oc sva þeir er þeim haufðo a baki setet. verðr nu mikit mannspell í liðe Pori. þynnaz fylkingar hans mioc. oc scamt er at biða at flotti kemr í liðet. oc sva seiliaz Indiamenn við sinn lanardrotten. at hann sitr eptir á fil sinom einn milli sinna fiandmanna nema sa með honom er styrðe filenom var oc eptir. Griekir lata driva scotvapn ollomegen at Poro. en hann vill alldregi flyia. lętr hann sva sem hann hafi .vii. manna fior. scytr oc ímoti á Gricki baðom hondom. geriz nu þo sarr mioc. oc þa ser hinn er styrir filnum at konungr mon lataz bratt fyrir atsocn Griekia. teer hann þa. þat rað vtan vilia konungsens at hann snyr filenom oc keyrir hann sem fastast. oc þa er hann geysiz fram verða Griekir fra at stǫkva. þviat þeir þyckiaz betr hafa er eigi verða fyrir honom.

Nv riðr fram Alexander oc hleypir eptir Poro sem hann ma mest af taka. oc þegar er saman heimtir með þeim þa scytr Porus at honom titt oc hart. oc fyrir scotom hans. þa fellr hestrinn Bucifal undir Alexandro oc lętr lif sitt sa hestr er einn saman var maclegr at bera slican hofðengia. Var oc þat til marks hversv goðr konungi hafðe þott hestrinn at hann gaf nafn hans einni borg þeire er hann let gera siðan. Nv fęr hann ser hest annan. oc meðan hann sciptir hestum þa setr Porus vndan nockot. Broðer

hans hafðe gengit til handa Alexandro er Taxilus het. hann var oc konungr. þessi enn same Taxilus helldr oc eptir Poro sem hann matte. oc eggiar fast at hann scyle gevaz vpp i valld Alexandri. segir at honom man reynaz sem auðrom gott at heita á miskvnn hans. En þoat Porus vere męddr mioc af bloðras þa vacnar hann þo við er hann kendi mal broður sins. lítr nu við honom helldr hermiliga oc melir. Ertu þar broðer. segir hann. skemðar fullr en tomr trvnaðar hevir svikit mic oc riki mitt. se nu hvart ec scal hava rað þín. oc þa lętr hann fara spiót er hann hellt á. at einum ungum manne. er sott hafðe eptir honom. þat flygr ígegnum hann. oc þarf hann eigi fleira. en Porus helldr enn undan. oc þvi nest fellr niðr fíllenn undir honom. þviat hann var sárr til ólives. Porus var þa oc sva máttfarenn. at hann matte eigi standa á føtr sina. oc þa kemr at Alexander ętlar hann dauðan. biðr sina menn fletta hann. en fillenn teer þa at veria hann oc bitr þa er at honom villdo starva. oc í þeire svipan glefsir hann i kleðen hans. oc slonguir honom á bac sér. oc leitar vpp at standa. en þa lago þo iðren hans ute. oc i þvi er hann costar vpp at risa. gengr vindr ór filnum. en þegar er Alexander matte þeckia. at lif var með Poro. þa sigrar milldin með honom þa heipt er hann hafðe til hans haft. oc þa melir hann. Hvi vartu sva oðr oc orr þar er þu hafðer spurt til at ver hafum alldrege úsigr faret. at þu þorðir at hallda við oss orrostu. þviat þu spyrr mic segir Porus. þa scal ec með einorð svara þer. þar til er ec freistaða við þic at keppa. var enge sa undir heimsolenne at ec ętlaða at til iafns myndi komaz við mec. oc vissa ec at ec

atta mikit vndir mer þar til er ec reynda þinn krapt oc hamingio. en nu ma sia slic malalyeð sem orðen er ockar i milli at þu ert mer miclo mattugre. Við þat uni ec þo at enge hefir her til diarflegarr við þer risit en ec. Vil ec þat rað eiga með þer Alexander. at þu stǫriz eigi mioc af þessum atburð. mattv taca dǫmi á mer at verða ma sva at noekorr kome þer a kne. Enge mettc sa mikill þyekiaz er hann þverr eigi seinna en hann vex. þegar er hamingian vill sva. Agiarnn maðr syrgir meirr sinn scaða. en hann fagne aðr af þvi en hann hefir fengit. oc þvi er kenligra at klifa scemra en veggirnen visar oc falla lǫgra. Ger sva vel Alexander. still heðan af framgangi þinom. hugsa sva at hann er valltr vinr. þviat hon kann eigi staðug at vera. Sva melir Porus. en Alexandro finnz mikit vm. er sa maðr er með aullo var yfirkominn hefir ecki seckiz í hugenom. oc svarar sva diarflega. sem hann hafe sigraz í þeira seiptvm. oc nv gerir Alexander í mote þvi er flestir etloðo. oc gefr Poro grið. lǫtr alla stund a leggia at lǫena hann. oc siðan er hann varð heill gefr hann honom aptr riki sitt. oc eycr þat mioc ór þvi sem aðr hafðe veret sva at varla myndi Porus venta ser af honom meire sǫmðar þott hann hefðe veret aðr iamnan fullkominn vinr hans.

Siðan er Alexander hafðe laget Porum undir sec sem nu hefir sagt veret. þa þyckir honom sem allar uthalvor austrrikis myne lausar liggia fyrir heðan ífra. oc nv flytr hann her sinn til uthafsins sialfs. oc leggr undir sec þer þioðer er þar byggia. oc seatgilldir þa konunga er þar reðo londom. fra þvi er at segia at þer þioðir er Saudrache heita. þora þo at

risa við. oc lycia sec í borg einne sterkre. þeire er Alexander sękir til. hann hefir latet gera stiga sterka. oc sva breiða at margir mattu ganga vpp eptir í senn. oc siðan er þeir voro bornir at vegginom. þa leita Grickir vpp at ganga. konungrenn sialfr komz fyrst á veggenn. oc þa lata borgarmenn drifa scotvapn at honom. or kastolom þeim er á veggionom voro. sva þyct at hann fǫr varla við halldiz þar er hann er staddr. en ongir komaz aðrir vpp. oc þa er Grickir sia at konungrenn mon lataz þar er hann er kominn. eða verða gevaz vpp i valld úvina sinna. ef þeir komaz eigi sciott til fulltings við hann. þa gefa þeir ecke gaum hasca þeim er fyrir var. oc nu tecz eigi betr til en sva at þvi meirr er þeir vilia scunda til fulltings við hann. þvi seinne verða þeir. sva margir geysaz þeir í senn vpp í stigana at þeir bresta í sundr hrapar nu hverr ofan þar er hann var aðr kominn. sciliaz þeir. sva við Alexandrum at hann er einn eptir á vegginum. oc þviat þeir venta honom ecke lifs. ef hann hefz þar lengr við. þa kalla þeir á hann oc biðia at hann scyle steðia ofan í fang þeim. hann tecr þo annat rað. oc þat er fęsta mynde vara. þa er hann ma eigi við halldaz á borgarvegginum. hleypr hann inn í borgena er full var af hans fiandmonnom. þviat hann villde sec eigi þat henda lata er alldregi hafðe fyrr orðet. at hans úvinir ǫtte á bac honom at sia. þar hava menn att um at reða. hvart Alexander konungr hafe meirr synt i þesso verke. rauscleic. eða rasan firc rað fram. iamt beðe segir meistare Galterus er versat hefir soguna. þoat þat mege kalla hvart oðro gagnstaðlegt. en sva gętte hamingian enn sins fostrsonar Alexandri. at hann kom standandi niðr i borgena.

barðiz hann oc þegar. sva at ecke var hegt at festa hendr á honom. sva hafðe hon oc fyrir honom buet. at eitt tre mikit þat er laurus heitir stoð íhia honom. snyr hann þar at herðunum. oc ma þa framan at eins at honom ganga. oc hlifir þar sciolldrinn. borgarmenn sękia nu at honom sva margir sem við mego komaz. oc sciota at honom þviat ongir þora at ganga í hoggvascipte við hann. sva stoð mikil ognn af hans fręgð er for um allan heim. mattu þeir oc þar scilia at hann stundaðe þat eina at hava sem flesta fire sec. þar er hann matte ecki venta ser undankvamo. þotte þeim oc veiðr í hende. villdv þeir þvi fara at sem gętiligast. Sciolldr hans var nu scufaðr allr af scotum. oc raufaðr viða. hialmr hans geriz oc lamiðr mioc af griote. oc fire møðe sacir før hann eigi staðet vpp. þeir er nestir standa starfa þegar at honom er hann er fallenn. oc vilia fletta hann. en þeir fa þau erfiþislaun. at hann drepr af þeim tua með sverðe er hann helldr á. oc eptir þetta leiðcz borgarmonnom at ganga sva nęr honom. Rennr nu sva møði af konungenom at hann fęr komiz á knéén. oc scamt er at biða. at or flygr at honom. oc høfir ena høgri siðuna. oc verðr hann sarr mioc. oc ór sarino flytr sva mikit bloð at hann úmegnir bratt. Við leitar hann at kippa orenne á brott oc fęr eige. nigr hann nu aptr at þvi micla tre er stoð at bake honom. oc gefr vpp vapnin. sa enn indversci er sent hafðe scotet leypr þegar at. oc vill fletta konungenn enn sem enir fyrre. oc þa er konungr kende at hann hafðe hendr at honom þa męlir hann. Hofuðscomm. veiztu eigi at ec em konungr Grickia. oc i þvi er hann męlir sva. þrifr hann til sverðzins hia ser. oc leggr á þeim er yfir honom

stoð. oc lętr hann fa slict ęrende sem ena fyrre. oc þa męlir hann enn. sva samir Alexandro at bua fyrir aðr hann fare af heimenom. scalltv vera segir hann til ens dauða ęrendreki minn til heliar. oc boða mina þangatkvamo. oc þa leitar hann enn við vpp at standa. oc fęr eige. þo gerir hann þat er hann ma. biðr nockorn af borgarmonnom eiga við sec hoggvascipte oc afla ser þess ágętes at hann hafe komit yfir Alexandrum.

Fra þvi er nu at segia. at fiorir af Griekiom fa komiz vpp á borgarveggenn. þeir er sva ero nefndir. Pentestes. oc Timeus. Leuernacus. oc Aribolus. þessir ryðia ser gotu ecki vęgiliga. oc koma þar fram vm siðer er konungr var fallenn undir treno. hverr þeira keppiz við annan at veria sinn lanardrotten sem bezt. oc þar lataz þeir .iii. fire fotum honom. en Aribolus stendr einn vpp. oc er þo sarr mioc. Borgarmenn boða nu Griekiom ut af vegginum þau tiðende at konungr þeira se fallenn. en þeim bregðr eigi sva við þessa tiðindasognn sem opt kann verða. þa er menn missa hofðengia sinna at þeir felmte fyrir otta sacir. helldr keppaz þeir við at meirr at briota vegginn sem sciotast. oc scora hann í sundr með bolauxum. en geva engi gaum haseanum er hek yvir hofðe þeim. fa þeir nu brotet vegginn. oc komaz í borgena. er nu ecke gott at verða fyrir þeim. þviat hverr er Grickiom męetir. ętla þeir at Alexandro myne nockot grand hava gort. oc sva ero þeir oðer at þeir drepa hvert manzbarn er í var staðenum. konung sinn finna þeir lifanda. oc þo saran til olives eptir þvi sem flestir etla. Flytia þeir hann siðan heim í herbuðer sinar. Enn bezti lęenir sa er Tritolobus heitir

er til fenginn at gręða sár hans. oc þa er hann finnr at krokor stoð í siðusare þvi er Alexander hafðe fengit. þa þorir hann ongar atgerðir at hava. hann ser at hann fęr eigi á braut komet. nema mioc se scorit til. oc þyckir honom ẃsynt at konungenom duge þat. þyckiz hann vita visan bana sinn ef konungr lez af hans atgerðum. oc er konungr finnr at Tritolobus treystiz eigi vpp at bera þat sem honom byr í scape. þa męlir hann. ef þu ser at eigi ma gręða þetta sar. þa scalltv minka meinlęti mitt. oc gera mer sciotan dauða með harðri lęeningo. Ver eigi ręddr um þitt lif. ecke scal þee til saka þviat eigi fer þu við orlogum minom gort. Við þessor orð konungs styrkiz mioc Tritolobus lęenir i hugenum. oc kallar a monu hętta at scera til orvarennar ef konungr vill geva orlof til at honom se halldet meðan. segir eigi mono duga ef hann bregðr ser nockot við atgerðena. Eigi er þat fagrt segir Alexander til lęenis at konungr late binda sec. eða hallda ser. þviat hans valld á iafnan frialst at vera. oc þo reðr Tritolobus til at scera oc kippir siðan í brott orenne. En konungr bregðr ser ongan veg við. sva fellr mikit bloð ór sarino. at scamt liðr aðr úvit rennr á hann. oc allir þyckiaz þat sia vinir hans er yvir honom standa. at scomm saga mon fra honom verða. ef eigi staðnar bloðrasen. bratt fara nu þau tiðende um herenn allan. at konungr se kominn at bana. Oc við þetta geriz otte mikill i liðeno oc kveinsamligr kvrr. at hans myne við missa. eigi lettir þvi fyrr en lęenir fęr stoðvat konungi bloðrasena. oc er þau tiðendi spyriaz at saunno at hann geriz lifvęnn. þa fagnar allr herrenn eigi nu minnr en fyri scommo syrgði hann. scipaz

siðan í sveitir oc drecka fagnaðarǫl í þa minning er þeir spyria oc siá sinn herra heilan. er aðr þotte þeim latenn vera.

Siðan er Alexander var aptrbate. oc þo eige sva at yvir vere groet sar hans. þa vill hann eigi lengr vm kyrt sitia. lysir hann yvir þvi at þa scal heria á þęr þioðer er byggva við vthafit sialft. í oðro lage vill hann eptir leita hvar ǫen Nil sprettr vpp. er heiðnir menn gatv margs til. en ongir vissv. þeir brę̧ðr Porus oc Taxilus Indialandz konungar scolo fa honom seip til þessar ferðar. enn er hofðingiar hersens vrðu varir við þessa raðagørð konungs. þa ganga þeir fyrir hann. hertogi sa er Craterus heitir flytr með einorð þat er þeim byr ollom í scape oc melir sva. Goðe herra. vita villdem ver hvar yðor agirne seyle stað nema. er yðr vinnz eigi at fullu heimr þessi yvir at vera. oc þoat þer vilit nu eigi sia fyrir yðarri heilso er oss þyceir enn of litil vera. þa samir yðr þo vel. at sia rað fyrir yðrom monnom. þeim er oll heimsbygðen hatar fyrir yðrar saeir. en giarna viliom ver at þu leiðir oss enn í sva margan oc mikinn hasea sem þer liear. ef þu villt nu þyrma sialfum þer. eða hverr mon fyrir oss sia ef ver missum þín. Enge af guðunum hevir þer langlive heitet. eða hvi villtv sialfan þcc hafa i mikilli hę̧tto. þott þu takir litet vpp þa er þu heriar a herfiligar þioðer þę̧r er fatt gott hafa um at leika. ómaclect er þat at su micla frę̧gð er þu hevir fenget. firefariz sva at þu latez fire þeim. er litils ero verðir. eða vaxir eigi við þott þu verðer ę̧fri. Slict sama rę̧ðir Tholomeus. oc aðrir hofðengiar. oc biðia þratt at konungr scyle þeckiaz þeira rað. Alexander konungr kann sinum monnom

miela þoee fyrir er hann finnr með þeim slikan goðvilia til sin. oc ansvarar sva þeira reðo. Mioc em ec segir hann sculldbunndenn við yðr. eigi fire þessa soc at eins er þer birtið mer i dag sva mioc yðra ast. at þer vilet meira virða mitt lif en yðart. helldr oc fire þvi. at þer hafet allan lova við lagt at efla mec fra vpphafe mins rikis oc her til. en eigi syniz mer á þessa leið þat er þér hąvet rott. þviat eigi vil ec fire lið leggia þat er ec hefi vpp hafet at auka mitt riki. Hirðe ec eigi um langlife. undir þvi þyeke mer at fręgðen fare eigi i molld með mer. Vþrifnir menn oc þrongbriostaðer lata ser undir ongo iafnmikit þiccia. sem at lifa lenge. en mer þyekir meira vert at vera yfirkonungr heimsens. oc hava sigr sem optast. en biða elli oc orvasa alldr oc ef ec tel allar giafar þęr er haningian hevir mer gefet. oc þau fręgðarvere er vér hofum unnit. þa ma ec vist sva virða at ec hafa lenge lifat. Ver hofum sigrat Asiam oc ervm nu nalega komnir til heims enda. Giarna villda ec at guðen reiddiz mer eigi. þott ec męla þat er mer byr í seapi. heimr þesse er allz of þrongr. oc oflitill einom lavarðe. oc þat er upp at kveða er ec hefe raðet fire mer. at í annan heiminn seal heria þa er ec hefi þenna undir mec lagt allan. oc langar mec til at ver megem sia naturv þess heimsens. En þoat þer vilet eigi fylgia mer. þa man ec yrna fa aðra er fusir monu beriaz undir minom merkiom. liðscortr man mer alldregi verða hvar sem ec vil heriað hava. oc ef hamingian vill. þa þyeke mer vel. at ec enda minn alldr með ágęti í slieu starfi. Sva melir hann oc siðan biðr hann sina menn þa er honom fylgia seunda til herscipanna er þa lagu buen. en allir svara sem eins

munni. at honom vili fylgia hvert er hann vill. oc þvi nest er blasct til brottlogu.

TIENDE BOG.

Alexander konungr helldr nu scipastoli sinom í uthafet sialft. en í annan stað er fra þvi at segia. at natturan minniz á þat er henne þiccir Alexander hava svivirt sec oc heimenn þa er hann let at hann vęre of þrongr oc of litill einom herra ivir at vera. oc þvi er hann etlaðe at rannsaka þa lute er hon vill leynda vera lata. oc þviat henne liggr í miclv rvme þesse vanvirðing er Alexander hefir gort til hennar. þa gefr hon vpp alla þa scepno er hon hafðe aðr til teket at semia. oc leggr leið sina til helvitis. oc hylr sec með scye noekoro. Hvar sem hon ferr. þa riss oll scepnan vpp í mote henne. oc lytr sem sinne moðor. Iorðen. loptet. oc logrenn vegsama hana sem verðuet er. oc biðia at hon scyle fiolgaz lata oc vel fręvaz alla þa lute er hon hevir hverio þeira á hende folgit. þar ímot męlir hon til þeira bliðlega. oc biðr at oll scepnan scyle vandlega varðveita þat logmal sem hon hevir hverre þeira sett. segir hon oc þeim er eptir spyria hvert hon ętlar at fara. oc fire hveria soc. en þat er at steypa ofsa konungs þessa er scelvir scepnona iamvel sęenn sem iorðena. oc nu byðr hon at iorðen scyle opnaz í einhveriom stað. oc þar gengr hon niðr eptir þeim stig er liggr til myrkra heraðs.

Vte firir helvitis durum oc utan undir borgarveggionum byggia þęr droser er yfret valld hava her á iarðriki þoat þer se þar oðalbornar. Ein af þeim

er Auarieia þat er agirne moðer annarra lasta. sv er hennar iðn. at hon felr fengit fe þar er sizt mege finnaz. hana þyrstir oc þvi meirr til gullz oc annarra auðefa sem hon fęr þau meiri. þar er oc Superbia. þat er drambsemi. hennar athofn er sv at seelkia iafnan at oðrom. þiekiaz yfir ollom. vilia eigi vita sinn iafningia. þar byggvir oc Libido. þat er lostasemi. hon velltiz þar í vellanda leire oc brennr sarliga. Ebrietas á þar. oc bygð. þat er ofdryekia hon kligir mioc oc fęr varla staðet á retta fętr. þar er oc Gula. þat er offylle með stora ropa oc stynfullan kvið. þar er oc Ira. er var tunga kallar reiðe. hon gleymir sialfri ser. rasar ę þangat er ákefðen eggiar hana. þyrmir eigi ser helldr en oðrom. þar hefz oc vel við sa er leikr ser at lymsev oc prettum. Detractio sitr oc i þesse sveit. þat er áleitne. hon hevir illt lunderne lotet af illum tilbrigðum. þviat ofunden er hennar moðer. þat er hennar sysla at draga afleiðes þat er hon ma eigi dylia at oðrom bere vel. oc minnka í sinne reðu þess lof er eigi ma leynaz. þar á bygð Adulatio. þat er úeinorð er opt sękir heim hofðingia. oc hefir í þesse olld sva mikinn gang. at morgvm er engi lutr kerri. hon dreypir í eyron þeim smeyelego eptirmęle. oc drepr sva ondina með dauðligv eitri.

Sva er sagt at þa er naturan for þar hia sem þessar snotir satu utan undir borgarveggionum sem sagt var. at hon litr um oxl til þeira. oc helldr úblið-liga. oc siðan gengr hon i borgena stefnir til þeirar dyflizv er full er af eilifum elldi þeim er brennir synðugra manna salur. oc þo eigi með einom hętte. þviat i þeim bruna kveliaz allir þvi meirr sem þeir hafa meira gort til aflaga í þessum heime. en þeir er

litt hafa misgort eða ecke. oc fire þa eina sok eru þar at þeir hafa eigi veret reínsaðer af enne gaumlo synð. þa grandar þeim þesse elldr litt eða ecke sva sem solar hite þa er hann kann mestr verða á sumarit. gerir heilum manni ecke til angrs. en siukum er hann harðla þungr. Oc þa er myrkra hofðengenn þeckir at naturan sialf er kominn til hans herbergia þa gefr hann vpp syslv sina þar er hann sopaz aðr um i miðium heluitis loga oc keppiz við at auka kvalarnar. hann sciptir yvirlitum. þviat hann vill eigi scelfa naturuna. leggr nu niðr drekahofuð þat et ogorliga er hann bar aðr. en tecr nu vpp þa ena biortv engils ásiano er naturan hafðe gefit honom. oc hann bar þar til er ofmetnaðrenn ørði hann sva at hann villde iafnhatt sitia scaparanum. oc nu gengr hann ímot henne. en þegar er naturan ser hann þa melir hon til hans. Heyrðu glępa faðer er refsar þat sama sem þu eggiar manninn til at gera. þic em ec komin at finna sv sama natura er þer feck þenna myrkrastað til herbergis þviat þu vart nockor at vera þott þv vęrir utlage gorr or himnarike fire þinn ofmetnað. en þat er mitt ørende at bera fire þic þa kveinstafe er sameignir erv beðe guðum oc monnom. Oc veiztv hversv sa enn micle Alexander tecr vm at briotaz með sinn ofsa er þrim sinnum hevir sigrat Darium konung. oc undir sec hevir lagt allt Asiam. oc enn ágeta konung Porum með ollo hans rike. oc þo þickir honom eigi þorf vinna þviat nu stefnir hann i uthavet sialft. oc etlar ef honom byriar at koma þar sem Nil sprettr vpp. oc heria siðan i paradisum. oc ef þu gelldr eigi varhvga við. þa man hann oc heria á yðr helvitis buana. Oc fire þvi gerðu sva vel fire minar sacir

oc þinar. hept hans ofsa oc hegnn fyrr en siðarr. eða hver fregð er þer í at hava komet enom fyrsta manne á brott ór paradiso enn slęgasti ormr ef þu scallt þenna mann lata fa með vallde þann ynniliga stað oc innvirðiliga.

Oc er naturan hafðe sva męllt. oc fiandenn heitr giarnnsamliga at fylla hennar vilia þa ferr hon í brott. oc þegar í stað kallar fiandenn með ogorligri roddv sva at heyrir vm allt heluiti oc borgen scelfr af. oc biðr at oll hirð hans scyle saman koma í þeim stað er sva er hattaðr at þar er plaxa nockor horðnoð af eilifv frosti. hvlit af snio þeim er eigi kann þiðna. her scolo kveliaz andir vandra manna. þa er þęr koma ór elldinom. at þęr missi alldregi frostz eða brvna. þat fylgir oc þessv at sa er hann vill ę misgera meðan onden fylgir likamanum scal eigi mega deyia fra slikvm kvalvm. Nv þa er myrkra hofðingiar kvomo saman i þessom stað er fra var sagt. þa kveðr enn forni fiandi ser hlioðs. oc biðr at allar salur scyle oc lata af þeim aumliga ym er þær ero vanar at hafa. oc siðan segir hann hvert ęrende naturan hefir þangat haft oc eptir þat melir hann sva. Hvat ętlit ér felagar minir hvar stað man nema ofse konungs þessa er naturan hevir fra sagt ef hann fęr tom til at vinna slict á iarðriki sem hann hevir vilia til. Ecke kviðe ec þvi en heyrt heve ec at hann ætle iamvel at koma á hendr oss. oc heria heðan salur þær er ver hofvm vndir oss dregit veit ec þo þat er meirr bitr á mic at fęðaz mon á iarðriki nockorr maðr vndarligar getinn oc vndarligar borenn en ec mega scilia. þesse man briota þessa ena sterkv borg. oc eyða vart riki með einv tre þvi er of mikill timi

man fylgia. oc þviat þessi maðr man vera sterkvm sterkare þa varir mec at hann monc |mikit herfang draga or hondum oss. En þat er nu til at sinne at þér dauðans drotnar gefit gaum at eigi gangi þessi maðr yvir yðr. raðet honom banarað at eigi sigri hann oss þott einnhverr scyli sa verða. Varla hafðe annscotenn til lycða leitt sitt ęrende þa er Proditio stendr vpp oc annsvarar. þat er vélen. Harðla litið starf segir hon at gera þat er þu byðr. Ec á þat eitr er sva steret er. at enge lutr fęr halldet þvi nema hrosshofr. þat scal gefa 'Alexandro í vini at drecka. Oc til þess gefr nu vel oc hogliga þviat minn fostrson er Antipater heitir einn hofðengi í her Alexandri sa er þat scaplyndi hefir er mer licar. kann lata fagrt þoat hann hygge flátt ætlar á fund hans. þviat Alexander hefir stefnt honom til sin í Babilon. oc vill enn hava hann í herferðum með ser. en honom leiðez sa starfe. þviat hann teer at elldaz. Sia enn same man fvss oc fegenn taca við ęrende mino. oc ef sva er sem mer þickir. at af þeim gyðiom er notten hevir getet finnz engi mer matkare. þa seal ec fara vpp til iarðrikis oc hafa þann hoflausa mann í heliv með eitri mino. oc umstille fostrsonar míns. sva męllte hon en allr þingheimrenn þackar henne oc lovar hennar fyrirhyggiv er hon hevir við buez at sigra þann með dryck. er aðr varð alldregi sigraðr í bardaga. oc nv teer velen ser fiaðrham oc flýgr. Sva er sagt at hon kømr vpp í Sikileyio. oc hvar sem hon flygr þa drypr eitr af vęngiom hennar. eigi nemr hon staðar fyrr en hon finnr lerisvein sinn Antipatrvm. oc siðan er hann hefir teket við hennar ørende. oc hon hevir gevet rað til hversv með scal

fara sva at framgengt mege verða. þa ferr hon heim ofan til helvitis.

Nv er at segia fra Alexandro at hann fær andviðri stor er hann kemr í vthafet. sva at hann verðr aptr at snua scipastole sinom. Oc nu etlar hann til Babilonar. oc scipa þar rike sinu. en siðan ætlar hann at heria vestr í Affricam. oc leggia sva undir sec vestrhalfv heimsens. oc eptir þat ætlar hann norðr hingat í Evrópam. oc sva fremi norðr yvir Mundio fiall. er hann hevir aðr kent Rumveriom at þiona Griekiom. oc þat hevir hann í hvg ser at venda eigi fyrr heim til Grielandz. en hann se einvallzkonungr yvir ollom heiminom. Nv sender hann orð greifum er yvir Syrlande erv. at þeir scyle lata fella merkr til scipagerðar. oc þeir gera sem konungr byðr.

Nv er þar komet er meistare Galterus er versat hevir sogo þessa vill enn nockot ręða vm tiltekior Alexandri oc segir sva. Hvar ætlar agirne þín enn mikle Alexander staðar at nema. hon man alldregi sodd verða þoat þu faer allan heimenn vndir þec laget. bleeðr ertu nu. þu vill enn buaz til hernaðar. en veizt eigi at þer er buenn sa dryckr er stoðva mon þorsta þinnar mielo ágirne. er þu hevir haft. þviat sa enn vande svikare Antipater er nu kominn til Babilonar. oc berr þar saman með sinum iafningiom þau rað er hann ætlar at þec scyle bita. Nv tekr hann at ásaka hamingiona. avitar hann oc iamvel guðen sialf. oc męlir sva. Hvi ervt er guðen sva oð orðen. eða hvi villtv hamingia bregðaz þinom fostrsyne. oc þola þat at hann se svikinn. ef þu matt eigi gera við þvi er orlogen bioða at Alexander scyle bratt lataz. ger hann þo varan við sviken. oc

kom þvi við at helldr verði honom vapn en eitr at seaða. þviat með þeim hefir hann misgort mest. en dauðe man sa þyckia veglegre. En vera kann at guðen fae eigi sigrat hann openberliga með vapnum. oc verði þau með eitrinv at stelaz a hann. oc þvi er honom virðilegra at lataz helldr fyrir eitri. at þa ma sva virða at guðen þyekiz vanfęr til at sigra hann prettalaust.

Nu er aptr at snua til sogunnar. oc fra þvi at segia aðr en Alexander latiz. at hamingian oc fręgðen gerir hann einvallzhofðengia yfir heiminvm. þviat siðan er spurðiz vm vestrhalfu heimsens. oc norðrhalfv. at hann hafðe undir sce laget allt Asiam. þa stoð aullom hofðengiom sva mikil ognn af honom. at allir villdu helldr þiona honom. en hętta til at risa við. Oc sva er sagt. at konungar vestan or Affrica. af Spani oc Sikiley. af Italia oc norðan vm fiall. or Franz oc Saxlande taka allir eitt rað. oc leita sva at stoðva hernað Alexandri at þeir senda menn sina með ágetom sendingom til hans oc brefum þeim er þat vatta at þeir vilia allir honom þiona. oc þeir hofðengiar gera margir sina menn til hans með slikvm ęrendum. er undarlect ma þiccia at heyrt hefðe nafn Alexandri. sva ungt var hans riki. Sendimenn konunganna stefna til Babilonar. oc vilia þar biða tilkvamo Alexandri. oc þa er Alexander spyrr þesse tiðende at allr heimr vill til hans luta. oc sendemenn hofðengia biða hans í Babilone. þa seundar hann þangat með her sinn. Oc nu riðr hann í borgena með miclum prís. borgarlyðrenn gengr ímot honom. með allre bliðo oc sinom bezta bunaðe. Siðan stefnir hann þing. oc lętr þa sendemenn na male sino. ganga þeir

fyrir hann. oc byria honom sín ǫrende. oc þa er þeir hafa saunat með fogrom giofom er þeir hafa flutt. oc seint er at telia hvilicar veret hava. at allr heimr vill honom þiona. er sagt at hann hafe sva svarað. Guðunum se þock er oss hafa gevet iamvel at sigra þǫr borgir oc þau riki er ver hovom eigi set oc þat er oc yðor haminugia segir hann til sendemanna. eigi siðr en var er þer hafet gefez vpp i vart valld bardagalaust. Ef Darius konungr hefðe teket slict rað. þa scyllda ec hava miðlað honom sva mikit riki sem hann kynne sialfr at beiðaz. Ma þar taka sonn dæmi til er Porus konungr er at ec kann milldr vera þeim er mer vilia þiona þo at þeir se tregir til. en þeir er þrautarlaust vilia minir menn geraz. scolo þat finna at ec vil vnna þeim frelsis fire sinn goðvilia. en eigi þess at þeim þicke þrǫldome lict at þiona Alexandro. Siðan er hann hafðe sva mǫllt til sendimanna. þa roðir hann til riddara sinna. Margfalliga þock a ec yðr at kvnna. oc miclo goðo a ec yðr at aumbuna þviat þer hafit sva mikit starfat með yðrom hvatleik at oll iorð hefir þagnat í varv augliti. Verðuct er at ér hafit goðan hofðengia yvir yðr. met ec oc sva at ec se maclegr at hava slika riddara vndir mer. Morgv sinne hafit er þolat heitt eða kallt firir minar sakir. hafet ér oc mikit í aflat. þviat yðor storvirki er seint at telia. er sigrat havet Darium oc Porum oc iamvel risana sialfa. oc þviat nu er ner ecke við at briotaz i þessvm heiminum. þat er varr frami mege vaxa við. en oss hǫvir eigi at varr hvatleicr dofne af atferðarleyse. þa gerum sva vel oc leitum þeira er byggva annan heimenn. at var frǫgð oc kraptr late engis úfreistat þess er til fremðar se.

oc ver megem allan alldr lifa í loflegri frasognn þeira. er var storvirki vilia ritat hava. þat hofum ver leset i fornum boeum. at fleiri se heimar en einn. oc vist uni ec þvi illa er ec scal enn eigi hafa sigrat einn til fullz. Vituð er þat at Rumveriar ritaðu fyrir stundu til min með þeim manne er Emilius het oc kaulloðu mie þa konung sinn. en nu heve ec spurt at þeir vili við oss risa. oc þviat ec vil at fullgort se þat er aukc yðra frę̨gð. þa scal nu þessu nest hallda til Rumaborgar. oc briota hana niðr. en heria siðan í annan heim.

Sva mę̨lir Alexander konungr. slitr siðan þingit. oc er þa komit at kvelldi dags. þat geriz þa fyrst til tiðenda. at stiornurnar koma seinna vpp. oc gefa minna lios af ser en þeira nattura er til. Oc þær stiornor er leiðsogumenn eru vanir at marka í hafc til stefnu sinnar. syna sec eigi á þessi nott. oc þvi þorðu þeir eigi at sigla er þa voro í hofnum staddir. Sva synde heimrenn af ser micla rygð fyrir dauða Alexandri. sem hann oc onnor seepna bende burð hans með storom undrum. þviat þann tima er hann var føddr fellv stiornur or loptenu. lamb eitt mę̨llti á Egiptalande. oc høna klaeðe dreka. arar .ii. borðuz oc allan dag þann er hann var feddr ivir holl fauður hans. Hvat hevir Alexander macedo þess gort segir meistare Galterus er guðen gremiaz honom. þann tima er ágę̨tt lif hans er sem lettast. þar er þau birtu firir ę̨vc hans með miclum stormerkivm. ec se segir hann. ef hann hefðe eigi sét ofsionum yvir mannligu eðli. oc þeget farsę̨lliga lute með litillę̨te. oc hefðc hann eigi verr boret bliðu hamingionnar. en beiscleic. þa er meire van at guðen hefðe hann eigi lateð firir

vapnum niga. oc enn siðr firir eitrinu er hverio vapne er grimmara. Fra þvi er nu at segia at notten liðr af. oc leer at morna. eigi fellr dogg a gras þann morgon. oc engir fuglar syngia. helldr syrgia þeir af þeim tiðendum er þeir vita at þenna dag muno framkoma. oc sva er sagt at dagstiarna have fyrst horvet af himninum þenna morgon. oc þar kom at sol rann vpp oc. þoat hon gerðe þat nauðeg. oc seamt hafðe hon faret aðr hon vill aptr snua oc setiaz. at hon sęi eigi þau tiðende. er orlogen vilia at fram kome. aðr en hon gange til viðar. þo gengr solen um siðer eptir sinne venio. Nemðu staðar segir meistare Galterus til solarennar. ef þu gengr þenna dag eptir venio. þa mon lios Grickia slocna aðr en þu setiz.

Nu erv komnar enar efsto stundir Alexandri. oc orlogen vilia nu fyr ongan mun at lengr frestiz sa glępr er fram verðr at koma. Rikuleg veizla var buen í holl konungsens. oc ilmaðe hollen af enom dyrstom urtum. þar kemr saman mikill mugr. hertogar oc hirðen. þar með sendimenn .hofðengia af ollvm heiminum. þa hevir konungr tal við ena agetustu menn lenge dags. siðan reifir hann giofum meire menn oc minni alla þa er hann hafðe til sín boðet. Eptir þat letr hann bera vín i hollina. oc taca menn at drecka. oc iafnnsciott sem konungi var vpp secnet. oc hann drack af kerinu. þa kennir hann at eitr fellr vm allan likam hans. oc þegar verðr at bua rekiu hans. þviat miclu ferr sotten með meire akefð en hann mege vpp sitia. Nu geriz illr kurr í liðenu. þo venta margir at hamingian myne enn sem fyrr hialpa sinum fostrsyne. oc heptir þat harminn nockot. En siðan er ęðr su er pulsus heitir. gaf af ser seyr merki. at

konungr atte scamt ulifat þa lętr hann bua ser reckiu á miðiu hallargolfino. drifr þangat at siðan herrenn sva hverr sem komaz ma. konungr litaz þa um. oc ser hversv hirðen stendr harmþruten ivir honom. oc þa męlir hann. Hvar mon finnaz þa er ec fer af heiminum maclegr hofðenge slikum drengiom. Yfret lenge hefe ec nu raðet firir iarðriki. hefir hamingian ecke sparat við mec til þessa heims metnaðar. leiðez mer nu at ond min se lengr með i dauðlegvm licam. þoat ec hafa veret her til mikils raðande. þviat heðan ífra man ec raða fyrir himinriki. oc samir mer eigi at drepa hende við þeire sømð er ec em til kallaðr. er herra Iupiter vill at ec seipa með honom leyndum lutum oc orlogom manna. Vera kann at Tipheus oc aðrir iotnar vili enn freista at heria á himinbuana. oc þicke nu auðsotligra en fyrr er Iupiter geriz orvasi firir elli sacir at vinna riki hans. ma oc vera at bardagaguðet herra Mars ottiz at heyia orrostu við iotna an minu fultingi. oc vili þvi sialfr Iupiter oc onnor himnaguðen heimta mec til sin. at ec veria rike þeira. oc hirðe þau meirr um sina nauðsyn. en vilia minn. þoat ec villda eigi sciliaz við yðr goðer drengir.

Sva melir hann. oc þa spyria hertogar oc aðrir hofðengiar með miclum moðe harmþrungens hugar. hveriom hann villde gefa eptir sec konungdom ivir iarðrike. en hann svarar. Vere sa konungr yðarr er bazt er til fallenn oc maclegastr at raða sva miclo rike. Eptir þat er hann hafðe sva mælt missir hann malsens. oc þa dregr hann fingrgull af hende ser. oc fęr hertoga þeim er Perdicas heitir. oc virðu margir af þvi sva. at hann villde þenna kiosa til konungs eptir sec. oc þegar eptir þat verða þau miclu tið-

ende. at Alexander konungr lętr lif sitt. oc sa harmr er margir hofðu nockot hvlit meðan er þeir ventv konunge lifs birtir sec nv með fullu. þviat þat ma vel ętla hversv slier hofðenge monde harmdauðe vera sinvm monnum.

Eptir dauða konungs melir sva meistare Galterus í sinne boc. Sællt vęre mannkynet ef þat hefðe iafnan firir augum ser himnesca lute. oc ottaðez sina dauðastund. er optliga kemr þa er minnzt varir. iafnvel tignum sem útignum. en var hugsan oc astundan er su iðulegarr er salinne hagar til mikils hasca. þat er at afla með ollu kostgefe fiar oc fręgðar. oc suipulla somða er nu finnaz auðuelliga við fenu falar. oc at ver faem þessa lute hirðum ver lítt vm hvat ver vinnum til. margr leggr lifet á oc lętr fyrr en hann finne þat er hann vill. Vera kann sva at agiarnn vile finne þetta allt er hann ferr at leita. oc maðrenn unir ser nu við fremð oc fe. við somð oc sęlo. er hann hefir ser aflat. Se herna. þa kemr sciotr dauðe. oc kippir fra manninum ollu þvi er hann hefir til stundat alla sina ęfi. Slic demi gefr af ser þesse enn micle Alexander. er allr heimr þotte ser oflitill vera til at hafa valld ivir. oc nu vinnz honom sv iorð at ligia á. er hon er .v. fota long. Sa konungr er Tholomeus het. oc lesit er at hlotet hafi Egiptaland í lutscipte eptir Alexandrum let flytia siðan likama hans til þeirar borgar er Alexandria heitir. oc nafnn hefir teket af hans nafne oc þar virðuliga um bua. Nu gengr sol í ęgi segir meistare Galterus við orðen þesse tiðende. lycr hann þar at segia fra Alexandro magno. oc sva sa er snuet hefir í sina tungu.

ANHANG.

Alexanders Brev til Aristoteles om Indiens Undere.

Radandi kringlu allz heims ok mattugr herra. hinn mikli konungr Alexander. sendir Aristotile meistara sinum quedio ok fullkomliga heilsu. Jafnan minniz ek þín næst modur minni ok systrum. hinn kiǫrazti lærifadir. þvi at ek veit þik spektskylldan. þvi rita ek til þin vm riki konungs aa Indialandi. ok um otðlulig kyn manna. ok orma. ok dyra. til þess at nockut mætti þat nalgaz idn þin. Enn þo at þu vissir verk vár. þau er ek veit at þer þickia god. þa ætla ek þo at rita til þin þa luti sem ek saa ok heyrda aa Indialandi ok minningar eru verdir. þviat þeir eru med margfðlldum háttum teliandi. er ek sá. ok ðngum manni munda ek trua. þott mer segdi at þar væri sva mikil undr. ok hve margra malma. dyra. ok alldina iordin er þar modir. ok enginn mann er sva vitr at þvi mundi trua utan hann hefdi sealfr sed. þat þackar ek rðskleik ok stadfesti æskumanna Macedonium landa varra ok usigradum her varum er þeir varu i þeiri þolinmædi er konungr konunga kalladi þa. Enn af þvi biðr ek þik glediaz i minu lofi hinn kiǫrazti lærifadir. at ðngum manni man ek kunnigt

gðra valld rikis mins. utan þer einum. ok Olimpiade modur minni. I fyrstu bok ritada ek þer um lios tungls. ok gang solar. um festing stiarnanna. ok birting loptzins. ok þa luti alla. senda ek þer skrifada. Enn nu sendir ek þer aull sannindi ferdar minnar ok frægdar.

At sigradum Dario Serklandz konungi i maio manadi vid aa þa er Ganges heitir þa skipada ek hofdingia yfir þat riki. Enn þa luti er þar gorduz til tidinda. teda ek þer i fyrra brefi. Enn at augusto manadi komum ver aa Indialand. ok at sigradum Poro konungi. hlutum mer stor ædæfi. ok sðddumz þar af konungligri sælu. Enn at rita um hans otoluligan her. hafdi hann lxxx þusunda ok eina þusund. utan allt fotgðngulid. ok var þat halfu meira. ok dccc. vagna. ok cccc fila. ok baru allir kastala. Ok er mer komum i hðll Pori konungs. varu þar .cccc. stolpa gorvir af gulli einu. Enn veggirnir varu þaktir fingrar þyckum gullspðngum. vintre sa ek þar miok undarliga gort af gulli einu. ok allt laufit var med gulli. Enn vinberin varu af þeim steini er solar taar heitir. enn sum or þeim steini er smaragdus heitir. hvilur allar varu af þeim steini er margarita heitir. ok med carbunculo. hurdirnar varu af filsbeini. enn gluggarnir af cipresso. ok þeim vidi er erpe heitir. Enn fyrir utan um husit varu skrifut utðlulig fugla kyn. med ymissum hattum ok litum. sumir med gylltum klom ok nefi. Bordker varu þar af hinum dyruztum gimsteinum sett. þadan for ek til þeirar hafnar. er Kaspias heitir. þa var oss sagt at ormar ok villidyr mundu at oss ganga. or dðlum ok heidum. þar tok ek halft annat hundrad leidsogumanna. at fara eptir Poro konungi.

er þa hafdi adr or bardaga komiz. ok fórum ver um brennandi sanda Indialandz er Bastacen heita med ollum herinum. Leidsogumenn höfdu engin onnur klædi enn vidar lauf ok skogar ull. þeir leiddu oss i margan haska orma ok dyra. vard ek þa varr at ek hafdi hafnad radi vina minna Kaspiorum. er oss badu varliga fara. sva at ver yrdim eigi sviknir. þa hofdum ver sva mikla gnott gullz ok gimsteina at ver gátum varla med komiz. ok syndiz allr várr herr af gulli gloa. þa for sem mællt er. at sialldan er engis vant. þa kom at mer þorsti sva mikill. at ek matta varla þola. Zepirus riddari minn fann litit vatn i iardholu nockurri. ok færdi mer i hialmi sinum. þviat hann villdi helldr forda minu lifi enn sinu. Ek tok hialminn. ok kallada ek til min riddara mina. ok hellti ek nidr vatninu. ok forum ver enn aframm. rennanda vatn sáám vęr skamt fra oss. ok xl. fadma fra landi saa ek reyr vaxinn miok hafan sem pinus. þetta var ok þar haft til timbrs. Enn af þessi syn. stödvadiz herrinn. ok gerdi herbudir sinar. Enn þetta vatn var beiskara enn þat vatn er oleborum heitir. þat matti hvarki nyta menn ne fenadr aan vada. Angrsamt var mer þa. þviat ek sa dumb kvikendi verr bera sinn þorsta en menn. Ek hafdi .m. storra fila. þeira er gull baru. ok cccc. vagna. ok m. karta. xx. þusundir riddara lids. ok cccc. þusunda fotgöngu lids. þa geck sva þorsti at lidinu at menn maattu varla lifa fyrir. Enn riddararnir sleiktu iarn sin. ok brugdu a oleo. ok villdu sva slöckva þorsta sinn. þeir varu sumir er drucku gang sinn. ok varu naliga adr at bana komnir. ok meirr angradi mik þeira pinslir enn minar. þa bad ek at allir skylldu þar

med vapnum ganga. þat undraduz þeir miok. þviat þeir vissu þar engis hers vân. þa fylgdum ver fram vatninu. ok komum at kastala einum er stod i midiu vatninu. ok gǫrr var af reyr þeim er fyrr sogdum ver fra. þar sám ver indverska menn nockura. ok badum þa visa oss til vatz þess er dreckanda væri. Enn þeir faluz i husum sinum. þa lietum ver skiota ǫrum nǫckurum i kastalann. ok þa senda ek ccc. riddara med liettum vapnum. at svima yfir vatnit til kastalans. enn er þeir hǫfdu svimat fiordung af vatninu. komu upp at þeim nykrar sva storir sem filar ok gleyptu þa oss aaseandum. þa liet ek kasta þeim i vatnit leidsogumonnunum hundrad. komu þau dyr med odrum smærum. ok veittu þeim verdugan dauda. þa vall allt vatnit med maurum. Ek sa at mer var engin frægd at beriaz med sma vatndyr. ok liet ek blasa til brottferdar ollu lidinu. ok at midium degi sá ek menn fara á vatninu a kringlottu skipi or reyr gert. ok spurdum ver þa eptir dreckanda vatni. Enn þeir sogdu eina tiǫrn med godu vatni vera langt fra oss. þar tokum mer oss lx. leidsǫgumanna. ok forum ver þa natt alla med þorsta ok erfidi þreyttir. þa lǫgduz at oss vargar ok steingeitr. lepartar ok gaupur. alla vega. ok þotti þa ǫngum manni mein at sinum vapnum. alla nattina bǫrdumz ver med þessa flocka. ok mikinn luta annars dags. adr mer gatum þeim fyrirkomit. ok er nón kom. þa komum vęr til þers vatz er oss var til visat. miok þreyttir. um þat vatn var gort med storum ok fornum vidi. Ok er allr herrinn ok fenadr hafdi druckit sem villdi. þa varum ver hressir. ok settum herbudir varar xxv. milna hvern veg. Sidan baud ek at hǫggva skylldi skoginn. sva

at fleiri mætti dreckа senn ef villdi. filar varir ok hestar varu i midium herinum. þa letum ver gera ellda stora. enn um nattina er tungl kom upp. þa komu laupande dyr morg. þau scorpiones heita. hofud hefir þat sem geit. enn buk sem leo. hala sem ormr. ok gadd i aptan. þetta kom sva mart. at varla matti tolu á koma. ok buit til illgerda. her eptir komu aa ormar þeir er cerastes heita. ok sva vatnormar med ymissligum litum. sumir raudir. en sumir hvitir. sumir svartir edr rǫndottir. ok alla vega matti heyra orma hvæsingar. þat gerdi morgum manni mikinn otta. þar drapum ver marga orma. þetta geck lengi um nattina. adr enn hinir smori ormar hǫfdu druckit. foru hinir stærri ormar i brott. ok falu sik i hellum undir iordu. ok þvi fagnadum ver. Ok sem leid at þridiu tid nætr. þa hugdumz vær mundu nadir hafa. þa komu framm indverskir ormar miklir ok rædiligir. faxadir sem hestar. enn digrir sem steinstolpar. holandi iordina med munni sinum. þeir réttu halsana med þrikvisladri tungu. ok eitrtǫndrudum augum. med þa bǫrdumz mer eina tid nætr ok letum þar xx. riddara ok xxxii. þræla. Enn eptir brottfǫr þeira. komu krabbar sva storir sem yxn med mikilli mudlan. ok flokit men um halsinn. þeir liopu at oss. en ver drapum þa. þa tok herrinn at kveda. ok var þa hin myrkazta nátt. þa komu villigelltir einkar storir med freydanda munni. ok med þeim fleckottar steingeitr ok hræddiligar gaupur nybunar til orrostu. ok ledrblǫkur likar dufum at vexti. sva mart. at þær fellu a andlit ok augu ok aa hals monnum. þær hǫfdu tenn sva storar. at þær skemdu skotvapn manna. þa syndiz oss dyr eitt. meira enn fill. sva vaxit sem hestr. svart at lit. ok hafdi ij.

horn i enni. þat kalla Indi tenderanum. ok er þetta dyr hafdi druckit. þa saa þat aa herbudir varar. ok skapadi skeid at oss. þat varadiz eigi elld. þa setta ek manngard i moti þi. ok drap þat ok lamdi xxx. riddara minna fyrr enn þat yrdi drepit. Enn fyrir lysing kom stormr or himni. hvitr synum. ok þar med hagl sva vaxit sem frauka rigndi. þar komu med indverskar myss. er foru i herbudir varar. ok sva storar sem refar. ok bitu bufe vart til heliar. enn eigi med ollu til bana. Ok er komit var at degi. þa komu uglur þvilikar at vexti. gular at klom ok nefi. en svartar at lit. þęr þðktu alla strðndina. ok gerdu oss ecki mein. helldr drogu þær fiska or vatninu med klóm ser. ok atu sealfar. þa fugla lietum vęr þar sealfrada vera. ok sva i brott fara. En leidsðgumenn er oss leiddu i þenna lifshaska. þa lietum vęr briota lærleggi þeira i sundr ok sva hendr. ok þar liggia. at þa er ormar kięmi þar. skylldu þeir þat hafa sem þeir hðfdu oss ætlat. þa var margrætt um. hve harda menn ek hafda er þeir þreyttuz eigi i margfalldri raun. þadan let ek blasa til brottlðgu ollu lidinu. ok stefnda ek rett imoti nordanvindi. þar samnaduz saman indverskir menn oss til motstðdu. Enn riddarar minir varu enn sem fyrr rðskir til arædis. ok hðfdum ver enn sigr ok sæmd. þadan forum mer i Bactria. i þá stadi er audir varu af monnum. þar var gnott gullz ok orma. ok allra gimsteina. þar varu fyrir nockurir varir menn. þat var skamt fra Serklandi. þar komu sendimenn Pori konungs. ok sogdu at hann villdi giarna finna mik. sem sannr vin. þa tok ek riddara bunad. ok lagda nidr konungs skruda. ok for ek med fa menn i þa borg er hann sat. Enn med

atburd. kalladi hann mik til sin. ok spurdi. Hvat gerir Alexandr konungr. edr hve gamall er hann. Enn ek svarada honum sva sem hædandi hann. gamall er hann. hǒfdingi varr. ok sitr inn vid elld ok bakar sik. Enn hann vard feginn er hann skylldi beriaz med mik. þviat hann var ungr sealfr. ok mællti. Hvi vill hann eigi lita aa alldr sinn. ok hvat hann má. ok feck hann mer eitt bref. ok bad mik færa Alexandro konungi. Enn ek sagdi at nǒckurn tima villdi hann mikit gefa til. at þetta bref hefdi eigi skrifat verit. Sidan for ek til lids mins. Enn af þvi sendir ek ydr þessi dæmi. at þer minniz hversu lægt var hans dramb. þviat litlu sidarr. bǒrdumz mit. ok feck ek þann sigr sem ek æskta. Enn þa er ek hafda yfir komit Porum konung. ok eignaz hann. ok hans riki. þa gaf ek honum aptr allt saman. lif ok goz. ok vard hann þvi sva feginn at hann gaf mer meira gull ok gimsteina enn ver gatum med komiz. ok sealfr hann for med mer i austanvert riki sitt. þagat sem fremzt hafdi komiz Hercules. ok Liber. þar liet ek gora likneski eptir þeim or brendu gulli sem adr hofdu verit skurdgod.

þadan forum ver yfir audar heidar. þar varu nogir filar ok ormar. ok forum ver þadan til siofar. ok hafda ek ætlat at fara umhuerfiss heiminn. med skipaher. Enn þeir er þar varu. sogdu hafit þar vera bædi grunt ok myrkt. ok at ǒngir menn þordu at sigla. framm yfir fotspor þeira Hercules ok Liber. þviat þeir varu næstir gudunum. þadan for ek i eystra lut. ok sydra Indialandz. at rannsaka þar landzkost ok i einum stad. fann ek eyri eina þurra. ok reyrvaxna. ok þar or liop eitt dyr at oss. med baki

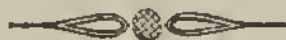
sva hördu sem iarnad vęri. tveggia feta var háárr kambrinn. a halsi hafdi þat höfud sem vargr. Enn annat höfud hafdi þat aa briosti sem nykr. enn klær sem a þvi dyri er ermedrelles heitir. þat er med storum tönnum. ok löngum halsi. þat red þegar a oss ok drap fyrir oss c. riddara. enn ver börduin þat med hömrum ok sleggium. þviat hvarki bitu þat spiot ne gaflavk. þadan forum ver i yztu Indialandz skoga. ok skipadum herbudir lx. milna langt ok breitt. þa var sagt at ver þyrftim at vakta oss fyrir filum. þa baud ek varum mönnum. at fara eptir þeim med vapnum. ok reiddu med ser reinanda svin. ok forum mer med spiotum ok skotum. at drepa þau dyr. þa sam mit Porus konungr mikinn fiolda fila. med ymissum litum. ok sagdi Porus konungr. at þau dyr væri temiandi. ok i orrostu hafandi. en sum vęri æigi ridandi. Sidan liet ek reina at þeim svinin. en filarnir urdu sva odir ok vitlausir at riddarar varir drápu af dcccc. Tokum ver þa i nog. tennr ok bein. ok sva horn. Enn er dagr kom. þa forum ver i onnur Indialandz herud. Ok aa einni heidi. sáám ver karla ok konur. lodin sem dyr med ymissum litum. níu feta hafa. án allra klæda. þat folk heita Indiani. ok lifir medr rán fisk ok vatn. ok eru i tiornum. af þeira nafni heitir Indialand. Enn þa er mer villdum tala med þau. steyptuz þau i vatnit. sem selar. þar varu þeir menn er cenocephali heita. þeir hafa hundz höfud ok geyia. þeir foru at oss. ok villdu rada aa oss. Enn a litilli stundu urdu þeir sva ræddir med boga vára. at þeir vissu æigi hvar þeir skylldu hafa sik. þadan forum mer i þa hina miklu audn er liggr vid sioinn. ok þadan vendum mer aptr. þa liop aa hvass

vindr. sva at ver urdum allir ræddir. ok bad ek herinn i brott fara. þvi at ek ætlada at guds reidi mundi yfir koma. ef ver værim þar lengr. þa komum mer i dal einn. þar kom frost mikit ok sniorr. sva storr sem ullarreyfi væri. ok lietum mer þa gora ellda stora. ok troda snioinn sem vidr komz. þa kom regn sva mikit at sa sniorr vard at ǫngu. þar eptir komu elldingar storar sva at allar heidar þottu brenna. ok hafda ek þa yfir komit fotspor Hercules ok Liber. þa liet ek setia imoti elldingunum heilǫg klædi. ok badum þa fyrir oss. þvi næst fengum ver hæga nátt. þa skein sol eptir i heidi iij. daga. ok heck þo yfir oss svart sky. þa liet ek iarda d. riddara minna er dait hǫfdu i snionum. þadan forum mer vestr aa Blaland. i kastala þann er Hercules ok Liber hofdu i verit. er ǫngum lifanda manni dugdi sidan i at koma. reynda ek þat sva. at allir minir menn þeir er fornarlaust gengu inn. do þegar. þadan for ek til Piciaten. Enn þa er ek hafda ridit langa vegu. mætta ek tveimr gomlum monnum ok spurda ek ef þeir vissi nockur undr i þeiri bygd. Enn þeir sogdu mer at x. daga leid var til þess er þu munt sia þa luti er þer munu undarligir þickia. ok er sa vegr miok vatnlauss. ok þar mætta ek sea .ij. tre. tungls ok solar. þau er taladi aa indversku ok girzku. Solartre med karlligri raust. enn mánatre med kvensligri. ok er ek heyrda sva undarliga luti sagda. hugda ek at þeir mundu gabba mik. ok ætlada ek at lata pina þa til bana. Enn þeir varu stǫdugir i ser. ok redu þvi minir menn mer. at fara ok sia þersa luti. ok reid ek þa med xxx. þusunda riddara. Enn Porum konung senda ek med allan meginherinn til Piciaeen. Mer fengum i

þessarri varri ferd mikinn mannhaska af vatnleysi. ok þar med af morgum ormum. dyrum. ok mödkum. Ok þa komum mer i þa bygd er oss var til visat. þar varu bædi konur ok karlar. klætt gaupuskinnum. ok steingeitahudum. þeir toludu á indversku. þar var reykelsi sva nogt. at heck af hverium kvisti ok med þat lifdu þar bygdarmenn. Ok er ver komum i þann skog. er fyrrnefnd tre stodu i. þa sám ver svartan mann gamlan tentan sem hund. ok meirr enn x. fota háfan. hann hafdi gullhringa i eyrum. ok hengu nidr or gimsteinar. hann var byskup þess stadar. hann heilsar mer ok spurdi hvi ek var þar kominn. enn ek sagdi at ek villdi sea tre solar ok mána. hann baud oss nidr at leggia bellti. ok vapn vár. yfirklædi ok skoklædi. ok bad. þa inn ganga sem reinir vęri. ok fyrir utan kvenna ást ok losta. Næst honum geck ek inn med ccc. riddara. hann sagdi æigi lofat vera at koma til solartres fyrri enn sol kiemi upp. ok æigi til manatrés fyrri enn tungl kiemi upp. for ek þa vida um gardinn. ok var þar hinn sætazti ilmr. hvert tre bar þar noght balsamum. Enn er ek liet spretta berkinum til tressins. þa rann þar ut sva sætr dryckr. sem ek hefir sætaztan druckit. ok þar drack ek í nog. ok allir þeir er med mer varu. Enn i midium skoginum. stodu þau hin helguztu tre. lik cipresso .c feta haa. þersi tre kalla Indiar beblonas. þau eru lycklaus sem sef. þetta undrada ek. ok sagda ek þar æigi mundu skorta regn sem þersi tre uxu. En kennimadrinn sagdi þar alldri koma regn innan gardz. ok engin dyr. æigi ormr ne fill. æigi örn ne fugl. ok sva sagdi hann at þau tre gretu bædi. þa er sol ok tungl vendu aptr sinum rásum. Baud hann oss á kne

at falla. ok stocka at kyssa. ok bidia til solar ok mána. at þau gięfi andsvǫr spurdum lutum. þa spurda ek hvart þau mundu svǫr veita á indversku. edr girzku. Byskup svaradi hvartveggia svarar solartreit. enn mánatre hefr upp aa girzku. enn lykr aa indversku. Enn þa er mer tǫludum þetta saam ver at solargeisli kom á tretoppinn. þa mællti byskup. Bidit nu. ok spyrit hvers þer vilit. þa spurda ek ok bad ek. at ek skyllda sigrat faa allan heiminn. ok koma heill heim til modur minnar ok systra minna. En treit svaradi þegar raustliga á indversku. þu Alexander usigradr. Einn skalltu drottinn vera allz heimsins. enn ecki skalltu til fostrlandz þins koma. Ok er tulkar sogdu hvat treit hafdi sagt. þa gretu allir. Ok at kvelldi þess dags fórum ver til manatressins ok med mer Perdicas. ok Diomedes. þa spurda ek treit hvar ek skylldi lifit láta. Enn þegar manaskin kom á treit. þa svaradi þat a girzku. þu hefir nu fullan þinn alldr. þviat aa odru aari i marcio manadi. muntu andaz i Babilon. ok man sa svikia þik sem þik varir sizt. þa gretu allir er vid varu staddir. Sidan forum mer i brott. ok til vatz þess er fellr i vestr. betr enn milu breitt. ok þadan forum ver til siofar. þar varu fyrir indverskar þiodir. klæddar dyrahudum. þær gafu oss blauta kyrtla af siodyrakalfa skinnum gerva. þar drogum ver madka digrari manz læri. hverium mat betri. þar varu fiskar undarliga storir. þar varu ok þeir fiskar er taka skylldi med kerulldum þeim er ger varu af filsbeini. til þess at æigi skylldu konur þær sem foru i vatninu. ok lifa med rá fiska. bita þau edr briota. þær varu vanar at taka ukunna karlmenn. þa er svima i þvi vatni. ok draga til grunnz. ok hallda þeim þar til

þers er þeir hafa bana. edr draga þa upp i reyr. ok naudga þeim at eiga skipti med sik. ok at eitr þat sem af þeim kemr komi á limu karlmǫnnunum. til þers at þar af deyi þeir. Tvær tokum mer af þeim ungar meyiar ok einkar fagrar at aaliti. Ok i þvi vatni varu morg þau undr er ek vil ecki af segia. I vatnit fellr áá su sem heitir Boreum flumen. þar kemr upp or sealfum árbackanum. sva liggr hon til. vestanvindr. utnyrdingr. ok nordanvindr. þadan forum mer aptr i Serkland til Babilonar. Enn hver svik ek feck þar. edr hvern dauda. þa hirtir ek ecki minum eptirkomendum at syna. Heilsa mædr mina. ok systr minar. kiȩrliga. væntir ek meistari. at þetta skrifa ek sidarst til ydvar a minum dogum. Valete.

ANMÆRKNINGER.

Pag. 2 Linje 13 var sagt *saal.* B; A *har her uden Tvivl feilagtigen:* var oc sagt. — 28 ættleri B; A *har* attlere, *hvilket maaske kunde være ligesaa rigtigt, da* átt *og* ætt *ofte vexle.*

- 3 16 rvfinn A; vfinn B. — 19 fyrir brugðnu oc bloðrauðo litar aptc, *saal.* A; fyrir brugdinni ok blodlaussi litar háttu B; *Mester Galterus's latinske Digt har her:*
Ergo ubi flammato vidit Philippida vultu
(Accusabat enim occultam rubor igneus iram)
Flagitat, unde animus incanduit, unde doloris
Materiam traxit?
Den förste Læsemaade stemmer temmelig nöie med den latinske Original, og Vanskeligheden ligger kun i Ordet litarapt, *hvis Betydning dog efter Sammenhængen og Latinen ikke kan være tvivlsom: hans Vrede kunde ikke dölges formedelst hans forandrede Ansigtsfarve* (rubor igneus). *Kunde* litarapt *staa for* litarhapt (litr, hapt) *den ligesom fastholdte, stadige, regelmæssige Teint, eller være forskrevet for* litvarp, *analogt med* litverpr, *som skifter Farve, og* litverpast *at skifte Farve? Den anden Læsemaade viser sig strax som uægte baade paa Grund af det urigtige Tillægsord* blodlaussi, *og Hunkjönsordet* hátta, *der saavidt vides ellers ikke forekommer for* háttr.

- 4 13 havcrscliga *saal.* A; hæverskliga B. — 19 manna - domi, *saal.* B; raða manna mnn A, *hvor det andet til* hvarke *svarende Led er udeglemt.* — Fegirndinne - rangdomino;

Ordfölgen er: mest af rangdømino verðr þér þo kent fegirnðinne, *de fleste af dine uretfærdige Domme blive dog skrevne paa din Pengebegjerligheds Regning. Til Sammenligning anföres her det tilsvarende af det latinske Digt:*

Si lis incidit te judiec, dirige libram
Judicii, nec flectat amor, nee munera palpent,
Nec moveant stabilem personæ acceptio mentem;
Muneris arguitur accepti censor iniquus:
Munus enim a norma recti distorquet acumen
Judicis et tetra involvit caligine mentem.

Pag. 5 L. 21 akaflega, *skrevet* akaplega *i* A; akafliga B. — 30 gnægra til en vilinn at gefa, A; eigi iafnnogt at gefa sem vilinn B. — 31 fættiz A; þverri B.

\- 6 29 scallattu A; eigi scaltu B.

\- 8 12 afl, *saal.* B; alf, *feilskr.* A. — 22 aðr var oe A; oc *mangler, og som det synes med rette, i* B.

\- 9 3 at samþyektum A; at samþyckianda B — 20 mart arøðissnart A; snarpt aarædis B — 21 at tvoro undarlect A; af ollu undarligaz B.

\- 10 18 eigi varð Alexander (*bör læses* Alexandro) meira fyrir *o. s. v., det faldt ham ikke vanskeligere o. s. v.*

\- 12 3 þá lattu, *saal. rettet;* latta eigi A, *dog er* eigi *senere udströget;* lat þu eigi (borgina heila standa) B. *Latinen har:*

At si tanta tibi cives torquere voluntas,
Soli parce solo, divis ignosce locorum!

— 22 or festum A; or lægi B — 23 þioðsynlict akall A; geysiligt kall B.

\- 14 4 Troia *rettet,* Troio A; þat er sagt at þar hafi stadit Troca fyrrum B.

\- 16 32 hneigia, *rettet for* hnegia A; — storgettinga A; storhöfdingia B.

\- 17 10 vaniz B; vañiz A, *dog synes Stregen over* n *at være tilföiet af en nyere Haand.* — 19 bilife, *saal. baade* A *og* B.

Pag. 19 L. 2 þeyge A; þo trautt B — 18 var honom mikit um A; fystiz hann B.

- 20 10 teppa A; stemma B.

- 21 7 aukendr *feilskr.* A; audkendr B.

- 22 19 Cignus A; Tignus B; *skal være* Cydnus, *s. Curtius III. 5.*

- 23 26 sifleytt, *saal.* B; sifleytc A *ved Skrivfeil* — 29 alldrege *rettet,* alldrega A.

- 24 5 þa ferr (*feilskr. for* fer *d. e.* fær) nú - mína, (*da Darius's Hær er os saa nær) saa faar man ikke anbragt nogen sen Lægedom, Helbredelse for min Sygdom d. e. da maa der anvendes en hurtig Kur* — 7 berkia A; hlacka B. — 24 a kyrðom A; í kyrdum B.

- 25 32 konungr hafði brotit, *tilf. efter* B, *mgl. i* A.

- 26 18 Alexander, *saal. rettet,* Darius A. — 30 gerzcr A; girzkr B.

- 28 13 holinom, *saal.* B; holminom, *feilskr.* A. — 20 holenom *rettet,* hogenom A; B *har* aa hauginum ok aa vellinum *istf.* a. v. vt ifra h. — 24 þegðe A; mætti eigi B.

- 30 7 þat folk, *saal.* B; þat *mgl.* A. — varir spenna A; ydrir taka B.

- 31 3 veriaz - flottamonnom A; beriaz i stad ok hafa usigr B — 15 hefir A; hefr B — 16 er nu okominn at eins A; er ukominn at eins til þeirra B. — 21 Vapn vapn Grickir A; vapniz Girkir. vapniz Girkir B.

- 32 9 til rasar A; til skrautz B.

- 33 8 biðr, *saal. rettet ifölge* B, *som har* bidr; bitr A. — 10 þrongr A; þrǫngir B — 14 slikom sva A; sva *mgl.* B — 18 þeir late oc ecke sǫ́ín at ser A; eigi lati þeir sein at ser B — 27 ýskt A; æskt B — 31 tǫmðot A; tǫmdut B.

- 35 3 ann ec, ec *mgl.* A; *tilf. efter* B. — 14 hagleic *rettet,* hagleit A; hagleik B — 9 fleiri A; skyrri B — 28 skrifat *saal.* B; skripat A.

- 37 18 riðlaz A; ridaz B — 20 vaselegir *rettet,* vaslegir A;

hellzti vaskligir B. — 32 um rið, um *tilf. efter* B; *mgl.* A.

Pag. 38 L. 16 Hircani *rett. for* Hirtani.

- 39 5 hefir A; hefr B — 24-25 velborenn *rettet,* verborenn A; valborinn B.

- 40 11 Grickiom *rett. for* Serkiom, *hvilket staar baade i* A *og* B — 13-14 piripo þeim er í stóð A; pirabio þeim steini er þar var i settr B; *maaske* pyritis *eller* porphyrites — 25 aulboga *rettet,* aulbgga A — 31 á gista A; á *mgl.* B.

- 41 19 vebranda *saal.* B; ebranda A; *hellige Brande, Fakler. Den latinske Original lyder her saaledes:*
Seminat in Persas leti genus omne cruentas
Excutiens Bellona faces: gemit ille recluso
Gutture, trajecto jacet ille per ilia ferro. —
25 sprauclar A; spradkar B.

- 42 17 eilif *rettet,* elif A; eylif B. — 22 ciapel A; zappel B; *middelhöitydsk* schapel *Krands,* lôrschapel *Laurbærkrands, oldfransk* chapel *for* chapeau. — 25 akostom hans A; ordum hans akðfum B.

- 44 13 ferr fimt A; verdr fimt B. — 17 komno herfangino, *saal.* B; komnom herfanginom A.

- 45 1 secð *rettet,* seð A; sekt B. — 5 gamlan *saal.* B; gamal A. — 13 óveno A; uvenio B.

- 46 32 flaca A; fleka B.

- 47 24 aftaka *mgl.* B. — 27 megum A; megin B.

- 48 5 leggia *saal.* B; legia A. — 14 þeir at *tilf.* B; *mgl.* A. — 15 Ecke gerir A; ok gðra B. — 22 faðer *tilsat efter Gisning, aabent Rum i* A; son B.

- 50 10 rike sinǫ A; riki sitt B.

- 52 4 grǫnar ekrur A; grænir akrar B. — 24 undraðiz *rett. overensstemmende med* B; undroðoz A. — 26 vollde A; olli B.

- 53 28 *efter* i þeim bø *tilf.* A er siðan, *som uden Tvivl er en feilagtig Anticiperen af de Lin. 29 ligelydende Ord.*

- 54 2 halfrökkvið, *halvmörkt, tusmörkt; Ordet forekommer*

ogsaa i den ældre Edda 81 b, Lin. 13: er rekvið var, *da det var bleven mörkt; da man nu ogsaa har et Præs.* rökkr *det mörkner (f. Ex.* eigi verðr þat alt at regni, er rökkr í lopti, *ikke bliver alt til Regn, som ser sort ud i Luften) saa kunde maaske disse Former være Levninger af et reduplicerende Verbum* rökkva, *Præs.* rökkr (*Præt.* rjók), *Partic.* rökkvinn, *analogt med* höggva. — 9 bardagastefs A; bardagatima B. — 13 sofna A; dofna B. — 14 mart A; fast B. — 18 stórar ár *saal.* B; stór ár A.

Pag. 55 L. 2 rymmaðr A; hrumadr B. — 18 ofrike mikils loga A; mikilleika logans B.

\- 56 15 *og* 27 drotningona A; drottningina B.

\- 57 1 kveika A; kveikia B. — 9 kløðe sín oc ryskt sec A; hár ok klædi B. — 12-13 at firekoma þvi i þinne tiðendasogn, ef enn *o. s. v. Nöl ikke med at tilintetgjöre ved dine Efterretninger det, som (eg. hvis noget endnu) er tilbage af, saal.* A; *i* B *har Afskriveren forstaaet Stedet anderledes, han har nemlig taget* fyrirkoma *i Betydningen anbringe, fremkomme med, og derfor bortkastet* í því *og* ef, *og læst* at segia mer tidindin, enn *o. s. v.* — 23 boðom *saal.* A; badum B. — 28 liopomz A; liop B.

\- 58 12 kono *saal. rettet,* kona A.

\- 60 13 xxx^m A; med þrimr tigum B. — 32 er eigi var A; er sva var B, *vel rigtigere.*

\- 65 28 þeir aðrir mælte, *saal.* A, *hvor kanske* mælto *vilde være rigtigere, dog kan det fölgende* hverr *være Subjekt for* mælte, *og* þeir aðrir *betragtes som Apposition.*

\- 66 9 betr bera A; bæta B. — 30 aftaka *saal. rettet,* at taka A. — 31 Athlas *rettet,* Athals A; Atlans stakadi B; *foran* Athals *staar i* A *et Mærke, der henviser til Margen, hvor Afskriveren af Sagaen har tilföiet med mindre Bogstaver:* [f]abulosum est.

\- 67 8 liope A; hlypi B. — 23 at fara scipino A; fara at skipinu B; storme *saal.* B; storma A. — 24 hovuðbendum A; höfudtognm B.

Pag. 68 L. 2 meta við A; matu svðr med B. — 13-14 *for* þeira -Braeta *har* B Baktrianorum — 26 laðruna A; ránsmanna B.

- 70 4 sannaðe *rettet,* sanaðe A; syndi B. — 9 torbreytlegr A; torsottligr B. — 13 Tibris A; Tiberis B. — 18 þer erv vpp loknar A; þeim er upplokit B. — 22 þiapel A; zappel B, *sml. Pag. 42 Lin.* 22 — 32 sino rettsyne A; sinni rettsyni B. *Hvad der her og paa næste Side er trykt med Petit, er i Codex tilskrevet i Margen med Henvisningstegn til Texten, og med samme Haand som det övrige skjönt mindre Bogstaver.*

- 71 15 latr A; hlátr B.

- 72 7 tekr A; rekr B.

- 74 2-3-4-5 seyle þeir-kerrunum styra A; skylldu þeir undan vikia ok lata hina laupa a glæ. en vikia sidan aptr. ok vinna þeim slikt illt sem þeir megu B.

- 75 12 at gulle ok g. *saal.* A *for* af g. o. g.

- 76 19 dykr *saal. baade* A *og* B; *og dette er sikkert den rette gamle Form af Ordet* (*ikke* dynkr); *saal. ogsaa Cd. Mmb. Arn. Magn. 489 qv. fol.* 5 *b* (Bárðar Saga Snæfellsáss) heyrdu þeir dyki mykla. — 21 *her falder i* A *en Lakune af* 2 *Blade der er udfyldt efter* B.

- 79 5 *her burde man maaske for* er þo *læse* en þo.

- 81 24 ser hann sina menn flyia, *saal.* B; *for* flyia *bör maaske læses* fylgia; *Alexander ser sine Mænd fremdeles fölge efter Perserne, uagtet deres Vaaben vare blevne slöve og de selv udmattede; han holder dem derfor tilbage og angiver som Grund, at Natten stunder til* (sakaz um þat er nattin nalgaz). *Curtius IV 16:* Alexander, instantibus suis, impune abeuntem hostem sequi permitteret; hebetia tela esse et manus fatigatas, tantoque cursu corpora exhausta, et præceps in noctem diei tempus caussatus est.

- 82 15 *med de Ord* en beriaz *begynder atter* A. — 16 bardaganum *rettet,* bardanum A.

- 83 3 einga, *saal. rigtig* A; *de ældste og bedste Haand-*

skrifter adskille nöiagtigen de to Ord einga *og* einka; einga, *eneste, Angelsax.* ânga, *Oldht.* einago, *Oldsvensk* ênga; einka, *fortrinlig, særdeles, intim (jvf. S. 124), er Gen. Plur. af det ubrugelige Subst.* eink, *hvoraf ogsaa* einkar, einkum; einka vin, *intim, fortrolig Ven* (ilt er at eiga þræl fyrir einka vin), einga vin, *eneste Ven.* — 24 Forom nu þar sem ek kom aðr á i, *saal.* A; Snuum nu i B.

Pag. 84 L. 3 rǫma A; roma B. — boren ván A; þeim orvænt B. — 27 harða *saal.* A; hardla B.

\- 85 1 a sialvum - við hann A; at engin bryti bág med Alexandro B. — 25 af staðenum, af *tilsat efter* B; *mgl.* A. — 30 spakleik *rett. for* spaklek.

\- 86 1 iammikenn prís A; iafnmikilli virding B. — 5 lovat A; lofandi B; í annan stað se þat, *saal.* B; í annat stað se *ur.* A. — 13 segir hann A; segir hann meistarinn B.

\- 87 3 staðe *rettet,* staða A. — 16 orscamma A; ðrskamma B. — 18 kveycir A; kveikir B.

\- 88 6-7 sannliga proḃa A; þeckia ok profa sannliga B. — 27 Susa *tilf. efter Gisning; aaben Plads for Navnet i* A; Tyrus B. — 28 fǫr þar A; fær hann þar B.

\- 89 15 flaka A; fleka B; *saal. ogsaa i det fölgende.*

\- 90 14-15 bliða baksletto A; hagligan bakslett B.

\- 92 13 verðr gagnleiðet A; var gagnleidi B.

\- 93 20 limona A; liomana B; *den sidste Læsemaade synes at burde foretrækkes.*

\- 94 31 oss *saal.* B; ser A.

\- 95 5 ofarsolld *saal.* B; farsǫlld A. — 24 veðr, *saal. rettet ifölge den latinske Original:* Pectore femineo vernalis certior aura est, Mollior est adamas; verðr *feilskr.* A. — 25 adamas *rettet for* amadas.

\- 97 6 Bracta A; Bœktria B; *og saal. ogsaa i det fölgende.* — 14 drengiligan A; eigi drengiligan B, *maaske rigtigere.* — 15 verðr A; væri B. — 29 reiðe A (*Lat. Orig.* dignis laudibus efferre); riti B.

\- 98 25 altungar *rettet for* attungr.

Pag. 99 L. 16-17 þa neyta þeir sva þeirar gulo (gulu B) *o. s. v. Latinen har:* Narbazones igitur sceleri jam tempora nactus Opportuna suo: „Scio, rex, quæ dixero," dixit, „Displicitura tibi. — 23 eigu *saal.* B; eign A.

- 100 20 heillt *rettet for* hellt.
- 101 32 leggia *rettet for* legia.
- 102 3 sva openb. *saal.* B; óopenberlega A.
- 103 3 grizko *forkortet i* A, *kunde derfor ogsaa læses* girzko.
- 105 9-10 sem alla aðra *tilf.* B; *mgl.* A. — 16 morgo, *saal.* A; lǫngu B.
- 106 20 Gricki *rettet for* Griekia.
- 107 2 sa otte en *saal.* A, *hvor* en *staar for* er.
- 108 25 rǫma A; roma B. — 26 hvern hasca, *med disse Ord begynder 1ste Blad af* C.
- 109 8 iamþiokvar, *saal. synes ogsaa* C *at have, skjönt noget utydeligt;* jafnþyckvar B. — 13-14 halvan þriðia tog (tog C) mílna A *og* C; halfa fimtandu milu B. — 23 sporana *saal. rettet;* sporara A; *Ordet er ogsaa feilskrevet i* C, *der synes nemlig at staa* sporare, *dog ere de sidste to Bogstaver utydelige, og kunde maaske læses* na.
- 110 3 at segia *saal.* C; segia A. — 5 foriflaz *saal.* A *og* C. — 6 aflamvnenn *saal.* C; aflamvnnenn A; *for* þeir mone for. at etia við afl. *har* B: þeim ægi aflamunrinn. — 6-7 Bessus sva m. v. b. at h. oc á. sem at svikum. *saal.* A *og* C; þeir Bessus verit iafnskeleggir til orrostu sem til annarra svika B. — 28 kviða *saal.* A; at kviða C. — 29 þviat, *med dette Ord ender 1ste Blad af* C.
- 112 11 rauva A; riufa B. — 15 hafðe *rett. for* hofðo.
- 114 8 stvnder *rett. for* stvndar.
- 113 3 hvartveggia *rett. for* hvatveggia. — 6 mestr i mielo *saal.* A; mestr i virdingu i minu B. — 14 en þęr A; ef þær B. — 15 tilstundan A; velgǫrninga B. — 18 svelga A; svelgia B. — 22 Nummus *rett. for* mummus.
- 116 24 forellrum *rett. for* ferellrum. — 26 lege A; leidi B. — 30 auklun A; ǫklun B.

Pag. 117 L. 8 þriðiunga *rett. for* þriðiungia. — 21 sara A; sar þeirra B.

- 120 17 langt *rett. for* lang.

- 121 10 Caucasus *saal.* B; Causanus A. — 12 orvamęl *saal.* A; oruamæli B; A's *Læsemaade er maaske blot Skrivfeil for* orvamęli *eller* orvamal, *da Ordet ellers forekommer som Masc. i disse to Former:* örvamælir, örvamalr. — 29 buer *saal. rettet,* byer A; bukr B.

- 123 7 þetta morð fiar; morð *staar formodentlig her i Betydningen Masse, stor Mængde (saaledes bruges Ordet endnu paa Söndmör i enkelte Forbindelser); man kan vel ikke saa let tænke paa nogen Skrivfeil for* þessi merð (*d. e.* mergð). — 21 ellzenz *saal. rettet,* ellenz A; elldzins B.

- 124 31 Lechalaurum A; Latharium B.

- 126 6 flyia til, til *tilsat efter Gisning*; *mgl. i* A.

- 127 6-7 hallda því-í sino male, *saal.* A; haga þvi mali val, er hann vill suara fyrir sik B. — 27 *her begynder 2det Blad af* C *med de Ord:* i fiorraðum við. — 30 fylgt at (*sc.* þvi, *heri, i denne Sag*) hans raðe, *saal.* A; fylgt hans raði C.

- 128 15 ýmet A; æm C.

- 129 5 einorð A; einurð C. — 7-8 til hans *saal.* C; hans *mgl.* A.

- 130 1 margfolldom *rettet,* marfolldom A; margfaulldum C. — 15-16 hitt minnr A; þat miðr C. — 16 þann A; þat C. — 20 einn, *med dette Ord ender 2det Blad af* C, *og Fortsættelsen fölger paa 3die Blad, der begynder med* hverr mestr kappi *o. s. v.* — 25 nockor A; naeqvar C.

- 131 11 þessi maðr A; sia maðr C. — 18 Sviþioð A; Sviðioð C. — 19 þesse en sama A; sia en sama C. — 25 flytiaz *saal.* C; flyiaz A. — 28 ęrende A; eyrende C.

- 132 7 píndir A; pyndir C. — 11 þiekiz oc er. vera *saal. baade* A *og* C; *Meningen maa være:* þiekiz vera oc er. — 13 etall ryðr *saal.* A *og* C. — 15 lasse A; hlasse C. — 16 úruggr A; oruggr C. — 18 barz A; barðz C.

— 19 lattv A; lat C. — 22 þessi þioð A; sia þioð C. — 31 á varo landc A; i varu landi C.

Pag. 133 L. 1 nockorn A; nauccurn C. — 2-3 undrumz ver mioc A; undrumc uer miauc C. — 5 seilaz *saal.* C *og* B; seliaz A. — 13 Scithiam er, *med disse Ord ender 3die Blad af* C. — 24 eyðemorc A; hreysnm B.

- 134 5 scrivat A; markat B. — 19 ofrefle *rettet*, ofrafle A.

- 136 30 iðrottamaðr, *saal. synes* A *at have, men meget utydeligt og usikkert;* foruitri B, *hvilken sidste Læsemaade maaske burde været optaget i Texten.* — 31 aðrir filar, *saal. synes* A *at have;* ne cinn annarra B.

- 138 27 eigi spara *saal. rettet;* eiga spara A.

- 141 25 einn af, *saal. rettet;* einarst, *temmelig tydeligt* A.

- 142 4 filonom er þeir fara at þeim, *meget utydeligt og usikkert i* A. — 9-10 þviat r. d. m. m. en boð, *af det sidste Ord sees kun Bogstavet* ð, *man skulde i Fölge den latinske Original her vente* konungs boð *ell. lignende:* Cum d u c i s imperio metus acrior imperat illis. — 11 liðsens *rettet for* liðens.

- 144 3 oc eggiar, *med disse Ord begynder 4de Blad af* C. — 11 ec scal A; iak scal C. — 19 glefsir A; glepsir C. — 30 einorð A; æinurð C.

- 145 10 *foran* sinn scaða *indsætter* C: er hann ser. — 26 laget A; lagt C. — Saudrache, *skal være* Oxydrache, *jvf. Curt. IX 4.*

- 146 22 þa er, *med disse Ord ender 4de Blad af* C. — 28 rauscleic A; raustleik B.

- 149 20 þo A; þa B.

- 153 5 skelkia iafnan at oðrom, *spotte over, drive Spot med; saaledes bör ogsaa Ordet forklares i Verset Gautreks Saga Fornald. Sögur III 37 (Munchs og Ungers Oldn. Læseb. S. 12), hvor* skelkja *og* skop draga *blive Synonymer. I Codex Arn. Magn. 619 qv. S. 144, 17 anföres Stedet af Brevet til Galaterne 6,7:* Farer ikke vild, Gud lader sig ikke spotte, *saaledes:* Nolite errare, Deus non irridetur; hirðið ęigi at villa Crist, þviat guð

lætr æigi skiælkiasc. — 9 kligir, *saal.* A *og* B; *Ordet heder altsaa* klígja (klígða) *föle Kvalme, have Tilböielighed til at kaste op; saaledes endnu i Bergensstift* hann klir (klidde), *og i Thelemarken det afledede* kligta, *med samme Betydning, hvor det oprindelige* g *kommer til Syne; paa Island bruges nu* klía (klíaði) *som impersonalt m. Acc., hvilket sikkert rettest burde skrives* kligja. — 16 lunderne *rettet,* lundarne A.

Pag. 155 L. 11 plaxa noekor horðnoð A; flati nðckurr hardnadr B.

- 156 10 sterct *rettet,* stere A.

- 158 18 *efter* Saxlande *tilföier* B: Danmork Suiþiod ok Englandi.

- 159 20 aumbuna A; launa B. — 21 hvatleik *rettet,* hvatleitk A.

- 160 3 at fleiri *rettet,* oe fleiri A. — 19 heimrenn A; himinninn B; dauða *tilf. efter* B, *mgl.* A. — 27 er sem lettast A; skein sem fagrligast B.

- 161 3 dogg a gras *saal.* B; dogg a dag A.

- 162 3 *efter de Ord* sva hverr sem komaz ma *indskyder* B: Alexandr konungr kallar til sin ritara sina. ok segiz vilia senda eitt bref meistara sinum Aristotile adr hann ferr af heiminum. þat var sva latanda sem her segir, *herpaa fölger det her som Anhang trykte Brev, og dernæst:* Eptir þat er Alexandr konungr hafdi skrifat til meistara sins slikt er hann vildi. ok hefir nockut verit af sagt litr hann um sik *o. s. v.*

- 163 13 sa er snuet hefir i sina tungu, *saal.* A; B *derimod har istedenfor dette:* Brandr byskup Jonsson. er snðri þessi sogu or latinu ok i norrænu. þa var lidit fra upphafi heimsins er Alexandr konungr andadiz iiii þusundir ok niu hundrat (*Arne Magnussons Rettelse for* tigir) ok einn vetr. hann hafdi þa er hann andadiz xxxiii aar. ok einn manad. þa varu til higatburdar vars herra Jesu Christi cc. ix tigir ok ix vetr.

ORDREGISTER.

a, -at, *nægtende:* vara *d. e.* var eigi 3[28]; 44[4]; era *d. e.* er eigi 5[9]; 108[23]; skallattu 6.

æfilok, *n. pl.* Död, Endeligt. 36.

ættartal, *n.* Slægtregister. 29[23].

ættleri, *m.* Vauslægtning, Udskud i Slægten. 2.

áfall, *n.* Uheld, Ulykke. 82.

áfelli, *n.* Uheld. 57.

afhögg, *n.* Afhuggen; hönd maklig afhöggs, som fortjener at hugges af. 34.

aflaga, ulovligen, imod Lovene. 153.

aflamunr, *m.* Overmagt, (Forskjel i Styrke). 110.

afleiðis, af Veien, bort; draga a. skaffe tilside, fjerne. 153.

afleitligr, afstikkende, fæl af Udseende. 96.

afreksverk, *n.* Heltegjerning. 30.

afrækja (kt) oftere afrækjaz, forsömme, negligere, *m. Dat.* 4[24]; *alm. m. Acc.*

ágirni, *f.* Havesyge, Begjerlighed. 93.

áhlaup, *n.* Anfald. 3.

áhugi, *m.* Lyst, Higen. 141.

ákafi, *m.* Iver, Heftighed; í ákafa, heftigen. 44.

ákall, n. Raab, Skrig. 32.

ákefð, *f.* = ákafi, Iver, Heftighed. 24.

ákögst, *n. pl.* Bebreidelser. 42[25].

aldrlag, *n.* Död. 98.

alðýða = alþýða, f. Almue, Menigmand. 21.

áleitni, *f.* det at vælte sig ind paa, ville til Livs. 153.

algyltr, forgyldt over det hele. 21[4].

alsveittr, ganske vaad af Sved. 22.

altari, *n.* Alter. 20.

ánauðugr, som er i Trældom. 96.

andróði, *m.* Roen imod Vinden. 119.

andstreymr, som strömmer imod; a. örlög, ugunstig Skjebne. 69.

áverki, *m.* Saar. 38.

bæði; með móður hans ok systur, er bæði var ok kona hans, 45[5], som baade var (det, *nl.* hans Söster) og hans Kone.

bágr, *m. kun i Udtr.* brjóta bág við einum, sætte sig op imod. 49. (bágr, *adj.* vanskelig, slem; *jevnför* seinn, hræddr).

á bak, bagefter; jafnan kemr logn á bak vindi. 15.

baka (að) bage, varme. 170.

bakki, *m.* Bakke. 28.

baksletta, *f.* } Anfald i Ryggen, Overfald bagfra. 27. 44. 90.
bakslettr, *m.* }

bál, *n.* Baal. 123.

bardagastef, *n.*, *s.* stef.

barki, *m.* Barke, Strube. 41.

barnsbein, *n.*, frá blautu barnsbeini, fra den spæde Barndom af. 71.

bárufall, *n.* Bölgegang. 50.

beiddr, opfordret, udæsket, *df.* ophidset. 80[11].

bein, *n.* Ben; hafa ekki bein í hendi, ingen Kraft have (ikke have Ben i Næsen). 29.

beinn, lige; et beinsta, 30, den korteste Vei; beint fyrir dyrunum, 120, lige for Dören.

beiskr, bitter, besk; forbitret. 122.

beita (beitta) hest fyrir vagn, spænde for. 20.

benda fyrir, antyde forud, bebude. 33.

bera á sik, hænge paa sig (om Klæder, Stads). 34[3].

bera á, vise, lægge for Dagen: raun bar á, 14; bera einn í róg, bagtale. 25; bera af einum (högg *o. desl.*), afparere. 40; bera einn afli, overvælde. 71; vân þikkir borin, 84, det synes at være ude med Haabet om at; bera fyrir borð, 105, kaste over Bord, hlut ens fátœkja, negligere den Fattiges Part.

berkja, hovere, hovmode sig. 24[6]. (*Angl. Saxisk* beorcan, *Engl.* bark, at gjö). *hf. maaske* digrbarkliga, hovmodigen.

bið, *n. pl.* Töven, Dvælen, Venten. 118; 119; 129.

bíðandi, *pl.* bíðendr, *m.* som bier, venter. 119; bíðendr byr eiga, en bráðir andróða.

bik, *n.* Beg. 29.

bílífi, *n.* yppigt Levnet. 17; 34; 45. (Dette Ord er maaske det Angl. Sax. bíleofa, *m.* Levnetsmidler, og har antaget en noget fra den oprindelige modificeeret Betydning, hvilket oftere er Tilfælde ved Ord optagne af andre Sprog).

birti, *f.* Klarhed, Skin. 55.

dreyma (d) impers. mik dreymir, jeg drömmer. 30.
dreypa (t) lade dryppe. 153.
dreyrgjarn, blodbegjerlig. 31.
drós, *f.* Pige (*oftest i Poesi*). 70; 152.
dróttinsviki, *m.* som forraader sin Herre, Forræder. 106.
dúfa, *f.* Due. 168.
duga; fátt er svá ilt, at einugi dugi 46, faa Ting ere saa slette, at de jo due til noget.
drótna (að) beherske, einnum. 142.
dul, *f.* Indbildskhed. 29.
dumbr, stum, umælende. 166.
dvergmäli, *m.* Gjenlyd, Ekko, 35. 67.
dýflissa, *f.* underjordisk Fængsel. 94.
dykr, *m.* Dunk, Lyd som af noget der falder. 76.
dyljaz við eitt, benægte noget. 140.
dynja (dundi) dröne, larme; styrte frem, d. á hæla einum, i Hælene paa. 11.
dýrt er lätanda dróttins orð, 128, sin Herres Ord maa man hædre, Tjeneren maa udföre sin Herres Bud.
efaðsamligr, tvivlsom, 5, (efaðr *for* efi, Tvivl) *skrives ogsaa* efaðarsamligr.
efaz i, være i Uvished om. 31[6].
efstr, överst; sidst, enar efstu stundir. 161.
eggjan, *f.* Eggen, Tilkyndelse. 42.
ei, altid, stedse; ei ok ei stedse og altid. 120.
ei *d. e.* eigi, 54[13]; 67[7]; 121[23].
eiga (átta) undir sér, have Tillid til sig selv, stole paa sig selv. 145[1].
einarðarlauss, uoprigtig, trolös; e. hlätr. 71. (einörð, *f.* Troskab; Oprigtighed.)
einga, eneste, (*maa ikke forvexles med* einka, *jvf. Anm. til Pag.* 83[3].)
einka, særdeles, fortrinlig; einka vin, intim, fortrolig Ven. 124.
einkar, overmaade, einkar stórr, 168.
einkum, specielt, netop, fornemmelig. 21; 101.
eins = at eins, alene, ikkun. 133.
einörð, *f.* Oprigtighed, Ligefremhed. 150.
einvalalið, *n.* udvalgte Tropper. 92. (einval, *n.* Udvalg.)
einvald, *n.* Enevælde, Herredömme. 118.
eitr, *n.* Gift. eitrtandraðr, giftglödende (tandr, *n.* Ild.) 168.
ekra, *f.* opplöiet Land. 52.

eldaz (d) blive gammel. 156.
elding, *f.* Lynild. 41.
eljunlauss, kraftlös, manglende Arbeidsdygtighed. 100.
elligr *d. e.* eldligr, af Ild. 65.
emk *d. e.* em ek, 29^{20}.
en = ef, 96^{9}; = er, *pron. rel.* 107^{2}. 145^{11}.
endadagr, *m.* sidste Dag. 103.
endalykt, *f.* Ende. 93.
endimark, *n.* Grændse. 62.
endrbœta (tt) forbedre, sætte i Stand igjen. 51.
eptirför, *f.* Forfölgelse. 109.
eptirlæti, *n.* Eftergivenhed (*af* eptirlátr.)
eptirmæli, *n.* Smiger. 71. 153.
erendreki, *m.* Ærendsvend. 148.
etja, (atta) við einn, kjæmpe med. 110.
eyðimörk, *f.* öde Strækning. 23. 133.
eymd, *f.* Elendighed, Jammer. 95.
fá (fékk) faa. fáz við, kjæmpe med. 22. 52.
faðma (að) favne, omslutte. 86.
fættaz, tage af, blive faa. 5^{31}.
fágætr, sjelden (*eg.* som sjelden faaes.) 56.
fagnaðaröl, *n.* Glædesgilde. 150.
falla (féll), ekki má falla við um hamingjuleysi mitt, 110, Intet kan blive til Forandring for min Ulykke.
falr, föl, falt, hvad der er tilfals, kan kjöbes. 61.
fals, *n.* Falskhed, Bedrag. 74.
fang, *n.* hvad man bærer paa éngang, Dragt, Byrde; taka í f. sér, paatage sig, tage sig over. 86.
fara at, bære sig ad. 4.
farsæld, *f.* Lykke. 15.
fartálmi, *m.* hvad der forsinker Reisen, Marsehen. 61.
fasta (að) faste. 53.
fastr á fótum, þræll, Træl bunden til sit Födested. 119.
fátœki, *n.* Fattigdom. 61.
faxaðr, med Manke (fax, *n.*) 168.
fégirnd, fégirni, *f.* Pengegriskhed, 4. (*af* fégjarn.)
féhirzla, *f.* Pengekiste; Skat.
feigð, *f.* nærforestaaende Död. 72.
feigligr, som har Udseende af at være viet Döden (feigr). 30^{30}.
felmta (t) forvirres af Frygt. 148.
felmsfullr, forfærdet. 11^{16}.
felmtr, *m.* Frygt. 44^{2}.
ferhyrndr, firkantet. 109.
ferlíki, *n.* fæl, styg Skabning 95.

gerzkr = girzkr = grikskr. 26[30].

geysa (st) drive frem med Heftighed; geysaz fare heftigen frem, 32[1]. geystr heftig, 37[21]. 67[6].

gin, n. Gab, Svælg. 37.

giptusamligr, lykkelig, g. heill. 13[8].

Girkir = Grikkir, Græker; girzkr (gerzkr) græsk.

glær, m. poet. Havet, Söen. hlaupa á glæ, *Anm. til Pag. 74,* löbe afsted til ingen Nytte, spilde sin Umage.

glata (að) ödelægge, m. *Dat.* 42[18].

glefsa (st) snappe efter, gribe med Munden. 144.

gler, n. Glas. 116.

gleypa (t) sluge, opsluge. 167.

gljúfr, n. *pl.* Bjergklöft, 92.

glœpamaðr, m. Forbryder. 107.

gluggi, m. Vindue. 165.

glutranarsamr, ödsel, ryggeslös, 6[10], glutra, öde, glutran, f.

glygg, n. Hul, Aabning. 39[29].

glys, n. Glimmer. 34. *Cd. Arn. Magn. 619 qv. Pag. 108[3]:* Liot þotte honum veraldar glys, oc litils virði hann mote guðs astum þessa heims dyrð.

gnæfa (fð) kneise. 141.

gnegg, n. Gneggen, Vrinsken. 67.

gneisti, m. Gnist. 120.

gnœgr, *Comp.* gnœgri, tilstrækkelig = gnógr. 5[30].

gnótt, f. Overflödighed, Mangel. 45.

grandlauss, retskaffen, uskyldig. 106.

greifi, m. Greve. 45.

gremja (gramda) opirre, fortörne, 42; gremjaz, vredes paa. 160.

greyskapr, m. Lumpenhed, Nederdrægtighed. 46.

grjótflaug, f. Stenflugt, Stenkasten. 46.

grunnr, m. Bund, Grund. 174.

grýta (tt) kaste ihjel med Stene. 130.

grýttr, stenet, fuld af Sten. 81.

guð, n. = goð, hedensk Gud. vínguð.

guðlasta (að) bespotte Gud. 77.

gula, f. Vind; gunstig Leilighed. 99. *jvf. Anm.*

gullnisti, n. Guldsmykke. 44.

gullofinn, guldvævet, guldvirket. 8. (vefa).

gullroðinn, forgyldt. 40[13].

gyðja, f. Gudinde. ástargydja. 6.

göfugligr, herlig, gævnd-seende. 15[22].

hégómi, *m.* Forfængelighed, Daarskab. 19[26].

hégómligr, forfængelig, intetsigende. 19.

heiðr, klar, ren; varla má sjá fyrir (*nl.* Pileregnen) heiðan himin. 36.

heill, *adj.* hel, sund; halda heilu, komme helskindet derfra. 138.

heill, *f.* Lykke, Held; með nýjum heillum. 100.

heill, n. Varsel, Omen. 13[8].

heilsa, *f.* Sundhed, Helbred. 164.

heilsubið, *n. pl.* Forventningen af bedre Sundhedstilst., 24.

heilsudrykkr, *m.* Sundhedsdrik, Lægedomsdrik. 24.

heimanfylgja, *f.* Medgift. 60.

heimkynni, *n.* Hjemstavn. 95.

heimleiðis, paa Hjemveien. 117.

heimsligr = heimskligr, taabelig. 6. 18.

heimsól, *f.* Verdenssol; undir heimsólinni, under Solen, 135. 144.

heimta (t) hente, 60; kræve, fordre, 2; heimtir saman með þeim, de komme nær hinanden, 143.

heipt, *f.* Had. 144.

hel, *f.* Död; hafa einn í helju, ombringe, 123; berja í hel, slaa ihjel, 129.

heldri, hellere, bedre; í heldra lagi, bedst, helst. 92[16].

helga (að) hellige. 43.

heljarmaðr, *m.* = dauðamaðr. 109.

hella (ld) hælde, udgyde, *m. Dat.* 3[3]. 34[8].

herbúðir, *f. pl.* Leir. 4.

herðar, *f. pl.* Skuldre. 147, snýr þar at herðunum, læner Ryggen derimod.

herhorn, *n.* blæsende Instrument til Krigsbrug. 35.

herleiðing, *f.* Fangenskab. 66.

hermiliga, med Vrede, Harme. 144.

hérna, *forstærket* hér. 65. 16[3].

herskapr, *m.* Krigstog. 6.

hersporar, *m. pl.* Fodangler. 74.

heyja (háða, háit) orrostu, bardaga, sókn, bestaa Kamp, kæmpe. 36. 74.

himinbúi, *m.* Himmelboer. 106.

himinn, *m.* Himmel; taka himin höndum, opnaa den störst mulige Lykke. 118.

hirða (ð) gjemme, forvare, 44; hirða um, bryde sig om, være omhyggelig, 50[5].

hirta (t) = hirða. 81. 124. 147.

hirting, *f.* Revselse; með hollri hirtingu, 129, med venlig Tilrettevisning.

kostgæfa (fð) anvende Flid, bestræbe sig for. 42[8].

kostgæfi, *n.* Flid, Umage. 163.

kotkarl, *m.* simpel Mand, 37; 52. (kot, *n.* ussel Hytte.)

krabbi, *m.* Krabbe, Krebs. 168.

kreista (st) kryste, klemme, 2; 44; 130.

kringlóttr, rund. 167. (kringla, *f.* Kreds.)

krjúpa (kraup) böie Knæ, knæle. 135.

krókör, *f.* Pil med Hage eller Krog. 149. *jvf. ældr. Gulapl. § 210,* ef maðr er lostinn króköru eða krókspjóti, ok þarf at skera til.

kröf, *f.* Krav, Fordring. 3.

kveika, *f.* Tilskyndelse, Incitament; úhrein ástar kv. 57.

kveikja (kt) *s.* kveykja. 128.

kvein, *n.* Klynken, Jamren. 23.

kveina (að) klynke, jamre sig. 52.

kveinsamligr, jammerlig, ynkelig. 149.

kveinstafir, *m. pl.* Klager, Klagemaal. 154.

kvelda (að) blive Aften. 81.

kvelja (kvalda) plage, pine. 153.

kveljari, *m.* Piner, Böddel. 78.

kvensligr kvindeagtig, kvindelig. 34; 172. (*eg. for* kvendisligr.)

kverk, *pl.* kverkr, *f.* Strube, Hals. 77.

kveyka, *f.* = kveika. 114.

kveykja (kt) tænde; opflamme, vække. 56; 87.

kvíða (kvídda *eller* kveið) frygte. 15. 110.

kvíða, *f.* Kvide, Frygt. kvein ok kviða. 95.

kviðr, *gen.* kviðar, *m.* Mave. 153.

kviklátr, rask, fyrig. 39[11].

kvikna (að) oplives. 56.

kvitta (að) fortælle som et Rygte. 134.

kvöl, *pl.* kvalar, *f.* Pinsel, Kval. 130.

kyrð, *f.* Rolighed; hafaz á (*alm.* í) kyrðum, forholde sig rolig. 24[24].

kyrkja (kt) kvæle, strube. 48.

kyssa (st) kysse. 44.

laðrúnar, *m. pl.* Rövere (*fremmedt Ord*) = ránsmenn. 68.

lækna (að) læge, helbrede. 145.

lær, *n.* Laar. 43.

lærisveinn, *m.* Læresvend, Discipel. 64.

lærleggr, *m.* Laarben. 169.

lag, *n.* Lag, rette Stilling, hvori noget befinder sig; leggja or lagi. 67.

lið, leggja fyrir lið *s.* hlið.

liðskortr, *m.* Mangel paa Folk. 41^{9}.

lífdagar, *m. pl.* Levedage; taka af lífdögum, bringe af Dage. 131.

liggja laust fyrir, være let at faa Bugt med. 13; 145.

lík, *n.* Legeme; með heilu líki, i Behold, uskadt. 12^{3}.

líkna (að) skaane, behandle med Skaansel, *m. Dat.* 91.

líkneski, *n.* Billede. 20.

lím, *n.* Lim. 29.

lista, *f.* Liste, Rand, Kant. 35^{32}.

litarapt, *n. s. Anm. Pag.* 3^{19}.

litaz (að) um, se sig om. 162.

lítillæta (tt) ydmyge. 16^{28}.

lítilræði, *n.* usselt, daarligt Foretagende. 133.

ljóma (að) straale. 75.

ljúgfróðr, som forstaar sig paa, driver paa Lögn. 25^{20}.

loðinn, lodden. 171.

lœkr, *m.* Bæk. 4.

lófatak, *n*, Haandklap. 120.

lófi, *m.* den flade Haand inden i; leggja allan lófa við, anvende al sin Kraft, gjöre alt muligt. 151.

lofligr, priselig, berömmelig. 15^{2}.

loga (að) staa i lys Lue, lue. 30.

logi, *m.* Lue. 55.

loginn, löiet, paalöiet. 26^{25}.

losna (að) löses, skilles ad. 141.

lostagirnd, *f.* Hang til Vellyst. 87.

lostasemi, *f.* Lösagtighed.

losti, *m.* Vellyst. 71.

lostigr, villig, redebon. 87.

lotning, *f.* Tilbedelse, Ærefrygt. 101.

lúðragangr, *m.* Tuden, Blæsen i Lur. 12^{23}.

lúðraþytr, *m.* Blæsen i Lur. 64.

lúka (lauk) yfir einn, være forbi med. 100.

lunderni, *n.* Gemyt, Naturel. 153.

luti, lutr == hluti, hlutr.

lýðmannligr, uberömmelig, 86. (*eg.* hvad der hörer til til en lýðmaðr, Underdan, Vasal.)

lyfja (að) helbrede, kurere; lyfja einum sitt ofbeldi, 10^{1}. tæmme Ens Overmod.

lygiliga, lögnagtigen. 21^{32}.

lykja (lukta) lukke, indeslutte. 42. 146.

lykklauss *s.* hlykklauss.

lymska, *f.* Lumskhed. 153.

lögmál, *n.* Lov. 23^{28}.

lögr, *gen.* lagar, *m.* Hav, Vand. 107. (*ellers almindeligere i Poesi.*)

mægjaz (gð) slutte Svogerskab med. 63.

nenna (nt) nenne, bryde sig om. 46[14].

nennulauss, doven, som intet nenner, gider. 100.

níga s. hniga.

niðra (að) fornedre, m. *Dat.* 10[31]. niðran, *f.*

niðri, nede; láta liggja niðri, ikke tage Notice af, ikke beröre. 35[27].

njósnarmaðr, *m.* Speider. 30.

nógr, tilstrækkelig; í nóg, nok, tilstrækkeligen. 171. 173.

nón, *n.* Klokken 3 om Eftermiddagen. 167.

norðrhálfa, *f.* Europa; n. heims, *d. s.* 76.

nýbúinn, nylig, just færdig. 168.

nýdubbaðr til riddara. 7[20]. nylig slagen til Ridder. (dubba *betyder ellers i Alm.* forsyne, udruste med det fornödne: dubba einn til kornskurðar, *Nicolaus Erkebisps Saga*; hann dubbar David með sjálfs síns klæðum, *Stjórn.*)

nýjung, *f.* Nyhed, ny overordentlig Begivenhed. 83. 113.

nykr, *pl.* nykrar, *m.* Flodhest, Nök. 167. 171.

nýlega, nyligen. 115.

nyt, *pl.* nytjar, *f.* Nytte, usus fructus; koma nytjum á, anvende til Nytte, bruge, benytte. 112.

nytsamligr, nyttig, fordelagtig. 27.

nökkur, *adv.* nogensteds. 130. 154; n. lands eða lagar, 107. nogensteds paa Land eller Vand.

óðalborinn, odelsbaaren. 152.

ódauðligr, udödelig. 20[26].

œgir, *m.* Havet. 67; sól gengr i œgi, gaar ned. 163.

œða (dd) bringe i Raseri, opbringe. 2.

œra (ð) gjöre gal, rasende. 154.

œrsl, *n. pl.* Galskab, Raseri. 77.

œska, *f.* Ungdom. 129.

œskja (skt) önske, *m. Gen.* 14. 170.

ofdrykkja, *f.* Fylderi, Drukkenskab. 6.

offylli, *f.* Fraadseri. 153.

ofn, *m.* Ovn. 55.

ofríki, *n.* Overmagt, Vold, Tyranni. 55.

ófœrr, udygtig. 27[7].

ofsa (að) hovmode sig; opt verðr ofsat til vansa, Hovmod staar for Fald. 138.

ofsjón, *f.* Overmod; sjá ofsjónum yfir mannligu eðli, hovmode sig over den menneskelige Natur, *d. e.* mere end det sömmer sig den. 160.

ógrynni *s.* úgrynni.

ógurligr, rædsom, frygtelig. 76.

óhœgr, vanskelig, 4. (hœgr, let).

ok, *n.* Aag. 6.

ólifat, som man endnu ikke har levet, som man endnu har tilbage at leve i. 42⁷.

óminnishöfgi, *m.* Dösighed, Sövnighed som virker Glemsel. 72.

óp, *n.* Skrig, fagnaðaróp. 13.

optsinnum = opt, mangen Gang. 86.

órar, *f. pl.* Galskab, Vildelse; þat er órunum næst er veslu batnar, 4¹¹, naar en ringe Person kommer til Hæder og Værdighed, lader han sig lettest forvilde.

orka (að) formaa; udrette, udvirke, *m. Dat.* 12¹⁰.

orna (að) blive varm. 51.

orskamma, skamlös, ublu. 87.

orskurðr, -ar, *m.* Kjendelse, Dom. 55.

óskbarn, *n.* udkaaret Barn, Adoptivbarn. 45⁹.

ótaligr, utallig. 14⁷.

ótöluligr = ótaligr. 164.

óvænn, styg, hæslig; gefa óvænu framgang. 45¹³.

partr, *m.* Part, Afdeling. 89.

pati, *m.* Rygte, Efterretning. 17²².

pína (d) pine; pína til sagna, ved Tortur tvinge til Bekjendelse. 129-30.

píslarfœri, *n.* Torturredskab. 130.

plaxa, *f.* fladt Sted, Plaine. 155. (*Middellat.* plagia, *ital.* piaggia.)

port, *n.* Port. 49.

prettalaust, uden Rænker, Kneb. 158.

prettr, *pl.* prettir, *m.* Kneb, List. 68.

príss, *m.* Pris, Berömmelse, 86.

prísund, *f.* Fængsel.

próba (að) pröve, undersöge, 6²⁷. 96¹⁰. (*alm.* prófa).

prýðiligr, prydelig, skjön. 98.

purpuri, *m.* Purpur. 93.

pynda (nd) udpine, udsne. *Anm. Pag.* 132⁷.

pýta (tt) gjöre til Skjöge (púta.) 87.

ráða af, bringe af Dage. 128.

ráðlauss, raadlös, raadvild. 101.

ráðleysi, *n*, Uforstand. 101.

ráðning, *f.* Tugtelse; er hann kemr á þann aldr, er mann tekr (*impers.*) undan r. 7⁸. den Alder, hvori Manden forlader Riset *d. e.* bliver voxen. (ráða einum, tugte, piske.)

ráðningarsvipa, *f.* Tugtelsessvöbe, Ris. 18.

ráðuligr, raadelig, klog. 104.
ráðvandr, kræsen i at antage Raad. 4.
ráðvendi, *f.* Retskaffenhed, Ærbarhed. 58.
ræðiligr *s.* hræðiligr.
ránfengi, n. Bytte, ranet Gods. 83.
rangdœmi, *n.* Uretfærdighed i at dömme. 4.
rangsýni, *n.* Uretfærdighed. 101.
rangyndi, *n. pl.* Fornrettelser. 34[23].
rannsaka (að) ransage, undersöge. 6.
rapa, rapan *s.* hrapa, hrapan.
rár *s.* hrár.
rás, *f.* Löb; hafa á rás, tage til Bens, löbe afsted. 31. 39.
rasa (að) styrte, fare afsted, r. fram. 23[13]; rasandi bardagafýst. 24.
rasan, *f.* Styrten frem; rasan fyrir ráð fram, Faren frem uden Overlæg, Fremfusenhed. 146.
rata (að) í, geraade i, falde i. 83.
raufa (að) rive Hul paa, rive op. 34. 112.
raufari, *n.* Röver. 62.
rauntregr, meget sen, træg. 17[20].
refr, *m.* Ræv. 169.
reiða (reidda) fremföre, r. slikra manna frægð ok frama. 97.
reifabarn, *n.* Svöbebarn. (reifr, *m. oftere Plur.* reifar, Svöb.) 2.
reiðskjóti, *m.* Ridehest. 136.
reifa (ð) gjöfum, begave, 161. (*form. af* reifr, glad; *sjeldnere skrives dette Ord* reyfa.)
reina *s.* hreina.
reinlífi *s.* hreinlífi.
reita (tt) opirre, irritere. 55.
rétta við, komme sig, komme til sig selv igjen. 22. 57.
réttliga, med Rette, retteligen. 6.
réttsýni, *n.* (*eller alm. f.*) Retfærdighed. 4[21]. 70[32].
rétttrúaðr, rettroende. 48.
réttyndi, *n. pl.* Ret og Skjæl, Retfærdighed. 70.
reykelsi, *n.* Rögelse. 14.
reykr, *gen.* reykjar, *m.* Rög. 88.
riða (að) rokke, vakle. 76.
ríða (reið) knytte, binde sammen. 19[26].
riðlaz (að) saman, rykke sammen i Smaahobe (riðull, *m.* en liden Hob). 37[18].
rifsa *s.* hrifsa.
ríkisvöndr, *m.* Scepter. 100.
ríkmannligr, prægtig, som en mægtig Mand. 85.
ríkr, mægtig, vældig; mildin

pligtig, *d. e.* som ex professo er Vismand, Philosoph. 164.
speni, *m.* Patte. 31[27].
spenna (nt) omspænde, indslutte. 24[3].
spjótaðr udrustet med Spyd. 21.
spjótskapt, *n.* Spydskaft. 79.
spori, *m.* Spore. 43.
spraðka (að) = sprökla, *s. Anm. Pag.* 41.
sprökla (að) sprælle. 41[25].
spýja (spjó) udspy, kaste op. *m. Dat.* 44.
staðfestaz (st) tage fast Bopæl, nedsætte sig. 94.
staðinn, truffen, overrumplet, 68. (standa einn, træffe En, komme over En).
staðna (að) standse, blive staaende. 22.
staðr, *m.* alt kom í einn stað niðr, alt gik ud paa det samme (*nl.* Forudforkyndelsen af Christi Födsel). 65; í annan stað, paa den anden Side, 69[19]; i alla staði, i enhver Henseende, 104.
staðugr, *d. e.* stöðugr, fast, stadig. 39[27].
staka (að) = stakra. 80.
stakra (að) vakle. 66.
stara (að) stirre, se opmærksomt. 121.
starfa (að) arbeide. st. at einum, give sig i Færd med, kaste sig over, stimle om. 147.
starfi, *m.* = starf, *n.* Arbeide. 156.
steðja (að) hoppe, springe. 146.
stef, *n.* Termin; bardagastef. 54.
stemma (md) standse, stoppe. 22; 45.
stigi, *m.* Stige. 146.
stigr, *m.* Vei, Sti. 20[10].
stirðna (að) stivne, blive stiv. 22[28].
stjarna, *f.* Stjerne. stjörnugangr, *m.* 42[2]; stjörnuiðrótt, *f.* Stjernekunst. 42[3].
stofn, *m.* Grundlag. 119.
stœra (ð) gjöre stor, stolt; stœraz, hovmode sig. 36.
stórgettingar, *m. pl.* Hövdinger. 16[32].
stórlátr, overflödig, gavmild (*eg.* som viser sig fra en storartet Side, lætr stórliga). 70.
stórmenni, *n.* Stormænd; *ogs. collect.* samtlige Stormænd, Magnater. 127.
stórmerki, *n.* stort Tegn, Under. 160.
stórtákn, *n.* stort Tegn, Mirakel. 64.
stórvirki, *n.* Stordaad.
stóryrði, *n. pl.* hovmodige Ord. 18[29].
strandhögg, *n.* Strandhug. 13.

noget af den Spekulation (*eg.* Kjöb) for ham.

verðr, værd, værdig; hánum þótti mikils um (*nl.* Gravindskriften) vert, 14^{22}, han satte megen Pris paa den.

verka (að) arbeide, virke, udrette; þat er hann hefir til verkat, 106, 116, hvad han har arbeidet for, hvad han fortjener for sit Arbeide.

verkakaup, *n.* Betaling for Arbeide. 63. *ellers* verkkaup.

verkfœri, *n. pl.* Arbeidsredskaber. 52.

versa (að) versificere, behandle poetisk. 30^{30}.

vesöld, -aldar, *f.* Elendighed. 95.

viðfarar, *f. pl.* Behandling. 57.

víðförull, som farer viden om. 11^{30}.

víðlendr, som har udstrakte Lande. 17.

viðr, *m.* Skov; sól gengr til viðar, 51, gaar ned.

viðrborði, *m.* Fare; láta einn vera á viðrborða, lade En staa i Stikken. 128.

viðrnám, *n.* Modstand. 11^{10}.

viðtaka, *f.* Modtagelse; góðr viðtakna, god, villig til at tage imod. 79.

vígvöllr, *m.* Kampmark, Kampplads. 43.

víkingr, *m.* en Viking, Röver 98.

víkja (veik) vige; *trans.* böie, före tilside, *m. Dat.* 55.

vil, *n.* segja eitt í vil einum, til Behag for, for at indsmigre sig hos. 30^{23}.

vild, *f.* Gunst, Velvilje. 9.

vildarlið, *n.* Fortrolige, 13^{18}, hvad man nu kunde kalde Stab.

villa (lt) forvilde. 87.

villigöltr, -galtar, *m.* Vildsvin. 53.

vilnaðr, *m*, Gunst, Behagelighed. 57.

vina, *f.* Veninde. 92.

vindæðar, *f. pl.* Porerne. 22^{28}.

vindr, *m.* Luft; v. gengr ór fílnum, Elefanten opgiver Aanden. 144.

virðiligr, hæderlig. 113.

virkt, *f.* Hæder, Ære. virkta vel, særdeles vel. 47^{2}.

virknliga, omhyggeligen. 7^{2}.

vit, *n.* Besög; á vit eins: nema þeir riði skjótt á vit sín, med mindre de strax gjorde ham sin Opvartning. 10^{2}.

vita (veit, vissa) vende imod (om en Retning); ef öðruvís veit við, 106, hvis det peger andensteds hen, forholder sig anderledes.

vítislaust, ustraffet. 62.

vitneskja, *f.* Underretning. 88.

vitran, *f.* Aabenbaring. 16^{9}.

vitraz (að) aabenbare sig. 16^{11}.

vizka, *f.* Forstand, Klögt. 43.

voldi = olli, *Præt. af* valda. 52.

vón = ván. 56.

vöndr, *gen.* vandar, *m.* Vaand, Stok. 59.

vörn, *f.* Forsvar; til varnar, til Forsvar. 46.

vörr, *pl.* varrar, *f.* Læbe. 94.

yfirbragð, *n.* Ansigt; gera þat y. á, foregive at, anstille sig som om. 102.

yfirför, *f.* Reisen over; þar sem landit er betra yfirfarar. 92.

yfirkominn, overvunden. 90.

ýkja, *f.* Overdrivelse. 22^{1}.

ýla (d) hyle. 31. ýling, *f.* Hylen.

ymr, *m.* Susen, Surr. 124

ynniligr, yndig, elskelig. 155.

ýrinn = œrinn, tilstrækkelig.

ýskja (skt) önske, = œskja. 33^{27}.

yxn, *m. pl.* Öxne. yxnaflokkr, *m.* 37.

þagt = þagat *Partic. af* þegja, tie.

þannug = þann veg, den Vei, derhen, 20^{9}; saaledes, paa den Maade, 16. *ogs. skrevet* þannoc, þannok. 51.

þekja (þakta) bedække. 85.

þengat = þangat, did. 14^{9}.

þess, *gen. af* þat, saaledes. 70^{7}.

þeygi, 19^{2}, = þó eigi, dog ikke.

þeyta (tt) blæse, þ. lúðra sína, blæse i. 35^{6}. (*eg.* lade þjóta).

þiðna (að) *v. n.* smelte. 155.

þingheimr, *m.* samtlige Tilstedeværende paa et Thing. 156.

þjapel, *n.* Krands. 70; *skrevet* ciapel 42^{22}, *jvf. Anm.*

þjóðsýnligr, 12^{23}, aabenbar, synlig for alle (þjóð *her forstærkende*), *overf. fra Synet paa Hörelsen:* stærk, forfærdelig: þ. ákall = geysiligt á. (*omtrent analogt lat.* inconditus, *eg.* ikke skjult: inconditum et trucem sustulere clamorem *Curtius.*)

þjófligr, hvad der hörer til en Tyv, anstaar en saadan. 69.

þjokkr = þykkr; jamþjokkvar, lige tætte. 109.

þjónn, *m.* en Tjener. 71.

þoran, *f.* Dristighed. 15^{32}.

þorna (að) törre, törres. 95.

þorparaligr, tölperagtig. 119.

þorri, *m.* Mængde, *i Forbind. med* mikill, mestr. 28^{4}.

þorsti, *m.* Törst. 51.

þræta (tt) til, stræbe efter, anstrænge sig for. 69.
þráleikr, *m.* Stivsind, Uböielighed, 119.
þrár, vedholdende, traa; biðja þrátt, bede vedholdende. 150.
þrautarlaust, uden Besvær, let. 159.
þrif, *n. pl.* Lykke, Velgaaende. 103.
þrifa (að) gribe, tage fat i. 81. = þrífa (þreif).
þrífaz (þreifz) trives. 42[1].
þríkvíslaðr, tregrenet. (kvísl, *f.* Forgrening). 168.
þrota (að) mangle, ikke forslaa, ikke strække til; *impers. m. Acc.* ráðin þrotar fyrir hánum. 105.
þrútna (að) svulme, hovne op. 10[6].
þröngbrjóstaðr, trangbrystet, snæverhjertet. 151.
þrönglendi, *n.* trangt Terrain. 68.
þrönglendr, som har et trangt Terrain, 32[18]. *mods.* rúmlendr.
þröngr, þröng, þröngt, *pl.* þröngvir, -var, trang. 20.
þröngva (ngð) trænge sammen, 53; *Præs.* þröngr, 33[10]. 41[15]; *alm.* þröngvir.
þúfa, *f.* Tue; opt veltr lítil þúfa miklu hlassi, 132.
þungfœrr, som har vanskeligt for at fare, færdes. 122.
þurftugr, trængende. 4.
þykkr, tyk, tæt. 36.
þykt, *f.* Tykkelse. 35[11].
þyrma (d) spare, skaane, *m. Dat.* 83.
þyrnafullr, fuld af Torne, Tidsler. 52. (þyrnir, *m.*)
þörf, *f.* hvad der behöves, er tilstrækkeligt; vinna þörf, være tilstrækkelig. 34[24].
ökla, *pl.* öklu, *n.* Ankel; Fodstykke paa en Söile. 116.
ölhogabót, *f.* Alhueleden. 40[25].
ölbogi, *m.* Albue. 24.
öldungr, *m.* Olding. 8[6].
ömbuna (að) gjengjælde. 159. ö. einum einu.
önd, *f.* Aand, Sjæl. 52.
öreigi, *m.* en Fattig, som intet eier. 5[29].
örendi, *n.* Tale, 10[8]; Erende, Udfald af et Erende. 148.
örendr, död, livlös. 38[28].
örlagsþráðr, *m.* Skjebnens Traad. 79. 141.
örlyndr, gavmild. 5.
örmul, *n. pl.* Levninger, Rudera. 93.
örskot, *n.* Pileskud. 13[6].
örvænt, som man ikke kan haabe, vente. 22[31].
örvænta (nt) mistvivle om, ikke vente. 53.
örvamælir, *m.* Pilekogger. 121. (örvamel?)

örvasi (a) skröbelig, affældig. 78. 162.

örvilnaz (að) fortvivle over, mistvivle om. 110.

Rettelser.

31[15], 39[6] áras *l.* á ras; 32[28] oe *l.* oc; 42[31] nytsalmegr *l.* nytsamlegr; 142[1] scinna *l.* seinna; 215a stara (að) *l.* stara (ð).

Tillæg til Anmærkningerne.

139[13] en A. k. q. s. e.' a. h. s. þó at nockot dreeke á fyrir honom, han opgiver ikke Haabet om Seieren, skjönt det gaar ham noget imod. Drekka á, *eg.* drikke til, klinke med, propinare, bruges ogsaa om Bölgerne, naar de skvulpe op imod og styrte over Fartöiet, saal. Verset i Friðþjófs Saga (Fornald. Sögur II., 75 og 492).

Mjök drekkr á mik;
mær mun klökkva,
ef ek skal sökkva
í svana brekku

d. e. stærkt drikker Havet mig til (heftigt slaar Söen ind over mig); Pigen vil jamre sig, hvis jeg skal synke i de bratte Bölger (*eg.* Svanernes Bakke). *Heraf ogsaa det i Kongespeilet (Pag. 53; Ældr. Udg. Pag. 231) forekommende* ádrykkir, Styrtesöer. *Udtrykket i nærværende Saga maa altsaa forstaaes metaphorisk, Bölgernes Slag overfört paa Skjebnens.*

Tillæg til Ordregisteret.

œgja (gð) indjage Skræk, *m. Dat. Anm.* 110[6].

100392079 - 4

